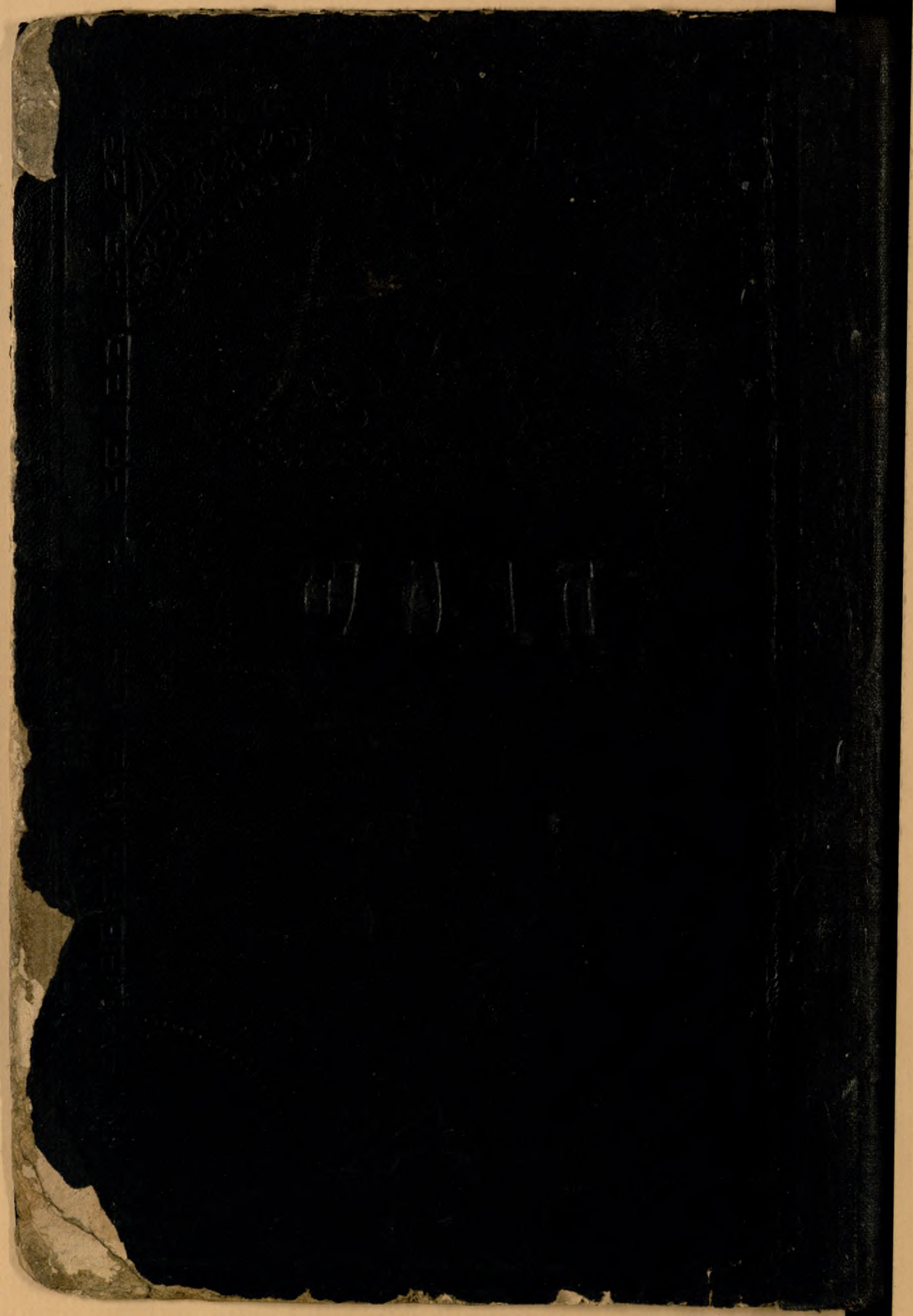

01 n
m 10
m 102

topham m 10
you determine 123
At 2
you are

ספרי

במדבר

עם

הרגום אונקדס פירוש רש"י בעל הטורים.

עיקר שפתי חכמים. תוגדות אחרן.

עם סדר התפלות

נח

מצודות לארבע פרשות ולשבת הגדול. קוה המולדות

וקוה התקופות:

ולכל חלם חזק בידי הדין הרבלי. במי עצמו.

ווארשא

בהוצאת בית מסחר הספרים

של ר' אברהם כהנא

ווארשא, גאלעווקי 39.

Wydanie Księgarni

A. KAHAN

Warszawa, Nalewki 39.

Printed in Poland.

Druk. „Wiedza”, Bielańska 9

ברכת הפטירה

קדם קריאת הפטירה וברך

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם אשר בחר
בנביאים טובים ורצה בדבריהם הנאמרים
באמת: ברוך אתה יהוה הבוחר בתורה ובמשה
עבדו ובישראל עמו ובנביאי האמת וצדק:

אומרים התפילה ואח"כ אומרים זה:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם צור כל העולמים צדיק בכל
הדורות האל הנאמן האומר ועושה המדבר ומקיים שכל דבריו
אמת וצדק:

ב"מ אתה הוא יהוה אלהינו ונאמנים דברך ודבר אחד מדברך אמת
לא ישוב ריקם כי אל מלך נאמן ורחמן אתה: ברוך אתה יהוה
האל הנאמן בכל דבריו:

תם על ציון כי היא בית חיינו ולעלובת גפש תושבע במתה גמינו
ברוך אתה יהוה מושם ציון בבניה:

שמתנו יהוה אלהינו באלהינו הנביא עבדך. ובמלכות בית דוד משיחך.
במתה ובא ויגד לבנו. על פסאז לא ישוב ור ולא יתחזק עוד
גמדים את כבודו. כי בשם קדשך נשבעת לו שלא יקבה גרו לעולם
יעד: ברוך אתה יהוה מנן דוד:

על התורה ועל העבודה ועל הנביאים ועל יום השבת הוה שנתת לנו
יהוה אלהינו לקדושה ולמנוחה לכבוד ולתפארת:

על הכל יהוה אלהינו אנחנו מודים לך ומברכים אותך יתברך שמו
כל הי תמיד לעולם ועד: ברוך אתה יהוה מקדש השבת:

אזנקלוס

תולדתהון לזרע

לבית אבתהון

במנין שמדן לו

כל דכורא

שנין ולי

חילא:

לשבט

ותשנ

מא

נא

נא

אונקלוס

יין חמשין ושבע

וארבע מאה :

סוף לבני אפרים

לזרעה יתרון

זון במגן

לזרין שנין

חילא :

שבתא

לפין

ההוא

הוא

הוא

מא פְּקַדֵיהֶם לְמִטָּה אֲשֶׁר אֶחָד
וְאַרְבָּעִים אֵלֶּף וַחֲמִשׁ מֵאוֹת : פ
מב בְּנֵי נִפְתָּלִי הָיוּ לָדָתָם לְמִשְׁפַּחְתָּם
לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שְׁמֹת מִן
עֲשָׂרִים שָׁנָה וּמַעֲלָה כָּל יֵצֵא צָבָא :
יג פְּקַדֵיהֶם לְמִטָּה נִפְתָּלִי שְׁלֹשָׁה
וַחֲמִשִּׁים אֵלֶּף וְאַרְבַּע מֵאוֹת : פ
מד אֵלֶּה הַפְּקָדִים אֲשֶׁר פָּקַד מֹשֶׁה
וְאַהֲרֹן וְנָשֵׁי אִיִּשְׂרָאֵל שְׁנַיִם עָשָׂר
אִישׁ אִישׁ אֶחָד לְבֵית אֲבֹתָיו הָיוּ :
מה וַיְהִיו כָּל פְּקוּדֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְבֵית
אֲבֹתָם מִן עֲשָׂרִים שָׁנָה וּמַעֲלָה
כָּל יֵצֵא צָבָא בִּישְׂרָאֵל : מו וַיְהִיו כָּל
הַפְּקָדִים שְׁשִׁי־מֵאוֹת אֵלֶּף וּשְׁלֹשָׁת
אַלְפִים וַחֲמִשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים :
מז וְהָלֹאִים לְמִטָּה אֲבֹתָם לֹא
הָתַפְּקָדוּ בְּתוֹכָם : פ מח וַיְדַבֵּר יי
אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר : מט אַךְ אֶת־מִטָּה
לְוִי לֹא תִפְקַד וְאֶת־רֹאשֵׁם לֹא
תִשָּׂא בַתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : נ וְאַתָּה
הַפְּקַד אֶת־הָלֹאִים עַל־מִשְׁכַּן הָעֵדוּת

מִמְּנִיָּהוּן לְשִׁבְטָא
דְּאֵשֶׁר אַרְבַּעִין וְחָד
אַרְפִּין וְחֲמִשׁ מֵאָה :
מִבְּנֵי נִפְתָּלִי תוֹלְדֵיהוֹן
יְרֵמְיָהוּ אֲבֵהֶתְהוֹן
בְּמִנְיָן שְׁמֹה
מִבְּרַעְשֵׁרִין שְׁנֵין וְלֵעֲלָא
כֹּל נִפְקִי חֵילָא : מִמְּנִיָּהוֹן
לְשִׁבְטָא דְנִפְתָּלִי חֲמִשִּׁין
וְחֵלֶת אַרְפִּין וְאַרְבַּע
מֵאָה : מִדְּאֲרִין מְנִיָּהוּ דִּי
מִנְּאֻמָּשָׁה וְאַהֲרֹן וְכִרְיָ
יִשְׂרָאֵל תְּרִין עֶשְׂרִין
נִבְרָא חֲדָלָבִית אֲבֵהֶתְהוּ
הוּא : מִמְּנֵיהוֹן כֹּל מְנִיָּהוּ
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְבֵית
אֲבֵהֶתְהוֹן מִבְּרַעְשֵׁרִין
שְׁנֵין וְלֵעֲלָא כֹּל נִפְקִי
חֵילָא בְּיִשְׂרָאֵל : מִדְּהוּ
כֹּל מְנִיָּהוּ שֵׁית מֵאָה
וְחֵלֶת אַרְפִּין וְחֲמִשׁ
מֵאָה וְחֲמִשִּׁין : מִדְּוֹאִי
לְשִׁבְטָא דְאַבְהֶתְהוֹן לֹא
אַתְּמִיָּאוּ בְּיִנְיָהוֹן :
מִדְּוִמְלִיל עִם מִשָּׁה
לְמִיָּמֵר : מִשְׁכָּן יֵת
שִׁבְטָא דְלָוִי לֹא תִמְנִי
וְיֵת חֲשִׁבְנֵהוֹן לֹא תִקְבֹּל
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : וְאַתְּ
מְנִיָּהוּ יֵת לְוֵאִי עַל מִשְׁכָּנָא

בעל המורים

וְלִי אֲפִרִים נֶדְבָר שְׂאִיר כְּבוֹלִן: (מב) צִי
 מַלְי. כְּבוֹל חוֹמֵר לִבִּי לֶכֶד מִנְפְּלִי חֲמוֹמֵר
 זֶי לִי מִכְכֵּבִים וּפְגָלִי אֶהּ צִמֵּחַ יוֹלֵד מִכְכֵּבִים
 אֲבָר דְּרוֹ כְּכִכֵּב וּפְגָלִי אֶהּ אֶלֶף שְׁמוֹת
 שְׁתֵּין רֵמָה אֶהּ וּלְפִיכֵךְ צִמֵּחִים כְּבוֹל כְּבוֹל
 אֲמֵר לִבִּי. (ג) הֶפְקֵד. כִּי לִכְמוֹסֵי כֹחַ וְלֶכֶד
 הֶפְקֵד עֲלֵיו רַע וְזֶה הַשְׁמָד אֲחֵר לֶכֶד נֶגְזֵה
 שִׁמֵּר מִלִּמְשָׁח אֵלָּא חֵן אֶסְקֵר דְּרַע מִלִּמְשָׁח
 חֵן כֹּחַ הֶפְקֵד אֵלָּא כְּלוֹמַר מִשְׁמַח שְׂוִיטִים מִלִּכְד

דעם

מחוסרם ויפדיו חוקת ילדתם כל אחד ואחד להתייחס
 על השבט: (מט) אך את משה לוי לא תפקד. כדאי
 הוא לגיון של מלך להיות נמנה ו לכו ד"א לפה הקב"ה
 עיבר שפתי חכמים

ז' ו' ויחולדו הוא כמו כמן סתפסל המורה על פסולה הסתירה על עצמו והואם הכל לא
 ידעם שבידו כי"א בעלמם חוקק לידתם להתייחס לשכנו : ז' ר"ל לא תפקדו מכן כ' שנה
 (ד') : ה' ואלף שבעה עשר גס היום ק"ך פ"ז המעל לכד לא יעבשו לצות במדבר . אך שאלר השכנים שבי כי"א
 שתי

דסהדותא ועל כל מנהגי
 ועל כל די ליה אנון ויטלון
 ית משכנא וית כל מנהגי
 ואנון ישמשנה וסחור
 סחור למשכנא ישרון:
 נא ובמל משכנא יפרקון
 יתה לנאי ובמשרי
 משכנא יקמוני יתה לנאי
 ויטלוני דיקרב יתקמל:
 נב וישרון בני ישראל נבר
 על משרתי נבר על
 מקסה לחיליהון: וינאי
 ישרון סחור סחור
 למשכנא דסהדותא ולא
 יהי רונא על בנשתא
 דבני ישראל ויטלון לנאי
 ית מפת משכנא
 דסהדותא: נד ועבדו בני
 ישראל כל די פקיד
 ית משה בן עבדו:
 א ומלוי י עם משה ועם
 אהרן למימר: ב נבר על
 מקסה באתון לבית
 אבהתהון ישרון בני
 ישראל מל קבר סחור
 סחור למשכנא ויטלון:
 ינדי שרן קדומא מדינתא

רנ"א וזכר הקרבן יומת מוסר דר
 בעל המורים

פליי רשט: (3) אז על דגל בלחם. שיעק
 רמז לזכר מי יכיר רחל דגל של מי שיעק
 מפרקין יכיר רחל דגל כמו רחל וזכר
 מפרקין יכיר רחל דגל כמו רחל וזכר

רש"י
 כתרנונו מני לשון מני שררה על דבר שהוא ממונה
 עליו ש כמו ויפקד המלך פקידים: (ג) יורידו אותו.
 כתרנונו יפרקון כשבין ליפט במדבר ממפת למפת היו
 מפרקין י אותו מהקמתו ונשאלו אותו כי עד מקום אשר
 יסכון שם העני ויחננו שם ומקימין אותו: והור הקרב
 לעבודתם לז: וימח: בידם שמים: (ג) איש על
 דגלו. כמו שהקנים פקדים כסדר זה שלשה שבטים
 לכל דגל: (ג) ולא יהיה קצף. אם תעשו כמנהגי לא
 יהיה קצף ואם לאו שיכנסו זרים בעבודתם זו יהיה קצף
 כמו שמלצי כמעשה קרה כי ילא הקץ וגו': (3) באתה.
 עיקר שפתי חכמים

פתי פכיות טון העגל. ועון מדגלים לכך נעשו. כדכתיב תאלו לח עונותיכם שתי פטות כחשע: (3) ולא מלשון מני ופסוק
 וזכו שמחים הפסוק על משכן הסדום וגו': ר"ל לא כחשעו לשון ירידה ממעלה למטה: ב אף שלא נזכר כאן שכלים
 שאלו אותם אף שפר על סוף הסדרה: ל כי על הקריבה לעבודת המזבח הוזהרו במקום אחד: ב ולא כהנים מיחה שכתוב
 פסוק מן מדכתיב לקח ולא יכיר קוף משמע כי מקף בידו שמים ידבר: ג ופי' לבית אבותם על האנשים הקטנים כמסר
 למספר השבטים: ב הוא חלשים אמה תחום שבת:

ועל כל פליי ועל כל אשר לו המה
 ישאו את המשכן ואת כל פליי
 והם ישרתהו וסביב למשכן יחננו:
 נא ובנסע המשכן יורידו אתו הלויים
 ובחנת המשכן יקימו אתו הלויים
 והזר הקרב יומת: נב ויחננו בני
 ישראל איש על מחנהו ואיש על
 דגלו לצבאתם: ויהלויים יחננו סביב
 למשכן העדת ולא יהיה קצף על
 עדת בני ישראל ושמרו הלויים את
 משמרת משכן העדות: נד ויעשו
 בני ישראל ככל אשר צוה יי
 את משה בן עשו: פ שלישי ב יודבר
 יי אל משה ואל אהרן לאמר:
 נא ישעל דגלו באתות לבית אבתם
 יחננו בני ישראל מנגד סביב לאהל
 מועד יחננו: ויהחנים קדמה מזרחה
 דגל מחנה יהודה לצבאתם ונשיא

רש"י

כתרנונו מני לשון מני שררה על דבר שהוא ממונה
 עליו ש כמו ויפקד המלך פקידים: (ג) יורידו אותו.
 כתרנונו יפרקון כשבין ליפט במדבר ממפת למפת היו
 מפרקין י אותו מהקמתו ונשאלו אותו כי עד מקום אשר
 יסכון שם העני ויחננו שם ומקימין אותו: והור הקרב
 לעבודתם לז: וימח: בידם שמים: (ג) איש על
 דגלו. כמו שהקנים פקדים כסדר זה שלשה שבטים
 לכל דגל: (ג) ולא יהיה קצף. אם תעשו כמנהגי לא
 יהיה קצף ואם לאו שיכנסו זרים בעבודתם זו יהיה קצף
 כמו שמלצי כמעשה קרה כי ילא הקץ וגו': (3) באתה.
 עיקר שפתי חכמים

פתי פכיות טון העגל. ועון מדגלים לכך נעשו. כדכתיב תאלו לח עונותיכם שתי פטות כחשע: (3) ולא מלשון מני ופסוק
 וזכו שמחים הפסוק על משכן הסדום וגו': ר"ל לא כחשעו לשון ירידה ממעלה למטה: ב אף שלא נזכר כאן שכלים
 שאלו אותם אף שפר על סוף הסדרה: ל כי על הקריבה לעבודת המזבח הוזהרו במקום אחד: ב ולא כהנים מיחה שכתוב
 פסוק מן מדכתיב לקח ולא יכיר קוף משמע כי מקף בידו שמים ידבר: ג ופי' לבית אבותם על האנשים הקטנים כמסר
 למספר השבטים: ב הוא חלשים אמה תחום שבת:

מִסָּמֵךְ מִשְׁרֵית יְהוּדָה
 רְחִילֵיהֶן וּרְבָא רָבְנִי
 יְהוּדָה נַחֲשׁוֹן פְּרַעַמִּינְדָבִי
 י וְחִילָהּ וּמִנְגִּיהֶן שְׁבָעִין
 וְאַרְבָּעָא אֲלָפִין וְשִׁית
 מֵאָה : י וְדֵי שָׁרֹן סְמִיכִין
 עֲלוּהֵי שְׁבָמָא דִּישְׁשָׁבֵר
 וּרְבָא רָבְנִי יִשְׁשָׁבֵר
 וְנִתְגַּלַּל בַּר צוּעֵר : י וְחִילָהּ
 וּמִנְגִּיהֵי חֲמִשׁוֹן וְאַרְבָּעָא
 אֲלָפִין וְאַרְבַּע מֵאָה :
 י שְׁבָמָא דְזִבְוֹלָן וּרְבָא
 רָבְנִי זִבְוֹלָן אֲלִיאָב בַּר
 חֲלֹן : י וְחִילָהּ וּמִנְגִּיהֵי
 חֲמִשׁוֹן וְשְׁבָעָא אֲלָפִין
 וְאַרְבַּע מֵאָה : י כֹּל
 מִנְגִּינָא לְמִשְׁרֵית יְהוּדָה
 מֵאָה וְתַמְנִין וְשִׁתָּא אֲלָפִין
 וְאַרְבַּע מֵאָה רְחִילֵיהֶן
 בְּקִדְמִיתָא וְנִסְתִּין : י מִסָּמֵךְ
 מִשְׁרֵית רֵאוּבֵן דְרוּמָא
 רְחִילֵיהֶן וּרְבָא רָבְנִי
 רֵאוּבֵן אֲלִיעֶזֶר בַּר
 שְׂרִיאֹר : י וְחִילָהּ
 וּמִנְגִּיהֵי אַרְבָּעִין וְשִׁתָּא
 אֲלָפִין וְחֲמִשׁ מֵאָה :
 י וְדֵי שָׁרֹן סְמִיכִין עֲלוּהֵי
 שְׁבָמָא דְשַׁמְעוֹן וּרְבָא
 רָבְנִי שַׁמְעוֹן שְׁלֹמִיאֵל בַּר
 צוּרִישְׁדִי : י וְחִילָהּ
 וּמִנְגִּיהֶן חֲמִשִּׁין וְתִשְׁעָ
 אֲלָפִין וְתַלְתָּ מֵאָה :
 י וְשְׁבָמָא דְגַד וּרְבָא
 בַּעַל הַטּוֹרִים

בעל הטורים

[illegible]

קדם ויליון ז' רח מורחית והמערב קרוי אחר: הכהנים בחזקתו ונוסע מחנה יהודה תחלה וכשהולכין
(ע) ראשונה יסעו. כשהולכין הענין מסתלק ע' תוקעין הולכין כדד חגיגתו פ' הלויים והעגלות באמצע דגל

עיקר ישפתי חכמים

ו' ואף שער שלא אמר משה קומה ה' לא היו נוסעים. ע"זו בבראש פסקנן מסתלק ב"ו מכינים את עצמם לנסות :
 • וביא כמ"ד בפ"ב הו' מלכיו וע"י לשמו ב"ם בנפלותו :
 כמ"ד

וְנָשִׂיא לְבָנִי נָד אֱלִיסָף בֶּן־רְעוּאֵל:
 וַיֵּצְבֹאוּ וּפְקֻדֵיהֶם חֲמִשָּׁה וָאַרְבַּעִים
 אֲלֶף וְשֵׁשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים: מִן כָּל־
 הַפְּקָדִים לְמַחֲנֵה רְאוּבֵן מֵאֵת אֲלֶף
 וָאֶחָד וַחֲמִשִּׁים אֲלֶף וָאַרְבַּע־מֵאוֹת
 וַחֲמִשִּׁים לְעֶבְרָאֵת וּשְׁנַיִם יִסְעוּ: ס
 י וְנִסֵּעַ אֶהֱל־מוֹעֵד מַחֲנֵה הַלְוִיִּם
 בְּתוֹךְ הַמַּחֲנֵת כְּאֲשֶׁר יַחֲנוּ בְּן־יִסְעוּ
 אִישׁ עַל־יְדוֹ לְדַגְלֵיהֶם: ס יי הַגִּל
 מַחֲנֵה אֶפְרַיִם לְעֶבְרָאֵת סִימָהּ וְנָשִׂיא
 לְבָנִי אֶפְרַיִם אֱלִישָׁמַע בֶּן־עֲמִיהוּד:
 יט וַיֵּצְבֹאוּ וּפְקֻדֵיהֶם אַרְבַּעִים אֲלֶף
 וַחֲמִשִּׁים מֵאוֹת: כ וְעַלֹּי מִטָּה מְנַשֶּׁה
 וְנָשִׂיא לְבָנִי מְנַשֶּׁה גְּמִלְיָאֵל בֶּן־
 פֶּדֶה צוּר: כא וַיֵּצְבֹאוּ וּפְקֻדֵיהֶם שְׁנַיִם
 וּשְׁלֹשִׁים אֲלֶף וּמֵאוֹת: כב וּמִטָּה
 בְּנִימִן וְנָשִׂיא לְבָנִי בְנִימִן אֲבִידֶן בֶּן־
 גִּדְעוֹנִי: כג וַיֵּצְבֹאוּ וּפְקֻדֵיהֶם חֲמִשָּׁה
 וּשְׁלֹשִׁים אֲלֶף וָאַרְבַּע מֵאוֹת: כד כָּל־
 הַפְּקָדִים לְמַחֲנֵה אֶפְרַיִם מֵאֵת אֲלֶף

לְבָנִי נָד אֱלִיסָף בֶּן־רְעוּאֵל:
 וַיֵּצְבֹאוּ וּפְקֻדֵיהֶם חֲמִשָּׁה וָאַרְבַּעִים
 אֲלֶף וְשֵׁשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים: מִן כָּל־
 הַפְּקָדִים לְמַחֲנֵה רְאוּבֵן מֵאֵת אֲלֶף
 וָאֶחָד וַחֲמִשִּׁים אֲלֶף וָאַרְבַּע־מֵאוֹת
 וַחֲמִשִּׁים לְעֶבְרָאֵת וּשְׁנַיִם יִסְעוּ: ס
 י וְנִסֵּעַ אֶהֱל־מוֹעֵד מַחֲנֵה הַלְוִיִּם
 בְּתוֹךְ הַמַּחֲנֵת כְּאֲשֶׁר יַחֲנוּ בְּן־יִסְעוּ
 אִישׁ עַל־יְדוֹ לְדַגְלֵיהֶם: ס יי הַגִּל
 מַחֲנֵה אֶפְרַיִם לְעֶבְרָאֵת סִימָהּ וְנָשִׂיא
 לְבָנִי אֶפְרַיִם אֱלִישָׁמַע בֶּן־עֲמִיהוּד:
 יט וַיֵּצְבֹאוּ וּפְקֻדֵיהֶם אַרְבַּעִים אֲלֶף
 וַחֲמִשִּׁים מֵאוֹת: כ וְעַלֹּי מִטָּה מְנַשֶּׁה
 וְנָשִׂיא לְבָנִי מְנַשֶּׁה גְּמִלְיָאֵל בֶּן־
 פֶּדֶה צוּר: כא וַיֵּצְבֹאוּ וּפְקֻדֵיהֶם שְׁנַיִם
 וּשְׁלֹשִׁים אֲלֶף וּמֵאוֹת: כב וּמִטָּה
 בְּנִימִן וְנָשִׂיא לְבָנִי בְנִימִן אֲבִידֶן בֶּן־
 גִּדְעוֹנִי: כג וַיֵּצְבֹאוּ וּפְקֻדֵיהֶם חֲמִשָּׁה
 וּשְׁלֹשִׁים אֲלֶף וָאַרְבַּע מֵאוֹת: כד כָּל־
 הַפְּקָדִים לְמַחֲנֵה אֶפְרַיִם מֵאֵת אֲלֶף

בעל המזרים

כאן נפסקים כל המזרים. ונפסקו מלפניו ונפסקו
 כל המזרים. ונפסקו מלפניו ונפסקו
 כל המזרים. ונפסקו מלפניו ונפסקו

הוא נפסק מלפניו ונפסקו מלפניו ונפסקו
 כל המזרים. ונפסקו מלפניו ונפסקו
 כל המזרים. ונפסקו מלפניו ונפסקו

יחזקה כמורה ושל רחובן בדרום ושל אפרים במערב
 ושל דן בלפון: (וי) ונסע אהל מועד. לאחר שני
 דגלים צ הללו: כאשר יחנו בן יסעו. כמו לכל הוסעת ידו
 שפירשתי הליכתו כהנייתו כל דגל מהלך לרוח ויגדלנו: (כ) ועליו.
 עיקר שפתי חכמים
 ונחנך כפחית רל בין מחשבת הדגלים. שהיו שמים לפניו ושמים
 ונחנך כפחית רל בין מחשבת הדגלים. שהיו שמים לפניו ושמים

וּמִאֵה לְחִיָּהוֹן
 בְּתִלְתְּהָאֲמִלִּין: כה מקם
 שְׂרִית דִּן צְפֻנָא
 לְחִיָּהוֹן וּרְבָא לְבָנִי דִּן
 אַחִיעֶזֶר בֶּר עֲמִישַׁד:
 כו וְחִילָה וּמִנְגִּיהוֹן שְׁתִּין
 וְתָרִין אֲלָפִין וְשִׁבְעַמָּא:
 כז וְדִי שָׁרֹן סְמִיכִין עֲלֹהֵי
 שְׁבָמָא דְאֶשֶׁר וּרְבָא לְבָנִי
 אֶשֶׁר פְּגַעֲיָא בֶר עֶבְרִין:
 כח וְחִילָה וּמִנְגִּיהוֹן
 אֲרַבְעִין וְחֶמֶשׁ אֲלָפִין וְחֶמֶשׁ
 מָאָה: כט וְשְׁבָמָא דְנִפְתָּלִי
 וּרְבָא לְבָנִי נִפְתָּלִי אַחִיעֶזֶר
 בֶּר עֵינָן: ל וְחִילָה
 וּמִנְגִּיהוֹן חֲמִשִּׁין וְתִלְתָּא
 אֲלָפִין וְאַרְבַּע מָאָה:
 לא בֶּר מִנְגִּיָא לְמִשְׁרִית דִּן
 מָאָה וְחֲמִשִּׁין וְשִׁבְעָא
 אֲלָפִין וְשִׁית מָאָה
 בְּבִתְרָתָא נִסְלִין
 לְמִקְסִיהוֹן: לב אֲלִין מִנְגִּי
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְבֵית
 אֲבֹתָהוֹן בֶּר מִנְגִּי
 מִשְׁרִיתָא לְחִיָּהוֹן שִׁית
 מָאָה וְתִלְתָּא אֲלָפִין
 וְחֶמֶשׁ מָאָה וְחֲמִשִּׁין:
 לג וְלִנְאִיָא אֲתִמְנִיא וּבְנֵי
 בְנֵי יִשְׂרָאֵל כְּמַאדִּי פְקִיד
 יִית מִשָּׁה: לד וְעֶבְדֵּי בְנֵי
 יִשְׂרָאֵל כְּכַד דִּי פְקִיד יִית
 מִשָּׁה בֶן שָׁרֹן
 לְמִקְסִיהוֹן וְכֹן נִמְלִין וְכֹר
 לְרַעֲיָתָהוֹן עַל בֵּית

בעל הטורים

למטה בדגלים ובכיתובים ובכיתובים:
 (לא) לחורב, כי כחורב לחורב יסעו.
 ולא יבא לטע וכו' עם שכי' לחורב.
 ששקל כיה חסרם שטן דן בעון שכל פיה
 שחשם. ימים לטע וכו'. ס"ח הכן שם הוא
 בקל לחורב: (גל) לא כחשקו כחור כי
 שיהל. ים שחור כל ס"ח לטע שחשם
 שחשם שחשם שחשם לטע שחשם:

וּשְׁמַנְתִּי אֶלְפִים וּמֵאָה לְצַבָּאתָם
 וּשְׁלָשִׁים יָסֻעוּ: ס כה דגל מחנה
 דִּן צְפֻנָה לְצַבָּאתָם וְנִשְׂאֵא לְבָנִי
 דִּן אַחִיעֶזֶר בֶּן עֲמִישַׁד: כז וּצְבָאוֹ
 וּפְקֻדֵיהֶם שְׁנַיִם וּשְׁלָשִׁים אֶלְפֵי וְשִׁבְעָה
 מֵאוֹת: כח וְהַחֲנִים עָלָיו מִשָּׁה אֶשֶׁר
 וְנִשְׂאֵא לְבָנִי אֶשֶׁר פְּגַעֲיָא לְבֶן עֶבְרִין:
 כח וּצְבָאוֹ וּפְקֻדֵיהֶם אֶחָד וְאַרְבַּעִים
 אֶלְפֵי וְחֲמִשַׁם מֵאוֹת: כט וּמִשָּׁה נִפְתָּלִי
 וְנִשְׂאֵא לְבָנִי נִפְתָּלִי אַחִיעֶזֶר בֶּן עֵינָן:
 לוּצְבָאוֹ וּפְקֻדֵיהֶם שְׁלָשָׁה וְחֲמִשִּׁים
 אֶלְפֵי וְאַרְבַּע מֵאוֹת: לא כָּל־הַפְּקֻדִים
 לְמַחֲנֶה דִּן מֵאֵת אֶלְפֵי וְשִׁבְעָה
 וְחֲמִשִּׁים אֶלְפֵי וּשְׁשֵׁמֵאוֹת לְאַחֲרָנָה
 יִסְעוּ לְדַגְלֵיהֶם: פי אֶלֶּה פְקֻדֵי בְנֵי
 יִשְׂרָאֵל לְבֵית אֲבֹתָם כָּל־פְּקֻדֵי
 הַמַּחֲנֶה לְצַבָּאתָם שְׁשֵׁ-מֵאוֹת אֶלְפֵי
 וּשְׁלָשֶׁת אֶלְפִים וְחֶמֶשׁ מֵאוֹת
 וְחֲמִשִּׁים: יג וְהַלִּוִּים לֹא הִתְּפַקְדוּ
 בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כֹּאֲשֶׁר צֻוְּהָ יי
 אֶת־מֹשֶׁה: יד וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל
 כְּכֹל אֲשֶׁר־צֻוְּהָ יי אֶת־מֹשֶׁה בֶּן־
 חֲנֹן לְדַגְלֵיהֶם וְכֹן נִסְעוּ אִישׁ
 לְמִשְׁפַּחְתּוֹ עַל־בֵּית אֲבֹתָיו: פו יביש

ג וְאֵלֶּה תוֹלְדֹת אֶהֱרֹן וּמִשֶּׁה בְּיוֹם
דִּבֶּר יי אֶת־מִשֶּׁה בְּהַר סִינִי:
י וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי־אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן
נָדָב וָאֲבִיהוּא אֶלְעָזָר וְאַיִתְמָר:
י אֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי אֶהֱרֹן הַכֹּהֲנִים
הַמְּשֻׁחִים אֲשֶׁר־מִלֵּא יָדָם לְכַהֵן:
י וַיָּמָת נָדָב וָאֲבִיהוּא לִפְנֵי יי
בְּהַקְרִבָם אֵשׁ זָרָה לִפְנֵי יי
בְּמִדְבָּר סִינִי וּבָנִים לֹא־הָיוּ לָהֶם
וַיִּכְתֹּן אֶלְעָזָר וְאַיִתְמָר עַל־פְּנֵי אֶהֱרֹן
אֲבִיהֶם: פ ה' וַיְדַבֵּר יי אֶל־מִשֶּׁה
לֵאמֹר: י הַקֹּרֵב אֶת־מִטֵּה לֹוי
וְהַעֲמַדְתָּ אֹתוֹ לִפְנֵי אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן
וְשָׂרְתוּ אֹתוֹ: וְשָׁמְרוּ אֶת־מִשְׁמַרְתּוֹ
וְאֶת־מִשְׁמַרְתּוֹ כְּל־הַעֲדָה לִפְנֵי אֶהֱרֹן
מוֹעֵד לַעֲבֹד אֶת־עֲבֹדַת הַמִּשְׁכָּן:
י וְשָׁמְרוּ אֶת־כָּל־כְּלֵי אֶהֱרֹן מוֹעֵד
וְאֶת־מִשְׁמַרְתּוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַעֲבֹד
אֶת־עֲבֹדַת הַמִּשְׁכָּן: ט וַיִּנְתַּתָּה אֶת־

אֲבִיהֶתוֹ: * וְאֵלֶּיךָ
תוֹלְדֹת אֶהֱרֹן וּמִשֶּׁה
בְּיוֹם אֲדַמְלִיל עִם מִשֶּׁה
בְּמִדְבָּר דְּסִינִי: כ וְאֵלֶּיךָ
שְׁמֵהּ בְּנֵי אֶהֱרֹן בּוֹכְרָא
נָדָב וָאֲבִיהוּא אֶלְעָזָר
וְאַיִתְמָר: ג אֵלֶּיךָ שְׁמֵהּ
בְּנֵי אֶהֱרֹן כְּהֵנִיא
דְּאֶתְרַבִּיא דִּי אֶתְקַרֵּב
קָרָבָהוֹן לְשָׂא:
ד וַיָּמָת נָדָב וָאֲבִיהוּא
קָדָם יי בְּקָרְבֵיהוֹן
אֲשֶׁתָּא נִכְרִיתָא קָדָם יי
בְּמִדְבָּר דְּסִינִי וּבָנִין לֹא
הָיוּ לָהֶון וְשִׁמְשׁ אֶלְעָזָר
וְאַיִתְמָר עַל אֶפְרֵי אֶהֱרֹן
אֲבִיהֶון: ה וַיְדַבֵּר יי עִם
מִשֶּׁה לֵּאמֹר: י קָרֵב יֵת
שְׁבָטָא דְלֹוי וְתִקְוִים יִתָּה
קָדָם אֶהֱרֹן כְּהֵנִיא
וַיִּשְׁמְשֻׁן יִתָּה: ו וַיִּמְרֹן יֵת
מִמֶּתָה וַיֵּת מִמֶּתָה כָּל
כְּנִישָׁא קָדָם מִשְׁכָּן וּמִנָּא
לְמַכְלַח יֵת כָּל מִן
מִשְׁכָּנָא: ז וַיִּמְרֹן יֵת כָּל
כְּנִישָׁא מִשְׁכָּן וּמִנָּא וַיֵּת
מִמֶּתָה בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
לְמַכְלַח יֵת כָּל מִן
מִשְׁכָּנָא: ח וַיִּתֵּן יֵת לְנָאִי
לְאֶהֱרֹן וּלְבָנָיו מִסִּדְרֵן
בְּעַל הַמִּזְבֵּיחַ

(א) אֶהֱרֹן בְּכֹדֵד דִּבֶּר. וְיֵת מִסִּדְרֵן
לְנָאִי לְנָאִי חֲזָר עַל דִּבְרֵי יי מִדְּכָּא
כָּל דְּכָא וְיֵת מִסִּדְרֵן לְנָאִי חֲזָר עַל דִּבְרֵי יי מִדְּכָא

ח וַיִּתֵּן יֵת לְנָאִי חֲזָר עַל דִּבְרֵי יי מִדְּכָא. וְיֵת מִסִּדְרֵן יי מִדְּכָא. וְיֵת מִסִּדְרֵן יי מִדְּכָא. וְיֵת מִסִּדְרֵן יי מִדְּכָא.

(א) וְאֵלֶּה תוֹלְדֹת אֶהֱרֹן וּמִשֶּׁה. וְאֵלֶּיךָ
אֶהֱרֹן וְנִקְרָאוּ תוֹלְדֹת מִשֶּׁה לְפִי שְׁלָמֶן
תּוֹרָה מִלֵּמַד שְׁכַל הַמִּלֵּמַד אֶת בֶּן חֲבִירוֹ תּוֹרָה
מִטֵּל עָלָיו הַכְּתוּב כֹּלָיו יִלְדוּ: בְּיוֹם דִּבֶּר ה' אֶת
מִשֶּׁה: נַעֲשֶׂה אֱלֹהֵי תוֹלְדֹת שְׁלֹו שְׁלָמֶן מִה שְׁלָמֶן מִפִּי
כְּהֵנִיא: (ד) עַל פְּנֵי אֶהֱרֹן אֲבִיהֶם: ר כְּחִיוֹ:
(ו) וְשָׂרְתוּ אֹתוֹ. וְהָיוּ הַשִּׁירֹת וְשָׂמְרוּ אֶת מִשְׁמַרְתּוֹ ש
לְפִי שְׁמִירַת הַמִּקְדָּשׁ עָלָיו שְׁלֹו יִקְרֶב וְכִמוּ שְׁלָמֶן
עֵיקָר שְׁפָתֵי חֲכָמִים

בְּכֵרֵם כִּי לִיז וְיֵת שֶׁ: ר כִּי כֵן הוּא הוֹרָא עַל פִּי אֶהֱרֹן אֲבִיהֶם כְּדוּר שְׁפָתֵי חֲכָמִים יִקְוִי וְיֵת שְׁפָתֵי חֲכָמִים
יִתָּה וְיֵת תִּתָּה לֹו עֵיקָר: ש כִּי לֹא הִיָּה לְכֵס שִׁירֹת אֶתְרַבִּיא רָק לְשִׁמּוֹר אֶת הַמִּקְדָּשׁ:

יהיבין אנו לה מן בני ישראל: ינת אהרן וית בנזוהי תמני וישרון ית בהנתהון ותלוגי דקרב יתקטל: י ומליל י עם משה למימר: י נא לא קרבית ית לנאי מנז בני ישראל חרף כל בוכרא פתח וכלא מבני ישראל ויתון משמשין קדמי לנאי: י ארי דילי כל בוכרא ביומא דקטלות כל בוכרא בארעא דמצרים אקדשית קדמי כל בוכרא בישאל מאנשא עד בעיקרא דילי יהון אנא י: י ומליל י עם משה במדברא דסיני למימר: י מני ית בני לוי לבית אברהם תהון לורעתהון כל דכורא סבר ירחא ולעלא תמננו: י ומנא יתהון משה על מימרא דייקמא דאתפקד: י נהון אלון בני לוי בשמחתהון גרשון וקהת ומרי:

תולדות אהרן

כל כבור כבורא ג . פסר רחם סס פס .
נישאל כבורא כ . לי יכיו סס פ . פס
תס ועכלס סס פס ערלן פס .

הלויים לאהרן ולבניו נתונים נתונים
המה לו מאת בני ישראל: ואת
אהרן ואת בניו תפקד ושמו את
בהנתם והזר הקרב ימת: פי וידבר
י אל משה לאמר: י ואני הנה
לקחת את הלויים מתוך בני
ישראל תחת כל בכור פטר רחם
מבני ישראל והיו לי הלויים: י כי לי
כל בכור ביום תפתי כל בכור
בארץ מצרים הקדשתי לי כל
בכור בישראל מאדם עד בהמה
לי יהיו אני י: פ חמישי יד וידבר
י אל משה במדבר סיני לאמר:
טו פקד את בני לוי לבית אבתם
למשפחתם כל זכר מבן חדש
ומעלה תפקדם: טו ויפקד אתם
משה על פי י כאשר צוה:
וינהיו אל לה בני לוי בשמחתם גרשון

רשי

והלויים שלא עבדו עבודת כוכבים נבחרו תחתיהם:
(טו) מבין חרש ומעלה. משיא מכלל נפלים הוא
נמנה לקרות שומר משמרת הקדש. אר יודעה בר שלום
למוד הוא אותו השבט להיות נמנה מן הכפן שלחמ
אשר ילדה אותה ללוי במצרים עם כניסתה פתחה מצרים
ילדה אותה ונמנית בשבעים נפשות שכשאתה מונה
חשבונם לא תמצאם אלא שבעים חסר אחת והיא השלימה
אח המניין: (טו) על פי ה'. אחר משה לפני הקב"ה
היאך אני נכנס לתוך אהליוס לדעת מניין ויוקוהס
אל הקב"ה עשה אתה שלך ואני אעשה שלי הלך משה
ועמד על פתח האהל והשכינה מקדמת לפניו ופת קול
עיקר שפתי הכוכבים

כשכרן שלחמ כי שר הוא לכל חלף עבודתם:
(ט) נתונים המה לו. ח לעזרה: מאת בני ישראל.
כמו מתוך בני ישראל כלומר משאר כל העדה נבדלו
לכך בנזות המקום אוהו נתנם לו שלחמ ואחנה את
הלויים נתונים ונ': (י) ואת אהרן ואת בניו תפקד.
לשון סקדות ואינו לשון מנין: ושמו את כהונתם.
קבלת דמים וזריקה והקטרה ועבודות המסורות לכהנים:
(יב) ואני הנה לקחת. ואני מהיכן וכיתי בנס:
סתוך בני ישראל. שהיו ישראל שוכרין אותם לשירות
שלי על ידי הבכורות וכיתי בהם ולקחתים תמורתם
לפי שהיה העבודה בכורות וכשחטאו כנגד נפסלו

פ רל לא לשירות הדיוס כ"א לפזור לו כעטות הסקדס כמ"ס כס' קרת לעטוד את עבודת אהל מועד: א לא שרי ירחל
פס

וְקָהַת וּמָרְרִי: י' וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי־
נִרְשֹׁן לְמִשְׁפַּחַתָּם לְבָנִי וְשִׁמְעִי:
י" וּבְנֵי קָהַת לְמִשְׁפַּחַתָּם עֲמֶרֶם
וַיִּצְהָר חֶבְרוֹן וְעִזִּיאֵל: כ' וּבְנֵי מָרְרִי
לְמִשְׁפַּחַתָּם מַחֲלִי וּמוֹנִישִׁי אֵלֶּה הֵם
מִשְׁפַּחַת הַלֵּוִי לְבֵית אֲבֹתָם:
כ"א לְנִרְשֹׁן מִשְׁפַּחַת־הַלֵּבִי וּמִשְׁפַּחַת
הַשִּׁמְעִי אֵלֶּה הֵם מִשְׁפַּחַת־הַנִּגְרָשִׁי:
כ"ב פְּקֻדֵיהֶם בַּמִּסְפָּר כָּל־זָכָר מִבֶּן־
חָדָשׁ וְמוֹעֵד פְּקֻדֵיהֶם שִׁבְעַת
אֲלָפִים וַחֲמִשׁ מֵאוֹת: כ"ג מִשְׁפַּחַת
הַנִּגְרָשִׁי אַחֲרֵי הַמִּשְׁכָּן יַחְנוּ יָמָּה:
כ"ד וְנִשְׂאֵי בֵית־אֲבִי לְנִגְרָשִׁי אֵלִיסָפָּ
בֶּן־לֵאל: כ"ה וּמִשְׁמֶרֶת בְּנֵי־נִרְשֹׁן
בְּאַהֲלֵ מוֹעֵד הַמִּשְׁכָּן וְהָאֹהֶל
מִכִּסֵּהוּ וּמִסָּד פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד:
כ"ו וְקַלְעֵי הַחֹצֵר וְאֶת־מִסָּד פֶּתַח
הַחֹצֵר אֲשֶׁר עַל־הַמִּשְׁכָּן וְעַל־
הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב וְאֶת מִיתְרֵיו לְכָל עֲבֹדָתוֹ: כ"ז
כִּי וְלִקְהַת מִשְׁפַּחַת הָעֲמֶרְמִי וּמִשְׁפַּחַת הַיִּצְהָרִי

י' ואלו שמות בני
נרשון לזרעיתיו לבני
ושמעי: י" ובני קהת
לזרעיתיו עמרם ויצהר
חברון ועזיאל: כ' ובני
מררי לזרעיתיו מחלי
ומונישי אלן אנו ורעית
לנאי לבית אבותיהם:
כ"א לנרשון ורעית לבני
ורעית שמעי אלן אנו
ורעית גרשון:
כ"ב מנייהו במנן כל
דכורא קבר ירחא
ולעלא מנייהו שבעא
אלפין וחמש מאה:
כ"ג ורעית גרשון אחורי
משכנא ישרון מערבא:
כ"ד ורכ בית אבא לבית
גרשון אליסף בר לא:
כ"ה ומשרת בני גרשון
במשכן זמנא משכנא
ופרסא חופאה ופרסא
דתרע משכן זמנא:
כ"ו וסרדי דדורמא וית
פרסא דתרע דרסא די
על משכנא ועל מדבתא
סחור סחור וית אמונה
לכל פלחנה: כ"ז ולקחת
רעית עמרם ורעית
הנ"ל ונשי החצר וזכרים וכו'.

רשי

יוזא מן האוהל ואומרת כך וכך חיוקת יס וכן: (כ"ה) המשכן. יריעות ג הכתחונות:
באוהל זה לכך נאמר על פי ה': (כ"א) לגרשון והאהל. יריעות עוים ד העשויות לנג: סכסרו.
משפחת ורלבני. כלומר לגרשון היו הפקודים ב עורות אלנים והחששים: ומסך פתח. הוא הוילון:
משפחת לבני ומשפחת השמעי. פקודיהם כך (כ"ו) ואת מיתריו. על המשכן והאוהל לא על
עיקר שפתי חכמים

נחמ איתם כי נתונים הם מאת ה' רק פי' נתונים כנכלו מכני ישראל: ב שלא תאמר שגרשון היה משפחת סכר:
ג כהן נראה כהנים המשכן ולכן נקראו המשכן: ד יריעות העוים נקראו אכל לפי שהיו מכסים את כנן ואת הקרשים.
לכל עורא חללים וכתחשים לא היו מכסים רק את כנן לכך נקראים מכסה: ה ופי' לקמן פסוק ל"ו שכני מררי סחור
סחור חללים וזו היו מיתרים של החצר.

יָדָה וְזָרַעַת הַבְּרִיָּה
וְזָרַעַת עֲזִיאֵל אֶלֶין אֲנֹנ
זָרַעַת קָהֶת: כִּי בְמִנִּין כָּל
דְּכֹרָא מִבְּרִיתָא וְלֹא
תִּמְנָא אֶלְפִין וְשִׁית מֵאָה
לְמָרִי מִטְרָתָא זְקִידָשָׁא:
כִּי זָרַעַת בְּגֵי קָהֶת יִשְׂרָוִן
עַל צִדָּא דְּמִשְׁכְּנָא
דְּרֹמָא: לִירֵב בֵּית אָבָא
לְזָרַעַת קָהֶת אֶלְצִפִּן בֵּר
עֲזִיאֵל: לֹא וּמִטְרָתָהּ
אֲרֹנָא וּפְתוּרָא וּמִטְרָתָא
וּמִדְּבַחָא וּמְזִי קֹדֶשָׁא דִּי
יִשְׁמִשְׁוֹן בְּהֹן וּפְרָסָא וְכָל
פְּלִתָּהּ: לֹא וְאִמְרָכָא
דְּמִמְנָא עַל בְּרִבְרֵי לְוָאִי
אֶלְעֹר בֵּר אַהֲרֹן פְּתָא
דְּמִתְחֹת יְדֹהִי מִמֶּן
לְמָרִי מִטְרָתָא קֹדֶשָׁא:
לֹא לְמָרִי זָרַעַת מִחֲלֵי
זָרַעַת מוֹשֵׁי אֶלֶין אֲנֹנ
זָרַעַת מָרְרִי: לֹא וּמִנְיָהּ
בְּמִנִּין כָּל דְּכֹרָא מִבְּר
יִרְחָא וְלֹא שְׁמָא אֶלְפִין
וּמֵאָתָן: לֹא וְיֵרֵב בֵּית אָבָא
לְזָרַעַת מָרְרִי צוּרִיאֵל בֵּר
אֲבִיחִיֵּל עַל צִדָּא
דְּמִשְׁכְּנָא יִשְׂרָוִן צִפְנָא:
לֹא וְדִי מִסִּר לְמִטְרָתָּהּ
סָרְרִי דִּשֵׁי מִשְׁכְּנָא
וְעִבְרוּתֵי וְעִמְדוּתֵי

תלד : (כח) משמחת בני קרה יחנו וגו' תיכנה. וסמכין להם דגל רלזון החונים תימנה אי לרשע ואוי לכנו לכך לקו מהם דתו ואכירס ומלחיס וחמסין איש

וְהָיָה חֶסֶד וְנֶאֱמָר אֶחָד מֵהַיָּמִים הַלֵּזִים הַזֵּה וְהַיָּמִים הַלֵּזִים הַזֵּה.

יִשְׂרָאֵל: מִן וְיִהְיֶה כָּל־בְּכוֹר וְכָר
בְּמִסְפַּר שְׁמֹת מִבְּן־חָדָשׁ וּמַעֲלָה
לְפָקְדֵיהֶם שְׁנַיִם וְעֶשְׂרִים אֶלֶף
שְׁלֹשָׁה וּשְׁבַעִים וּמֵאֹתָיִם: פ
מִן וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר:
מִן קַח אֶת־הַלְוִיִּם תַּחַת כָּל־בְּכוֹר
בְּבָנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶת־בְּהֵמַת הַלְוִיִּם
תַּחַת בְּהֵמָתָם וְהָיוּ לִי הַלְוִיִּם אֲנִי
יְיָ: מִן וְאֵת פְּדוּיֵי הַשְּׁלֹשָׁה
וְהַשְּׁבַעִים וְהַמֵּאֹתָיִם הָעֹדְפִים עַל־
הַלְוִיִּם מִבְּכוֹר בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל: מִן וְלָקַחְתָּ
חֲמִשָּׁת חֲמִשָּׁת שְׁקָלִים לַגֹּלְגָּת
בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ תִּקַּח עֶשְׂרִים גֶּרָה
הַשֶּׁקֶל: מִן וְנָתַתָּה הַכֶּסֶף לְאַהֲרֹן
וּלְבָנָיו פְּדוּיֵי הָעֹדְפִים בָּהֶם: מִן וַיִּקַּח
מֹשֶׁה אֶת כֶּסֶף הַפְּדוּיִם מֵאֵת
הָעֹדְפִים עַל פְּדוּיֵי הַלְוִיִּם: י מֵאֵת
בְּכוֹר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לָקַח אֶת־הַכֶּסֶף
חֲמִשָּׁה וָשֵׁשׁ וְשָׁלֹשׁ מֵאוֹת וְאַלְפִּי

מִן וְהָיוּ כֹּף בּוֹכְרֵי
דְּכִרְיָא בְּמִנֵּן שְׁמֵהוּ מִבְּר
וְיָהּ וְלֵעֲלָא לְמַעֲנֵהוּ
עֶשְׂרִין וְחָדָשׁ אֶלְפִין
מֵאֵתוֹן וּשְׁבַעִין וְתַלְתָּא:
מִן וּמֹשֶׁה יְיָ עִם מֹשֶׁה
לְמִימָר: מִן קִרְבִּית לְוֹאִי
חֲלָף כָּל בּוֹכְרָא בְּבָנֵי
יִשְׂרָאֵל וְיֵת בְּעִירָא דְלֹאִי
חֲלָף בְּעִירָהוֹן וְיֵהוֹן
מִשְׁמִשְׁוִין קְדָמִי לְוֹאִי אֲנֵא
יְיָ: מִן וְיֵת פְּרָקוֹן מֵאֵתוֹן
וּשְׁבַעִין וְתַלְתָּא דְחִתִּירִין
עַל לְוֹאִי מִבּוֹכְרֵי דְבָנֵי
יִשְׂרָאֵל: מִן וְתַסֵּב חֲמִשׁ
חֲמִשׁ סָעִין וְגִלְגֻלְתָּא
בְּסִלְעֵי קֹדֶשׁא תַסֵּב
עֶשְׂרִין מָעִין סָעִיא:
מִן וְתַתָּן בְּסָפָא לְאַהֲרֹן
וּלְבָנָהּ פְּרָקוֹן דְחִתִּירִין
בְּהוֹן: מִן וְנָסִיב מֹשֶׁה יֵת
כֶּסֶף פְּרָקְנָהוֹן מִן דְחִתִּירִין
עַל פְּרִיָקִי לְוֹאִי: י מִן
בּוֹכְרֵי דְבָנֵי יִשְׂרָאֵל
נָסִיב יֵת כֶּסֶףא אֶלֶף
וְתַלַּת מֵאָה וְשִׁתּוֹן וְחֲמִשׁ
סָעִין בְּסִלְעֵי קֹדֶשׁא:
חֹלְרוֹת אַהֲרֹן

קח את הלויים בכורות ד. ואת כסף הלויים
כסף שם. ויהיו לי הלויים שם. ונקחם
חמשת סהדריין י.

בעל השוורים

שמי נחמה וכו' ושא עיניך ויהי שקלן שמי
לפני ואלו ימים עיניו נעלמו:

רש"י

פסק נפלים: (מה) ואת בהמת הלויים וגו'. לא פדו
בהמת הלויים את בכוריהם בהמה טהורה של ישראל אלא
את פטרי המוריהם ושה אחד של בן לוי פטר כמה פטרי
ממורים של ישראל תדע שהרי מנה העודפים באדם ולא
מנה ח העודפים בבהמה: (ע) ואת פדווי השלשה
וגו'. ואת הבכורות להצרכין להפדות בהם אלו השלשה
הנזכרים ומאחרי העודפים בהם יתירים על הלויים מהם
תקח חמשת שקלים לגלגל כך היתה מכירתו של יוסף
צארים כסף שהיו כנור זל רחל: (מט) העודפים
עיקר שפתי חכמים

ח ונכנסות שם בנתיב מביא ראיה לתרת פ"ג.

עֹזֵר תִּהְיֶה שְׂמוֹ אֶת־בְּדִיוֹ יִלְקָחֻהוּ
בְּגָד תִּכְלֹת וְכֹסֵי אֶת־מִנְרַת הַמֶּאֱזֹר
וְאֶת־נִרְתִּיהָ וְאֶת־מִלְקָחֶיהָ וְאֶת־
מַחְתֵּיתֶיהָ וְאֶת־כָּל־כְּלֵי שְׂמֹנֶה אֲשֶׁר־
יִשְׁרְתוּ לָהֶבֶהֶם יִנְתְּנוּ אֹתָהּ וְאֶת־
כָּל־כְּלֵיהָ אֶל־מִכְסָּה עֹזֵר תִּחַשׁ
וְנִתְּנוּ עַל־הַמּוֹט יִיָּעַל אֶמְזַבְּחָהּ
יִפְרֹשׁוּ בְּגָד תִּכְלֹת וְכֹסֵי אֹתוֹ
בְּמִכְסָּה עֹזֵר תִּחַשׁ שְׂמוֹ אֶת־בְּדִיוֹ
יִלְקָחוּ אֶת־כָּל־כְּלֵי הַשָּׂרֵת אֲשֶׁר־
יִשְׁרְתוּ בָּם בְּקֹדֶשׁ וְנִתְּנוּ אֶל־בְּגָד
תִּכְלֹת וְכֹסֵי אוֹתָם בְּמִכְסָּה עֹזֵר
תִּחַשׁ וְנִתְּנוּ עַל־הַמּוֹט יִיָּוֶד שְׁנוֹ אֶת־
הַמְּזִבְּחַ וּפְרֹשׁוּ עָלָיו בְּגָד אֲרָגֶמֶן
יִיָּנִתְּנוּ עָלָיו אֶת־כָּל־כְּלָיו אֲשֶׁר־
יִשְׁרְתוּ עָלָיו בָּהֶם אֶת־הַמַּחְתֵּת
אֶת־הַמְּזִלְגֹת וְאֶת־הַיָּעִים וְאֶת־
הַמְּזִרְקֹת כָּל־כְּלֵי הַמְּזִבְּחַ וּפְרֹשׁוּ
עָלָיו כֹּסֵי עֹזֵר תִּחַשׁ וְשְׂמוֹ בְּדִיוֹ :

ישוון ית אריהווי :
• ויסקנו לבוש תכלא
ויכסון ית מנרת
דאנהורי וית בוצינהא
וית צבתהא וית
מחתינהא וית כל מגי
משחא די ישמשון לה
בהון : ויתננו יתה וית
כל מנהא לחופאה
דמשך סגונא ויתננו על
אריהא : י ועל מדבחה
דדבחה ופרסון לבוש
תכלא ויכסון יתה
בחופאה דמשך סגונא
ישוון ית אריהווי :
י ויסקנו ית כל מגי
שמשון די ישמשון בהון
בקודשא ויתננו לבוש
תכלא ויכסון יתהון
בחופאה דמשך סגונא
ויתננו על אריהא :
י ויסקנו ית קטמא
דמדבחה ופרסון עלוהי
לבוש ארגון : י ויתננו
עלוהי ית כל מנהי די
ישמשון עלוהי בהון ית
מחתינהא וית צנוריתהא
וית מגרופיתהא וית
מזרקא כל מגי מדבחה
ופרסון עלוהי חופאה
דמשך סגונא וישוון
ותא חל כל כלי אשר ישרתו כס יפא
מספרין 19 סופרים

רשי

הנפק. הכסוי לזון מסך. אשר יוסף בהם : (ס) מלקחיה.
כמין זבח שומך בה את הפתילה לכל גד שיריה.
מחתינה. כמין כף קטנה ושוליה פשוטין ולא סגוללים
ואין לה מחילה לפנים אלא מזדיה ומותה בה את דשן
הנרות כשמיטין : נרותיה. נרותיה בלעז (לאמפסון)
סנתינים כהן הכהן והסמליות : (י) אל מכסה עזר
תחש. כמין י מרזף : (יב) את כל כלי השרת
אשר ישרתו בהם בקדש. בחוך המסכן שהיא קדש ב
וכן כלי הקטרת שמתרין בהם כמזבח הפנימי : (יג) ודרשנו
עיקר שפתי חכמים

י פה עק במל שמיים ט פתור מדכתיב אל פכסה משמע דבר שיש לו חוך : ב ואין לפרש אשר ישרתו כס בקדש וכו
במדבר

וְהָיָה מִסְפַּר בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל כְּחֹלֶץ הַיָּם אֲשֶׁר לֹא־יִסְפָּר וְהָיָה בְּמִקְוֶם אֲשֶׁר יֹאמְרוּ לָהֶם לֹא־עָמִי אֲתָם יֹאמְרוּ לָהֶם בְּנֵי־אֶחָי: וְנִקְבְּצוּ בְּנֵי־יְהוּדָה וּבְנֵי־יִשְׂרָאֵל יַחְדָּו וְשָׁמָּה לָהֶם רֹאשׁ אֶחָד וְעָלּוּ מִן־הָאָרֶץ כִּי גָדוֹל יוֹם וְיִרְעָאֵל: אֲמָרוּ לְאֶחֱיָהֶם עָמִי וְלִאֲחֻותֵיכֶם רַחֲמָה: רִיבֹו בְּאַמְכֶם רִיבֹו כִּי־הָיָה לֹא אֲשֶׁתִּי וְאֶנְכִּי לֹא אִישָׁהּ וְחֹסֶר וְזִנְיָהּ מִפְּנֵיהֶם וְנִאֲפִיפִיהֶם מִבְּנוֹן שְׂדֵיהֶם: פֶּן־אֲפִשִׁימָנָה עֲרֻמָּה וְהַצִּלְתִּיהֶם מִיּוֹם הַדִּלְדָּלָה וְשִׁמְתִיהֶם כַּמְדָּבָר וְשִׁתָּה כָּאָרֶץ צִיָּה וְהַמִּתִּים בְּצָמָא: וְאֶת־בְּנֵיהֶם לֹא אֲחֵתָם כִּי־בָנֵי זָנוּתִים הֵמָּה: כִּי זָנְתָה אִמָּם הַכִּישָׁה הַזֹּאת כִּי אִמְלָה אֶל־כָּה אֶחָדִי מֵאֲחָבֵי נַחֲנִי לְחָמִי וּמִיָּמִי צִמְרִי וּפִשְׁתִּי שָׁמְנִי וְשִׁקְוִי: רָבֹון הִנֵּנִי־שָׁה אֶת־דִּרְבָּךְ בְּפִסְדִּים וְנִדְרָתִי אֶת־דִּנְךָה וְנִתְיֹובוֹתֶיהָ לֹא תִמְצָא: וְרִדְפָה אֶת־מֵאֲהָבֶיהָ וְלֹא־תִשָּׁג אֲתָם וּבְקִשְׁתָּם וְלֹא תִמְצָא וְאִמְרָה אֶל־כָּה וְאִשׁוּבָה אֶל־אִישִׁי הָרֵאשׁוֹן כִּי טוֹב לִי אֵין מַעֲזָה: וְהָיָה לֹא יָדְעָה כִּי אֶנְכִּי נָתַתִּי לָהּ חֶרֶן וְהִתִּירוּשׁ וְהִצִּיחַר וְכֹסֶף תִּרְבִּיתִי לָהּ וְזָהָב עֶשׂוֹ רָבֵעַ: רָבֹון אֲשׁוּב וְלֹקַחְתִּי דָנְנִי בַעֲתִי וְהִתִּירוּשִׁי בְּמוֹעֵדוֹ וְהַצִּלְתִּי צִמְרִי וּפִשְׁתִּי בְּכֹסֶף אֶת־עֲרוֹתָהּ: וְעַתָּה אֲנִיָּה אֶת־נִבְלָתָה לְעֵינֵי מֵאֲהָבֶיהָ וְאִישׁ לֹא־יֵצֵא לָהּ מִדֵּי: וְהִשְׁבַּתִּי כָּל־מִשׁוֹשָׁה הַזֶּה חֲדָשָׁה וְשִׁבְתָּהּ וְכָל־מוֹעֵדָה: וְהִשְׁמַתִּי נִפְתָּה וְתָא נָתַתִּי אֲשֶׁר אִמְרָה אֶתְּנָה הַמָּת לִי אֲשֶׁר נַתַּנְנִי לִי מֵאֲחָבֵי וּשְׁמָתִים לְיִצְחָר וְאֶכְלָתָם חֵית הַשָּׂדֶה: וּבְקִדְתִּי עֲלֶיהָ אֶת־יָמֵי הַבָּעִלִּים אֲשֶׁר תִּקְחִיר לָהֶם וּבַעֲדִי נִזְמַח וְחִלְתִּיהָ וְתֵלֵךְ אַחֲרַי מֵאֲהָבֶיהָ וְאֶתִּי שִׁבְחָה נְאֻמִּי: לָכֵן הִנֵּה אֲנִי־מַפְתִּיחַ וְהַלְכָתִיהֶם כַּמְדָּבָר וְדִבְרָתִי עַל־לִבָּהּ: נָתַתִּי לָהּ אֶת־כְּרֻמֵּי מָשֶׁם וְאֶת־עֶמֶק עֲכוֹר לְפִתְחָהּ תִּקְוָה וְעַתָּה שָׁמָּה כִּי־מִי נַעֲרִיהָ וְכִיֹּם עֲלוֹתָהּ מֵאֶחָ־מִצְרַיִם: וְהָיָה כִּי־וָסַד הָיָה נְאֻמִּי־ תִקְרָא אִישִׁי וְלֹא־תִקְרָא־יָדִי עוֹד בַּעֲלִי: וְהַמִּלְתִּי אֶת־שְׁמוֹת הַבָּעִלִּים מִפִּיהָ וְלֹא־יִזְכְּרוּ עוֹד בְּשֵׁמָם: וְכִרְתִּי לָהֶם כְּרִית כִּיֹּם הָיָה עַם־מֵת הַשָּׂדֶה וְעַם־עוֹף הַשָּׁמַיִם וְרֹמֶשׁ הָאֲדָמָה וְקִשְׁת וְחֶרֶב וּמִלְחָמָה אֲשַׁבֵּר מִן־הָאָרֶץ וְהַשְׁכַּבְתִּים לְכֶמֶה: וְאֶרְשָׁתִּיךָ לִי לְעוֹלָם וְאֶרְשָׁתִּיךָ לִי בְּצֹדֶק וּבְמִשְׁפָּם וּבְחֶסֶד וּבְרַחֲמִים: וְאֶרְשָׁתִּיךָ לִי בְּאֻמּוֹנָה וּבְדַעַת אֶת־יְיָ:

במדבר ד נשא כא וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: כב נִשָּׂא אֶת־רֹאשׁ בְּנֵי־גֵרְשׁוֹן גַּם־הֵם לְבֵית אֲבֹתָם לְמִשְׁפַּחְתָּם: כג מִבְּנוֹן שְׂלֹשִׁים שָׁנָה וּמֵעַלְתָּ עַד בֶּן־חֲמִישִׁים שָׁנָה תִּפְקֹד אוֹתָם כָּל־הָבָא לְצָבָא צָבָא לְעֶבֶד עֲבֹדָה בְּאֶהָל מוֹעֵד: כד וְזֹאת עֲבֹדָת	אונקלוס כא וּמִלִּי יְיָ עִם מֹשֶׁה וְיִמְיָר: כב קִבֵּל יָת הַשֵּׁבֶן בְּנֵי־גֵרְשׁוֹן אִף אֲנִי לְבֵית אֲבֹתָהוֹן לְזֹרְעֵיהֶוֹן: כג מִכֹּר תִּלְתִּין שָׁנִין וְלֵעֵלָא עַד בֶּן חֲמִשִּׁין שָׁנִין תִּמְנִי תַהוֹן כָּל דִּאֲתִי לְחִילָא חִילָא לְמַכְרָה פְּלִתָא בְּמִשְׁכַּן זְמָנָא: כד דִּין פְּלִימֹן וְרַגְלֵת גֵּרְשׁוֹן
---	---

מוֹעֵד: יא וְזֹאת מִשְׁמֶרֶת מִשְׁאֵם
 לְכָל־עֲבֹדָתָם בְּאֹהֶל מוֹעֵד קִרְשֵׁי
 הַמִּשְׁכָּן וּבְרִיחָיו וְעַמּוּדָיו וְאֹדְנָיו:
 יב וְעַמּוּדֵי הַחֹצֵר סָבִיב וְאֹדְנֵיהֶם
 וְיִתְדֹתָם וּמִיתְרֵיהֶם לְכָל־כְּלֵיהֶם
 וְלְכָל־עֲבֹדָתָם וּבִשְׁמֹת תִּפְקְדוּ אֹתָם
 כְּלֵי־מִשְׁמֶרֶת מִשְׁאֵם: יג וְזֹאת עֲבֹדַת
 מִשְׁפַּחַת בְּנֵי מְרָרִי לְכָל־עֲבֹדָתָם
 בְּאֹהֶל מוֹעֵד בֵּיד אִיתָמָר בֶּן־
 אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן: יד וַיִּפְקֹד מֹשֶׁה וְאֶהֱרֹן
 וְנָשֵׂאֵי הָעֵדָה אֶת־בְּנֵי הַקָּהָתִי
 לְמִשְׁפַּחֹתָם וּלְבֵית אֲבֹתָם: יו מִבֶּן
 שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְעַלְיָה וְעַד בֶּן־
 חֲמִשִּׁים שָׁנָה כָּל־הָבָא לְצָבָא
 לְעֲבֹדָה בְּאֹהֶל מוֹעֵד: יז וַיְהִי
 פְקֻדֵיהֶם לְמִשְׁפַּחֹתָם אֲלֵפִים שֶׁבַע
 מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים: יח אֵלֶּה פְקוּדֵי
 מִשְׁפַּחַת הַקָּהָתִי כָּל־הָעֹבֵד בְּאֹהֶל
 מוֹעֵד אֲשֶׁר פָּקֵד מֹשֶׁה וְאֶהֱרֹן עַל־
 פִּי יְיָ בֵּיד־מֹשֶׁה: יט שְׁנֵי לֹח וּפְקוּדֵי
 בְּנֵי גֵרְשׁוֹן לְמִשְׁפַּחֹתָם וּלְבֵית
 אֲבֹתָם: כט מִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְעַלְיָה וְעַד בֶּן־
 חֲמִשִּׁים שָׁנָה כָּל־הָבָא לְצָבָא לְעֲבֹדָה בְּאֹהֶל מוֹעֵד:

רשי

פקדון (לכ) ויתרתם ויתרירם. כל עמודים שהרי יתדות ומיתרי הקלעים במשך בני גרשון

בַּר חֲמִשִּׁין שָׁנִין כָּל דְּאִתִּי
 לְחִי לָא לְפָלְחָנָא בְּמִשְׁכַּן
 זִמְנָא: ^ס וְהָיוּ מְגִינֵהוּן
 לְזִרְעֵיהֶון תְּרִין לְבֵית
 אֲבֹתָהֶון תְּרִין אֲלָפִין
 וְשֵׁשׁ מֵאָה וְתֵלָתִין:
 סא אֲלֵין מְגִינֵי זִרְעִית בְּגִי
 גִרְשֹׁן כָּל דְּפָלַח בְּמִשְׁכַּן
 זִמְנָא דִּי מִנָּא מִשָּׁה וְאַחֲרָן
 עַל מִימְרָא דִּי: ^{סב} וּמְגִינֵי
 זִרְעִית בְּגִי מִרְרִי
 לְזִרְעֵיהֶון לְבֵית
 אֲבֹתָהֶון: ^{סג} מִכָּר
 תְּלָתִין שָׁנִין וְלַעֲלָא וְעַד
 בַּר חֲמִשִּׁין שָׁנִין כָּל דְּאִתִּי
 לְחִי לָא לְפָלְחָנָא בְּמִשְׁכַּן
 זִמְנָא: ^{סד} וְהָיוּ מְגִינֵיהֶון
 לְזִרְעֵיהֶון תְּלָתָא אֲלָפִין
 וּמֵאָתָן: ^{סה} אֲלֵין מְגִינֵי
 זִרְעִית בְּגִי מִרְרִי דִּי מִנָּא
 מִשָּׁה וְאַחֲרָן עַל מִימְרָא
 דִּי בִידָא דְּמִשָּׁה: ^{סו} כָּל
 מְגִינָא דִּי מִנָּא מִשָּׁה
 וְאַחֲרָן וּבְרָכִי יִשְׂרָאֵלִית
 לְנָאִי לְזִרְעֵיהֶון וְלִבְיִית
 אֲבֹתָהֶון: ^{סז} מִכָּר
 תְּלָתִין שָׁנִין וְלַעֲלָא וְעַד
 בַּר חֲמִשִּׁין שָׁנִין כָּל דְּאִתִּי
 לְמִפְלָח פְּלִחָן כָּל חֲנָא
 וּפְלִחָן מִמּוֹל בְּמִשְׁכַּן
 זִמְנָא: ^{סח} וְהָיוּ מְגִינֵיהֶון
 תְּמִינָא אֲלָפִין וְחֲמִשׁ מֵאָה
 וְתֵמָנָן: ^{סט} עַל מִימְרָא דִּי
 מִנָּא יִתְהוֹן בִּידָא דְּמִשָּׁה
 גִּבְרָ נָכַר עַל פְּלִתְנָה וְעַל
 מִמּוֹל וּמְגִינָהִי דִּי פִקִּיד
 תִּיָּא

למכר עשרים שנים
 מכין ס.

וַיְהִיו פְּקֻדֵיהֶם לְמִשְׁפַּחַתָּם לְבֵית
 אֲבֹתָם אֲלָפִים וְשֵׁשׁ מֵאֹת
 וּשְׁלֹשִׁים: ^{סא} אֵלֶּה פְּקוּדֵי מִשְׁפַּחַת
 בְּנֵי גִרְשֹׁן כָּל־הָעֶבֶד בְּאֹהֶל מוֹעֵד
 אֲשֶׁר פָּקַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עַל־פִּי
 יי: ^{סב} וּפְקוּדֵי מִשְׁפַּחַת בְּנֵי
 מִרְרִי לְמִשְׁפַּחַתָּם לְבֵית אֲבֹתָם:
^{סג} מִכָּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וּמַעֲלָה וְעַד
 בֶּן־חֲמִשִּׁים שָׁנָה כָּל־הַבָּא לַעֲבֹד
 לַעֲבֹדָה בְּאֹהֶל מוֹעֵד: ^{סד} וַיְהִיו
 פְּקֻדֵיהֶם לְמִשְׁפַּחַתָּם שְׁלֹשֶׁת
 אֲלָפִים וּמֵאָתָיִם: ^{סה} אֵלֶּה פְּקוּדֵי
 מִשְׁפַּחַת בְּנֵי מִרְרִי אֲשֶׁר פָּקַד מֹשֶׁה
 וְאַהֲרֹן עַל־פִּי יי בִּיד־מֹשֶׁה:
^{סו} כָּל־הַפְּקוּדִים אֲשֶׁר פָּקַד מֹשֶׁה
 וְאַהֲרֹן וַנִּשְׂאֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־הַלְוִיִּם
 לְמִשְׁפַּחַתָּם וּלְבֵית אֲבֹתָם: ^{סז} מִכָּן
 שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וּמַעֲלָה וְעַד בֶּן־
 חֲמִשִּׁים שָׁנָה כָּל־הַבָּא לַעֲבֹד
 עֲבֹדַת עֲבֹדָה וְעֲבֹדַת מִשְׁאֵה בְּאֹהֶל
 מוֹעֵד: ^{סח} וַיְהִיו פְּקֻדֵיהֶם שְׁמֹנֶת
 אֲלָפִים וְחֲמִשׁ מֵאוֹת וּשְׁמֹנִים: ^{סט} עַל־

רשי

יחדות ומיתרים היו ליריעות וקלעים מלמטה שלא לתלות בהם הקלעים בשפתם העליונה ככונסות וקונסות
 אצביהם רום. ויתדות ומיתרים היו לעוֹלָמִים כְּכִיב כמו ששניה במלכות השמימי: (מ) עֲבֹדַת עֲבֹדָה.

עיקר שפתי חכמים
 ו מפורסם הי"ב כפ' תרומה:

בַּי יִי פִקֵּד אוֹתָם בְּיַד־מֹשֶׁה
 אִישׁ אִישׁ עַל־עֲבֹדָתוֹ וְעַל־מִשְׁאֹ
 וּפִקְדָּיו אֲשֶׁר־צִוָּה יִי אֶת־מֹשֶׁה:
 פּ שְׁלִישִׁי הָא וַיִּדְבֹּר יִי אֶל־מֹשֶׁה
 לֵאמֹר: ב צו אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 וַיִּשְׁלְחוּ מִן־הַמַּחֲנֶה כָּל־צָרוּעַ וְכָל־
 זָב וְכָל טָמֵא לְנַפְשׁוֹ: י מִזְכֹּר עַד־
 נִקְבָּה. תִּשְׁלְחוּ אֶל־מַחֲוֵץ לַמַּחֲנֶה
 תִּשְׁלְחוּם וְלֹא יִטְמְאוּ אֶת־מַחֲנֵיהֶם
 אֲשֶׁר אֲנִי שֹׁכֵן בְּתוֹכָם: י וַיַּעֲשׂוּ
 כֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁלְחוּ אוֹתָם אֶל־
 מַחֲוֵץ לַמַּחֲנֶה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יִי
 אֶל־מֹשֶׁה בֵּן עֶשְׂרִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל: פ
 ה וַיִּדְבֹּר יִי אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר:
 וַדְּבַר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ אוֹיֵ
 אִשְׁהָ בְּיַעֲשׂוּ מִכָּל־חַטָּאת הָאֵלֶּם
 לְמַעַל מַעַל בִּי וְאִשְׁמָה הַנֶּפֶשׁ

יִי יֵת מֹשֶׁה: א וּמִלִּישָׁה
 עִם מֹשֶׁה לְמִימַר: ב פִּקֵּד
 יֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁלְחוּ
 מִן מִשְׁרִיתָא פֶּל דְּסָגִיר
 וְכָל דְּדָאב וְכָל דְּמַסָּב
 לְמִמִּי בַּפֶּשֶׁא דְּאִנְשָׁא:
 ג מִדְּכָר עַד נִקְבָּה
 תִּשְׁלְחוּ לְמִכְרָא
 לְמִשְׁרִיתָא תִּשְׁלְחוּן וְלֹא
 יִסְאֲבוּן יֵת מִשְׁרִיתָא דִּי
 שְׁכִינְתִּי שְׂרִיא בִּיגִיהוּ:
 ד וַעֲבָדוּ בֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 וַשְׁלְחוּ יֵתָהוֹן לְמִכְרָא
 לְמִשְׁרִיתָא כַּמָּא דִּי מִלִּיל
 יִי עִם מֹשֶׁה בֵּן עֲבָדוּ בְנֵי
 יִשְׂרָאֵל: ה וּמִלִּישָׁה יִי עִם
 מֹשֶׁה לְמִימַר: ו מִלִּישָׁה עִם
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל גְּבַר אוֹ
 אִתְתָּא אֲרִי יַעֲבָדוּן מִכָּל

תולדות אהרן

יִשְׁלְחוּ מִן מַחֲנֶה כָּל צָרוּעַ וְכָל זָב
 פֶּל זֶה חֲטָאת כַּאֲמֹרָה מִן מַחֲנֶה זֶה וְכָל
 זָב וְכָל טָמֵא מִן מִזְכֹּר עַד נִקְבָּה כַּאֲמֹרָה
 מִן מַחֲנֶה זֶה וְלֹא יִטְמְאוּ פִּסְחִים מִן מַחֲנֶה
 דִּי זָמִים קִי: דְּבַר אֵל בְּנֵי מִשְׁרִיתָא ג. אֵל
 אֵל פִּסְחִים מִן מַחֲנֶה כַּאֲמֹרָה מִן מַחֲנֶה
 זֶה קָבֵא מִן מַחֲנֶה כַּאֲמֹרָה מִן מַחֲנֶה

בעל המורים

(א) מִזְכֹּר עַד נִקְבָּה פִּסְחִים: כֵּס מִשְׁרִיתָא
 אֵלֶּם זָמִים וְכָל מִשְׁרִיתָא: וְכָל
 פִּסְחִים מִן מִשְׁרִיתָא כַּאֲמֹרָה מִן מַחֲנֶה
 יִשְׁלְחוּ מִן מַחֲנֶה כָּל צָרוּעַ וְכָל זָב
 פֶּל זֶה חֲטָאת כַּאֲמֹרָה מִן מַחֲנֶה זֶה וְכָל
 זָב וְכָל טָמֵא מִן מִזְכֹּר עַד נִקְבָּה כַּאֲמֹרָה
 מִן מַחֲנֶה זֶה וְלֹא יִטְמְאוּ פִּסְחִים מִן מַחֲנֶה
 דִּי זָמִים קִי: דְּבַר אֵל בְּנֵי מִשְׁרִיתָא ג. אֵל
 אֵל פִּסְחִים מִן מַחֲנֶה כַּאֲמֹרָה מִן מַחֲנֶה
 זֶה קָבֵא מִן מַחֲנֶה כַּאֲמֹרָה מִן מַחֲנֶה

רש"י

לכולן. הוצח מחנה ישראל ומשולח מן השטים ל
 ועמל לנפש מותר אף בשל לויא ואינו משולח אלא משל
 שכינה. וכל זה דרשו רבותינו מן המקראות במסכת
 פסחים: טמא לנפש. דמסכת לטמי נפשא דלגשא.
 אומר אני שהוא לשון עלמות אדם כל ארמי מ והרבה
 יש בכיר אדריאנוס שחק טעיא. שחק עלמות: (ו) למעל
 מעל בה. הרי חור וכתב כאן פרשת גזול וגשע על
 שקר הוא האמורה בפרשת ויקרא ומעלה מעל בה' וכחש
 בעמיתו וגו' ומניית כאן בשביל שני דברים שנחמדש
 בה. הא' שכתב והחורו לימד שאינו חייב חשש ואשם
 על פי עדים עד שיוה דבר והשני על גזל הכר שהוא
 עיקר שפתי חכמים

הוא השיר במלחמה וכוונות שהיא עבודה ז' לעבודה
 אחרת: ועברת משה. ח כמשמע: (מס) ופקדיו
 אשר צוה ה' את משה. ואותן הפקודים היו במנה
 מכן שלשים שנה פ' ועד כן חמשים: (ב) צו את בני
 ישראל וגו'. פרשה זו נאמרה ביום שהוקם המשכן
 והמנה פרשיות נאמרו כן ביום כלא' במסכת גיטין
 כפי' הנוקין: וישלחו מן המחנה. שלש מחנות היו
 שם בשעת חנייתן י חוץ הקלעים היא מחנה שכינה.
 מניית הלויים סביב כמו שפורש בפרשת במדבר סיני
 היא מחנה לויא. ומשם ועד סוף מחנה הדגלים לכל
 לרבע הרומוה היא מחנה ישראל. הירוש נשתלת חוץ כ

פ' כי נשמת שחי סהרס מוסכים נכסי הקרבות שרו או הלויים במלחמה וכוונות: ח ר"ל לא כפירוש פטורה מלחמה
 מלחמה פטורה לפטורה אחרת. עבודה טמא היא כמשמעו: ט והוא ופקדיו קאי על פסח. ר"ל שהוא סקר אותם כמו
 במלחמה מן ה'. וי"מ ופקדיו סיני משוי ר"ל אלעזר ואיתמר המפורים היו ב"כ פ"ס לוי' י' למשה: י' מדכתיב ג"פ
 מלחמה כ"י: ח כ' מדכתיב גביה כד יסכ: ל מדכתיב ולא יטמאו את מחניהם ב' מחנות. מן מחנה ר' ל' ל' ואל'
 למעלה מה: ח ס' מהרסו מלחמה הסכסו וכל טמא לנפש כי נטמא במשם שבע במלחמה אדם מה וכלאו כתוב בקרא ב' פסחים
 שבע

לְגֹדֶל גִּדְּרֵךְ נִזְוֹר לְהִזְוֹר לֵי :
 י מִיָּן וְשִׁכְרֵךְ יִזְוֹר חֲמִץ יִין וְחֲמִץ
 שִׁכְרֵךְ לֹא יִשְׁתָּה וְכָל־מִשְׁרַת
 עֲנָבִים לֹא יִשְׁתָּה וְעֲנָבִים לְחִים
 וְיִבְשִׁים לֹא יֹאכֵל : י כָּל יְמֵי נִזְוֹר
 מִכָּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה מִגֶּפֶן הַיֵּין
 מִחֲרָצִים וְעַד־גֹּגֶל לֹא יֹאכֵל : הַכָּל־
 יְמֵי גִדְּרֵךְ נִזְוֹר תִּעַר לֹא־יַעֲבֹר עַל־
 רֹאשׁוֹ עַד־מְלֹאת הַיָּמִם אֲשֶׁר־יִזְוֹר
 לֵי קָדֵשׁ יִהְיֶה גִדְּל פֶּרֶעַ שְׁעַר
 רֹאשׁוֹ : וְכָל־יְמֵי הַזִּזְוֹר לֵי עַל־
 נֶפֶשׁ מֵת לֹא יָבֹא : וְלֹא־בִּי וְלֹא־מִי
 לְאֶחָיו וְלֹא־לְחָיו לֹא־יִטְמָא לָהֶם
 בְּמָתָם כִּי גִזְרֵי אֱלֹהִים עַל־רֹאשׁוֹ :
 הַכָּל יְמֵי נִזְוֹר קָדֵשׁ הוּא לֵי :
 וְכִי־יָמוּת מֵת עָלָיו בְּפֶתַע פְּתָאם
 וְטָמֵא רֹאשׁ גִּזְרוֹ וְגִלְתָּ רֹאשׁוֹ בַּיּוֹם
 מִהֲרָתוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִגְלַחְנוּ :

לְמִדְרֵי גֵרֵי גִיזֵרֵי לְמִיזֵר
הָדָם יִי מִחֲמַר חֲדָת
עֵתִיק עֵר מִלְּבַחֲסֵר חֲדָת
וְחֵל דְּחֲמַר עֵתִיק לֹא
שֵׁתִי וְכָל מִתְרוֹת עֹנֵבִין
לֹא יִשְׁתִּי וְעֹנֵבִין רְמִיבִין
וְיִבְשֵׁן לֹא יִיכֹוֹל יִי כֹוֹל
יִמִּי גִזֵּרָה מִכֹּל דִּיתְעַבֵּד
מִנְפָּנָא דְחֲמַרָא מִפְּוִי גִזֵּין
וְעַד עֲצוּרִין לֹא יִיכֹוֹל
כָּל יִמִּי גֵרֵי גִזֵּרָה מִסְפֵּר
לֹא יַעֲבֹר עַל רִישָׁה עַד
מִשְׁלֵם יִמִּיא דִּגִּזֵּר קָדָם
יִי קִדִּישׁ יִמִּי מִרְבִּי פְּרִיעַ
שְׁעַר רִישָׁה יִי כֹוֹל וְיִמִּין
דִּגִּזֵּר קָדָם יִי עַל וּפְשָׁא
דְּמִתָּא לֹא יִיעֲוֹר
לֹא אֲבוּהִי וְלֹא אִמָּה לֹא אֲחֵיהִי
וְלֹא אֲחֻתָּה לֹא יִסְתַּאֲב לְהוֹן
כְּמוֹתְהוֹן אֲרִי כָּל־לֹא
דִּלְהָ עַל רִישָׁה יִי כָּל
יִמִּי גִזֵּרָה קִדִּישׁ הוּא הָדָם
יִי כָּל וְאֲרִי יִמִּית מִתָּא
עֲלִזְהִי בְּתַכְפֵּף שְׁלוֹ וְיִסְאֵב
רִישׁ גִּזֵּרָה וְיִנְלָח בִּישָׁה
כְּיוֹמָא דְּכֻתָּה כְּיוֹמָא
שְׁבִיעָאָה וְגַלְחָנָה יִי

[illegible][illegible]

בעל המורים

ימים פסידין הם שבת כחצית פסח ק ימים בדרום הכל חללי נחמס אם נראה לו יסיר אם לא לא יסירו (א) כל נפש עם לא יבא.

מקום אלא פרישה אף כלא שפירש מן היין : לחזור לה' .
הכדיל עלמו מן היין לשם שמים : (ג) מיין ושכר .
התנינו חמור חדת ועתיק שהיין משכר א כשהוא יבא :
וכל משרה . לשון לבשה ב כמים או בכל מקד : ובלאן
מטהים הכנה אין שורין דיו וסוממים . נזיר שמה
פחו ציץ : (ז) מהרצנים . הס הגרעינין : זג . הס
בקליפות שמבחוץ שהמרגלים בתוכן כענבל כוזב : (ה) קדש
עירב : שפתי חכמים

וְיִשְׂרָאֵל יִי יִשְׁרָאֵל בְּכֹס מֶלֶךְ : ב' שְׁמֵי יִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל כִּי לֹא יִכְנָס לְמִכְלָה מְהֻלָּל : ג וַיְהִי לֵאמֹר קָרָא מִלִּבּוֹ
 מֶלֶךְ עַל מֶלֶךְ : ד פָּתַח קֶטֶן יִקְרָא הַסּוּל בִּלְשׁוֹנֵהוּ : ה כִּי קָרוֹם דַּבָּר קָרָא עַל הַפִּזִּיר : ו רִגֵּל מִקְרָא תַּחֲמוּמִית וְכֹחַ
 יוֹשֵׁר

יוביום השמיני יבא שתי תרים או
שני בני יונה אל הכהן אל פתח
אהל מועד: ויעשה הכהן אחד
לחטאת ואחד לעלה וכפר עליו
מאשר חטא על הנפש וקדש את
ראשו ביום ההוא: והזיר לוי
את ימי נזרו והביא כבש בן שנתו
לאשם והימים הראשנים יפלו כי
טמא נזרו: ויוזאת תורת הנזיר ביום
מלאת ימי נזרו יביא אתו אל פתח
אהל מועד: והקריב את קרבנו
לוי כבש בן שנתו תמים אחד
לעלה וכבשה אחת בת שנתה
תמימה לחטאת ואיל אחד תמים
לשלמים: ווסל מצות סלת חלת
בלולת בשמן ורקיקי מצות
משחים בשמן ומנחתם ונסביהם:
והקריב הכהן לפני יי ועשה

בעל המורים
והזיר לוי את ראשו וקדש את ראשו
לחזור ולתחול מנין מורו:
(יב) והזיר לה את ימי נזרו. יחזור וימנה מורו
כחמלה: והימים הראשונים יפלו. לא יעלו מן
המנין: (יג) וביא אותו. וביא את עצמו וזה אחד
משלש אחים שהיה ר' ישמעאל דורש כן. כיוצא בו
והשיל אותו עון אשמה את עצמו. כיוצא בו ויקטר
אותו בני הוא קטר את עצמו: (טו) ומנחתם ונסביהם.
של עולה ושלמים של לפני שמו בכלל ויאל לריון כדבר
חדש שיעשו לחם ההלוי לכלל שיעשו נסכים כדף

והזיר לוי את ראשו וקדש את ראשו
לחזור ולתחול מנין מורו:
(יב) והזיר לה את ימי נזרו. יחזור וימנה מורו
כחמלה: והימים הראשונים יפלו. לא יעלו מן
המנין: (יג) וביא אותו. וביא את עצמו וזה אחד
משלש אחים שהיה ר' ישמעאל דורש כן. כיוצא בו
והשיל אותו עון אשמה את עצמו. כיוצא בו ויקטר
אותו בני הוא קטר את עצמו: (טו) ומנחתם ונסביהם.
של עולה ושלמים של לפני שמו בכלל ויאל לריון כדבר
חדש שיעשו לחם ההלוי לכלל שיעשו נסכים כדף

יוביום השמיני יבא שתי תרים או
שני בני יונה אל הכהן אל פתח
אהל מועד: ויעשה הכהן אחד
לחטאת ואחד לעלה וכפר עליו
מאשר חטא על הנפש וקדש את
ראשו ביום ההוא: והזיר לוי
את ימי נזרו והביא כבש בן שנתו
לאשם והימים הראשנים יפלו כי
טמא נזרו: ויוזאת תורת הנזיר ביום
מלאת ימי נזרו יביא אתו אל פתח
אהל מועד: והקריב את קרבנו
לוי כבש בן שנתו תמים אחד
לעלה וכבשה אחת בת שנתה
תמימה לחטאת ואיל אחד תמים
לשלמים: ווסל מצות סלת חלת
בלולת בשמן ורקיקי מצות
משחים בשמן ומנחתם ונסביהם:
והקריב הכהן לפני יי ועשה

בעל המורים
והזיר לוי את ראשו וקדש את ראשו
לחזור ולתחול מנין מורו:
(יב) והזיר לה את ימי נזרו. יחזור וימנה מורו
כחמלה: והימים הראשונים יפלו. לא יעלו מן
המנין: (יג) וביא אותו. וביא את עצמו וזה אחד
משלש אחים שהיה ר' ישמעאל דורש כן. כיוצא בו
והשיל אותו עון אשמה את עצמו. כיוצא בו ויקטר
אותו בני הוא קטר את עצמו: (טו) ומנחתם ונסביהם.
של עולה ושלמים של לפני שמו בכלל ויאל לריון כדבר
חדש שיעשו לחם ההלוי לכלל שיעשו נסכים כדף

והזיר לוי את ראשו וקדש את ראשו
לחזור ולתחול מנין מורו:
(יב) והזיר לה את ימי נזרו. יחזור וימנה מורו
כחמלה: והימים הראשונים יפלו. לא יעלו מן
המנין: (יג) וביא אותו. וביא את עצמו וזה אחד
משלש אחים שהיה ר' ישמעאל דורש כן. כיוצא בו
והשיל אותו עון אשמה את עצמו. כיוצא בו ויקטר
אותו בני הוא קטר את עצמו: (טו) ומנחתם ונסביהם.
של עולה ושלמים של לפני שמו בכלל ויאל לריון כדבר
חדש שיעשו לחם ההלוי לכלל שיעשו נסכים כדף

רשי

ובי ימות סת עליו. כאלה שהוא בו: ביום שחרתו.
פיוס היותו ז או אינו אלא בשמיני שהוא טהור לגמרי
תל ביום השביעי או ביום השביעי יכול אפילו לא הוה
תל ביום שחרתו: (ו) וביום השמיני יביא שתי
תורים. להוציא את השביעי או אינו אלא להוציא את
השביעי קבע זמן לקרבין וקבע זמן למקריבין מה קרבין
השביעי שמיני ומשמיני והלאה אף מקריבין שמיני ומשמיני
והלאה: (יא) כאשר חמא על הנפש. שלא נזכר
שפומאח כמח רבי אלעזר הקסר אומר שיער עצמו מן ח
עיקר שפתי חכמים

והזיר לוי את ראשו וקדש את ראשו
לחזור ולתחול מנין מורו:
(יב) והזיר לה את ימי נזרו. יחזור וימנה מורו
כחמלה: והימים הראשונים יפלו. לא יעלו מן
המנין: (יג) וביא אותו. וביא את עצמו וזה אחד
משלש אחים שהיה ר' ישמעאל דורש כן. כיוצא בו
והשיל אותו עון אשמה את עצמו. כיוצא בו ויקטר
אותו בני הוא קטר את עצמו: (טו) ומנחתם ונסביהם.
של עולה ושלמים של לפני שמו בכלל ויאל לריון כדבר
חדש שיעשו לחם ההלוי לכלל שיעשו נסכים כדף

והזיר לוי את ראשו וקדש את ראשו
לחזור ולתחול מנין מורו:
(יב) והזיר לה את ימי נזרו. יחזור וימנה מורו
כחמלה: והימים הראשונים יפלו. לא יעלו מן
המנין: (יג) וביא אותו. וביא את עצמו וזה אחד
משלש אחים שהיה ר' ישמעאל דורש כן. כיוצא בו
והשיל אותו עון אשמה את עצמו. כיוצא בו ויקטר
אותו בני הוא קטר את עצמו: (טו) ומנחתם ונסביהם.
של עולה ושלמים של לפני שמו בכלל ויאל לריון כדבר
חדש שיעשו לחם ההלוי לכלל שיעשו נסכים כדף

אֲבֹתָם הֵם נְשִׂאֵי הַמִּשְׁתָּה הֵם
הַעֲמִידִים עַל־הַפְּקָדִים: וַיָּבִיאוּ אֶת־
קַרְבָּנָם לִפְנֵי יי שֵׁשׁ־עֹגֶלֶת צֹבַח
וּשְׁנֵי עֶשֶׂר בָּקָר עֹגֶלֶה עַל־שְׁנֵי
הַנְּשָׂאִים וְשׂוֹר לְאֶחָד וַיִּקְרִיבוּ
אוֹתָם לִפְנֵי הַמִּשְׁכָּן: י וַיֹּאמֶר יי
אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: הִקַּח מֵאֹתָם וְהָיוּ
לְעֹבֵד אֶת־עֲבֹדַת אֱהֱלֹ מוֹעֵד
וְנָתַתָּה אוֹתָם אֶל־הַלְוִיִּם אִישׁ כְּפִי
עֲבֹדָתוֹ: י וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־הָעֹגֶלֶת
וְאֶת־הַבָּקָר וַיִּתֵּן אוֹתָם אֶל־הַלְוִיִּם:
י אֶת וְשְׁתֵּי הָעֹגֶלֹת וְאֶת אַרְבַּעַת
הַבָּקָר נָתַן לְבְנֵי גֵרְשׁוֹן כְּפִי עֲבֹדָתָם:
י אֶת וְאַרְבַּע הָעֹגֶלֹת וְאֶת שְׁמֹנֶת
הַבָּקָר נָתַן לְבְנֵי מְרָרִי כְּפִי עֲבֹדָתָם
בֵּיד אִיתָמָר בֶּן־אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן: יו וְלְבְנֵי
קָהָת לֹא נָתַן כִּי־עֲבֹדַת הַקֹּדֶשׁ

ישראל ריש בית
אבתהון אנון דבדבי
שבמיתא אנון דקמין על
בגניא: י ואתיו ית
קרביהון קדם יי שית
עגלן כדמהפון ותריעשר
תורין עגלתא על תרין
דבדביא ותור למד
וקריבו יתהון לקדם
משכנא: יו ואמר יי למשה
יאמר: ה קבל מנהון
ויהון למפלח ית פלחן
משכן ומנא ותמן יתהון
ללויאי גבר כמסת
פלחניה: יו וגמבי משהית
עגלתא וית תוריי ויהב
יתהון ללויאי: יית פרתין
עגלתא וית טרבעא תוריי
יהב לבני גרשון כמסת
פלחניהון: י ח וית ארבע
עגלן וית ממניא תוריי יהב
לבני מררי כמסת
פלחניהון בידא דאיתמר
בר אהרן כהנא: י ט ולבני
קהת לא יהב ארי פלחן
קודשא עליהון בכתפא
בלל המידים

פלוס פון הטע במלכות נכ דכנס תחלה
יסד לתבן כמלות המשכן ויהי שלום וכו' וד
פטר סי' יכד את עמו בשלום למחור שר
חטאת כמים: וסוף את שמי ואלו אברנס
ויספון לה ויהי דיום כלות וכו' בלל את
חכיר את שמי חלל חלון ובכרמיה
(ג) הם נשאי המטות הם מפי חיות
לכס המים: וכו' הקדשים ויבואו את קדשם
לפני מולח בגלגל ופסח יורדים

תו"א ולבני קהת מוסס לה מביני ית.

מכר שש מולח
וכבר שש פסח קור וסוף וקדן וחורף וזרע עמר כרם כנבר יי"ב שנים י"ב מולח:

יג

ויסן היה בשני נשרפה הפרה כשניש הוא היה ראשונה
וכשניש צלחו: (ב) הם נשאי המטות: שהיו
שופרים עליהם במזרים והיו מוכים עליהם ק שחמר
ויכו שופרי בני ישראל וגו': הם העומדים על הפקודים.
שעמדו עם משה והקריבו כשנמו את ישראל שחמר והתנס
יהיו וגו': (ג) שש עגלת צב. אין לב לא מחושים
אין לבנים ובפרים עגלות מכוסים קריים לבנים:
ויקריבו אותם לפני המשכן. שלא קבל משה מידם
עד שחמר לו שפי המקום. אמר רבי נתן מה ראו
עיקר שפתי חכמים

הם תועלת כקדחת הכהנים כיון מה כדכנס: ה הוא הגלגל האמור בפי כהנתגלגל: ק ופי' הם נשאי המטות שהיו עליהם
בבואם ובעזרים במלכים. והכיון כמלות ופולחן לכן נקראו כבאי המטות: ר ואף שנתמנו לסקוד באתר באייר ופסקת
המשכן כיון כמלך כנפן יל שדבר הכתוב על הטהרה ועמדו אז על הפקודים: ש ולכן כתוב לפני המשכן:
יג

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

החכמים
אמר ר' ג' נשאל אחד ג' : מ כלומר ויחיד ספי למס
מ מנת נסכים. כי הוא למד ממנינו מה מלאה קטרת בדבס
ה של כסף ומשקלה עשרה וסב מלא שמים של וסב ומשקלה
עשרה

שָׁנָתוֹ לְעֵלָה: כב שְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד
 לַחֲטָאת: כג וּלְזִבַּח הַשְּׁלָמִים בֶּקָר
 שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עֶתְדִים חֲמִשָּׁה
 בְּבָשִׂים בְּגִי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן
 נִתְּנָא לְבֶן־צוּעֵר: פכ בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי
 נִשְׂא לְבָנִי זְבִילָן אֱלִיאב בֶּן־חֵלֶן:
 כה קָרְבָּנוֹ קִעֶרֶת כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים
 וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף
 שִׁבְעִים שֶׁקֶל שֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ
 שְׁנֵיהֶם מֵאֵלָאִים סִלֶּת בְּלוּלָה בַּשֶּׁמֶן
 לְמִנְחָה: כו בָּף אַחַת עֵשָׂרָה זֶה
 מִלֵּאָה קִמְרָת: כז פֶּר אֶחָד בֶּן־בֶּקָר
 אֵיל אֶחָד בְּבֶשֶׁת אֶחָד בֶּן־שָׁנָתוֹ
 לְעֵלָה: כח שְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד לַחֲטָאת:
 כט וּלְזִבַּח הַשְּׁלָמִים בֶּקָר שְׁנַיִם
 אֵילִם חֲמִשָּׁה עֶתְדִים חֲמִשָּׁה
 בְּבָשִׂים בְּגִי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן
 אֱלִיאב בֶּן־חֵלֶן: פ זֶה הָרִבִּיעִי
 נִשְׂא לְבָנִי רְאוּבֵן אֱלִיצוּר בֶּן־שֹׁדִיאוּר:
 לא קָרְבָּנוֹ
 קִעֶרֶת כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק

בְּשָׁנָה לְעֵלָתָא: כב צִפִּיר
 בְּ עֵין מִד לַחֲטָאתָא:
 כג וּלְזִבְכַת קִידִישֵׁי תוֹרִין
 תִּרִין דְּבָרִי חֲמִשָּׁא נְדִי
 חֲמִשָּׁא אֶמְרִין בְּגִי שְׁנָא
 חֲמִשָּׁא בִין קָרְבַן נִתְּנָא
 בְּר צוּעֵר: כד בְּיוֹמָא
 תְּלִיתָא רַבָּא לְבָנִי זְבִילָן
 אֱלִיאב בְּר חֵלֶן: כה קָרְבָּנָה
 מִנְסָתָא דְכֶסֶף חֲדָא מֵאָה
 וּתְלָתִין סִלְעִין מִתָּה
 מִתְקָלָה מִזְרָקָא מִד
 דְכֶסֶף מִתְקָלָה שִׁבְעִין
 סִלְעִין בְּמִלְעִי קִידִישָׁא
 בְּרִוּיָהוּן מִלָּן סִלְקָא
 דְּפִילָא בְּמִשַׁח לְמִנְחָתָא:
 כו בָּזִיכָא תְּדָא מִתְקָלָה
 עֶשֶׂר סִלְעִין הִיא דְדִדְבָב
 מִלָּא קִמְרָת בִּנְסָמָא:
 כז תוֹר מִד בְּר תוֹרִי דְּבָר
 חֲדָא אֶמְר מִד בְּר שָׁנָה
 לְעֵלָתָא: כח צִפִּיר בְּר עֵין
 מִד לַחֲטָאתָא: כט וּלְזִבְכַת
 קִידִישֵׁי תוֹרִין תִּרִין דְּבָרִי
 חֲמִשָּׁא נְדִי חֲמִשָּׁא אֶמְרִין
 בְּגִי שְׁנָא חֲמִשָּׁא בִין
 קָרְבַן אֱלִיאב בְּר חֵלֶן:
 ל בְּיוֹמָא רַבִּיעָא רַבָּא
 לְבָנִי רְאוּבֵן אֱלִיצוּר בְּר
 שֹׁדִיאוּר: לא קָרְבָּנָה

רש"י
 אח האיל וגו': כבש אחד כנגד יעקב והכשמים
 הפסיד יעקב: (כב) שעיר עזים. לכפר על מכירת
 יוסף. גאמר בו וישטחו שעיר עזים: (כג) ולזבח
 השלמים בקר שנים. כנגד משה ואהרן שנתנו שטום
 בין ישראל לאברהם ששטחים: אילם עתודים כבשים.
 ג' מינים כנגד הכהנים ולוים וישראלים וכנגד תורה
 נביאים וכתובים. שלם חמשות כנגד חמשה חומשין
 עיקר שפתי חכמים
 רש"י כל דברות סאלו של חקשה מדוע הכינונו כל הנביאים של להוסיף
 ולא לרפוא ממספרם וממשקלם: ז שלם חמשה

אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל
הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם מִלֵּאִים סִלְתָּ בְּלוּלָה
בַּשֶּׁמֶן לַמִּנְחָה: יב כָּף אֶחָת עֶשְׂרֵה
זָהָב מִלֵּאָה קִטְרֶת: יג פֶּר אֶחָד בֶּן־
בְּקָר אֵיל אֶחָד כֶּבֶשׂ אֶחָד בֶּן־שָׁנָתוֹ
לָעֹלָה: יד שְׁעִיר עִזִּים אֶחָד לַחֲטָאת:
והַלֹּזֶבֶת חֶשְׁלֵי מִים בְּקָר שְׁנַיִם אֵילִם
חֲמִשָּׁה עֶתְדִים חֲמִשָּׁה כֶּבֶשִׁים
בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן אֱלֹהֵינוּ
בֶּן־שְׁדֵיאוֹר: פ לו בְּיוֹם הַחֲמִישִׁי
נִשְׂיָא לְבָנִי שְׁמֵעוֹן שְׁלֵמִיאל בֶּן־
צוּרִישְׁדִי: יז קָרְבָּנוֹ קַעֲרַת־כֶּסֶף
אֶחָת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ
מִזֶּרֶק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל
בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם מִלֵּאִים
סִלְתָּ בְּלוּלָה בַּשֶּׁמֶן לַמִּנְחָה: יח כָּף
אֶחָת עֶשְׂרֵה זָהָב מִלֵּאָה קִטְרֶת:
יט פֶּר אֶחָד בֶּן־בְּקָר אֵיל אֶחָד כֶּבֶשׂ
אֶחָד בֶּן־שָׁנָתוֹ לָעֹלָה: כ שְׁעִיר־
עִזִּים אֶחָד לַחֲטָאת: כא וְלֹזֶבֶת
הַשְּׁלֵמִים בְּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה
עֶתְדִים חֲמִשָּׁה כֶּבֶשִׁים בְּנֵי־שָׁנָה
חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן שְׁלֵמִיאל בֶּן־
צוּרִישְׁדִי: כב שְׁשִׁי סב בְּיוֹם הַשְּׁשִׁי

מִנְחָתָא דְכֶסֶף חֲדָא מֵאָה
וְהָלָתִין סִלְעִין הָרֵה
מִתְקַלָּה מִזְרְקָא חֲדָא
דְכֶסֶף מִתְקַלָּה שְׁבַעִין
סִלְעִין בְּסִלְעֵי קוּדְשָׁא
בְּרִוּוֹנוֹ מִלֵּן סִלְתָּא
דְּפִילָא בְּמִשַׁח לַמִּנְחָה:
יב בְּזִיכָא חֲדָא מִתְקַלָּה
עֶשְׂרִי סִלְעִין הִיא דְּדָהָב
מִלֵּיָא קִטְרֶת בּוֹסְמִיָא:
יג הַתּוֹר חֲדָא בְּרִוּוֹנוֹ דְּכָר
חֲדָא אָמַר חֲדָא בְּרִוּוֹנוֹ
לְעֹלָתָא: יד צִפּוֹר בְּרִוּוֹנוֹ
חֲדָא לַחֲטָאתָא: יו וְלֹזֶבֶת
קוּדְשָׁא תוֹרִין וְתוֹרִין דְּכָרִי
חֲמִשָּׁא בְּנֵי חֲמִשָּׁא אֲמִרִין
בְּנֵי שְׁנָא חֲמִשָּׁא דִּין קָרְבַּן
אֱלֹהֵינוּ בְּרִוּוֹנוֹ
שְׁדֵיאוֹר: יז בְּיוֹמָא
חֲמִישָׁא רַבָּא לְבָנִי
שְׁמֵעוֹן שְׁלֵמִיאל בְּרִוּוֹנוֹ
צוּרִישְׁדִי: יח קָרְבָּנָהּ
מִנְחָתָא דְכֶסֶף חֲדָא מֵאָה
וְהָלָתִין סִלְעִין הָרֵה
מִתְקַלָּה מִזְרְקָא חֲדָא
דְכֶסֶף מִתְקַלָּה שְׁבַעִין
סִלְעִין בְּסִלְעֵי קוּדְשָׁא
בְּרִוּוֹנוֹ מִלֵּן סִלְתָּא
דְּפִילָא בְּמִשַׁח לַמִּנְחָה:
יח בְּזִיכָא חֲדָא מִתְקַלָּה
עֶשְׂרִי סִלְעִין הִיא דְּדָהָב
מִלֵּיָא קִטְרֶת בּוֹסְמִיָא:
יג הַתּוֹר חֲדָא בְּרִוּוֹנוֹ דְּכָר
חֲדָא אָמַר חֲדָא בְּרִוּוֹנוֹ
לְעֹלָתָא: יד צִפּוֹר בְּרִוּוֹנוֹ
חֲדָא לַחֲטָאתָא: יו וְלֹזֶבֶת
קוּדְשָׁא תוֹרִין וְתוֹרִין דְּכָרִי
חֲמִשָּׁא בְּנֵי חֲמִשָּׁא אֲמִרִין
בְּנֵי שְׁנָא חֲמִשָּׁא דִּין קָרְבַּן
אֱלֹהֵינוּ בְּרִוּוֹנוֹ
שְׁדֵיאוֹר: יז בְּיוֹמָא
חֲמִישָׁא רַבָּא לְבָנִי
שְׁמֵעוֹן שְׁלֵמִיאל בְּרִוּוֹנוֹ
צוּרִישְׁדִי: יח קָרְבָּנָהּ

נְשִׂיא לְבָנִי גֵר אֲלִיסָף בֶּן־דָּעוּאֵל׃
מִקָּרְבָנוּ קָעֵרֶת כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים
וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף
שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ
שְׁנֵיהֶם סֹמְלָאִים סֵלֶת בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן
לְמִנְחָה׃ י כָּף אַחַת עֶשְׂרֵה זָהָב
מִלֵּאָה קִטְרֶת׃ יא פָּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר
אֵיל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־שְׁנָתוֹ
לָעֹלָה׃ יב שְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת׃
יג וְלִזְבַּח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם
חֲמִשָּׁה עֶתְרִים חֲמִשָּׁה כֶּבֶשִׁים
בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זָה קָרְבַּן אֲלִיסָף
בֶּן־דָּעוּאֵל׃ יד מִבְּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי נְשִׂיא
לְבָנֵי אֶפְרַיִם אֲלִישָׁמַע בֶּן־עַמִּיהוּד׃
טו קָרְבָנוּ קָעֵרֶת כֶּסֶף אַחַת
שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד
כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ
שְׁנֵיהֶם סֹמְלָאִים סֵלֶת בְּלוּלָה
בְּשֶׁמֶן לְמִנְחָה׃ יז כָּף אַחַת עֶשְׂרֵה
זָהָב מִלֵּאָה קִטְרֶת׃ יח פָּר אֶחָד בֶּן־
בָּקָר אֵיל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־
שְׁנָתוֹ לָעֹלָה׃ יט שְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד
לְחַטָּאת׃ כ וְלִזְבַּח הַשְּׁלָמִים בָּקָר
שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עֶתְרִים חֲמִשָּׁה

כבשים בני שנה חמשה זה קרבן
אלישמע בין עמיהוד: פ י ביום
השמיני נשיא לבני מנשה גמליאל
בין פדה צור: נ קרבנו קערת כסף
אחת שלשים ומאה משקלה
מזרק אחד כסף שבעים שקל
בשקל הקדש שניהם מלאים
סלת בלוילה בשמן למנחה: י כף
אחת עשרה זהב מלאה קמרת:
י פר אחד בין בכר איל אחד
כבש אחד בין שנתו לעלה:
נ שעיר עזים אחד לחטאת:
נ ולזבח השלמים בקר שנים
אילים חמשה עתדים חמשה
כבשים בני שנה חמשה זה קרבן
גמליאל בין פדה צור: פ י ביום
התשיעי נשיא לבני בנימן אביהן
בן גדעני: ס קרבנו קערת כסף
אחת שלשים ומאה משקלה מזרק
אחד כסף שבעים שקל בשקל
הקדש שניהם מלאים סלת בלוילה
בשמן למנחה: ס כף אחת עשרה
זהב מלאה קמרת: ס פר אחד בין בכר איל
אחד כבש אחד בין שנתו לעלה: ס

חמשה דיו קרבן אלישמע
פר עמיהוד: י ביום
השמיני נשיא לבני מנשה
גמליאל בין פדה צור:
ס קרבנו קערת כסף
אחת שלשים ומאה משקלה
מזרק אחד כסף שבעים שקל
בשקל הקדש שניהם מלאים
סלת בלוילה בשמן למנחה:
י כף אחת עשרה זהב מלאה
קמרת: י פר אחד בין בכר
איל אחד כבש אחד בין
שנתו לעלה: י שעיר עזים
אחד לחטאת: י ולזבח
השלמים בקר שנים אילים
חמשה עתדים חמשה
כבשים בני שנה חמשה זה
קרבן גמליאל בין פדה צור:
פ י ביום התשיעי נשיא לבני
בנימן אביהן בן גדעני: ס
קרבנו קערת כסף אחת שלשים
ומאה משקלה מזרק אחד כסף
שבעים שקל בשקל הקדש שניהם
מלאים סלת בלוילה בשמן
למנחה: ס כף אחת עשרה
זהב מלאה קמרת: ס פר אחד
בין בכר איל אחד כבש אחד
בין שנתו לעלה: ס

כד עזין חד לחטאתא ז
 וזנכת קודשא
 תורין תורין דכרי חמשה
 נדיי חמשה אמרין כג
 שגא חמשה בן קרבן
 אבידו בר גדעני:
 מ ביומא עשראה כבא
 לכי חן אחיעזר בר
 עמישדי: מ קרבנה
 מנסתא דכסף חדא מאה
 ותלתין סלעין הנה
 מתקלה מזרקא חד
 דכסף מתקלה שבועין
 סלעין בסלעי קודשא
 תרניהון מלן סלתא
 דפילא במשח למנחתא:
 מ ביומא חדא מתקל
 עשר סלעין היא דהב
 מריא קמרת בנסמא:
 כ תור חד בר תורי דכר
 חד אמר חד בר שתה
 לעלתא: ע צפיר בר עזין
 חד לחטאתא: ע וזנכת
 קודשא תורין תורין
 דכרי חמשה נדיי חמשה
 אמרין כג שגא חמשה
 בן קרבן אחיעזר בר
 עמישדי: ע ביומא חד
 עשר יומא ברא לרגי
 אשר פגעאל בר עכרון:
 ע קרבנה מנסתא דכסף
 חדא מאה ותלתין סלעין
 הנה מתקלה מזרקא חד
 דכסף מתקלה שבועין
 סלעין בסלעי קודשא
 תרניהון מלן סלתא
 דפילא במשח למנחתא:
 ע ביומא חדא מתקל
 תורא יום כשתי עשר יום סכדורין כ

עזים אחד לחטאת: מ ולזבח
 השלמים בקר שנים אילים
 חמשה עתדים חמשה כבשים בני
 שנה חמשה זה קרבן אבירן בן
 גדעני: פ ביום העשירי נשיא לבני
 הן אחיעזר בן עמישדי: מ קרבנו
 קערת כסף אחת שלשים ומאה
 משקלה מזרק אחד כסף שבועים
 שקל בשקל הקדש שניהם ו
 מלאים סלת בלולה בשמן
 למנחה: מ כף אחת עשרה זהב
 מלאה קמרת: מ פר אחד בן בקר
 איל אחד נביש אחד בן שנתו
 לעלה: עשעיר עזים אחד לחטאת:
 ע ולזבח השלמים בקר שנים
 אילים חמשה עתדים חמשה
 כבשים בני שנה חמשה זה קרבן
 אחיעזר בן עמישדי: פ שביעי עכ ביום
 עשתי עשר יום נשיא לבני אשר
 פגעאל בן עכרון: ע קרבנו
 קערת כסף אחת שלשים ומאה
 משקלה מזרק אחד כסף שבועים
 שקל בשקל הקדש שניהם ו
 מלאים סלת בלולה בשמן למנחה: ע כף אחת

עֲשֶׂה זֶה בְּלֵאָה קַמֶּרֶת: עֵי פֶרֶד
אֶחָד בֵּין בָּקָר אֵיל אֶחָד כֶּבֶשׂ-
אֶחָד בֵּין שְׁנֵתוֹ לַעֲלָה: עֵי שְׁעִיר-
עִזִּים אֶחָד לַחֲטָאת: עֵי וּלְזִבַּח
הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה
עֲתִידִים חֲמִשָּׁה כֶּבֶשִׂים בְּנֵי-שָׁנָה
חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן פְּנִיעִיאל בֶּן-
עֶכְרָן: פ עֵי בְּיֹם שְׁנַיִם עֶשֶׂר יוֹם
נִשְׂא לְבְנֵי נִפְתָּלִי אַחִירֶע בֶּן-עֵינָן:
עֵי קָרְבָּנוֹ קַעֲרֶת-כֶּסֶף אַחַת
שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזֶּרֶק אֶחָד
כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ
שְׁנֵיהֶם מֵלֵאִים סֹלֶת בָּלוּלָה
בְּשֶׁמֶן לַמִּנְחָה: פ כֶּף אַחַת עֲשֶׂה
זֶה בְּלֵאָה קַמֶּרֶת: פֶּא פֶרֶד אֶחָד בֵּין
בָּקָר אֵיל אֶחָד כֶּבֶשׂ-אֶחָד בֵּין
שְׁנֵתוֹ לַעֲלָה: פב שְׁעִיר-עִזִּים אֶחָד
לַחֲטָאת: פג וּלְזִבַּח הַשְּׁלָמִים בָּקָר
שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עֲתִידִים חֲמִשָּׁה
כֶּבֶשִׂים בְּנֵי-שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן אַחִירֶע בֶּן-עֵינָן:
פד זֹאת הַנִּזְבַּח הַמִּזְבֵּחַ בְּיֹם הַמִּשְׁחָה אֹתוֹ מֵאֵת

עֶשֶׂר סֶלְעִין הִיא דְּהֶב
כִּלְיָא קַמֶּרֶת בּוֹסְמִיא:
עֵי תוֹר חֵד בֶּר תוֹרִי דְּכֶר
חֵד אֶמֶר חֵד בֶּר שְׁתֵּה
לַעֲלָתָא: עֵי צִפּוֹר בֶּר עֵזִין
חֵד לַחֲטָאתָא: עֵי וּלְזִבַּח
קוֹדֶשׁ אֲתוֹרִין תְּרִין דְּכֶרִי
חֲמִשָּׁה נְדִי חֲמִשָּׁה אֲמִרִין
בְּנֵי שְׁנָא חֲמִשָּׁה דִּין קָרְבַּן
פְּנִיעִיאל בֶּן עֶכְרָן:
עֵי בְּיֹמָא תְּרִי עֶשֶׂר יוֹמָא
רַבָּא לְבְנֵי נִפְתָּלִי אַחִירֶע
בֶּר עֵינָן: עֵי קַרְבָּנָהּ
מִנְסַתָּא דְכֶסֶף חֲדָא מֵאָה
וּתְלָתִין סֶלְעִין הִיא
מִתְקָלָה מִזֶּרֶק אֶחָד
דְּכֶסֶף מִתְקָלָה שִׁבְעִין
סֶלְעִין בְּסֶלְעִי קוֹדֶשׁ
תְּרִין הוֹן מִלֵּן סֶלְעִתָּא
דְּפִלְיָא בְּמִשְׁחָה לַמִּנְחָתָא:
עֵי בְּיֹמָא חֲדָא מִתְקָל עֶשֶׂר
סֶלְעִין הִיא דְּהֶב מִלְיָא
קַמֶּרֶת בּוֹסְמִיא: פֶּא תוֹר
חֵד בֶּר תוֹרִי דְּכֶר חֵד
אֶמֶר חֵד בֶּר שְׁתֵּה
לַעֲלָתָא: פב צִפּוֹר בֶּר עֵזִין
חֵד לַחֲטָאתָא: פג וּלְזִבַּח
קוֹדֶשׁ אֲתוֹרִין תְּרִין דְּכֶרִי
חֲמִשָּׁה נְדִי חֲמִשָּׁה אֲמִרִין
בְּנֵי שְׁנָא חֲמִשָּׁה דִּין קָרְבַּן
אַחִירֶע בֶּר עֵינָן: פד חֲדָא

רשי

המקריב לשבע פלוני: (פד) ביום המשח אותו. כו כז ללמד ביום המשח אלל לומר שנמשח ביום כשהוא
ביום שנמשח הקריב ומה אזי מקיים אחרי המשח שנמשח לומר ביום משחו אותו ח למדנו שנמשח ביום ומה חל
ימחלה ואחר כך הקריב. לו אחרי המשח לאחר זמן ולא ביום המשח אותו ביום שנמשח הקריב: קערת כסף
עיקר שפתי חכמים

אלל הכ כיל רק ביום הני: ח. דלכס כהוא ערס ואלל ביום הניכס אותו וכו' לפיל (פסוק י) כי ביום משחי לוח
לא מנינו מקרא. כעכ. תר מנינו בני בני אהרן ביום משחו אותו (ויקרא ד' לז):

נְשִׂאֵי יִשְׂרָאֵל קְעֵרֹת כֶּסֶף שְׁתֵּים
עֶשְׂרֵה מִזְרְקֵי־כֶסֶף שְׁנַיִם עֶשֶׂר
כַּפּוֹת זָהָב שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה: שְׁלֹשִׁים
וּמֵאָה הַקְעֵרָה הָאֶחָת כֶּסֶף
וְשִׁבְעִים הַמִּזְרֹק הָאֶחָד כָּל כֶּסֶף
הַכֵּלִים אֲלֵפִים וָאַרְבַּע־מֵאוֹת
בְּשִׁקְלֵה־הַקֹּדֶשׁ: וּכְפֹת־זָהָב שְׁתֵּים
עֶשְׂרֵה מֵלֵאֹת קְטֹרֶת עֶשְׂרֵה
עֶשְׂרֵה הַכֶּף בְּשִׁקְלֵה־הַקֹּדֶשׁ כָּל־
זָהָב הַכַּפּוֹת עֶשְׂרִים וּמֵאָה: מַפְטִיר
וּכְלִי־הַבָּקָר לְעֹלֹת שְׁנַיִם עֶשֶׂר
פָּרִים אֵילָם שְׁנַיִם־עֶשֶׂר כַּבֵּשִׁים
בְּנֵי־שָׁנָה שְׁנַיִם עֶשֶׂר וּמִנְחָתָם
וּשְׁעִירֵי עִזִּים שְׁנַיִם עֶשֶׂר לְחַטָּאת:
וְכָל־בָּקָר וְזֶבַח־שְׁלָמִים עֶשְׂרִים
וָאַרְבָּעָה פָּרִים אֵילָם שְׁנַיִם
עֶתְדִים שְׁנַיִם כַּבֵּשִׁים בְּנֵי־שָׁנָה
שְׁנַיִם זֹאת חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ אַחֲרֵי
הַמִּשָּׁח אָתּוּ: פֶּסֶס וּבָבֹא מִשָּׁח אֶל־

רש"י

אלא כף אחת של כסף ומשקלה עשרה שקני והב ושקלי
זהב אין משקלם שיה שלל כסף חיל כפות זהב של זהב
היו: (פס) ובבא משה. שני כתובים המכתיבים זה
את זה בא שלשי והכריע ביניהם כתוב אחד אומר
ויזכר ו' אליו מהלל מועד והוא חוץ לפרכתו וכתוב אחד
אומר וזכרתי אתך מעל הכפרת בא זה והכריע ביניהם
משה בא אל אהל מועד ושם שומע את הקול הבא מעל
הכפרת מבין שני הכרובים הקול יולא מן השמים לבין
שני הכרובים ומשם יולא לאהל מועד: מדבר. כשר
עיקר שפתי חבמים

ה' ואלה הפסוקים: ו' ויהי כל אחד משקלו שיה לחייו. והפסוק כהר רכיש כתי' לפסוקים שטלם טוט באחד (לא אחד רש"י) כ
ב כשר משה לטל ואמר: כ

חנכת מדבחה ביום
דרכי יתה מן רכרי
ישראל מניסי כספא
פרתא עשרי מזרקי
כספא תרין עשר בויכי
דדבכא תרתא עשרי:
מה מאה ותלתין סלעין
היה מתקלא דמניסא
חדא דכספא ושבעין
דמזרקא חד כל כסף
מניא תרין אלפין וארבע
מאה בסלעי קודשא:
ס בויכי דדבכא תרתי
עשרי סלעין קמרת
בוסמא מתקל עשר
סלעין הנה מתקלא
דבויכא בסלעי קודשא
כל דהב בויכא מאה
ועשרין: ס כל תורי
לעצמא תרי עשר תורין
דכרין תרי עשר אמרין
בג' שניא תרי עשר
ומנחתהון וצפרי בר עין
תרי עשר לחטאתא:
ס וכל תורי לנכסת
קודשא עשרין וארבעא
תורין דכרין שתין גרין
שתין אמרין בג' שניא
שתין דא חנכת מדבכא
בתר דרכי יתה: ס וכד
עריא משה למשכן ומנא
למלא עמה ושמע ית

ותקד האשה בן ותקרא את שמו שמשון ויגדל הנער ויברכה : ותקד רחם
ויעצמו במחנה דן בן צרעה וכן אשתאל :

במדבר ח בהעלותך אונקלוס

ח וידבר יי אל משה לאמר :
ידבר אל אהרן ואמר אליו
בהעלתך את הנרות אל מול פני
המנורה יאירו שבעת הנרות :
ויעשכן אהרן אל מול פני המנורה
העלה נרותיה כאשר צוה יי את
משה : וזו מעשה המנורה מקשה
זהב עד ירכה עד פרחיה מקשה
הוא כמראה אשר הראה יי
את משה בן עשה את המנורה :
פ וידבר יי אל משה לאמר :
יקח את יהלום מתוך בני ישראל

ומליל י עם משה
למחר : כ מלל עם
אהרן ותומר לה
באדלקתך ית בוציניא
לקבל אפי מנפתא יהון
מנורון שבועא בוציניא :
ונעבד בן אהרן לקבל
אפי מנפתא אדלק
בוציניא כמא די פקיד יי
ית משה : ד ודין עובד
מנפתא נגידא דהב עד
שידה עד שושנה נגידא
היא כחונא די אחוי יי ית
משה בן עבדי מנפתא :
ח ומליל י עם משה
למחר : וקרב ית לנאי

ותא אל מול פני המנורה יאירו מנחות את
מקורו עשר פס : וזה פסח מנחות
ח כש מקורו עשר ה וכפר פת : פד יוס
עד מנחות כס : מקשה הוא עס כח

בעל המורים

(א) בהעלותך. פסר נרות לחסכת
למחר יוסף נחמיה
פסעלות חת. כני עש כס פסלות : אל מול
פני המנורה יאירו. כי אפי זכר לזכר
כנורו וכתוב למעלה כי פסל נרם כלל כי
מקורו עשר פס : למעלה כי פסל. פסל חת : (ד) וזה פסח
ח כש מקורו עשר ה וכפר פת : פד יוס
עד מנחות כס : מקשה הוא עס כח

רשי

(כ) בהעלתך. למה נסמכה פרשת המנורה לפרשת
הנשיאים לפי שכסראה אהרן חנוכת
הנשיאים הלכה אז דעתו שלא היה עומד בחנוכה לא
כא ולא שבטו אמר לו הקד"ה חיד שכן גדולה משלם
שאלה מדליק ומיטיב את הנרות : בהעלתך. על שם
שהלכה עולה כתיב בהדלקתן לשון עלייה שצריך להדליק
עד שתהא השלכת עולה מאליה ועוד דכש רבותינו
מכאן א שמעלה היתה לפני המנורה שעליה הכהן עומד
ומיטיב : אל מול פני המנורה. אל מול נר האמשי
שליט בקנים אלא כגוף של מנורה : יאירו שבעת הנרות.
שש של שש הקנים שלשה המזרחיים פונים למול
האמשי הפתילות שבהן וכן שלשה המערביים ראשי
הפתילות למול האמשי ולמה כדי שלא יאמרו לאורה
האמשי : (ג) ויעש כן אהרן. להגיד שבחו של אהרן
לא שנה : (ד) וזה מעשה המנורה. שהראהו הקד"ה
עיקר שפתי חכמים

ו דכש כן כסעלות שצריך להדליק עד שיהיה השלכת עולה מאליה וגם דכש וז משום ששנים מקורו לך לר
מכס : ב ולכן נקרא פני המנורה : ג ואעפ"כ נתקנה כה עד שאלו ה סקד"ה מול ככר כי פל כס מנורות : ד רר
מכס : ח כעין קורס : ו ובס עד דכס אינו ר"ל עד כהן ולא יותר כ"א כמו עס יכס ועס פרחס : ז כי עס קס

מנו בני ישראל ותרפי
יתרון: ו יכדין מעבד
לתון לדבואיהון אדי
עליהון מין דחטאתא
נעבדון מספר על כל
בשרהון ויסורון
דבואיהון וידבון:
ו יסבון תור בר תורי
ומנחתה סלתא דפיא
בכושח ותור תגן בר
תורי תסב לחטאתא:
ו יתקרב ית צנאי קדם
משכן ומנאותכשית כל
בגשתא דבני ישראל:
ו יתקרב ית צנאי קדם:
ו יסמכון בני ישראל ית
ידיהון על צנאי: ו יורים
אהרן ית צנאי ארמא
קדם: מן בני ישראל
ויהון למפלא ית פולחנא
די: ו יצנאי יסמכון ית
ידיהון על ריש תוריא
ויעבד ית חד חטאתא
וית חד עֶלְתָּא קדם:
לכפרא על צנאי:
ו יתקם ית צנאי קדם
אדרן וקדם בגוהי ותרים
יתרון ארמא קדם:
ו יתפרש ית צנאי מנו

תולדות אהרן

והם נפשו להם לטובת מ' חזקת מ' חזקת
מפניו ספר מיר מ: ופר שני בן בקר כורית
ו גזרים שם כרס מו: ופשה את כולת השלח
לכריתו ו גזרים שם

ומהרת אתם: ו וכהתעשה להם
לטהרם הזה עליהם מי חטאת
והעבירות ערעל כל בשרם וכבסו
בגדיהם והטהרו: ו ולקחו פר בן
בקר ומנחתו סלת בלולה בשמן
ופרשני בן בקר תקח לחטאת:
ו והקרבת את הלויים לפני אהל
מועד והקהלת את כל עדת בני
ישראל: והקרבת את הלויים לפני
ו יסמכו בני ישראל את ידיהם
על הלויים: ו והניף אהרן את
הלויים תנופה לפני מן בני
ישראל והיו לעבד את עבדת
ו: והלויים יסמכו את ידיהם
על ראש הפרים ועשה את האחד
חטאת ואת האחד עלה לוי
לכפר על הלויים: ו והעמדת את
הלויים לפני אהרן ולפני בניו והנפת
אתם תנופה לוי: ו והבדלת

רש"י

אני שהוראת שעה היתה ששעיר היה להם להביא לחטאת
עבודת כוכבים עם פר העולה: (ט) והקולות את כל
עדת לוי שהלויים נחונים קרבן כפרה תחתיהם יבוא
ועמדו על קרבנם ויסמכו את ידיהם עליהם: (י) והניף
אהרן את הלויים. כדרך שאשם מזרע עשין חטאת
מי שלש תנופות נאמרו בפרשה ו. הראשונה לכשי
קחה לכך נאמר הם והיו לעבד את עבודת ה' לוי
שעבודת קדש הקדשים עליהם הארון השלשון וכו'. השני
לכשי גרשון לכך נאמר כס תנפה לה' שאף עליהם הימים

למקום: (ח) הזה עריהם מי חטאת. של אפר הפרה
מפני סמלי מתים שבהם: והעבירו הער. מלאחי
דבריו רני משה הדרשן לפי שנתנו כפרה על הבטחות
שעבדו עבודת כוכבים והוא קרייה זכמי מתים והמזרע
קרוי מת הזיקס תנלחת כמזרעים: (ח) ולקחו פר
בן בקר. והוא עולה כמו שכתוב ועשה את האהל עולה
שוא קרבן לזכר בעבודת כוכבים: ופר שני. מה תל
פני ח לומר לך מה עולה לא נאכלת אף חטאת לא נאכלת
(פ"ב דברי ר"מ) וכו' וכו' סמך לדבריו בתיב וזמור

עיקר שפתי חכמים

א) יל כל נפח לוי קחם בדברים: ח כי לא יתכן לקרוא שני אש לא קדשו נאשן כמו שנאמר גבי חסידן
סכנה נאכלת ג' סכנה שפר: ח פתח מה שכתבו פר לחטאת:

את־הֵלֹוִים מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהָיוּ
לִי הֵלֹוִים: שְׁנֵי שָׁוִי וְאַחֲרֵי־כֵן יִבְרָכֶם
הֵלֹוִים לַעֲבֹד אֶת־אֱהֹל מוֹעֵד
וְטַהַרְתָּ אֹתָם וְהִנַּפְתָּ אֹהֶם תְּנוּפָה:
כִּי נְתָנִים נְתָנִים הֵמָּה לִי מִתּוֹךְ
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תַּחַת פְּטָרַת כָּל־רָחֶם
בְּכוֹר כֹּל מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְקַחְתִּי
אֹתָם לִי: כִּי לִי כָל־בְּכוֹר בְּבָנֵי
יִשְׂרָאֵל בְּאָדָם וּבְבַהֲמָה בְּיוֹם
הַכֹּתִי כָל־בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם
הַקֹּדֶשֶׁתִי אֹתָם לִי: וְאָקַח אֶת־
הֵלֹוִים תַּחַת כָּל־בְּכוֹר בְּבָנֵי
יִשְׂרָאֵל: וְאַתְּנָה אֶת־הֵלֹוִים
נְתָנִים וְלֹאֲהֲרֹן וּלְבָנָיו מִתּוֹךְ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל לַעֲבֹד אֶת־עֲבֹדַת בְּנֵי־
יִשְׂרָאֵל בְּאֱהֹל מוֹעֵד וּלְכַפֵּר עַל־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וְלֹאֲיִהוֹה בְּבָנֵי יִשְׂרָאֵל לְגֹף
בְּגִשְׁת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־הַקֹּדֶשׁ:
כִּי עָשָׂה מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וְכָל־עֲדַת בְּנֵי־
יִשְׂרָאֵל לְלֹוִים כְּכֹל אֲשֶׁר־צֻוְּהָ יְיָ:

בני ישראל יהיו משמשין
קדמי צוואי: ויבחר בן
יערן צוואי למשחית יח
משכן ומנא ותדביקתהון
ותרם יתהון ארמא
סו ארי ארשא מפרשין
אנון לי מנו בני ישראל
חלף פתח כל נרא
בוכרא כלא מבני ישראל
קרבית יתהון קדמי:
י ארי דילי כל בוכרא
בבני ישראל באנשא
ובכעירא ביומא
דקטלית כל בוכרא
בארעא דמצרים
אקדשית יתהון קדמי:
י וקרבית ית צוואי חלף
כל בוכרא בבני ישראל:
י וקרבית ית צוואי מסורין
לאהרן ולבנוהו מנו בני
ישראל למפלות פלחן
בני ישראל במשכן ומנא
ולכפרא על בני ישראל
ולא יהי בבני ישראל
מותא במקרב בני ישראל
לקודשא: כ ועבד משה
ואהרן וכל פגשתא דבני
ישראל לצוואי ככל די
תראי לי כל בוכר בבני כמנוס י

ואתנה את פרחין יא:
בעל המורים
(מ) חמשים נפשים חמס י. בנימי חמס
פשו ענו של וזכר: (יט) ואתנה את כלבים
כ' פמנים בני ישראל כל נכר כמס יט
ישראלים נרים ועבדים פאררם יט
ישראל ל' חמס פמנא חמס יט: ולכנס
ג' חמס חמס ולכנס על בני ישראל
וזכר מקטירים וז' ולכנס על בני ישראל
דכניי סיסם: ויכנסים חמס חמס על ער
ולכנס חמס ולכנס מון כמסן סך של נפלא

רשי

עבודת הקודש יריעות וקדשים (ל) וקדשים דלילו
קדשים ביר משא בני מררי הנדלות בבית קדש הקדשים
ובשלישית לבני מררי: (עו) נתנים נתנים. נתונים
למשא נתונים לשיר: פמרת. פתיחת: (יו) כי לי כל
בכור. שלי היו הכבדות בקו הדיון שהגנתי עליהם
מן בכורי מזרים ולקחתי אותם לי עד שטעו בענל ועכשו
עיקר שפתי חכמים

י ודמשי פמס שייך לי כל בכור. לכ' שלי הי' כו' עד שטעו כו': כ וכו' כלן חתן כללי שאמר קדש חתן
י פמס נר שחמ את הכבדים וקרב חתם את הלויים. לכן כפל שמוס יט פמס כפכות אחד לכו' חתן. י
סכנים וכלים יכדו את שכולה במשען. ולא יערכו ישראל לבשת אל המשען. ולא יעבדו:

פקדתי משה לצואי פן
עבדו להון בני ישראל:
כא ואדכיו לצאי ותרדו
לבושיתון וארס אהרן
יתרון ארמא קדם
וכפר עליהן אהרן
לדבואיהון: כדוברת פן
עלו לצאי למפלה ית
פלתהון במשכן ומנא
קדם אהרן וקדם בנאיה
במא דיפקיד ית משה
על לצאי פן עבדו להון:
כ ומליל עם משה
למימר: כדא די לצאי
סבר חמש ועשרין שנין
ולעלא ית לחילא חילא
בפלחן משכן ומנא:
הומבר חמשין שנין יתוב
סחיל פלחנא ולא יפלח
עוד: כו וישמש עם אהרן
במשכן ומנא לממר
ממרא ופלחנא לא יפלח
כדון תעבד לצאי
במסרתהון: כ ומליל
עם משה במדברא דסיני
בשתא תניחא למפקהון
מארעא דמצרים בירחא
קד משה למימר:

תרא יחא אבר ללוי חילין כ: פון חמש
וכברים כיה: סט: ופון חמשין שנין
יחא דבר פ' אל פסח פסחין וי

בעל השורים

פלחן עננות פסחין כיו קין: (כה) ופון
כ ופון חמשין שנה יאב: פלחן פסחין
ופון חמש שנין שנין פסחין: כול חמשין
פסחין חן כה ללוי פסחין ופון: יחא:
(כ) ודבר פ' אל פסח: פון פ' פסח (פסח)

את משה ללויים פן עשו להם בני
ישראל: כא ויתחטאו הלוים ויכבסו
בגדיהם וינף אהרן אתם תנופה
לפני יי ויכפר עליהם אהרן
לטהרם: כב ואחרי כן באו הלוים
לעבד את עבדתם באהל מועד
לפני אהרן ולפני בניו כאשר צוה
יי את משה על הלוים פן עשו
להם: ס ט וידבר יי אל משה
לאמר: כד זאת אשר ללויים מבן
חמש ועשרים שנה ומעלה יבוא
לצבא צבא בעבדת אהל מועד:
ט ומבן חמשים שנה ישוב מצבא
העבדה ולא יעבד עוד: ט וישרת
את אחיו באהל מועד לשמר
משמרת ועבדה לא יעבד ככה
תעשה ללויים במשמרתם: פ שלישי
ט א וידבר יי אל משה במדבר
סיני בשנה השנית לצאתם מארץ
מצרים בתוך החדש הראשון לאמר:

רשי

הניחם מ וישראל סמכו את ידיהם: (כב) כאשר צוה
ה' וגו' כן עשו. להניד שנה העשין והעשה בהם נ
שאלח מהם לא עכ: (כד) זאת אשר ללויים. שנים
פסולין בהם ואין המומין פסולין בהם: מבן חמש
ועשרים. וכמוקם אחר אומר מבן שלשים שנה הא כול
מבן כיה כל ללמוד השבות ועבודה ולמוד חמש שנים וכן
פגשים עובד מכלל לתלמוד שלא ראה סימן יפה במשנתו
עיקר יפתי חכמים

פ ופון חמשין שנים: כ כפן כיה חלויים לא עכא חלוי: ס טו: כיה כיה חלויים חלויים חלויים
במורו: פ: בלחמך בחרם כבי:

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים מֹשֶׁה עֲמֵד
וְאֶשְׁמָעָה מִה־יִּצְוֶה יְיָ לָכֶם׃ פ
וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃
יְדַבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אִישׁ
אִישׁ כִּי־יִהְיֶה טָמֵא לָנֶפֶשׁ אוֹ בְדָרֶךְ
רְחֹקָה נִקּוּד עַל ה' לָכֶם אוֹ לְדַרְתֵּיכֶם
וַעֲשֵׂה פֶסַח לִי׃ י בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי
בְּאַרְבַּעַת עָשָׂר יוֹם בֵּין הָעַרְבִים
יַעֲשׂוּ אֹתוֹ עַל־מִצּוֹת וּמִרְרִים
יֹאכְלֻהוּ׃ יב לֹא־יִשְׁאִירוּ מִמֶּנּוּ עֵדִי
בִּקְרָ וְעֶצֶם לֹא יִשְׁבְּרוּבוּ כִּכְלִי־
חֶקֶת הַפֶּסַח יַעֲשׂוּ אֹתוֹ׃ יג וְהָאִישׁ
אֲשֶׁר־הוּא טָהוֹר וּבְדָרֶךְ לֹא־יִהְיֶה
וְהִדִּל לַעֲשׂוֹת הַפֶּסַח וּנְכַרְתָּה
הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמִּיהָ כִּי וְקָרְבָן יִי
לֹא הִקְרִיב בְּמַעַדוֹ חֲטָאוֹ יִשָּׂא
הָאִישׁ הַהוּא׃ יד וְכִי־יָגוּר אֶתְכֶם גֵּר
וַעֲשֵׂה פֶסַח לִי כַחֲקַת הַפֶּסַח
וּבְמִשְׁפָּטוֹ כֵּן יַעֲשֵׂה חֶקֶה אֹתוֹ׃

[illegible][illegible]

על שחאמר על ידיהן שמגלגלין וכות מל ידי זכאי :
(י) או בדרך רחקה . נקוד עליו לומר לא שרחוקה
היא אלא שהיה חוץ לאסקופת העזרה כל זמן שהיטה .
עם שני עמם ומעט עמו בבית ואין הם יום טוב ואין

וְנַעֲלָה הָעֲנַן בְּבִקְרָא וְנִסְעוּ אוֹ יוֹמָם
וְלֵילָה וְנַעֲלָה הָעֲנַן וְנִסְעוּ: כב אִלֵּי
יָמִים אוֹ יֶחֱדָשׁ אוֹ יָמִים בְּהָאָרֶץ
הָעֲנַן עַל־הַמִּשְׁכָּן לָשֹׁכֵן עֲלָיו יַחֲנוּ
בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וְלֹא יִסְעוּ וּבִהְעֵרָתוֹ
יִסְעוּ: כג עַל־פִּי יי יַחֲנוּ וְעַל־פִּי
יי יִסְעוּ אֶת־מִשְׁמֶרֶת יי שְׁמֹרוּ
עַל־פִּי יי בְּיַד־מֹשֶׁה: פִּי וַיֹּדֹבֶר
יי אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: כ עֲשֵׂה לָךְ
שְׁתֵּי חֲצוֹצְרוֹת כַּסְפ־מִקְשָׁה תַעֲשֶׂה
אֹתָם וְהָיוּ לָךְ לְמִקְרָא הָעֵדָה
וּלְמִסְעֵי אֶת־הַמַּחֲנֹת: וַיִּתְקַעוּ בָהֶן
וְנוֹעְדוּ אֵלֶיךָ כָּל־הָעֵדָה אֶל־פֶּתַח
אֹהֶל מוֹעֵד: י וְאִם־בְּאַחַת יִתְקַעוּ
וְנוֹעְדוּ אֵלֶיךָ הַנְּשִׂאִים וְרָאִשֵׁי אֲלֵפֵי
יִשְׂרָאֵל: ה וַתִּקְעֶתָם תְּרוּעָה וְנִסְעוּ
הַמַּחֲנֹת הַחֲנִיִּים קִדְמָה: וַתִּקְעֶתָם
תְּרוּעָה שֵׁנִית וְנִסְעוּ הַמַּחֲנֹת
הַחֲנִיִּים תַּיִמָּנָה תְּרוּעָה יִתְקַעוּ

עֲנָא מִרְמָשָׁא עַד צִפְרָא
וּמִסְתַּלֵּק עֲנָא בְּצִפְרָא
וְנִמְלִין אוֹ יוֹמָם וְלֵילָה
וּמִסְתַּלֵּק עֲנָא וְנִמְלִין:
כב אוֹ תְרִין יוֹמִין אוֹ יֶחֱדָא
אוֹ עֶדֶן בְּעֶדֶן בְּאוֹרְכוֹת
עֲנָא עַל מִשְׁכְּנָא לְמִשְׁרֵי
עֲלוּהֵי שְׁרֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וְלֹא נִמְלִין וּבִאֲסַתְלָקוּתָהּ
נִמְלִין: כג עַל מִמְרָא דִּי
שְׁרֵן וְעַל מִמְרָא דִּי
נִמְלִין ית מִסְרַת מִמְרָא
דִּי נִמְרִין עַל מִמְרָא דִּי
בִּידָא דְמֹשֶׁה: וּמִלֵּילָה
עִם מֹשֶׁה לְמִקְרָא: כ עֲבֵד
לָךְ מִרְמִין חֲצוֹצְרוֹ דְכֶסֶף
נְגִיד תַּעֲבֵד יִתְהוֹן וְיִתְהוֹן
לָךְ לְאַרְעָא כְנִשְׁמָא
וְלִאֲסַלָּא ית מִשְׁרֵיתָא:
י וַיִּתְקַעוּ בָהֶן וַיִּנְדְּמִינוּ
לְוִתָּךְ כָּל כְּנִשְׁמָא לְחִרְע
מִשְׁכְּנֵן וּמִנָּא: וְאִם בְּחֶדָא
יִתְקַעוּ וַיִּנְדְּמִינוּ לְוִתָּךְ
כְּכֻרְבָּא רִישֵׁי אֲלֵפֵיא
דִּישְׂרָאֵל: ה וַתִּתְקַעוּ
יִבְבְּתָא וַיִּטְלוּ מִשְׁרֵיתָא
דְשְׁרֵן קְדוּמָא: וַיִּתְקַעוּ
יִבְבְּתָא תַּיִמָּנוֹת וַיִּטְלוּ
כַּעַל הַמִּירִים

וַיִּתְקַעוּ וַיִּנְדְּמִינוּ כָּל הַמִּירִים
כָּעַל הַמִּירִים וְלֹא לְנִדְמִים אֲלֵא לְחִירְע
זֶה וְכַמְקוֹד אֲשֶׁר יִשְׁכֵּן עַם כְּעַן דְּחִינּוּ
לְחִירְע אוֹ לְנִדְמִים אֲלֵא הַמִּירִים לְשֹׁמֵר עַם
גְּדוּלָּה: (כג) בִּידָא מֹשֶׁה וְכַמְקוֹד לִיה מִשְׁכָּן
שְׁתֵּי חֲצוֹצְרוֹת כֶּסֶף אֲלֵא כִּי אֲלֵא בִידָא כְנִשְׁמָא
כְּנִשְׁמָא: (כד) לְשֵׁי רִישֵׁי אֲלֵפֵי שְׁמֵי
שְׁתֵּי חֲצוֹצְרוֹת כֶּסֶף אֲשֶׁרֶם וַיִּתְקַעוּ שְׁמֵי
כַּעֲלֵת כְּחֹשֶׁם וְחֹשֶׁם: ככ וְלֹא זֶכֶר שְׁמֵי

רמא עשך לך שתי חצוצרות יפנה ג רמא כסות כל מחנות כל חצוצרות שער שני: ככ מחנות שש
וכן לך שש: ומקשתם ר"ל שתי: ומקשתם חצוצרות שנים פונק ג רמא ג: מרומה יקשת
פונק שש שערין יי

רש"י

על פי הקב"ה ועל פי משה ועל פי חצוצרות: מקשת
מקשת תעשה בהקשת הקורנס: (ג) ותקעו בהן
בשתיים והוא סימן למקרא העדה שנאמר ונועדו אליך
כל העדה אל פתח אהל מועד: (ד) ואם באחת
יתקעו הוא סימן למקרא הנשיאים שנאמר ונועדו אליך
הנשיאים ואף כן יעידתו אל פתח אהל מועד ומונח
סוה הוא אל בכשרי: (ה) ותקעתם תרועה: סינע
מסע המחנות ד תקיעה תרועה ותקיעה כן הוא נדרש

מחנות: (כב) או ימים שנה כמו ימים
שחיה נאולו: (כג) עשה לך עשה לך
קמלך ויהי בישרון מלך: עשה לך עשה
לך אלה עושה ומשתמש בהם ולא אחר: למקרא
העדה כשתראה לדבר עם הסנהדרין ושאר העם
ותקראם לחסוף אליך תקראם על ידי חצוצרות: ולמסע
אז המחנות כשעת סלוק משטות ב תקעו בהם
לסימן נמאלת אתה אומר על פי שלשם היו נוכחים

ב רל כשהם אומרים עמם למסע אחר קיטל הענן ואז יאמר משה קוּמָה הִלָּא הֵיכָלְכֶם עִם שִׁמְשׁוֹ כְּחֹשֶׁם כְּחֹשֶׁם
כְּכִי וְהַקְשֶׁתָּ תְּרֹעֶסֶ יִלְכּוּ כְּכִי תְּרֹעֶס יִתְקַעוּ יִתְקַעוּ תְּרֹעֶס תְּרֹעֶס:

משריתא דשרן דרזמא
 יבכא יתקעו למלגיהון:
 י ובמכנש ית קהל
 יתקעו ולא תיבבון:
 י ובני אהרן כהניו
 יתקעו בתצורתא
 ויהיו לבון לקים על
 לדריכון: י וארי תעל
 לאמא קרבא בארעב
 על מעמי דמעין לבון
 ותיבבון בתצורתא
 ויעזל דוכריכון לשבא
 קדם לאהבון ותתפרקון
 מסנאיכון: י וביזם
 חדותכון ובמדיכון
 ובירשי ירחיכון ותתקעו
 בתצורתא על עלותכון
 ועל גבסת קודשיכון
 ויהיו לבון לדוכרינא
 קדם לאהבון אנא י
 יאכון: י ונרה בשתא
 תניתא בירחא חנינא
 בעשרין לירחא אסתלק
 עננא מעלוי משבנא
 דסדודתא: י ונמלו בני
 ישראל למטלגיהון
 ממדברא דסיני ושרא

למסעיהם: י ובהקהיל את הקהל
 תתקעו ולא תריעו: י ובני אהרן
 הכהנים יתקעו בחצרות והיו
 לכם לחקת עולם לדורותיכם: י וכי
 תבאו מלחמה בארצכם על הצר
 הצר אתכם והרעתם בחצצרת
 ונזכרתם לפני י אלהיכם
 ונושעתם מאיביכם: י וביום
 שמתתכם ובמועדיכם ובראשי
 חדשכם ותקעתם בחצצרת על
 עלתיכם ועל זבחי שלמיכם והיו
 לכם לזכרון לפני אלהיכם אני י
 אלהיכם: פ חמישי יא והיו בשנה
 השנית בחדש השני בעשרים
 בחדש נעלה הענן מעל משכן
 העדת: י ויסעו בני ישראל
 למסעיהם ממדבר סיני וישכן

בעל המזורים

לחזיר קול הכס נרס: (ח) (דורושיכס) י
 חכא מלחמא רפו מלחמא גוז הכס דיד
 שחא ימות כסות: (ט) כחא מלחמא
 גנתי במלחמא גוז: כחא ימות חות
 שחא כחות עומד במלחמא: יכועוס
 כסב: ובמזורים: מל וי' נבר פח

וער' ובהקביל את הקהל כנסה עד ערבי' ונני אהרן כנסה: על ה' ס' סוכר
 שרש וקסל: ובראשי ראש שנה כל כס: ותקעתם שם כל ערבין ג יב: וסיו לבס זכרון
 ראש שנה לבס: אל ה' שם: ויהי שנה שם ג פסוקי כט

מזמורת על שם יחם הכרועס הארץ מרומם כנסת כרל ג (י) ג חכר: בני' גס מרס
 רשי

בספרי מן המקראות היתרים: (ז) ובהקהיל את הקהל
 ונני: לפי שהוא אומר והיו כל למקרא העדה ולמסע
 את המהנות מה מקרא העדה זרקע בשני כהנים ובשתיק
 שגא: ותקעו כהן וגו' אף מכל המהנות בשתיים יכול
 מה מסע המהנות חוקע ומריע ותוקע אף מקרא העדה
 תוקע ומריע ותוקע ומעשה אין חילוק בין מקרא העדה
 למסע את המהנות ח' ל ובהקהיל את הקהל וגו' לומר
 שאין תרופה למקרא העדה והוא הדון לנשיאים הרי
 סימן לשלשם מקרא העדה בשנים ושל נשיאים בלחם
 ש וזו אין כהס תרופה ומסע המהנות בשנים ע"י

עיקר שפתי חכמים
 יח דקאש שלמים לעולם מה פולה קדשי קדשים לזכר קדשים קלים אף שלמים קדשי קדשים היש שלמי נסר
 יסכאן בשלמי כהס קדשי קדשים: ומה שלמים קרנן לזכר שחי אחס מולא קדשי קדשים בשלמים מלא קרנן לזכר אף
 פולס קרנן לזכר: כהס כה' יתרו נחמד בשלמי וגו': דפ

פארם ראש השנה יח"ל סוכות שפיר עולם .
(יד) ויסע דגל מחנה ציי יחודי . נבולס כפית

במדבר פתח היה ? ושם חנו ממסע זה: (יו) והורד המשכן. כיון שנסע דלג יהודה נכנסו אהרן וכניו וספרו את הפרכת וכסו בה את המשכן שאלמו ובה אהרן ובניו כנסו המהה ובני גרשון ובני מררי וספרו המשכן וטועני אותו בעגלות והארון וכלי הקדש של משא בני קהת עומדים מכווין ותחתיו על המוטות עד שנסע דלג מהנה רחובו וחסר קד ונסעו הקהתים: (כא) שפתי עישר נשאי

[illegible]

נבא סביא ותה פד
שרת עליהון רוחא
דנבאיה ומתנבאין ולא
פסקין: כו וישארו שני אנשים
גברין במשריתא שום חד
אלדד ושום תנינא מידד
ושרת עליהון רוחא
דנבאיה ואנון בכתביא
ולא נפקו למשבא
מתנבאין במשריתא:
כו ויהי עילמא ומי
למשה ואמר אלדד
ומידד מתנבאין
במשריתא: כח ואתב
יהושע בר נון משמנה
דמשה מעלמיתא ואמר
רבוני משה אמרנו:
כס ואמר מה משה
הקנאתי את מקו לי
רשינא פון ויהון בר עמא
די גבאן ארי יתן לי
רוחא דנבואתה עליהון:
ל ואתבגש משה
למשריתא הוא וסבי
ישאאל: לא ורחא נטר מן קדם יי ואפרח שריו מן ימא ורמא על משריתא
במקלד וימא לקא וקמחלד וימא לקא סחור סחור למשריתא וקרום תרתין אמינ על אפי
רמא ימחור עי אמינ סם על סמכאס סם: וימן יוסע פירובין סם סמכדיין יי: ומי יתן כל פס ס' נביאס סם: ויהו נסע פלמא ס' 1

ולא יספו: כו וישארו שני אנשים
במהנה שם האחר אלדד ושם
השני מידד ותנה עליהם הרוח
והמה בכתבים ולא יצאו האלה
ויתנבאו במחנה: כו וירצן הער ויגד
למשה ויאמר אלדד ומידד
מתנבאים במחנה: כח ויען יהושע
בן נון משרת משה מבחריו ויאמר
אלני משה כל אדם כסני אמר לו משה
המקנא אתה לי ומי יתן כל עם
יי נביאים כיייתן יי את רוחו
עליהם: שביע ל ויאסף משה אל
המחנה הוא וזקני ישראל: לא ורוח
נסע מאת יי ויגו שלום מן הים

ישאאל: לא ורחא נטר מן קדם יי ואפרח שריו מן ימא ורמא על משריתא
במקלד וימא לקא וקמחלד וימא לקא סחור סחור למשריתא וקרום תרתין אמינ על אפי
רמא ימחור עי אמינ סם על סמכאס סם: וימן יוסע פירובין סם סמכדיין יי: ומי יתן כל פס ס' נביאס סם: ויהו נסע פלמא ס' 1

במקלד וימא לקא וקמחלד וימא לקא סחור סחור למשריתא וקרום תרתין אמינ על אפי
רמא ימחור עי אמינ סם על סמכאס סם: וימן יוסע פירובין סם סמכדיין יי: ומי יתן כל פס ס' נביאס סם: ויהו נסע פלמא ס' 1

עין של שמשו לו ויאסף שבעים איש גור: (פה) ולא
יספו. לא נתבאו אל אותו היום לבדו, כך מפורש
בספרי. ואוקלוס תרגם ולא פסקין בלא פסקא נבואה
מהם: (כו) וישארו שני אנשים. מאותן שנבחרו
אחריו חיו אלו כדאין לגדולה זו: והמה בכתובים.
במבוררים שבהם לסמכדיין וכתבו כולם נקובים בשמות
ועל דיי גורל לפי שהשפן עולה ל"ב שבעים ששה ששה
לכל שבע ושבע. חון משני שבעים שאין מניע אליהם
אלה חמשה חמשה אמר משה חין שבע שומע לי לפחות
משכחו וקן אחד מה ששה נקל ע"כ פתקין וכתב על
שבעים וקן ועל שים הלא וברר מכל שבע ושבע ששה
היו כ"ב אמר להם מלו פתקיסם מתוך קלפי מי שעלה
בידו וקן נקדש ומי שעלה בידו הלא איש המקים לא
עיקר שפתי חכמים

וי כי כסדר נא כב"א סדי"ה ומי מודע יותר מהגדוש של משה: ש"ל כלה וסלק מהם הנבואה פ"י פרחי סלמד
פועלים עליהם: ת שבים סם עד עתה:

וַיֵּשֶׁב עַל־הַמַּחֲנֶה בְּדֶרֶךְ יוֹם כֹּה
 וּבְדֶרֶךְ יוֹם כֹּה סְבִיבוֹת הַמַּחֲנֶה
 וּכְאֻמָּתִים עַל־פְּנֵי הָאָרֶץ: לֵב וַיִּקָּם
 הָעָם כָּל־הַיּוֹם הַהוּא וְכָל־הַלֵּילָה
 וְכָל־יוֹם הַמַּחֲרָת וַיֹּאסְפוּ אֶת־הַשִּׁלּוֹ
 הַשְּׁלִיחַ הַמִּמֶּעִיט אֶסְפָּה עֲשָׂרָה חֲמֹרִים
 וַיִּשְׁטְחוּ לָהֶם שְׁמוֹנֶה סְבִיבוֹת
 הַמַּחֲנֶה: לֵב הַבֶּשֶׂר עוֹדֵנוּ בֵּין שְׁנֵיהֶם
 טָרַם יִכְרֹת וְאִף יִי חָרָה בָּעַם וַיֵּךְ
 יִי בָּעַם מִכָּה רַבָּה מְאֹד: לֵב וַיִּקְרָא
 אֶת־שֵׁם־הַמָּקוֹם הַהוּא קִבְרֹת
 הַתְּאוּהָ כִּי־שָׁם קָבְרוּ אֶת־הָעַם
 הַמֵּת־אֵוִים: לֵב מִקִּבְרֹת הַתְּאוּהָ
 נָסְעוּ הָעַם חֲצֹרוֹת וַיְהִיו בַּחֲצֹרוֹת:
 פִּיבֹאֵת דְּבַר מְרִים וְאַהֲרֹן בְּמִשְׁחָה
 עַל־אֲדוֹת הָאִשָּׁה הַכֹּשִׁית אֲשֶׁר
 לָקַח כִּי־אִשָּׁה כֹּשִׁית לָקַח: וַיֹּאמְרוּ

אֲרָצָא: לֵב וַקָּם עִמָּא כֹה
 יוֹמָא הַהוּא וְכָל־יְהִיָּא
 וְכָל־יִמָּא וְכָל־דְּבַתְרוּהִי
 וּבְנֵשׁוּ יֵת שְׁלִיחֵי דְאֻזְעִי
 כְּנֵשׁ עֲשָׂרָא דְגִזְרִין
 וַשְּׁטַחוּ לְהוֹן מִשְׁטִיחִין
 סְחֹר סְחֹר לְמִשְׁרִיתָא:
 לֵב בְּסָרָא עַד כְּעֵן בֵּין
 שְׁנֵיהוֹן עַד לֹא פִסְקוּרִינָא
 דִּי תִקְוִי בַעֲמָא וְקִצְצִי
 בַעֲמָא קְטוֹל מִי לְחֵדָא:
 לֵב וַיִּקְרָא יֵת שְׁמָא דְאִתְרָא
 הַהוּא קִבְרֵי דְמִשְׁאֲלֵי אֲרִי
 חֲמֵן קִבְרוּ יֵת עִמָּא
 דְּשְׁאִירֵי: לֵב מִקִּבְרֵי
 דְּמִשְׁאֲלֵי נָסְלוּ עִמָּא
 לְחֲצֹרוֹת נְהוּ בַחֲצֹרוֹת:
 א וּמִלֵּלֵת מְרִים וְאַהֲרֹן
 בְּמִשְׁחָה עַל עֶסֶק אֲתֵתָא
 שְׁפָרְתָא דִּי נָסִיב אֲרִי
 אֲתֵתָא שְׁפָרְתָא דְנָסִיב
 רְחִיק: ב וַאֲמָרוּ הֶלְחֹדֵד
 בְּכֶם בְּמִשְׁחָה מְלִיל יִי הִלָּא
 אִף עִמָּנָא מְלִיל וְשְׁטַעַע

תולדות אותן

ויאמרו אל כשלו חילין כ: וישמע להם
 זמא פכ: כבד עורו שם:
 בעל המצרים
 (ול) כפחיתו ר' ג' שם קנור אל המס
 כפחיתו ר' ג' שם קנור אל המס
 כפחיתו ר' ג' שם קנור אל המס
 כפחיתו ר' ג' שם קנור אל המס

ש"י

וישש ויפשוט כמו והנס נפושם על פני כל הארץ. ונטשתיך
 המדברה: וכאמתיים. פורחות בגובה א עד שזן כנגד
 לבו כל אדם כדי שלא יהא עורר באספתן לא להגניה ולא
 לשמחה: (לכ) הסמעים. מי שאסף פחות מכולם העללים
 וההגרים אסף עשרה חמרים: וישטחו. עשו אותן
 משטחים משטחין: (לג) שרם יכרת. כתרונם עד לא ב
 פסק. ד"ה אינו מספיק לפוסקו בשניו עד שנשמתו
 יגלה: (א) והדבר. אין דבור בכל מקום ולא ל' קשה
 וכן הוא אומר דבר האדם אדוני הארץ אנתו קשות.
 ואין אמירה בכל מקום אלא ל' תחנונים וכן הוא אומר
 ויאמר אל נא אחי תרענו. ויאמר שמעו נא דברי כל נא
 לשון בקשה: והדבר מרים ואהרן. היא פתחה בדבר
 תהלה לפיכך הקדימה הכתוב תהלה ומנין היתה יודעת
 עיקר שפתי חבמים

א נא שמו שונים זה ע"ה ר' אל היו מתי: ב פ"י שלא נתפסל כמעים: ג ד"ין לומר חסית כחשמים. וכל כ"ה
 עדיפות 44 מג ד הכל כ"י: ד (לך) כנס הכתוב: ה וכו' ע"ס כשעט וכו' כ"ה כ"ה ד"ה:

לֹא־יֵרָאֶתְּם לְדָבָר בְּעִבְדִּי בְּמִשְׁהָ:
 וַיִּתְּרֵאֲף יְהוָה בָּם וַיִּלְךְ: וַיְהִי עֵינָן
 סָר מֵעַל הָאֹהֶל וְהַנֶּה מְרִים מִצִּרְעַת
 בְּשִׁלְג וּפֶן אַהֲרֹן אֶל־מְרִים וְהַנֶּה
 מִצִּרְעַת: וַיֹּאמֶר אַהֲרֹן אֶל־מֹשֶׁה
 בִּי אֲדֹנָיִא אֶל־נֶאֱתַשְׁתַּעַלְיִנוּ חַטָּאת
 אֲשֶׁר נֹאֲלָנוּ וְאֲשֶׁר חָטָאנוּ: יִבְּ אֶל־
 נֶאֱתַתְּהִי כִמֶּת אֲשֶׁר בְּצִאתוֹ מִרְחֹם
 אִמּוֹ וַיֹּאכֶל חֲצִי בְּשָׂרוֹ: יִבְּ צֶעֶק
 מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה לֵאמֹר אֵל נֶאֱרָפָא
 נָא לָהּ: פֶּ כַּסְמִיר יִד וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־
 מֹשֶׁה וְאַבְיָה יִרְק יִרְק בְּפִנְיָה הָלֹא

דִּי מִסְתַּבֵּל וְכָא דִּין לֹא
 דְּהִלְתִּין לְמַלְלָא בְּעִבְדִּי
 בְּמִשְׁהָ: וַיִּתְּרֵן וְנִקְרַן וְנִקְרַן
 בְּהוֹן וְאַסְתַּלֵּק: וַיִּנְעֵנָא
 אֶסְתַּלֵּק מִלְּפָנֵי מִשְׁכַּנָּא
 וְכָא מְרִים חֲרֹבָא בְּתִלְלָא
 וְאַתְפְּנִי אַהֲרֹן לְפָנֵי מְרִים
 וְכָא סְגִירָת: יִבְּ וְאַסְתַּר
 אַהֲרֹן לְמִשְׁהָ בְּבִעוּ רַבּוּנִי
 לֹא כִנְעֵן תְּשׁוּיָא עֲלֵינוּ חֲרֹבָא
 דְּאַסְתַּפְּשָׁא וְדִי סְרִתְנָא:
 יִבְּ לֹא כִנְעֵן תְּתַרְחֵק דָּא
 מִבְּנֵינָא אֲרִי אַחֲרָנָא הִיא
 צִלִּי כִנְעֵן עַל בְּסִרָא מִיָּתָא
 דְּהִין דִּי בִּה וְיִתְּסִי:
 יִבְּ וְצִלִּי מִשְׁהָ קָדָם יִבְּ
 לְמִיָּמָר אֵהָא בְּבִעֵי אִסְרִי
 כִנְעֵן יִתְּהָ: יִבְּ וְאַסְתַּר
 לְמִשְׁהָ וְאַלּוּ אֲבִירָתָהּ כְּנֻף
 כַּעַל הַמְּוִרִים

חֲרָא וַיִּתְּרֵן חֲרָא בִּי כִסְמִיר עֵינָן לֹא וַיִּקְרַן אֶהֱוֹן אֶל וַיִּסְתַּבֵּל מִסְתַּבֵּל עַם: אֲשֶׁר נֹאֲלָנוּ וְאַסְתַּר
 חֲרָא לֹא כִנְעֵן עַל בְּסִרָא מִיָּתָא דְּהִין דִּי בִּה וְיִתְּסִי: חֲרָא כִנְעֵן
 חֲרָא כִנְעֵן לֹא: וְאַסְתַּר יִבְּ וְצִלִּי מִשְׁהָ קָדָם יִבְּ: חֲרָא כִנְעֵן עַל בְּסִרָא מִיָּתָא
 דְּהִין דִּי בִּה וְיִתְּסִי: חֲרָא כִנְעֵן עַל בְּסִרָא מִיָּתָא דְּהִין דִּי בִּה וְיִתְּסִי: חֲרָא כִנְעֵן
 עַל בְּסִרָא מִיָּתָא דְּהִין דִּי בִּה וְיִתְּסִי: חֲרָא כִנְעֵן עַל בְּסִרָא מִיָּתָא דְּהִין דִּי בִּה וְיִתְּסִי:

רש"י

מפרש לו דבורי במראית עינים שבו ואינו סיחמו לו
 במידות כענין שגאמר ליהאקל חוד חידה וגו'. יכול
 מראה שכיה תל לא תוכל לראות את פני: ותבנת ה'
 יבית. זה מראה לחורים כענין שגאמר וראית את
 לחורי: בעברי במשה. אינו אמר בעברי משה אלא
 בעברי במשה בעברי חטפס שנינו משה. במשה אפילו
 אינו עברי כדאי היתה לירא מפניו ויכס שהיה עברי
 ועבר מלך מלך היה לכס נגמר אין המלך אהבו חס
 ואם מאמר אינו מכיר במשעו וז קשה מן הרשעה:
 (ט) ויחר אף ה' במ וילך. מאמר שחודיעס שריונס
 גור פליס דריו קל נכסר דס שלא יכעוס על מכיר
 עד שידיענו סריונו: (ו) והענן סר. ואחכ והנה
 מרים מוצרת כסל מל לחלק שומר לפדגו דרה את
 בני אכל את תדרנו עד שאך מאלך שרמי עליו:
 (ז) נואלנו. כתרנונו לשן חיל: (יב) אל נא תהי.
 אחינו זו: כמת. שהמורע חסב כמת מה מת משמא
 כביאס כן אף מורע משמא כביאס: אשכר בצאתו
 וכן חזי בשרנו היה לו למר אלא שכיה הכחוב מאמר
 שיאסר מרחס אמנו היא לנו כאלו נכלל חזי בשרנו
 שוא שגאמר כי אהינו בשרנו הוא ולפי משמעו ל אף
 שוא נראה כן אין ראוי לאל להניס את אחותו להיות

עיקר שפתי חבטים

מסכת פסח ואת חמלנו. אף כי פסחים פל יד: כ כדמכס והכל אל היות יסמא וגו': ל רל לא משמעות כחמה
 שאל מלך למר שכיה בלשני. כי כוונת הכחוב שדן מלך סמל להניס את אחותו: ס כרס שאין לה פסח.
 ומהלל חסובס כמת: ב דגד מרמך כח:

תבֹּלֶם שְׁבַעַת יָמִים תִּסְפֹּר שְׁבַעַת יָמִים מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וְאַחֲרֵי תֹאסֹף: וְהִסְפֹּר מֵרִים מִחוּץ לַמַּחֲנֶה שְׁבַעַת יָמִים וְהָעֵם לֹא נָסַע עַד־הָאֶסֶף מֵרִים: וְאַחֲרֵי נָסְעוּ הָעָם מִחֲצֵרוֹת וַיִּהְיוּ בַּמִּדְבָּר פֶּאֶרְן:

וַיֵּץ בַּהּ הָלֵא הַהֶבֶל שְׁבַעַת יָמִים תִּסְפֹּר שְׁבַעַת יָמִים מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וְאַחֲרֵי תֹאסֹף: וְהִסְפֹּר מֵרִים מִחוּץ לַמַּחֲנֶה שְׁבַעַת יָמִים וְהָעֵם לֹא נָסַע עַד־הָאֶסֶף מֵרִים: וְאַחֲרֵי נָסְעוּ הָעָם מִחֲצֵרוֹת וַיִּהְיוּ בַּמִּדְבָּר פֶּאֶרְן:

קל"ו. מהלל"ל סימן. ומפניו ר"ל ושמתי נזכרים כסימן כ':
פ פ פ
בעל המורים
רמ"א סגור שבעה כ"ק כ"ו ואלה חלקי מרים וסגור מרים חסדים כט קמא כס':
ואלה חסדי שבעה כ"ק כ"ו (ש) והעם לא נסע. כפוף וחסד איתו יס' ד' סיבות לכך. חסדיהם לא שכינה שבעה ימים:

פנים וועפנות הלא תכלם שבעת ימים ק"ו לשכינה י"ד יום ס' אלא דיו לבא מן הדיון להיות כדון לפיכך אף כניופתי חסד שבעת ימים: ואחר תאסף. אמר אני כל האסיפות האמורות במזמרים על שם שהיא משולח עיקר שפתי חכמים
ש שלשה שותפין באלים הקב"ה ואינו ואמו נותנין כל אחד ס' דברים לולד ותקן של חסדיהם הוא י"ד דברים. פעמים כנפון אכיו ואמו. הכי לשכינה חרפה פכר יום: חסלת פורשת בהעלותך

הפמרת בהעלתך (בזכריה סימן ב')

בְּנֵי וְשִׁמְחֵי בְּתִצִּיּוֹן כִּי הִנֵּנִי בָא וְשִׁכְנֵתִי בְּתוֹכָהּ נֹאמַר יי: וְגִלּוֹה גִלּוֹם רַבִּים אֵל בְּיָוִם הַהוּא וְהָיוּ לִי לְעָם וְשִׁכְנֵתִי בְּתוֹכָהּ וְיָדַעְתָּ כִּי־יִי צָבָאָת שְׁלַחְנִי אֵלֶיךָ: וְנֹחַר יי אֶת־יְהוֹדָה הַקָּדוֹשׁ עַל אֲדָמַת הַקָּדֵשׁ וּבִתְרָ עוֹד בִּירוּשָׁלַם: הֵם כָּל־בֶּשֶׁר מִפְּנֵי יי כִּי גֵעוֹר מִמַּעוֹן קָדְשׁוֹ: וַיִּרְאֵנִי אֶת־יְהוֹשֻׁעַ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל עֹמֵד לִפְנֵי מַלְאָךְ יי וְהַשִּׁמּוֹן עֹמֵד עֲרִימִינוּ לְשִׁנּוֹ: וַיֹּאמֶר יי אֶל־הַשִּׁמּוֹן יִנְעֹר יי בֶּן־הַשִּׁמּוֹן וַיִּנְעֹר יי בֶּן־הַכֹּהֵן בִּירוּשָׁלַם הַלֵּוֹא זֶה אִיד מִצֵּל מֵאִשׁ: וַיְהוֹשֻׁעַ הָיָה לְבִישׁ בְּגָדִים צֹאֵים וְעֹמֵד לִפְנֵי הַמַּלְאָךְ: וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֶל־הָעֲמִידִים לִפְנֵי וַיֹּאמֶר הַמִּירוֹ הַבְּגָדִים הַצֵּאִים מֵעֲלֵי וַיֹּאמֶר אֵלָיו רֹאה הֵעָבֵרְתִּי מֵעֲלֶיךָ עֲוֹנָה וְתִלְבַּשׁ אֶתְּךָ מַחֲלָצוֹת: וַיֹּאמֶר יִשְׁמֹן צִנִּיף טְהוֹר עַל־רֹאשׁוֹ וַיִּשְׁמֹן הַצִּנִּיף הַטְּהוֹר עַל־רֹאשׁוֹ וַיִּגְבְּשֵׁנוּ בְּגָדִים וּמִלֵּאךְ יי עֹמֵד: וַיַּעַד מַלְאָךְ יי בִּירוּשָׁע לֵאמֹר: כֹּה־אֵמַר יי צָבָאָת אִם־בִּדְרֹכִי תֵלֵךְ וְאִם אֶת־מִשְׁמַרְתִּי תִשְׁמֹר וְגַם־אֶתְּךָ תִּדְּוֹן אֶת־בִּיתִי וְגַם תִּשְׁמֹר אֶת־חֲצֵרִי וְנִתְּתִי לָךְ מֵהַלְלִים בֵּין הָעַמִּים הָאֵלֶּה: שְׁמַעֲנָא יְהוֹשֻׁעַ וַיִּבְרָךְ הַגָּדוֹל אֶתְּךָ וְרַעֲיָה תִישָׁבִים לִפְנֵיךָ כִּי־אֲנִשׁ מוֹפֵת הֵמָּה כִּי־הִנֵּנִי מֵבִיא אֶת־עֲבֹדִי צֶמַח: כִּי וְהָיָה הָאֵלֶּן אֲשֶׁר נִתְּתִי לִפְנֵי יְהוֹשֻׁעַ עַל־אֵכָן אַחַת שְׁבַעַת עֲנִיִם הִנֵּנִי מִפְּתַח־פֶּתַח הָאֵם יי צָבָאָת וּמִשְׁתִּי אֶת־עֵינֵי הָאֶרֶץ הַהִיא בְּיוֹם אֶחָד: בְּיוֹם הַהוּא נֹאם יי צָבָאָת תִּקְרָאוּ אִישׁ לְרַעֲיָה אֶל־פֶּתַח גִּפּוֹן וְאֶל־פֶּתַח תְּאֵנָה: וַיִּשָּׁכַח הַמַּלְאָךְ הַדֹּבֵר כִּי וַיַּעֲרֵנִי פֹאִישׁ אֲשֶׁר־יַעֲזוֹר מִשְׁנֹתוֹ: וַיֹּאמֶר אֵלַי מַה אַתָּה רֹאה וַיֹּאמֶר רֹאִיתִי הִנֵּה מְנוֹרַת זָהָב בְּלֹה וְנִקְּהָ עַל־רֹאשָׁהּ וְשְׁבַעַת נִרְתִּיהָ עָלֶיהָ שְׁבַעַת וְשְׁבַעַת מִנְצִחוֹת לְגִדּוֹת אֲשֶׁר עַל־רֹאשָׁהּ: וְשִׁשִּׁים זִיתִים עָלֶיהָ אֶחָד מִימֵין הַנִּקְּהָ וְאֶחָד עַל־שְׂמֹאלָהּ: וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֶל־הַמַּלְאָךְ הַדֹּבֵר כִּי וַיֹּאמֶר מַה אֵלֶּה אֲדֹנִי: וַיַּעַן הַמַּלְאָךְ הַדֹּבֵר כִּי וַיֹּאמֶר

י לַמַּטֶּה אֲשֶׁר סָתֹר בֶּן־מִיכָאֵל:
 י לַמַּטֶּה נַפְתָּלִי נַחֲבִי בֶן־זַפְסִי:
 י לַמַּטֶּה זָדָוָאֵל בֶּן־מָכִי: י אֵלֶּה
 שְׁמוֹת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־שָׁלַח מֹשֶׁה
 לְתֹר אֶת־הָאָרֶץ וַיִּקְרָא מֹשֶׁה
 לְהוֹשִׁיעַ בֶּן־נֹנִי יְהוֹשֻׁעַ: י וַיִּשְׁלַח
 אֹתָם מֹשֶׁה לְתֹר אֶת־אָרֶץ כְּנָעַן
 וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם עָלֶיזָה כְּנָנִיבֻעֲלִיתֶם
 אֶת־הָהָר: י וּרְאִיתֶם אֶת־הָאָרֶץ
 מִה־הוּא וְאֶת־הָעֵם הַיֹּשֵׁב עָלֶיהָ
 הַחֹזֶק הוּא הֲרַפָּה הַמַּעֲמָה הוּא אִם־
 רַב: י וּמָה הָאָרֶץ אֲשֶׁר־הוּא יֹשֵׁב
 בָּהּ הַטּוֹבָה הוּא אִם־רָעָה וּמָה
 הָעָרִים אֲשֶׁר־הוּא יֹשֵׁב בָּהֶנָּה
 הַבְּמַחְנִים אִם בְּמִבְצָרִים: י וּמָה
 הָאָרֶץ הַשְּׂמִנָּה הוּא אִם־רָזָה
 הַיִּשְׁבָּה עֵץ אִם־אֵין וְהִתְחַזְקֹתֶם
 וּלְקַחְתֶּם מִפְּרִי הָאָרֶץ וְהַיִּמִּים יִמִּי

במלי: י לשבטא דאשר
 סתור בר מיכאל:
 י לשבטא דנפתלי נחבי
 בר זפסי: י לשבטא דזדוואל
 בר מכי: י אלה
 שמות גבריא די שלח
 משה לאללא ית ארעא
 וקרא משה להושע בר
 גון יהושע: י ושלח
 יתרון משה לאללא ית
 ירעא דכנען ואמר להון
 סקו דא בדרומא ותסקון
 למורה: י ותתיוון ית
 ארעא מא היא וית עמא
 דיתב עליה בתקיף הוא
 אם חלש תוער הוא אם
 סג: י ומא ארעא די
 הוא יתב בה הטבא היא
 אם בישא ומא קרובא די
 הוא יתב בהן התפצחין
 אם בכרפין: י ומא
 ארעא העתירא היא אם
 מסכנא האית בה אילנין
 אם לא ותתקפון ותסבון
 מאבא דארעא וימא
 תרא סבור כן מיכלא ש: כחני כן
 ופסי ש: ויקרא משה להושע כן
 יושע ש: פסודין ש: יושע כן כן כנעני
 יושע כן

בעל המורים

ספרי פני מורי שגלו אחס לבי חזק וכלות
 כל מורוים חסוני ספולו וכל וברו סתקב
 לסם כתי לדרות: (יו) אלה שמות האלפים
 גנבים שחיתים מוכפדים: (יו) אלה הכר
 גנבים חסני סתקב לסם וכל הכרס:
 (כ) כנעני: כ. כנעני כח ארם וכל הכנעני
 מפרש פני ארעא חסני ופרש שכן פרענים כל כח ישראלי ופכני

רשי

שכמקרא לשון חסיות ג ואותה שעה כשרים היו.
 (ע) ויקרא משה להושע וגו'. נתפלל עליו ד יה
 יושעך מעלת מרגלים: (יו) עלו זה בנגב. הוא היה
 הפסולת של א"י ה שכן דרך התגרים מראין את הפסולת
 תחלה ואח"כ מראין את הטובה: (יח) את הארץ מה
 היא. יש ארץ מגדלת גבורים ויש ארץ מגדלת חלשים ו

עיקר שפתי חכמים

ג רלבנטינו במקום חזק כמו סכא וכמו וחקת וביית לזיש חכל במקום שכתוב כחם ויאחזו סה. וכדומה אינם חכמים
 דיק אנשים כחם: ד ויחסי סי ויקרא לשון הפסל כמו ויקרא שם אגריס כסם ס. ולח"ל להובע כמו על הושע. דל"כ אף
 ששם מה שקראו עתה כסם חדש: ה ובנגב קחי על נגב של א"י ולא על נגב העולם כי הם היו עתה בדרומה של א"י
 שכולנים משם לא"י חלא לנשון העולם יכלו חלא לנגב א"י הוא וסוף תכרון שקה"ל לקברי מתים. והוא מקום הפסולת של
 ע"י: ו פ' כחלים לריבין לחקור על אנשי סחרז לבר פ"י יש ארץ כ"י: ו ושלחית הכתמים אם כמגלים הוא כיאור על שאלה

הַיּוֹפֵל מִשֶּׁה וְאַהֲרֹן עַל־פְּנֵיהֶם לִפְנֵי
כָּל־קְהַל־עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל׃ וַיְהִי־שׁוּעַ
בִּיןֹן וּכְלָב בִּין־פָּנֶה מִן־הַתָּרִים
אֶת־הָאָרֶץ קָרְעוּ בְּגָדֵיהֶם׃ וַיֹּאמְרוּ
אֶל־כָּל־עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר
הָאָרֶץ אֲשֶׁר עָבְרָנוּ בָּהּ לְתוֹר אֱתָהּ
טוֹבָה הָאָרֶץ מְאֹד מְאֹד׃ שֶׁל שִׁיחַ אִם־
חֶפֶץ בָּנוּ יִי וְהִבִּיא אֹתָנוּ אֶל־
הָאָרֶץ הַזֹּאת וּנְתַנָּהּ לָנוּ אֶרֶץ אֲשֶׁר־
הִוא זֹבֶת חֶלֶב וְדִבְשׁ׃ ט אַךְ בְּיִ
אֶל־תִּמְרְדוּ וְאַתֶּם אֶל־תִּירְאוּ אֶת־
עַם־הָאָרֶץ כִּי לַחֲמֵנוּ הֵם סָר צִלָּם
מֵעֲלֵיהֶם וַיִּי אֹתָנוּ אֶל־תִּירָאם׃
וַיֹּאמְרוּ כָּל־הָעֵדָה לָרְגוּם אֹתָם
בְּאַבְנִים וּכְבוֹד יִי נִרְאָה בְּאַהֲלִ
מוֹעֵד אֶל־כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ פ
יֹאמְרוּ יִי אֶל־מִשֶּׁה עַד־אָנֹה
יִנְאַצְנִי הָעָם הַזֶּה וְעַד־אָנֹה לֹא־
יֵאֱמִינוּ בִּי בְּכָל־הָאֲתוֹת אֲשֶׁר
עֲשִׂיתִי בְּקִרְבּוֹ׃ י אֲבָנוּ בַּדֶּבֶר
וְאוֹרֵשְׁנוּ וְאֶעֱשֶׂה אֶתְּךָ לְגוֹי־גִדּוֹל

וְסִגִּי רִישָׁא וְנִתּוּב
לְמַצְרִים׃ ה וְנִפְל מִשֶּׁה
וְאַהֲרֹן עַל אֶפְהֵיו קִדְּם
כָּל קְהַל כְּנֻשְׁתָּא דְּכָנִי
יִשְׂרָאֵל׃ וַיְהִי־שׁוּעַ בְּרִינוֹן
וּכְלָב בְּרִינָה מִן מַאֲלָלִי
יְתַרְעָא בְּזוּעִי לְבֻשִׁיהוֹן׃
י וַאֲמָרוּ לְכָל כְּנֻשְׁתָּא
דְּכָנִי יִשְׂרָאֵל לְמִימְרֵי
אַרְעָא דִּי עֲבָרְנָא בָּהּ
לֹאֲלָא יְתָה טָבָא אַרְעָא
לְחֻדָּא לְחֻדָּא׃ ה אֲמָרְעָנָא
כְּנָא קִדְּם יִי וַיַּעַל יְתָנָא
לְאַרְעָא הַדָּא וְיִתְנָהּ לָנוּ
אַרְעָא דִּיהִיא עֲבָדָא חֶלֶב
וְדִבְשׁ׃ ט אַךְ בְּמִימְרָא
דִּי־לֹא תִמְרְדוּן וְאַתֶּם לֹא
תִדְחִלוּן מִן עַמָּא דְאַרְעָא
אַרִי בִידְנָא מְסִירִין אֲנוּן
עֲדָא תִקְפְּהוּן מִנְהוֹן
וְמִימְרָא דִּי־בִסְעִדְנָא לֹא
תִדְחִלוּן מִנְהוֹן׃ י וַאֲמָרוּ
כָּל כְּנֻשְׁתָּא לְמַרְגְּם יְתָהוֹן
בְּאַבְנֵי אֵי וְיִקְרָא דִּי־אֲתַגְלִי
בְּמִשְׁכַּן זְמָנָא לְכָל בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל׃ יֹאמְרוּ לְמִשֶּׁה
עַד אֵימְתִי יְהוֹן מְרִינוֹן
קִדְּמִי עַמָּא הַדָּן וְעַד
אֵימְתִי לֹא יְהִימְנוּן
בְּמִימְרֵי בְּכָל אֲתִיָּא דִּי
עֲבָדִית בִּיגִיָּהוֹן׃
י אֲמָתְהוֹן בְּמוֹתָא

בעל המורים

רִישׁ בְּנִימָ' ב"ל׃ (ט) לַחֲמֵנוּ יִי בְּכִסְרָהּ
יִי לַחֲמֵנוּ כֹּס לַחֲמֵנוּ וְאֶל זֶה לַחֲמֵנוּ חֵם
מִסִּידֵנוּ כְּנֻשָּׁא נִיחָא לַחֲמֵנוּ אֵם כִּי־אֵל
מִסִּידֵנוּ לַחֲמֵנוּ כֹּס וְאֶלְכֵם מִלָּחֶם אֵלֵךְ לִלְחֵם
עֲבָרֵנוּ אֵם יִי וְיִכּוֹס וְיִכּוֹס חֲזָקִי כְּנֻשָּׁא
יִשְׂרָאֵל לַחֲמֵנוּ מִסִּידֵנוּ כְּנֻשָּׁא כְּנֻשָּׁא וְכֹס

רַגְמָא וַיֵּלֶךְ וַחֲכָרִים חֲפִיזִים יִי׃ וַיִּכּוֹסֶם מִן מִן וּכְלָב בִּין־פָּנֶה מִן־הַתָּרִים
פֶּאֶר וַאֲמָרוּ כָּל הַכֹּהֵן לְרֹגוֹם שׁוֹטֵם לֹא פֶּד אֵלֶם בְּגִילָא לֹא

רִישׁ בְּנִימָ' ב"ל׃ (ט) לַחֲמֵנוּ יִי בְּכִסְרָהּ
יִי לַחֲמֵנוּ כֹּס לַחֲמֵנוּ וְאֶל זֶה לַחֲמֵנוּ חֵם
מִסִּידֵנוּ כְּנֻשָּׁא נִיחָא לַחֲמֵנוּ אֵם כִּי־אֵל
מִסִּידֵנוּ לַחֲמֵנוּ כֹּס וְאֶלְכֵם מִלָּחֶם אֵלֵךְ לִלְחֵם
עֲבָרֵנוּ אֵם יִי וְיִכּוֹס וְיִכּוֹס חֲזָקִי כְּנֻשָּׁא
יִשְׂרָאֵל לַחֲמֵנוּ מִסִּידֵנוּ כְּנֻשָּׁא כְּנֻשָּׁא וְכֹס

רַגְמָא וַיֵּלֶךְ וַחֲכָרִים חֲפִיזִים יִי׃ וַיִּכּוֹסֶם מִן מִן וּכְלָב בִּין־פָּנֶה מִן־הַתָּרִים
פֶּאֶר וַאֲמָרוּ כָּל הַכֹּהֵן לְרֹגוֹם שׁוֹטֵם לֹא פֶּד אֵלֶם בְּגִילָא לֹא

וְעֲצֹם מִמֶּנּוּ: י וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־
יְיָ וּשְׁמְעוּ מִצְרַיִם כִּי־הָעֲלִיתָ
בְּכַתֶּךָ אֶת־הָעָם הַזֶּה מִקֶּרְבוֹ:
וַיֹּאמְרוּ אֶל־יֹשֵׁב הָאָרֶץ הַזֹּאת
שְׁמְעוּ כִּי־אַתָּה יְיָ בְּקֶרֶב הָעָם
הַזֶּה אֲשֶׁר־עֵין בְּעֵין נִרְאָהוּ אֶתְּךָ
יְיָ וַעֲנַנְךָ עָמַד עֲלֵהֶם וּבַעֲמֹד
עָנָן אַתָּה הֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם
וּבַעֲמֹד אֵשׁ לַיְלָה: וְהִמַּתָּ אֶת־
הָעָם הַזֶּה כְּאִישׁ אֶחָד וַיֹּאמְרוּ הַגּוֹלִים
אֲשֶׁר־שָׁמְעוּ אֶת־שְׁמֶעָה לֵאמֹר:
מִבִּלְתִּי יִכָּלֵת יְיָ לְהָבִיא אֶת־
הָעָם הַזֶּה אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־נִשְׁבַּע
לָהֶם וַיִּשְׁחָטֵם בַּמִּדְבָּר: י וְעַתָּה
יִגְדַל־נָא כֹחַ יְיָ כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ
לֵאמֹר: י וַיִּתֵּן אֶרֶץ אֲפִיסוֹר בְּחֶסֶד

[illegible]

ומתוך כך יאמרו הנוים אשר שמעו את שמעך וגו' :
(ונו) מבלתי יכולת וגו' . לפי שיסבני הארץ חוקים
וגבורים ואינו דומה פרעה לשלמים ואחר מלכים וזאת
יאמרו על יושב הארץ וזאת : מבבלתי . מתוך שלא היה
יכולת בידו להביאם שטעם : יכולת . שם דבר ז' הוא :
(וי) יגדל נא בח' ה' . ונשמות דברים : כאשר
דברת לאמר . ומהו הדבור : (ויח) ה' ארך אפים .
לצדיקים ולרשעים כשעלה משה למרום ואלו משה להקדים
בשהיה יושב וכוחו ה' הרך אפים אל כל לצדיקים אמר לו
הקדיש חייך לרשעים אמר לו רשעים יאכזרו אמר לו
הקדיש חייך בשמה צריך לדבר כשהוא יאמר צננו

גדול : **שאתה מורס :** (גי') ושמעו מצרים : **תמעו**
את אשר ו **תהרס :** כי העלית : כי משמם בלשון אשר
הם ראו אשר העלית בכחך הגדול אותם מקרסו וכשימעו
שאתה הורגם לא יאמרו שחקאו לך אלא יאמרו שכנגדם
יכולת להלחם אבל כנגד יושבי הארץ לא יכולת להלחם.
והי היל : (ד') ואמרו אל יושבי הארץ הזאת : כמו
על אשר הארץ הזאת ומה יאמרו עליהם מה שאמור
בכחך הענין מבחי יכולת ה' כשביל ששעמו כי אתה
הי שכן בקרנם ועין בעין אתה נראה להם והכל בדרך
הבה ולא הכירו **את** שחקתם הנאשם מהם **פד** : כהה :
(למנו) ורפתת את העם הזה כאיש אחד : פחאוס

עיקר שפתי חכמים

אם לא ידעו כלל מהיכן באה האשמה עליו ואלו הן המצוות אשר נזקק להם ומה שקול הוא כמו כמות קשרת יסודותיהם : ה ולא הם ממנו מדברים "לא לקיים דבריו :

נִשְׁאַעֲזוּן וּפִשְׁעוּנָה לֹא יִנְקָה פִקְדֹן
עֲזֹן אָבוֹת עַל-בָּנִים עַל-שִׁלְשִׁים
וְעַל-רַב־עֵינִים: יִסְלַח-נָא לְעֹזן הָעַם
הַזֶּה כִּנְדָל חֲסִידָךְ וּכְאֲשֶׁר נִשְׁאַתָּה
לָעַם הַזֶּה מִמִּצְרַיִם וְעַד-הַנֶּה:
כֹּ וַיֹּאמֶר יְיָ סִלַּחְתִּי כְּדִבְרְךָ:
כֹּ וַאֲנִי אֶלֶם חֵי-אֲנִי וַיִּמְלֹא כְבוֹד-יְיָ
אֶת-כָּל-הָאָרֶץ: כִּי כָל-הָאֲנָשִׁים
הָרְאִים אֶת-כְּבוֹדִי וְאֶת-אֲתֹתַי
אֲשֶׁר-עָשִׂיתִי בְּמִצְרַיִם וּבְמִדְבָּר
וַיִּנָּסוּ אֹתִי זֶה עֲשָׂר פְּעָמִים וְלֹא
שָׁמְעוּ בְּקוֹלִי: כִּי אִם-יִרְאוּ אֶת-
הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לֵאמֹת: וְכָל-
מְנַאצִּי לֹא יִרְאוּהָ: כִּי וְעַבְדִּי כָלֵב
עֶקֶב הִיתָהּ רוֹחַ אֲחֵרֶת עִמּוֹ וַיִּמְלֹא
אֲחֵרֵיהֶם בִּיאָתוֹ אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר-

סמסי צמעבד סבדן
(וקשט) שבק צעון
ולמרוד ולחובין סלח
לדבין לאוריתיה ודלא
תבין לא מוצי מסער
חובי אבדן עלבין מרדן
על דר תלמי ועל דר
דביעי: י שבוק פען
לחובי עמא הדן
במניאות מכותך וכמא
די שבקתא לעמא הדן
סמ צרים ועד פען:
כ נאמר י שבקית
בפתגמך: כא ובעם קם
אנא ומלא יקרא די ית
כל ארעא: כד ארי כל
גברא דחזו ית יקרי וית
אתומי די עבדית
במצרים ובמדברא
ונסיא קדמי דנו עשר
זמנין ולא קבילו במימרי:
כא אם יחזון ית ארעא די
קיסית לאבדתהון וכל
דארגיו קדמי לא יחזנה:
כד ועבדי כלב חלף דהנה
דום אוחרי עמה ואשלם
בעל המורים

ר"א ויאלר כ' ברכוס לב: וינסו חמי אבות יא מרכין סו: ועבדי כלב סוסה לו:
סמסי סוכים ספדו ויטאל פס ודור עידמו לסתלל פליה: (כד) יוריפס: כ' וירשנו ארץ כ' וירשנה שלח סיס יטל לבורים אלפלא ס' פירשס פסיוס

רש"י

ובמרגלים התפלל משה לפניו בארץ חפים אמר לו הקב"ה
והלא אמרת לי ללדקים אמר לו והלא אמרת לי אף
לרשעים: ונקמה מ לשינים: לא ינקה. ל: מן שנים:
(כ) בדברך. כשני מה שאמרת שיאמרו מבלתי יכולת
ה': (כא) ואולם. כמו אבל זאת אעשה להם: חי אני.
לפון כשנשבע שני וכוונתי ימלא את כל הארץ
בך אקיים להם כי כל האנשים הרואים גוי אס יראו את
הארץ הרי זה מקרא מסורס י חי אני כי כל האנשים
אס יראו את הארץ. וכונדי ימלא את כל הארץ שלח
התלל שמי במגפה הזאת לאמר מבלתי יכולת ה' להביאם
שלח אמונים פתאום כאים אחד אלא בליהור מ' שנה
מעט מעט: (כב) וינסו. כמשמשו: זה עשר פעמים.

עיקר שפתי חכמים

יח רל אף שני רשעים וכו' בתשובה ופחש לעל ארץ חפים אף לרשעים: י סוף כמי ד"א. כי לפדשו של מעלה בשם שאל
יח ויכניו כ' אף להם את היקרא: ב וינסו נמים ואחד בעגל ואחד במרגלים. שנים בים א' בירידה וא' בעליהם. ובנים
יעמן ו' ויחזקו בים כ' כ' כשהיו של סיר הסבר והאפסוף. ובנים נמים כזרה וברפדות: ל כי וודאי לא יראו כי קמי
שאל לישא ספיקא: מ דקשה וטלא גם ליסופי סיס כות חמת. לוי שני רמות כ' א כי כפי סוס פס המרגלים:

בְּאִשְׁמָהּ וְזָרְעוֹ וְזָרְשָׁנָה: כִּהְיֶה עַמְלָקִי
וְהִכְנַעְנִי יוֹשֵׁב בְּעַמְקֵי מִחְרַּת פְּנֵי וְסָעוּ
לָכֶם הַמִּדְבָּר הָרָדָּה יִסְסוּף: פ רביעי
כִּי וַיְדַבֵּר יי אֶל־־־ מִשְׁהוּ אֱלֹהֵי הָרָן
לֵאמֹר: כִּי עַד־מָתִי לַעֲדָה הָרָעָה
הַזֹּאת אֲשֶׁר הִמָּה מְלִינִים עָלַי אֶת־
תַּלְנוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הִמָּה
מְלִינִים עָלַי שָׁמַעְתִּי: כִּי אָמַר אֱלֹהִים
חִי־־־ אֲנִי נָא־־־ אִם־לֹא כֹאֲשֶׁר
דִּבַּרְתֶּם בְּאָזְנִי כֵן אַעֲשֶׂה לָכֶם:
כִּי בַּמִּדְבָּר הַזֶּה יִפְּלוּ פְּגָרֵיכֶם וְכָל־
פְּקָדֵיכֶם לְכָל־־־ מִסְפָּרְכֶם מִבֶּן
עֶשְׂרִים שָׁנָה וּמַעֲלָה אֲשֶׁר הִלִּינְתֶּם
עָלַי: י אִם־אַתֶּם תָּבֹאוּ אֶל־הָאָרֶץ
אֲשֶׁר נִשְׁאַתִּי אֶת־יָדִי לְשַׁכֵּן אֶתְכֶם
בְּהִיאֵ־־־ לֵב בֶּן־יִפְנֹהוּ הוֹשֵׁעַ בֶּן־
נֹון: יא וְטַפְכֶּם אֲשֶׁר אָמַרְתֶּם לָבֹן
יְהִי וְהִבִּיאתִי אֹתָם וַיִּדְעוּ אֶת־
הָאָרֶץ אֲשֶׁר מְאַסְתֶּם בָּהּ:
לְכוּ פְּגָרֵיכֶם אִתְּכֶם יִפְּלוּ בַּמִּדְבָּר הַזֶּה:

בְּמִדְבָּר דְּחִלְתִּי וְאַעֲלֶנָּה
לְאָרְצָא דִּי עַל
לְמִקְוֵי וּבְנוֹתֵי יִתְרַכְנָה:
כִּי נַעֲמִלְקָאָה וּכְנַעְנָאָה
יִתְבֵּי בְּמִישְׁרָא מִחְרַת
אַתְפְּנֵי וְשִׁלְזֵי לָבוֹן
לְמִדְבָּרָא אֹרְחָא יִמָּא
דְּסוּף: כִּי וְכָל־־־ עַם
מִשְׁהוּ וְעַם אֲהֵרֹן לְמִימָר:
כִּי עַד אִימְתִּי לְכַנְשָׁתָא
בִּישְׁתָּא הָדָא דִּי אֲנוּן
מִתְרַעֲמִין עַל־יִית תְּרַעֲמַת
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דִּי אֲנוּן
מִתְרַעֲמִין עָלֵי שְׁמִיעַ
קְדָמִי: כִּי אָמַר לְהוֹן קָם
אַנָּא אָמַר יי אִם־לֹא כֹמָא
דִּי מִלְּצִתוֹן קְדָמִי כֵן
אֶעֱבֹד לָבוֹן: כִּי בַּמִּדְבָּרָא
הָדִין יִפְּלוּן פְּגָרֵיכֶם וְכָל־
מִנְיַיְכוֹן קְבֵל חֲשַׁבְנוֹן
מִבֶּן עֶשְׂרִין שָׁנִין וְלַעֲלָא
דִּי אֲתַרְעַמְתּוּ עָלַי: י אִם־
אַתּוּן תַּעֲלֹן לְאָרְעָא דִּי
קִימִית בְּמִימְרֵי לְאִשְׁרָאָה
יִתְכוֹן בָּהּ אֲלֵהֶן קְבֵל בֶּר
יִפְנֹה וַיְהוֹשֻׁעַ בֶּר נֹון:
יב וְשִׁפְלִיכוֹן דִּי אֲמַרְתּוֹן
לְבֹנָא יְהִי וְאַעֲלֵי יִתְהוֹן
וַיִּדְעוּן יִת אֲרַעָא דִּי
קָצִיתוֹן בָּהּ: יג וּפְגָרֵיכֶם

תורא עד פהי פנילכ ככ לא נישין מן
מסדרינ ב: במדבר יד חס נכא
קמא: מן עשרים שנה ש: פ
כעל המורים
(אל) וכוונתו: י יורה שבהל אולם אל
האחר שמקדש ב: קדוש: (ג) וגניבים
חלם: פ: כאשר חלם בכריאופוס ק פאכיו
פאכס ומסונו:

כִּי וַיִּדְבֹר וְזָרְעוֹ וְזָרְשָׁנָה: כִּהְיֶה עַמְלָקִי
וְהִכְנַעְנִי יוֹשֵׁב בְּעַמְקֵי מִחְרַת פְּנֵי וְסָעוּ
לָכֶם הַמִּדְבָּר הָרָדָּה יִסְסוּף: פ רביעי
כִּי וַיְדַבֵּר יי אֶל־־־ מִשְׁהוּ אֱלֹהֵי הָרָן
לֵאמֹר: כִּי עַד־מָתִי לַעֲדָה הָרָעָה
הַזֹּאת אֲשֶׁר הִמָּה מְלִינִים עָלַי אֶת־
תַּלְנוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הִמָּה
מְלִינִים עָלַי שָׁמַעְתִּי: כִּי אָמַר אֱלֹהִים
חִי־־־ אֲנִי נָא־־־ אִם־לֹא כֹאֲשֶׁר
דִּבַּרְתֶּם בְּאָזְנִי כֵן אַעֲשֶׂה לָכֶם:
כִּי בַּמִּדְבָּר הַזֶּה יִפְּלוּ פְּגָרֵיכֶם וְכָל־
פְּקָדֵיכֶם לְכָל־־־ מִסְפָּרְכֶם מִבֶּן
עֶשְׂרִים שָׁנָה וּמַעֲלָה אֲשֶׁר הִלִּינְתֶּם
עָלַי: י אִם־אַתֶּם תָּבֹאוּ אֶל־הָאָרֶץ
אֲשֶׁר נִשְׁאַתִּי אֶת־יָדִי לְשַׁכֵּן אֶתְכֶם
בְּהִיאֵ־־־ לֵב בֶּן־יִפְנֹהוּ הוֹשֵׁעַ בֶּן־
נֹון: יא וְטַפְכֶּם אֲשֶׁר אָמַרְתֶּם לָבֹן
יְהִי וְהִבִּיאתִי אֹתָם וַיִּדְעוּ אֶת־
הָאָרֶץ אֲשֶׁר מְאַסְתֶּם בָּהּ:
לְכוּ פְּגָרֵיכֶם אִתְּכֶם יִפְּלוּ בַּמִּדְבָּר הַזֶּה:

רש"י
(כ) והעמלקי וגו'. אם תלכו שם ידעו אתכם מחמת
שאינן עמכם מחמת פנו לאחורכם וסעו לכם וגו': (כו) לעדה
הרעה וגו'. אלו המרגלים מכאן לעדה ע שהיא עשרה:
אשר המה מלינים, את ישראל עלי: את תלונות בני
ישראל אשר המה מלינים. המרגלים מלינים אותם עלי
שמעתי: (כס) חי אני. לשון שנועה: אם לא כן אעשה.
כצבול ארצי: כאשר דברתם. שנקשתם ממני או
עיקר שפתי חכמים

י כי זאת יסעו וכל פי פשרם: א לפי שהגלים פקניים נוצר שם יצאו לארץ ואחם תמותו במדבר לכך נסעו
ויצרכם

די לכוון יפלוון במדברא
 הדיון: לא ובגיוון יהיון
 מאחרין במדברא
 ארבעין שנין וקבלוון ית
 חוביכו עד דיספון
 פגריכוון במדברא:
 לא בממון ומיאדי אללתון
 ית ארעא ארבעין יומין
 יומא לשטא וימא לשטא
 תקבלוון ית חוביכוון
 ארבעין שנין ותדעון ית
 דאתרעמתון על: לא אנא
 יי גזרית במימרי אם לא
 דא אעבד לכל פגשטא
 כישטא דא דאודמנון
 עלי במדברא הדיון וספון
 ותמן וימותון: לא ובגריא
 די שלח משה לא ללא ית
 ארעא ותבו וארעימו
 עלוהי ית כל פגשטא
 לאפקא שום ביש על
 ארעא: לא ומיתו בגריא
 דאפיקו שום ביש על
 ארעא במוותנא קדם יי:
 לא ויהושע בר נון וכלב
 בר יפנה אתקומו מן
 הו"א במספר סימנים אשר חתמה ב:
 מדבר כזה יתמו סנהדרין קח
 פ: ויחשבו בן טו בחבל פ:
 בעל המורים
 (ח) ח"י נ"ח כ"ח פ"ח כ"ח

לא ובגניכם יהיו רעים במדבר
 ארבעים שנה ונשאו את זנותיכם
 עד תם פגריכם במדבר: לא במספר
 הימים אשר תרתם את הארץ
 ארבעים יום יום לשנה יום לשנה
 תשאו את עונתיכם ארבעים שנה
 וידעתם את תנואתי: לא אני יי
 דברתי אם לא וזאת אעשה לכל
 העדה הרעה הזאת הנועדים עלי
 במדבר הזה יתמו ושם ימתו:
 לזה האנשים אשר שלח משה לתור
 את הארץ וישבו וילנו עליו את
 כל העדה להוציא דבה על
 הארץ: לא וימתו האנשים מוצאי
 דבת הארץ רעה במגפה לפני
 יי: לא ויהושע בן נון וכלב בן
 יפנה היו מן האנשים ההם

רשי

וגו) ארבעים שנה. לא מת אחד מהם
 סהות תמן שנים לכך נגזר ארבעים כדי שיהיו
 אותם של בני עשרים צ מגיעין לכלל שנים ושנה
 ראשונה היתה כלל ואף על פי שקדמה לשלוח
 המרגלים לפי שמשעשו את העגל עלתה גזרה זו
 במחשבה אלא שהמתין להם עד שחתמלא סאתם וזהו
 שנאמר וזכום סקדי במרגלים ופקדתי עליהם הטאתם.
 ואף כלא נאמר תשאו את עונותיכם (ולא עונתכם) שתי
 עונות של עגל ושל תלוזה וחשב להם במנין חיייהם מקצת
 שנה ככולה וכשנכנסו לשנת ששים מתו אותם של בני
 עשרים: ונשאו את זנותיהם. כתרנומו ויקבלו ית
 חוביכו: (לד) את הנאותי. שהנאותם את לבבם
 מאחרי ק. תנאה לשון הסרה כמו כי הניא אביה אותה:

עיקר שפתי חכמים
 ישנריכם אחרי שילוי יי: צ שילוי מכלל כרת: עליוסם הלא נקסם רק מית: ק מאחר שהסירו את לבבם מה: בר נס פ
 מס: ולכן כתיב את תנאותי אשר אחי ספתי מהם: וי' ר"ל כפתי הכיית המגפה הידועה (ד"ט): ש צהלא כבר מית
 ולא סותר וי' כ"ח כגו וי' יסות וי'. וגם מה בלכוון מן האנשים הסם אלא מלמד כו': וכפא

(ל) וישבו וילינו עליו. וכששבו מתור הארץ הרעיתו
 עליו את כל העדה בהוצאת דבה. אותם אנשים וימותו.
 כל הוצאת דבה לשון חיוני דברים שמלקוחין לשונם לאדם
 לדבר בו כמו דובב שפתי ישינים. וישנה לעובד וישנה
 לרעה לכך נאמר כאן מולאי דבת הארץ רעה שיש דבה
 שהיא טובה: דבה. פליר"ש בלע"ז (ריידערייא):
 (ל) במגפה לפני ה'. בלאתה מיתה ההנונה להם
 מדה כנגד מדה הם חטאו בלשון וכשתרצב לשונם עד
 עבזרם ותולעים יולאין מלשונם ובכין לתוך עבזרם כך
 נאמר במגפה ר (בפתח הביית) ולא במגפה וזהו לפני
 ה'. בלאתה הראויה להם על פי מדותיו של הקב"ה
 שהוא מודד מדה כנגד מדה: (לה) ויהושע וכלב חיו.
 מה ת"ל חיו מן האנשים ההם ש אלא מלמד שנטעו חלקם

הַהֲלָכִים לְתוֹר אֶת־הָאָרֶץ :
 לֹא וַיִּדְבֹּר מֹשֶׁה אֶת־הַדְּבָרִים
 הָאֵלֶּה אֶל־כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 וַיִּתְּאֲבָלוּ הָעָם מְאֹד : מ וַיִּשְׁכְּמוּ
 בַּבֹּקֶר וַיַּעֲלוּ אֶל־רֹאשׁ־הָהָר
 לֵאמֹר הִנֵּנוּ וְעַלֵּינוּ אֱלֹהֵי־הַמָּקוֹם
 אֲשֶׁר־אָמַר יי כִּי חָטֵאנוּ :
 מ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לְמַה־זֶּה אַתֶּם עֹבְרִים
 אֶת־פִּי יי וְהוּא לֹא תַצְלִח : מ אֶל־
 תַּעֲלוּ כִּי אֵין יי בְּקֶרְבְּכֶם וְלֹא
 תִּגְּפּוּ לִפְנֵי אִיבֵיכֶם : מ כִּי הָעַמְּלָקִי
 וְהַכְּנַעֲנִי שֵׁם לִפְנֵיכֶם וּנְפִלְתֶם
 בַּחֲרָב כִּי־עַל־כֵּן שָׁבַתֶם מֵאַחֲרֵי
 יי וְלֹא־יִהְיֶה יי עִמָּכֶם :
 מ וַיַּעֲפֹלוּ לַעֲלֹת אֶל־רֹאשׁ הָהָר
 וְאַרְוֶן בְּרִית־יְי וּמֹשֶׁה לֹא־מָשׁוּ
 מִקֶּרֶב הַמַּחֲנֶה : מ וַיֵּרֶד הָעַמְּלָקִי
 וְהַכְּנַעֲנִי הַיֹּשֵׁב בְּהָר הַהוּא וַיִּכּוּם
 וַיִּכְתּוּם עַד־הַחֲרָמָה : פ טו וַיִּדְבֹּר
 יי אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר : ב דִּבֵּר אֶל־

גבריא האנון דאורי
 לא ידעא ית אדעא :
 לט ומילי משה ית
 פתגמא האלן לכל בני
 ישראל ואתאבלו עמא
 דחדא : מ ואקדימו
 בצפרא וסליקו צריש
 טוירא למימר הא אנחנא
 סלקין לאתרא די אמר יי
 ארי חכנא : מ ואמר משה
 לבא דנ אתון עברין על
 גזרת מימרא דיי והיא
 לא תצלח : מ לא תסקון
 ארי לית שבתא דיי
 פניכון ולא תפברון
 קדם בעלי דכביכון :
 מ ארי עמקא
 וכןענא תמן קדמיכון
 ותפלון בחרבא ארי על
 פן פבתון מפתר פלחנא
 דיי ולא יהי מימרא דיי
 בסעדיכון : מ וארשעו
 למסק לריש טוירא נארון
 קימא דיי ומשה לא עדו
 מנו משריתא : מ ונתת
 עמלקא וכןענא דיתב
 בטוירא תהיא ומתעון
 וסרדנון עד חרמה :
 א ומילי יי עם משה
 למימר : ב מלל עם בני
 ישראל ותימר להון ארי
 תעלון לארע מותכניכון
 די אנא יתב לבון :

בעל הטורים

חלקם שתי בחלקם : (פ) ועליו : כ' טו
 ועליו ואם כה יאמר עלו בני ועליו
 אלא כול ועברו ונלחו : (פ) ויעליו :

וירא ויעליו שם ח' טו
 וירא ויעליו שם ח' טו

כל מרגלים בארץ וקמו תחתיהם לחיים : (מ) אל ראש
 הדר : הוא הדר העולה לראש ישראל : הננו ועלינו
 אל המקום : לפרץ ישראל : אשר אסר ד' לתת לנו
 שם נשלה : כי חטאנו : על אשר אסרנו : שם לנו שוב
 מרימה : (מח) והיא לא תצלח : זו שאלת עושי ת
 לא תלח : (מג) כי על משיכם : כלומר כי ואת תבא

עיקר שפתי חכמים

ונבדיל

וכשפת שפת מרגל את החרב ככל נבדל שפת מרגל :

תְּרוּמָה כְּתֻרֹמַת זָרֵן בֶּן תְּרִימוֹ
 אַתָּה : כֹּא מְרֵאשִׁית עֲרֻסְתִּיכֶם
 תִּתְּנוּ לִי תְרוּמָה לְדֹרֹתֵיכֶם : ס
 כִּי וְכִי תֵשְׁנוּ וְלֹא תַעֲשׂוּ אֶת כָּל־
 הַמִּצְוֹת הָאֵלֶּה אֲשֶׁר־דִּבֶּר יי
 אֶל־מֹשֶׁה : כִּי אֶת כָּל־אֲשֶׁר צִוָּה
 יי אֲלֵיכֶם בְּיַד־מֹשֶׁה מִן־הַיּוֹם
 אֲשֶׁר צִוָּה יי וְהָלָא לְדֹרֹתֵיכֶם :
 כִּי וְהָיָה אִם מַעֲיִנִי הָעֵדָה נַעֲשֶׂתָה
 לְשֹׁנָה וַעֲשׂוּ כָל־הָעֵדָה פֶּר בֶּן־
 בֶּקֶר אֶחָד לְעֹלָה לָרִיחַ נִיחַח
 לִי וּמִנְחָתוֹ וְנִסְכּוֹ כַּמִּשְׁפֵּט
 וְשִׁעִיר־עִזִּים אֶחָד לַחֲטָאת חֹסֶר א' :
 כִּי וּכְפָר הַבֹּהֶן עַל־כָּל־עֲדַת בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל וְנִסְלַח לָהֶם כִּי־שֹׁנָה הָיָה

אֲצִוְתִּכּוֹן מִלָּתָא תְּפָרְשׁוּן
 אֲפִרְשֶׁתָּא בְּמָא דִּי
 מְפָרְשִׁין מִן אֲדָכָא בֶּן
 תְּפָרְשׁוּן יָתָה : כֹּא מְרֵיש
 אֲצִוְתִּכּוֹן תִּתְּנוּן קִדָּם יי
 אֲפִרְשֶׁתָּא לְדֹרִיכּוֹן :
 כִּי וְאֲרִי תִשְׁתַּלְּחִין וְלֹא
 תַעֲבֹדוּן יָת כָּל פְּקוּדֵי
 הָאֲלִין דִּי מִלָּא יי עִם
 מֹשֶׁה : כִּי יָת כָּל דִּי פְקִיד
 יי יִתְכּוֹן בִּידָא דְּמֹשֶׁה מִן
 יוֹמָא דִּי פְקִיד יי וְלֹא־לָא
 לְדֹרִיכּוֹן : כִּי וְיָהִי אִם
 מַעֲיִנִי בְּנִשְׁתָּא אֲתַעֲבַדְתָּ
 לְשֹׁנָה וַעֲבֹדוּן כָּל בְּנִשְׁתָּא
 תּוֹר בֶּר תּוֹרִי מִד לְעֹלָתָא
 לְאֶתְקַבְּלָא בְּרַעְיָא קִדָּם
 יי וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ כְּדָתּוּ
 וְצִפִּיר בֶּר עֲזִי מִד
 לְחִטָּאתָא : כִּי וְיִכְפֹּר בְּחֵנָא
 עַל כָּל בְּנִשְׁתָּא דְּכִנִּי

וְיִרְאִי מְרֵאשִׁית מִנְחָתָא מִן : לְדֹרֹתֵיכֶם
 כִּדְרֵיכֵי יי : וְכִי תִשְׁנוּ שְׁכֵת מִן הַיּוֹמָת
 ח' : אֲשֶׁר לֹא ח' : הַיּוֹמָת שֶׁ : מִן הַיּוֹם אֲשֶׁר
 פִּירְשִׁין כֹּס הַיּוֹמָת ח' : וְכִי אִם תִּשְׁכַּח כִּי
 כִּפְרָא דִּי הַיּוֹמָת ח' : ח' : כִּפְשֵׁת הַיּוֹמָת
 יי זְכָרִים כ' :

בעל המזרים

(כֹּל) מְרֵאשִׁית מִיִּשְׁרוּתֵיכֶם . ה' : מִיִּשְׁרָאֵל
 כִּפְשֵׁת וּבִשְׁתֵּי כִפְשֵׁת לִפְרֵי לֵךְ עֲשִׂין יִשְׁרָאֵל

רש"י

וגו'. עבודת כוכבים הכתוב מדבר או אינו אלא בלחם
 מכל המזלות ח"ל את כל המזלות האלה מזל אחד שהיה
 ככל המזלות מה העובר על כל המזלות פורק עול ומפר
 ברית ומגלה פנים אף מזל זה פורק זה עול ומפר
 ברית ומגלה פנים ואיזו זו עבודת כוכבים : אשר דבר
 ה' אל משה. אכרי ולא יסרה לך מפי הגבורה שמענו.
 אחת דבר להיום שמים זו שמעתי : (כג) את כל אשר
 צוה וגו'. מניד שכל המורה בעבודת כוכבים כסופר ככל
 התורה כולה ובכל מה שנתבאר הנביאים שנאמר למן
 היום אשר צוה ה' והלאה : (כד) אם מעיני העדה
 נעשתה לשגגה. אם מפי סיני העדה נעשתה עבירה
 זו על ידי שוגג כגון ששגגו והורו על אחת מן העבודות
 שהיא מותרת לעבוד עבודת כוכבים כגון : לחטאת.
 חסר א' שנינו כשאר חטאות שכל חטאות שבתורה שבאו
 עם עולה החטאת קודמת לעולה שנא' ואת השני יעשה

עיקר שפתי חכמים

חדשים ומפלה מקרא אל ונחוש ה"ג הוא ספק כגון ספק אל ונקרא פלגם וריבם אותו פכתו לנסכי אל : ו' אחד
 שבעה : ח' כל אל לרוב מראשית ולא כל ראשית שאין כל מיני דגן מייבש בלחם וכמו דדרשין אל ככרית
 לנסך על חטאות שאין משפס המינים. לפי שאין חטוי מלחם האכל לרבות כל מיני דגן מחמשת המינים. לכן דרש
 כל מלחם אל פלג (ככר'ם בשינוי לשון) : ש' מדכתיב ב' ויקרא אל פר הפלג דבר ונפסל דבר ודרשו מזה דפסל
 דבר ולא כל העוף וזה אחת מן העבודות :

ועשיתם אתם ולא תתורו אחרי
לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם
זנים אחריהם: למען תזכרו
ועשיתם את כל מצותי והייתם
קדשים לאהיכם: מא אני יי
אהיכם אשר הוצאתי אתכם
מארץ מצרים להיות לכם
לאהים אני יי אהיכם: פ פ פ

הוא חסדו ודרכו כן אחרי לבבם
ברכות יי: חלי ה' מנחם ער
הש' הולחמי ברכים יי: חסדו פאר ש' יי: חלי ה' שם יד מנחם ער:

ק"ט. פליט סימן. ומעטירין ושלח יוסבס ביוסבס סימן ב' י:

רש"י

שהמהלל את השבת כאלו עובד עבודת כוכבים שאלו היא
שקולה ככל המלות וכן הוא אומר בעזרא ועל הר סיני
ירדת ותתן לעמך תורה ומלות ואת שבת קדשך הודעת
להם. ואף פרשת זריית לכך נסמכה לאלו לפי שאלו היא
שקולה כנגד כל המלות שנאמר ועשיתם את כל מלותי:
על כנפי בגדיהם. כנגד ואשא אתכם על כנפי נשרים.
על ארבע כנפות. ולא כעלת שלש ולא כעלת חמש כנגד
ד' לשונות של גאולה שנאמר במזמרים והואלתי והאלתי
וגאלתי ולקחתי: פתיל חבלת. על שם שכול כבורות
חרגו של שכול חבלא. ומכתם היתה כלילה וכן נאם
התכלת דומה לרקיע המשחור כיון ערב וזמנה חסות
שבה כנגד שמונה ימים ששהו ישראל משילאו ממזרים ש
עד שאמרו שירה על הים:
חסלת פרשת שלח לך

אחרי לבבכם. כמו מתור הארץ. הלכ והענינים הם
מכילים לגוף מספרים לו את העצירות העין רואה
והלכ חומד והגוף עושה את העצירות: (מא) אני ה'.
נאמן לשלם שכר: לאהיכם. נאמן ק להפרע: אשר
הוצאתי אתכם. ע"מ כן פיתתי אתכם שתקבלו עליכם
גזרותי: אני ה'. לאהיכם. עוד למה נאמר שלא יאמרו
ישראל מפני מה אמר המקום לא שנעשה ונטול שכר לנו
לא עושים ולא נוטלים שכר על כרחכם אני מלככם וכן
הוא אומר אם לא ביד חזקה וגוי אמלוד עליכם. ד"ה
למה נאמר וזאת מזמרים אני הוא שהבאתי במזמרים
בין טפה של כבוד לשאינה של כבוד אני הוא עתיד
לדכאין ולהפרע מן התולה קלא חילן ר כנגדו ואומר
תכלת היא ומיסודו של רבי משה הדרשן העתקתי למה
נסמכה פרשת מקושש עבודת כוכבים לומר

עיקר שפתי חבמים

אכל זה הדרש הוא אליבא דמ"ד יש אם למקרא. וכלילו כתיב מלא כשני יודין (הרא"ם): ק קי לכיס הוא דיון כפ"ס
וקרב אל הכהנים: ר רכע שהוא דומה לנכע חבלת: ש שף שבע בשל פש"י שכו של פסח אמרו שירה. אך מן ערב
הפסח שכו שחפו את הפסח נחשב ג"כ כמו שילאו בכותו סיוס ומלותיו סיוס ס"ס שמונה ימים עד יום שאמרו שירה:
חסלת פרשת שלח לך

הפטרת שלח (ביוזשע סימן ב')

וישלח יהושע בן־נון מִן־הַנָּשִׁים יָצִים אַנְשִׁים מִרְגָּלִים חָרָשׁ לֵאמֹר לְכוּ רְאוּ
אֶת־הָאָרֶץ וְאֶת־יְרֵיחוֹ וְלֵכוּ וַיָּבֹאוּ בֵּית אֵשָׁה זִוְנָה וּשְׁמָה רַחֵב וַיִּשְׁכְּבוּ
שָׁמָּה: וַיֹּאמֶר לְמַלְכֵּה יְרֵיחוֹ לֵאמֹר חָנָה אַנְשִׁים בָּאוּ הִנֵּה תְּכִילָה מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְחַפֵּר
אֶת־הָאָרֶץ: וַיִּשְׁלַח מַלְכֵּה יְרֵיחוֹ אֶל־רַחֵב לֵאמֹר הֲוָצִיִּי הָאֲנָשִׁים הַבָּאִים אֵלֶיךָ
אֲשֶׁר־בָּאוּ לְבִיתְךָ כִּי יַחְפְּרוּ אֶת־כָּל־הָאָרֶץ בָּאוּ: וּתְקַח הָאֵשָׁה אֶת־שְׁנֵי הָאֲנָשִׁים
וּתְצַפְנֵנּוּ וּתֹאמַר בֵּן בָּאוּ אֵלַי הָאֲנָשִׁים וְלֹא יָדַעְתִּי מֵאֵין הֵמָּה: וַיְהִי הַשָּׁעַר לְמִצְוֹר
מִשְׁנֹנִים: וְהָיָה הַעֲלָתָם הִנֵּה וּתְמַמֵּנָם בְּפִשְׁתֵּי הָעֵץ הַעֲרֹכֹת לָהּ עַל־הַגֶּגֶץ: וְהָאֲנָשִׁים
רָדְפוּ אַחֲרֵיהֶם רֶדֶף תִּרְדֹּן עַל הַמַּעְבְּרוֹת וְהַשָּׁעַר סָגְרוּ אַחֲרֵי בָאֲשֶׁר יָצְאוּ תִּרְדֹּפוּ
אַחֲרֵיהֶם: וְהָמָּה טָרְם יִשְׁכְּבוּן וְהָיָה עֲלֵתָה עֲלֵיהֶם עַל־הַגֶּגֶץ: וַתֹּאמֶר אֶל־הָאֲנָשִׁים

ידיה

עדתו: ויתנו בהן איש ושימו עליהן
 קטרת לפני יי מחר והיה האיש
 אשר ייבחר יי הוא הקדוש רב
 לכם בני לוי: ויאמר משה אל קרח
 שמעו נא בני לוי: המעט מכם כי
 הבדיל אלהי ישראל אתכם מעדת
 ישראל להקריב אתכם אליו לעבד
 את עבדת משכן יי ולעמד
 לפני העדה לשרתם: ויקרב
 אתה ואת כל אחיך בני לוי אתה
 ובקשתם גם כהנה: יי לכן אתה
 וכל עדתך הנעדים עלי יי
 ואהרן מה יהוא כי תלוננו עליו:
 יי וישלח משה לקרא לדתן
 ולאבירם בני אליאב ויאמרו לא

בנשתה: ויהי כהן
 אשתא ושני עליהן
 קטורת בוסמין קדם יי
 מחר ויהי נבדא דיתרעי
 יי הוא קדיש סגל לכו בני
 לוי: ויאמר משה לקרח
 שמעו נא בני לוי:
 הוער לכו ארי אפרש
 אלה דישאל יתכון
 מפנשתא דישאל
 לקדמא יתכון קדמתי
 למפלחית פלחן משכנא
 דיי ולמקם קדם בנשתא
 לשמשותהו: וקרביתך
 וית כל אחיך בני לוי עמך
 ובען אתון בען אף
 כהנתא רבתא: יי בכן
 את וכל בנשתך
 דאודמנתון על יי ואהרן
 מה הוא ארי אתבעמיתון
 עליו: יי וישלח משה
 למקרי לדתן ולאבירם
 בני אליאב ויאמרו לא
 הווא יתכל פסח לקח לעמך ולאבירם
 דאליאב פ"ק יי:

בעל המזרים

(ח) ובקשתם גם כהנה: ויאמר משה לקרא לדתן ולאבירם בני אליאב ויאמרו לא הווא יתכל פסח לקח לעמך ולאבירם דאליאב פ"ק יי: (י) ובקשתם גם כהנה: ויאמר משה לקרא לדתן ולאבירם בני אליאב ויאמרו לא הווא יתכל פסח לקח לעמך ולאבירם דאליאב פ"ק יי:

הש"י

מפי משה שכולם אובדים ואחד נמלט. אשר יבחר
 הוא הקדוש עשה ותלה בעלמו ולא ראה יפה לפי שבני
 עשו תשובה ומשה היה רואה. תהומא: רב לכם.
 דבר גדול נעלתם בעלמכם נ לחלוק על הקביה:
 (ח) ויאמר משה אל קרח שמעו נא בני לוי.
 התחיל לדבר עמו דברים רבים כיון שראהו
 קשה עורף אמר עד שלא ישתתפו שר השנאים
 ויאבדו עמו אדבר גם אל כולם קתחיל לורו בהם
 שמעו בני לוי: (ט) ולעמוד לפני העדה.
 לשיר על הדוכן: (י) ויקרב אהרן. לאותו
 שירות שהריק ממנו שר עדת ישראל:
 (יא) לכן. בשביל כך אחת וכל עדתך הנעדים אתך
 על ה' כי בשליחותו עשיתי לתת כהונה לפניך ולא לנו
 הוא המהלוקת הזה: (יב) וישלח משה וגו'. מכאן
 שאין מחזיקין במהלוקת שהיה משה מחזר אחריהם
 להשליחם בדברי שלום: לא נעלה. פיהם כשליחם שאין

עיקר שפתי חכמים

הכל אהרן לקדשו: נ הכי להם מפיך שאלתם הם אמרו לו רב לכם הנה גדולה לקחתם לעמכם והוא הכי להם
 להם. דבר גדול נעלתם בעלמכם לחלוק על הקביה: פ יפה בילג בלגית פה כשעורו ואבשר הקריב טמא וזה כל חזק.

עֲלֵיהֶם אִישׁ וַיִּשְׁמֹו עֲלֵיהֶם קִמָּוֶת
וַיַּעֲמֵדוּ פֶתַח אֹהֶל מוֹעֵד וּמִשָּׁה
וְאַהֲרֹן: וַיִּקְהַל עֲלֵיהֶם קִרַּח אֶת־
כָּל־הָעֵדָה אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד
וַיֵּרָא כְבוֹד־יְיָ אֶל־כָּל־הָעֵדָה:
ס שְׁלִישִׁיכ וַיִּדְבֹּר יְיָ אֶל־מִשָּׁה וְאֶל־
אַהֲרֹן לֵאמֹר: כֹּא הִבְדִּלוּ מִתּוֹךְ־
הָעֵדָה הַזֹּאת וְאֶבְרָה אֶתְכֶם כִּרְגָע:
כַּוְיָפְלוּ עַל־פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ יְיָ אֱלֹהֵי
הָרוּחַת לְכָל־בָּשָׂר הָאִישׁ אֲחֵךְ
יִחְטָא וְעַל כָּל־הָעֵדָה תִּקְצֹף: ס
כַּוְיָדְבֹּר יְיָ אֶל־מִשָּׁה לֵאמֹר:
כִּי דִבֶּר אֶל־הָעֵדָה לֵאמֹר הָעֵלֹז
מִסְבִּיב לְמִשְׁכַּן־קִרְחָדָתְךָ וְאַבִּירָם:
כַּוְיִקָּם מִשָּׁה וַיִּלְךְ אֶל־דָּתְךָ וְאַבִּירָם
וַיִּלְכּוּ אַחֲרָיו וְקָנִי יִשְׂרָאֵל: כַּוְיָדְבֹּר
אֶל־הָעֵדָה לֵאמֹר סוּרוּ גֵא מֵעַל
אַהֲלֵי הָאֲנָשִׁים הַרְשָׁעִים הָאֵלֶּה
וְאַל־תִּגְעוּ בְּכָל־אִשָּׁר לָהֶם סָפֵן תִּסְכּוּ:

וַיִּהְיוּ עֲלֵיהֶן אִשְׁתָּא
וַיִּשְׁוֹאוּ עֲלֵיהֶן קִמָּוֶת
בּוֹסְמִין וְקָמוּ בְּתַרְע
מִשְׁכָּן וּמִשְׁחָוּ אַחֲרָיו:
י וְאַבְרָם עֲלֵיהֶן קִרַּח יֵת
כָּל כְּנִשְׁתָּא לְתַרְע מִשְׁכָּן
וְקָנִי וְאַתְגִּלִּי יִקְרָא דִּי
לְכָל כְּנִשְׁתָּא: כ וּמִלִּיל י
עִם מִשָּׁה וְעִם אַהֲרֹן
לְמִימָר: כֹּא אֲתַפְּרִשׁוּ מִנּוּ
כְּנִשְׁתָּא הָדָא וְאַשְׁמִי
יִתְהוּן בְּשַׁעֲה: ככ וּנְפִלְוּ
עַל אִפּוֹהֶן וְאַמְרוּ יְיָ
אֱלֹהֵי רִוחָא לְכָל בָּשָׂר
גְּבִרָא חַד יִחֹב וְעַל כָּל
כְּנִשְׁתָּא יְהִי רְגִזָּא:
כג וּמִלִּיל י עִם מִשָּׁה
לְמִימָר: כד מִלֵּל עִם
כְּנִשְׁתָּא לְמִימָר אֲסַתְלָקוּ
מִסְחֹור סְחֹור לְמִשְׁכָּנָא
דְּקִרַּח דָּתוּ וְאַבִּירָם:
כה וְקָם מִשָּׁה וְאַזֵּל לְדָת
דָּתוּ וְאַבִּירָם וְאַזֵּלוּ
בְּתַרְוֵהִי סְבִי יִשְׂרָאֵל:
כו וּמִלִּיל עִם כְּנִשְׁתָּא
לְמִימָר וְזִרְוּ בְּעֹן מַעֲלִיו
מִשְׁכָּנִי גְבִרָא חִיבִיא
הָאִלִּין וְלֹא תִרְבּוּן בְּכָל
דִּי דָהֶן דִּקְרָא תִלְקֹון
תּוֹרָא כְּכִלֵּי דִמְרָא גְבִרָא חִיבִיא
פּוֹדִינִי מִדִּי: וְיִקָּם מִשָּׁה וַיִּלְכּוּ
אַחֲרָיו: כז יְיָ אֱלֹהֵי הָרוּחַת לְכָל־בָּשָׂר הָאִישׁ אֲחֵךְ יִחְטָא וְעַל כָּל־הָעֵדָה תִּקְצֹף: כח וַיִּדְבֹּר יְיָ אֶל־מִשָּׁה וְאֶל־אַהֲרֹן לֵאמֹר: כֹּא הִבְדִּלוּ מִתּוֹךְ־הָעֵדָה הַזֹּאת וְאֶבְרָה אֶתְכֶם כִּרְגָע: כט וַיִּפְּלוּ עַל־פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ יְיָ אֱלֹהֵי הָרוּחַת לְכָל־בָּשָׂר הָאִישׁ אֲחֵךְ יִחְטָא וְעַל כָּל־הָעֵדָה תִּקְצֹף: ס

בעל המורים

יט חקל עליהם קרח. כמו שפסל לאהרן
כשפסל ואל כל פסל הקהל: (כא) כרגע. כי
נפסרה כהאי פרסה ואידך איד. יט
כז כעל פסל כעל פסל: (כז) כעל. כי
יט חקל עליהם קרח. כמו שפסל לאהרן
כשפסל ואל כל פסל הקהל: (כא) כרגע. כי
נפסרה כהאי פרסה ואידך איד. יט
כז כעל פסל כעל פסל: (כז) כעל. כי

רש"י

ומאחיס ארס שזכס: (יט) ויקהל עליהם קרח. בדברי
ליצואו כל הלילה הוא הלך אלל השכנים ש ופתח אותם
בסבורין אחס שעלי לבדי איני מקפיד איני מקפיד אלל
בשביל כולכם אלו באין ונוטלין כל הגדולות לו המלכות
ולאחרי הכוונה עד שנתפסו כולם: וירא כבוד ה'.
בא ת בעמוד ענן: (כז) לאהי הרוחה: יודע
ששגמא אין מדתך כמות כשר ודס מתך בוד שסרחה

עיקר שפתי חכמים

לא אביס אמרים סח כלואו מעמד: ש דל"כ למס בלו סס כל כעס: ת דכא תמיד סיס שוכן כבוד ס' כדרכן: א
סבורא

וַיַּח בְּלִי קִנְיָא: לִי וְנַחְתִּי
אֲנִי וְכָל דִּי לְהֹן כְּדִי מִיָּן
לְשֹׂאֹל וְחַפֵּת עֲלֵיהֶן
אַרְעָא וְאֶבְדּוּ מִגְּקֵלָא:
לִי וְכָל יִשְׂרָאֵל דִּי
בְּמִתְרֵיהֶן עֲקֹוּ לְקֵלְהֹן
אַרְי אֲמָרוּ דְּלִמָּא
תְּכַלְעֲנָא אַרְעָא:
יִי וְאַשְׁתַּאנְפַּקַת מִן קִדְם
יִי וְאַכְלַת יִת מֵאֲתָן
וְחִמְשִׁין גְּבֵרָא מִקְרִי
קְסוֹרֵת בּוֹסְמָא: וּמִלִּי
יִי עִם מִשָּׁה לְמִמֶּר:
כִּי אִמֵּר לְאַלְעֶזֶר בֶּר אֶהְרֹן
כִּתְנָא וּפְרָשִׁית מִחֲתִינָא
מִבִּין יְקִידִיא וְיִת אֶשְׁתָּא
יִרְחֵק לְהָלָא אַרְי
אַתְקִדְשׁוּ: יִי תִּת מִחֲתִינָא
תְּכַיָּא הָאֲלֹן דְּאַתְחִיבִי
בְּנִפְשִׁיתִי הֵן וְיַעֲבֹדֶן
יִתְּנִין מִסִּין בְּדִין חוֹפָא
לְמִדְבָּתָא אַרְי קִרְבָּנִין
קִדְם יִי וְאַתְקִדְשׁוּ וְיִתְּנִין
לְאֵת לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל:
דִּי וְנִסְיֵב אֶלְעֶזֶר כִּתְנָא יִת
מִחֲתִינָא דְנִחְשָׁא דְקִרְיִי
יְקִידִיא וְכִדִּינִין חוֹפָא
לְמִדְבָּתָא: הִי דְכִתְנָא לְבָנֵי
חֹרָא וְיִתְּנִין כֹּס וְכָל אֲחֵר עֲרִיבִין יִי:
וְכֹס עֲלִיבֵם כֹּסֵדִין קָח: וְכָל
אֲחֵר מֵאֵל ה' כֹּסֵדִין קָח: וְכָל חֲמוֹשׁ
כֹּסֵדִין נִי עֲנֹוֹת לִי:

בעל המוריס

לִי חֹסֶה מִלִּפְנֵי שְׂמֹאלִי חֹסֶה מִלִּפְנֵי שְׂמֹאלִי
לְקָח: (ג) וְיִשְׁכְּבוּ ב' בְּסִי' כֹּסֶה וְאֶחָד
וְאֶחָד כֹּסֶה כִּיִּין שְׂמֹאלִי וְאֶחָד כֹּסֶה
לְמִחֲסֵה: (ד) אֵת חֲמוֹשֵׁת הַחֲסִיִּים הָאֵלֶּה נִשְׁכָּבִים
חֲמוֹשֵׁת חֲמוֹשֵׁת קָח מִן שְׂמֹאלִי לְמִחֲסֵה כִּיִּין
נִשְׁכָּבִים אֵת הַחֲסִיִּים אֵת שְׂמֹאלִי לְמִחֲסֵה כִּיִּין
נִשְׁכָּבִים אֵת הַחֲסִיִּים אֵת שְׂמֹאלִי לְמִחֲסֵה כִּיִּין

וְאֵת כָּל־הָרְכוּשׁ: יִי וְיִרְדּוּ הֵם וְכָל־
אֲשֶׁר לָהֶם חַיִּים שְׂאֵלָה וְתִבְסֵם
עַל־יָהֶם הָאָרֶץ וַיֵּאבְדּוּ מִתּוֹן־הַקֶּהֶל:
לִי וְכָל־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר סָבִיב־תֵּיהֶם
נָסוּ לְקָלָם כִּי אֲמָרוּ פִּן־תְּבַלְעֵנִי
הָאָרֶץ: לִי וְאִישׁ יֵצֵאָה מֵאֵת יִי
וְהָאָכַל אֵת הַחֲמִשִּׁים וּמֵאֲתִים
אִישׁ מִקְרִיבֵי הַקֶּהֶל: יִי וְיִדְבֹּר
יִי אֶל־מִשָּׁה לְאִמֵּר: כִּי אֲמָר אֶל־
אֶלְעֶזֶר בֶּן־אֶהְרֹן הַכֹּהֵן וְיִרְם אֶת־
הַמִּחֲתָת מִבִּין הַיִּשְׂרָאֵל וְאֵת־הָאִישׁ
זֶרֶה־הַלֵּאָה כִּי קִדְשׁוּ: יִי וְיֵצֵא מִחֲתָנוֹת
הַחֲטָאִים הָאֵלֶּה בְּנִפְשָׁתָם וְעָשׂוּ
אֲתָם רִקְעֵי פָחִים צְפוּי לְמִזְבֵּחַ כִּי־
הַקְרִיבֵם לְפָנַי־יִי וַיִּקְדְּשׁוּ וַיְהִי
לְאֹת לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיִּקַּח אֶלְעֶזֶר
הַכֹּהֵן אֵת מִחֲתָנוֹת הַנְּחֻשֶׁת אֲשֶׁר
הַקְרִיבוּ הַיִּשְׂרָאֵלִים וַיִּרְקְעוּם צְפוּי
לְמִזְבֵּחַ: יִי וְזָכְרוּ לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל לְמַעַן

רש"י

(ל) נסו לקולם. כשכל הקול הוואל על כליות: על הקדוש כדון הווא: רקעי. רדוקי:
(ג) ואת האש. שכתח ח המחתות: זרה הלאה. פחים. טסין מרודדין סיכני'ש כלע"ו (דנין)
לחין מעל המחתות: כי קדשו. המחתות וחסורין אויסגעשלאגען: צפוי למזבח. למזכר י הנחשת:
כנהלה סהרי פשטוס כלי שרת: (ג) החטאים האלה ויהיו לאות. לזכרון שיאמרו אלו היו מאותן
בנפשותם. שנעשו פושעים ט נפשותם שנחלקו שנחלקו על הכהונה ונשרפו: (ד) וירקעו. מיטכרי'ש
עיקר שפתי חכמים

ח ולא האש. ולי שקדשו המחתות ואסורין כהנאם להדיוט פ"כ אום לעשות מוסר רקיעי פחים: ט ולא כמחשבות חסידים
שואב שוב כל מקום. אלא כל רצ פשעים. כי טשו כמזיד והתראס: י כי מזבח הזהב ט' טלו וסב ואין טלו כמחשבות
טמ מזבח הזהב:

אִשֶּׁר לֹא־יִקְרָב אִישׁ זֶר אֲשֶׁר לֹא
מִזֶּרַע אֶהְרֹן הוּא לְהִקְטִיר קִטְרֶת
לִפְנֵי יי וְלֹא־יִהְיֶה כִּקְרַח וְכַעֲדָתוֹ
כְּאִשֶּׁר דִּבֶּר יי בְּיַד־מֹשֶׁה לוֹ:
פִּי וְיִלְנֹו כָּל־עַדֹּת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
מִמַּחֲרֹת עַל־מֹשֶׁה וְעַל־אֶהְרֹן
לֵאמֹר אַתֶּם הַמֵּתִים אֶת־עַם יי:
וַיְהִי בַּהֲקִיחַ הָעֵדָה עַל־מֹשֶׁה וְעַל־
אֶהְרֹן וַיִּפְּנוּ אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד וְהִנֵּה
כִּסְהוּ הָעֵנָן וַיֵּרָא כְבוֹד יי:
מֹשֶׁה וְאֶהְרֹן אֶל־פְּנֵי אֹהֶל מוֹעֵד:
רַב־עַם וַיִּדְבֹּר יי אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר:
יְהִרְמוּ מֵתוֹן הָעֵדָה הַזֹּאת וְאִכְלָה
אֶתֶם כָּרְגֹעַ וַיִּפְּלוּ עַל־פְּנֵיהֶם:
וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־אֶהְרֹן קַח אֶת־
הַמַּחֲתָה וְתֵן־עָלֶיהָ אֵשׁ מֵעַל
הַמִּזְבֵּחַ וְשִׂים קִטְרֶת וְהוֹלֵךְ מִהֲרָה
אֶל־הָעֵדָה וְכִפֹּר עֲלֵיהֶם כִּי־יֵצֵא
הַקֶּצֶף מִלִּפְנֵי יי הַחֵל הַנֶּגֶף:
יִי וַיִּקַּח אֶהְרֹן כְּאִשֶּׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה

ישראל בדיד די לא יקרב
גבר חלוי די לא מורעא
דאחרן הוא לאסקא
קטורת בוסמין קדם יי
ולא יהי כקרח וככעדתה
כמא די מליל יי בידא
דמשה לה: ואתרעמו
כל פנשתא דבני ישראל
מיומא דבתרדתי על
משה ועל אהרן למימר
אתון גרמתון דמית עמא
דיי: ויהיה באהבנשות
פנשתא על משה ועל
אהרן ואתפניאו למשכן
ומנא והא חפתי ענגא
ואתגלי יקרא דיי: ועל
משה ואהרן לקדם משכן
ומנא: ומליל יי עם
משה למימר: יאתפרשו
מגו פנשתא הקא ואשכי
יתרון פשעה ונפלו על
אפיהון: ויאמר משה
לאהרן סב ית מחיתתא
ורב עלה אשתא מעלי
מדבחא ושו קטורה
בוסמין ואוביל בפריע
לכנשתא וכפר עזיהון
ארי נפק רגזא מן קדם יי
שרי מותנא: יי וגסיב
אהרן כמא דימליל משה
תו"א ולא יסוב קרח וכמדון פנדרין קי

בעל המורים
שלא חמשי דומח וקח למוכח (י) ויפיל
על מוכח. ולא תפלו כמו לעולם שלא יסוב
פסל שגור כפיס ופי' אחר כי לא יקח
פדאמר ר"ח בן דומח כפיס מפלו על חלופ
לא חן חלופי שגור כפי' חס יודע שוכח

רשי

בלע"ז (דין חוסיאטון): (ה) ולא יהיה בקרח.
כדי כ שלא יהיה בקרח: כאשר דבר ה' ביד משה
לו. כמו עליו. על אהרן דבר אל משה שיהיו הוא
ובניו כהנים לסיג לא יקרב אש זר אשר לא מורע
אהרן וגו' וכן כל לו ולו ולהם הסמוכים אלל דבור
מחרום כמו על. ומדרשו על קרח. ומהו ביד משה ולא
מחב אל משה ל רמו לחלוקים על הכהונה שוקין בדרשת
עיקר שפתי חכמים
פ וסוף נתינת טעם לא ולאחרים: ל שלא מלכו שילס פ' את משה על קרח שיעב ע"כ דרש רמז לחוקין:
ב"ר

בוכרא דתורא או בוכרא
דאמרא או בוכרא דעזא
לא נפרוק קידשא אגון
ית דמחון תרזק ער
מדבחא וית תרבידון
מסק קרבן לאתקבלא
ברענא קדם יי:
יובשרהו יחילא כחדיא
בארמותא וכשוקא
דימנא קד יח: יי כל
אפרשות קודשא די
יפרשון בגי ישראל קדם
יי יחבית קד ולבניך
ולבנותיך עמך לקים עלם
קיסמלח עלם היאקדם
קד ולבניך עמך: יי ואמר
לאחרן בארעהון לא
מחשין וחלק לא יחיל קד
ביניהון מתין די יחבית
קד אגון חילקד ואחסנתד
בגו בגי ישראל: בא ולבני
לוי הא יחבית כל מעשרא
בישראל לאחסנא חלק
פולחנהו די אגון פלחין
ית פולחן משכן זמנא:
כא ולא יקרבון עוד בגי
ישראל למשכן זמנא
לקבלא חובא לממט:
כא ופלחון גזאי אגון ית
פולחן משכן זמנא ואגון
בעל המרים

מספרה אר פדס פדס ואידר חל לא פדס ידס
דיס דאמר רבי יוסבס רחל כלל כמדי וילוס
שני זכרים מיהם לכן ואין האחד פוסק חל
יבירו ובינו חל לא פדס ידס: (ויס) חיומים.
כל מרומם קדשים. כרי גבולות חל מל
וכינו שני מרומם שפדנא בני שאל.

לוי: י ובשרם יהיה לך פחזה
התנופה ובשוק הימין לך יהיה:
י כל תרומת הקדשים אשר
ירימו בני ישראל לך נתתי
לך ולבניך ולבנותיך אתה
לחק עולם ברית מלח עולם
הוא לפני יי לך ולזרעך אתה:
כ ויאמר יי אל אהרן בארצם לא
תנחל וחלק לא יהיה לך בתוכם
אני חלקך ונחלתך בתוך בני
ישראל: ס שביע כא ולבני לוי הנה
נתתי כל מעשר בישראל לנחלה
חלק עבדתם אשר יהם עבדים
את עבדת אהל מועד: כב ולא
יקרבו עוד בני ישראל אל אהל
מועד לשאת הטא למות: כג ועבד
הלוי הוא את עבדת אהל מועד
והם ישאו עונם חקת עולם
לדורתיכם ובתוך בני ישראל לא

ת"א ובשר יהיה לך זכרים כן לב לא פדס כא: קר יסוס זכרים: כג: כג: כג:
כח: הכמסע זכרים: יי: כרים מלח עולם פחמות יי: כא:

מל פדס ודס פדס: וליס פדס: וזו שדכר חיל חל דוסס דדין ופלח שאלו לך כלס יפסיד חיל
ולס דוסס לכן שפדנא על כגרות חיוס כל כגרות קדשים יכנס:

רש"י

(יח) פחזה התנופה ובשוק הימין. של שלמים
פחזלים לכהנים לכהנים ולבניהם ולעבדיהם לשני
יתים ולילה אחד חף הכבוד נאכל לשני ימים
ולילה אחד: לך יהיה. (ספרי) בא רבי
מריבא ולמד הוסף לך הכבוד הוויה אחרת שלא
מפני כבודו ושוק של תודה שאלו נאכל אלא ליום

עיקר שפתי חכמים

פדון נפל בס אלעזר חלק חל פיס ממעט כחן אלא בית חיל:

יִנְחֲלוּ נִחְלָה: כִּי כִי אֶת־מַעֲשֵׂר בְּנֵי־
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יָרִימוּ לַיהוָה תְּרוּמָה
נָתַתִּי לָלוֹיִם לְנִחְלָה עַל־כֵּן אָמַרְתִּי
לָהֶם בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יִנְחֲלוּ
נִחְלָה: פֶּה וַיֹּדֹבֵר יי אֶל־מֹשֶׁה
לֵאמֹר: כִּי וְאֶל־הַלוֹיִם תִּדְבָּר וְאָמַרְתָּ
אֲלֵהֶם כִּי־תִקְחוּ מֵאֵת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
אֶת־הַמַּעֲשֵׂר אֲשֶׁר נָתַתִּי לָכֶם
מֵאֲתָם בְּנִחְלָתְכֶם וְהִרְמַתֶם מִמֶּנּוּ
תְּרוּמָת יי מַעֲשֵׂר מִן־הַמַּעֲשֵׂר:
כִּי וְנִחַשְׁב לָכֶם תְּרוּמַתְכֶם כַּדָּגָן מִן־
הַגֶּרֶן וּבְמִלָּאָה מִן־הַיֶּקֶב: כִּי כֵן
תִּרְיֻמוּגֶם־אֲתָם תְּרוּמָת יי מִכֹּל
מַעֲשֵׂרְתֵיכֶם אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאֵת
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּנְתַתֶּם מִמֶּנּוּ אֶת־
תְּרוּמָת יי לְאַהֲרֹן הַכֹּהֵן: כִּי מִכֹּל
מִתְּנֵיתִיכֶם תִּרְיֻמוּ אֶת כָּל־תְּרוּמָת
יי מִכֹּל־חֶלְבֹאֵת מִקֵּדְשׁוֹ מִמֶּנּוּ:

יִנְחֲלוּ נִחְלָה: כִּי כִי אֶת־מַעֲשֵׂר בְּנֵי־
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יָרִימוּ לַיהוָה תְּרוּמָה
נָתַתִּי לָלוֹיִם לְנִחְלָה עַל־כֵּן אָמַרְתִּי
לָהֶם בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יִנְחֲלוּ
נִחְלָה: פֶּה וַיֹּדֹבֵר יי אֶל־מֹשֶׁה
לֵאמֹר: כִּי וְאֶל־הַלוֹיִם תִּדְבָּר וְאָמַרְתָּ
אֲלֵהֶם כִּי־תִקְחוּ מֵאֵת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
אֶת־הַמַּעֲשֵׂר אֲשֶׁר נָתַתִּי לָכֶם
מֵאֲתָם בְּנִחְלָתְכֶם וְהִרְמַתֶם מִמֶּנּוּ
תְּרוּמָת יי מַעֲשֵׂר מִן־הַמַּעֲשֵׂר:
כִּי וְנִחַשְׁב לָכֶם תְּרוּמַתְכֶם כַּדָּגָן מִן־
הַגֶּרֶן וּבְמִלָּאָה מִן־הַיֶּקֶב: כִּי כֵן
תִּרְיֻמוּגֶם־אֲתָם תְּרוּמָת יי מִכֹּל
מַעֲשֵׂרְתֵיכֶם אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאֵת
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּנְתַתֶּם מִמֶּנּוּ אֶת־
תְּרוּמָת יי לְאַהֲרֹן הַכֹּהֵן: כִּי מִכֹּל
מִתְּנֵיתִיכֶם תִּרְיֻמוּ אֶת כָּל־תְּרוּמָת
יי מִכֹּל־חֶלְבֹאֵת מִקֵּדְשׁוֹ מִמֶּנּוּ:

תרא כי חל משה בני ישראל אשר ירמו
לח תרומה ירמו כי כבודו
ש פורה ב: ואל הלוים תרמו ואמר אליהם
רם כי ירמו ש כבודו יא: והרמק כבודו
ש שגב כ: שריון לא פסחים לה כבודו ש שגב
פסחים לה פסחים לה כבודו ש שגב

אד:

תרא כי חל משה בני ישראל אשר ירמו
לח תרומה ירמו כי כבודו
ש פורה ב: ואל הלוים תרמו ואמר אליהם
רם כי ירמו ש כבודו יא: והרמק כבודו
ש שגב כ: שריון לא פסחים לה כבודו ש שגב
פסחים לה פסחים לה כבודו ש שגב

בעל המורים

(לח) וכבודו שגב: קרי כס פסיון שגב: חישין מנין על שלש פס: ואל מחרס על שגב

יורד לתוכו וכל לשון יקב חפיות קרפס הוא וכן יקבי
המלך הוא ים אוקיינוס חפיות שפירש מלכו של עולם:
(כח) כן תריומו גם אתם. כמו ישראל מרומים מגרס
ומיקביהם תריומו גם אתם ממעשר שלכם כי הוא נחלתכם:
(כט) מכל מהנתיכם תריומו את כל תרומת ה'.
בתרומה גדולה הכתוב מדבר ח שאל הקדים לוי לח
הכהן בכרי וקבל מעשרותיו קודם שטול כהן תרומה
גדולה מן הכרי נריך להפריש הלוי מן המעשר תחלה

קטליהם להזיר הדורים מגשת אליהם: (כד) אשר ירמו
לה תרומה. הכתוב קראו תרומה עד שפירש ממנו
תרומת מעשר: (כו) ונחשב לכם תרומתכם כדגן
מן הגרן. תרומת מעשר שלכם אמורה לזרים ולעמאים
חייבים עליה מיתה וחומש בתרומה גדולה שנקראת
חשית דגן מן הגורן: וכמלאה כן היקב. בתרומת
יורה ויורה הניעלת מן היקבים: מלאה. לשון ביטול
שבויה שנתמלאת: יקב. הוא הכור שלפני הגת שהיו

עיקר שפתי חכמים

א כי חל כל תרומה כי שגב על תרומה גדולה. ואמר שאל הקדים הכן לוי לח את הכהן בשבילם שגב לא כל פסיון פתח
תקם את המעשר. יסוד מלית תג מעשרו. אכל הם הקדים בכרי שכבר נתמרת ובא לפסיון תג אז חייב הלוי להפריש
מסודם

דיי מכל שופרה יח
מקדשה מנה: י ותימר
לחון באפרשותכון ית
שופרה מנה ויתחשב
לחון בעללית אדרא
וכעללית מעצרתא:
לאותיכלון יתה בכל אחר
אתון ואנש בתיכון ארי
אנרא הוא לבון חלף
פלחנכון במשפן זמנא:
לכ ולא תקבלון עלוהי
חובא באפרשותכון ית
שופרה מנה וית קודשיא
דבני ישראל לא תחלון
ולא תמותון: פ פ פ

ר"א ואל שאלו יבמות פס בטרנס

ספסיר ל ואמרת אלהם בהרימכם
את חלבו ממנו ונחשב ללויים
כתבואת גרן וכתבואת יקב:
לא נאכלתם אתו בכל מקום אתם
וביתכם כישכר הוא לכם חלף
עבודתכם באהל מועד: י ואלא
תשאו עליו המא בהרימכם את
חלבו ממנו ואת קדשי בני ישראל
לא תחללון ולא תמותו: פ פ פ

י"כ דניאל סימן. ומפסידין ויחמר שמואל בשמואל א' סימן י"א:

רש"י

אחר מחמשים לתרומה גדולה ויחזור ויערים תרומות
מעשר: (ל) בהרימכם את חלבו ממנו. לאחר
סתימו ש תרומות מעשר ממנו: ונחשב, המותר ללויים
חולין גמורין: כתבואת גרן. לישראל שלא תאמר הואיל
וקראו הכתוב תרומה שנאמר כי את מעשר בני ישראל

חסלת פרשת קרח

עקר שפתי חכמים

וקודם ח"ג ממעשרו. וע"ז בא הלוי מכז מתנזרים: ש ובי"ת בהרימכם כמו כפבור ור"ל אחר: * ולספור סמרימים
ממנו זה אין לר"י קרא דמסיכי התי לחייב. דק חמי לדיוקא: חסלת פרשת קרח

הפטרת קרח (בשמואל א' סימן יא)

ויאמר שמואל אל-העם לבו וגלכת הגלגל ונחדש שם המלכות: וילכו כל-העם
הגלגל וימלכו שם את-שאר לפני יי בגלגל וינחשושם זבחים שדמים לפני
וישמח שם שאול וכל-אנשי ישראל עד-מאד: ויאמר שמואל אל-כל-ישראל
הנה שמעתי בקלכם לכל אשר-אמרתם לי ואמליך עליכם מלך: ועתה הנה המלך
מתחלף לפניכם ואני וקנתי ושבתי ובני הנם אתכם ואני התחלפתי לפניכם מנערי עד-
היום הזה: הנני ענו כי נגד יי ונגד משיחו את-שור מי לקחתי וחמור מי לקחתי
ואת-מי עשקתי את-מי רצותי ומי-מי לקחתי כפר ואעלים עיני בו ואשיב לכם:
ויאמרו לא עשקתנו ולא רצונו ולא לקחת מיד-איש מאומה: ויאמר אליהם עד
ככם ועד משיחו היום הזה כי לא מצאתם ביד מאומה ויאמר עד: ויאמר שמואל
אל-העם יי אשר עשה את-משה ואת-אחרון ואשר העלה את-אבותיכם מארץ
מצרים: ועתה התיצבו ואשמע אתכם לפני יי את פדיונות יי אשר-עשה
אתכם ואת-אבותיכם: כאשר-בא יעקב מצרימ ויעקב אבותיכם אל-ישראל וישלח
את-משה ואת-אחרון ויצאו את-אבותיכם ממצרים וישבו במקום הזה: וישבתי את-
ישראל וימכר אתם ביד סימא שר-צבא חצור וביד פלשתים וביד מלך מצאב
נדחמתי בם: ויעקב אל-ישראל ויאמר ויאמרו ק' חמאנו כי עזבנו את-ישראל ונעבד את-
הבטלים

לֹא תָבִיאוּ אֶת־הַקֶּהֱלֹ הַזֶּה אֶל־
הָאָרֶץ אֲשֶׁר־נָתַתִּי לָהֶם׃ יְהִמָּה מִי
מְרִיבָה אֲשֶׁר־רָבוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־
יְי וַיִּקְרָשׁ בָּם׃ ׀ וַיִּשְׁלַח
מֹשֶׁה מַלְאָכִים מִקֶּדֶשׁ אֶל־מֶלֶךְ־
אֲדוֹם כֹּה־אָמַר אַחִיךָ יִשְׂרָאֵל אֵתָּה
יָדַעַת אֵת כָּל־הַתְּלָאָה אֲשֶׁר
מַצֵּאתֵנו׃ ׀ וַיֵּרְדּוּ אֲבֹתֵינוּ מִצְרִימָה
וַנָּשָׁב בְּמִצְרַיִם יָמִים רַבִּים וַיִּרְעוּ לָנוּ
מִצְרַיִם וְלֹא־בִתְיָנו׃ ׀ וַנַּעֲצֵק אֶל־
יְי וַיִּשְׁמַע קֹלֵנוּ וַיִּשְׁלַח מַלְאָךְ
וַיֵּצֵאֵנוּ מִמִּצְרַיִם וַיְהִי אֲנַחְנוּ בְּקֶדֶשׁ
עִיר קָצֶה גְבוּלָךְ׃ ׀ נַעֲבֹרָה־נָּא
בָּאָרָצָךְ לֹא נַעֲבֹר בְּשָׂדֶה וּבְכָרֶם

יְהִיכָהֵן לָדָוֶן : י אֲנֹנִי מִי
מִצֻּתֵּי אֲדִי נִצּוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
קֹדֶם יי וְאַתְּקֹדֶשׁ בְּהוֹן :
וְשִׁלַּח מִשָּׁה אֲזַנְדִין
מִרְקָם לֵת מִלְּבָאֵד דְּאֹדֹם
כְּדָנָן אֲמַר אַחֲוֵד יִשְׂרָאֵל
אֶת יְדַעְתִּיתָפֶּלַעַקְתָּאֲדִי
אֲשַׁבְּחָתָנָא : 10 וְנִחְתָּ
אֲבָהֵתָנָא לִמְצָרִים
וְיִתְבְּנָא בְּמִצָּרִים וְיִמִּין
סְגִי אִין וְאֶבְאִישׁוּ לָנָא
מִצָּרֵי אֵי וְלֹאֲבָהֵתָנָא :
11 וְצִלְיָנָא קֹדֶם יי וְקָבִיל
צֻרֹתָנָא וְשִׁלַּח מִלְּאֶבָא
וְאֶפְקֵנָא מִמִּצָּרִים וְהָא
אֲנִיחָנָא בְּרָקִם קִרְתָּא
דְּבִסְטָר תַּחֲיִימָד : יי נַעֲפֵר
כַּעַן בְּאַרְעָה לֹא נַעֲפֵר
בְּתַקְלָא וּבְכִרְסָא וְלֹא נִשְׁתִּי

דו"א כמה מי מדינה מיטה יב
כסדריון קא קי: חטא משה ואהרן
פקדים מ"ד פ' כ"כ מ' פוהר פ' נג

בעל המורים

(טו) וזאלט. חסר יו"ד על יד א' משה
סולאלט משה: (יו) ייבויב נא בארץ. ובסיחון
אמר אעפ"י נא. א"י פד יר מה שאמר
אעפ"י נא. ונא חסר א"י יבואל:

רע"י

אָקדש: (יִד) אַהײך ישראָל. מױ רחל! להוֹבִיב כּאָן
אֶחָדוּ אַלף אָמֵר לֹא חָסִים אֶהְיֶה בִּנְי אֶבְרָהִם שְׁתֵּאֱמַר לֹא
יִבְרָה יִהְיֶה זֶרְעֶךָ וְעַל שְׁנֵינִי הִיָּה אֹתוֹ הַהוּב לִפְרֹטוּ:
אַתָּה יִרְעָתָה אַתָּה בֶּל הַחֲלָאָה. לִפְיִךְ פִּירֵשׁ אֶבְרָהִם
לִמְנוּ אֲבִינִי וְיִיךְ אַתָּה אֶרֶץ מִפְּנֵי יַעֲקֹב אֲחִי מִפְּנֵי הַשָּׂרָר
הַהוּב הַמִּטּוֹל עֲלֵיהֶם וְהַטִּילוּ עַל יַעֲקֹב: (טו) וִירְעוּ לִנְנוּ.
שִׁבְלֵנוּ לְרוֹת רְבוּת: וְלֹא בְרוּתֵנוּ. מִכָּאן הַהִכּוֹת מִטְעֲמִים
בְּבִקְרָה כִּשְׁפֹרְעוֹנוֹת בָּהֶם עַל יִשְׂרָאֵל: (טז) וִישְׁמַע
קוֹלֵנוּ. בְּצִרְבָה שְׂבָרְנוּ בִּצְנוּ הַקּוֹל קוֹל יַעֲקֹב שִׁאֵץ
וְעוֹקִים וְנַעֲמִים: מִלֵּאךְ. זֶה מִשָּׁה זֶה מִכָּאן שֶׁהַנְּבִיאִים
הַהֵימִים מֵאֲלִים וְאוֹמֵר וְהִיוּ מִלְּשִׁיכִים בְּהַלְכֵי הַהֵימִים:
(יז) עֲבֵרָה נֹא בִּאֲרָץ. אִין לֵךְ לַעֲזֹר עַל הַיְרוּשָׁה
שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כִּי כֵּסֶם שֶׁלָּא פִרְעָה הַהוּב. שֶׁשֶׁ לֵּט מִזֹּר
מִטַּעַם לַעֲזֹר דְּרָךְ אֶרֶץ: וְעַתָּה מִי בִּאָר. עֵי בִּאָר
בְּרוּת הִי זֵל אַלף כֵּךְ אָמֵר מִשָּׁה אֲעִיף שִׁם בִּידֵינוּ
מִן הַלְכּוֹל מִי וּבִכָּר לַשְׁמוֹת לֹא נִשְׁתָּה מִמֶּנּוּ אַלף נִקְנָה
מִן הַכְּתוּבִים

הכתוב שאלו חמא זה בלדד היו נכנסין לארץ כדי שלא יאמרו עליהם כעון שאר דור המדבר שנגזר עליהם שלא יכנסו לארץ כך היה עון משה ואהרן. והלא האלו ובקר ששטת קשה מזו אלף על פשטתה חסך עליו הכתוב וכן ששטתה על ישראל לא חסך על הכתוב מפני קדוש השם: להקדישני. שאילו דברתם אל הסלע והוא יריתני מקדש לעיני העדה ואומרים מה סלע זה שאינו מדבר ואינו שומע לרץ לפתנה מקיים דברו של חסך קין אט: רשע אל תביאו. בשבועה כמו לכן ששטתני לבית עלי נשבע בקפיסה ד שלא ירבו בתפלה על כך: (יג) הבה מי מריבה. הס הנזכרים במקום אחר את אלו ראו אכגנייני פרעה שמושיען על ישראל וזכר במים לבד גורל כל הני הילוד האירוח תשליכו: ויקדש בם. שמתו משה ואהרן על ידם. שששקביה משה דין במקדשו הוא יראיו ומקדשו על הדברות וכן הוא אומר נורה אהים ממקדשך וכן הוא אומר בקרביו שירי נש:

[illegible]

אֲשֶׁר נָתַתִּי לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַל אֲשֶׁר
מְרִיתֶם אֶת־פִּי לְמִי מְרִיבָה׃ כִּי־קָח
אֶת־אֶהָרֹן וְאֶת־אֶלְעָזָר בְּנָו וְהֵעַל
אֶת־סֶהָר הָהָר׃ כִּי־הִפָּשַׁטְתָּ אֶת־אֶהָרֹן
אֶת־בְּגָדָיו וְהִלַּבְשָׁתָם אֶת־אֶלְעָזָר
בְּנָו וְאֶהָרֹן יֵאָסֶף וּמֵת שָׁם׃ כִּי־וַיַּעַשׂ
מֹשֶׁה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְיָ וַיַּעַלֻּ אֶל־
הָרֶהָר לְעֵינֵי כָל־הָעֵדָה׃ כִּי־וַיַּפְשֹׁט
מֹשֶ�ה אֶת־אֶהָרֹן אֶת־בְּגָדָיו וַיַּלְבִּשׁ
אֶת־אֶת־אֶלְעָזָר בְּנָו וַיָּמֶת אֶהָרֹן
שָׁם בְּרֹאשׁ הָהָר וַיֵּרֶד מֹשֶׁה וְאֶלְעָזָר
מִן־הָהָר׃ כִּי־וַיֵּרָאֵל כָּל־הָעֵדָה כִּי־גֹועַ
אֶהָרֹן וַיִּבְכוּ אֶת־אֶהָרֹן שְׁלֹשִׁים יוֹם
כָּל־בֵּית יִשְׂרָאֵל׃ ס כֹּא וַיִּשְׁמַע
הַכְּנַעֲנִי מִלֶּד־עַרְדַּי יֹשֵׁב הַנֶּגֶב כִּי

[illegible]

(כפה) קח את אהרן - בדברי ניהומים אמור לו אשריד
 שנתראה כהןך נתון לבניך מה שאין אני זכאי לכך :
 (כו) את בנדי - את בנדי הכונה גדולה נז הלכתי :
 והפסוקים מעליי ותתם כל בני בפניי אמר לו הכנס
 למערה ונכנס ראה מטה מונעת וצר דלוק אמר לו עלה
 לתעסה ותלה - פסוק חמד ופסע : קומ פוך וקמן - עומס
 פיניך ועמס - מיד תמיד תפסע מיתה - (כז) בשמך
 נז לכאף מה אהרן אחיך מיתה שנתאית לה : (כח) ויעש
 משעה - אע"פ שהזכר קשה לו לא עבד : (כט) ויראו
 כל העדה וגו' - כשראו משה ואלעזר יורדים י וראהו
 וירד אהרן כי הוא אהרן אמר להם מה אמרו אפשר
 שפחד כנגד המלאך ועזר את המנפה ויכלום בו מלאך
 במות מיד נקם משה רחמים והרחיבו גלגלי ההר להם
 עסק במשה ראו והאמיט : כל בית ישראל - ה' יס

[illegible]

בא ישראל דרך האתרים וילחם
 בישראל וישב וממנו שבי: ויידר
 ישראל נדר לוי ויאמר אם נתן
 תתן את העם הזה ביד י ויהרמתי
 את עריהם: וישמע י בקול
 ישראל ויתן את הפנעני ויחרם
 אתהם ואת עריהם ויקרא שם
 המקום חרמה: פי ויסעו מהר ההר
 דרך ים סוף לסבב את ארץ אדום
 ותקצר נפשיהם בדרך: ויידבר
 העם באלהים ובמשה למה
 העליתנו ממצרים למות במדבר
 כי אין להם ואין מים ונפשנו קצה

מאכלא ואנח קרבא
 בישראל וישבא מנה
 שבאי: וקום ישראל
 קום קדם ויאמר אם
 ממסר תמסר ית עמא
 תדיו בידי ויאמר ית
 קרויהון: וקביל י
 צלותה דישראל ומסר ית
 כנענאה וגמר יתהון וית
 קרויהון וקרא שמא
 דאתרא חרמה: ונמלו
 מהר מורא ארע ימא
 דסוף לאקפא ית ארעא
 דאדום ועקת נפשא
 דעמא בארמא:
 ויאתרעם עמא במימרא
 דיי ועם משה נצו למא
 אסקתונא ממצרים
 למות במדברא ארי לית
 בעל הטורים

(ד) ותקצר נפש העם: מלמד שראו כל הדור
 שיבאו עליהם בגלות אדום ודך יסד הגזע:
 ותקצר י: כמסרה ותקצר נפש העם ותקצר
 נפשו בעמל יבדלו ותקצר נפשו ונפשו ותקצר
 נפשו כסם כיון שאלו נבטלו חיים ותקצר נפש
 העם וידברו כה וזכרם וקצרה נפשו בעמל
 ויחברו ג' כהנים כיה אחד שדעו חוטא על

חויא וישב ממנו גיטין לח. וידבר העם כאלהים סנהדרין. ונעשה קלם פ"ו ס
 ידבר שטחא: ויידר נפשו למות שבת אהרן כנבול אדום וק ותקצר נפשו כסם דרשא וקרא
 רש"י

הוא בפניהם. לא וכדוק במסעות ותמלאם שבע מסעות ב
 מן מוסרה עד הר ההר: לסבב את ארץ אדום.
 שלא נחם לעבור באלו: ותקצר נפשו העם בדרך.
 בעורח הדרך שהוקשה להם אמרו עכשיו היינו קרובים
 להכנס לארץ ואנו חוזרים לאחורינו כך חזרו אבותינו
 ונשתחו שלשים ושמנה שנה עד היום לפיכך קצרה נפשם
 בעיניו הדרך ובלשון לעז אנקרוהו: ולא יתכן לומר
 ותקצר נפש העם כדכר בהיותם בדרך ולא פירש בו כמה
 קצרה. כגון ותקצר נפשי בהם וכגון ותקצר נפשו כעמל
 ישראל. וכל דבר קשה על אלם נופל בו לשון קצור נפש
 כאדם שהטורה בא עליו ואין דעתו רחבה לקבל אותו
 הדבר ואין לו מקום בתוך לבו לגור שם אותו העבר
 וכדבר המתקרב נופל בו לשון גודל שגדול הוא וכדל על
 האדם כגון וסם נפשו כחלה ב: גדלה עליו ונעלה
 כשחל תלודני. כלל של פירושו כל לשון קצור נפש כדכר
 לשון שאין יכול לסובלו הוא שאין הדעת סובלת:
 (ה) באלהים ובמשה. השוועד לקוט: למה העליתנו.

יושב הגנב. זה עמלק שנאמר עמלק יושב בדרך הנגב.
 ומה את לשונו לדבר בלשון כנען כדי שיהיו ישראל
 מתפללים להקדיש לחת כנענים בידם וסם ארץ כנענים
 ראו ישראל לבושיהם כלבושי עמלקים ולשונם לשון כנען
 אמרו נתפלל סתם שנאמר אם נתון תתן את העם הזה
 בידי: דרך האתרים. דרך הנגב שהלכו בה מרגלים
 שנאמר ויעלו בגנב. ד"א דרך האתרים דרך התייר
 הגדול ק הנוסע לפניהם שנאמר דרך שלשת ימים לתור
 להם מנוחה: וישב כמנון שבי. אינה חלה שפחה ר
 אחת: (ב) והחרמתי. אקדיש שללם לגבוה: (ג) ויחרם
 אתהם. כהריגה. ואת עריהם. חרמי ש גבוה:
 (ד) דרך ים סוף. כיון שמת אהרן ובאה עליהם מלחמה
 ו ת חזרו לאחוריהם דרך ים סוף. הוא הדרך שחזרו
 להם כשנגזרה עליהם גזירת מרגלים שנאמר וסעו הנודברה
 דרך ים סוף. ובאן לאחוריהם (ענין פרשת פנחס)
 שבע מסעות שנאמר ובני ישראל נסעו במדבר בני יעקן
 מוסרה שם מת אהרן וכי במוסרה מת והלא כבר החר
 מת אלה שם חזרו והתאבלו עליו והספידוהו א כאלו

עיקר שפתי חכמים

מלמד זה: ק הוא הארץ. ור"ל בראה הכנעני כי נכתקו עניו כבוד ולא נבאר לסם כ"א הארץ שזעם לפניהם פ"כ כל מה
 להלום עמלק: ר לך כפיך בלשון יחיד ומליו כפ' בא בהתראה כתיב כבוד שסכי ובסוף שלקח כתיב כבוד השפחה. סי
 דמי לייט שפחה: ש דהם חלשים שמעו לשון כתיבה והריגה וכעדים וכדכר שאין בו רוח חיים הוא מלשון חמיני גבוה:
 ת דכבר פכבו את ארץ אדום כמ"ל לעיל ומאן אדום גו לכ"ס כיון שמת בו חזרו לאחוריהם: א אמר כפ' עקב לשון
 פסוקים כמסרה שכי לוי דרשו אחריהם עד מוסרה והרגו שם כמה משפחות. וזאת באלה לסם מחמת מיתת אהרן
 פ"ש"י לפי. פ"כ תגור והספידוהו שם: ב וס' פ"חם כפ' רש"י מנה מסעות דכבא משיב שבע לכד ממתיא פלמק:

עבר בגבולו ויאסף סיוח את כל-
עמו ויצא לקראת ישראל
המדברה ויבא יהצה וילחם
בישראל: כד ויבחו ישראל לפי-
חרב ויירשאת ארצו מארנן עד-
יבק עד-בני עמון כי עז גבול בני
עמון: כה ויקח ישראל את כל-
הערים האלה וישב ישראל בכל-
ערי האמרי בחשבון ובכל-בנתיה:
כז כי חשבון עיר סיוח מלך האמרי
הוא והוא נלחם במלך מואב
הראשון ויקח את כל-ארצו מידו
עד-ארנן: כי על-כן ואמרו המושלים
באו חשבון תבנה ותבונן עיר
סיוח: כח כי-אש יצאה מחשבון
להבה מקרית סיוח אכלה ער

סיוח ית ישראל למעבר
בתחומה ובגוש סיוח ית
כל עמה ונפק לקדמות
ישראל למדברא ואתו
ל'הז ואנח קרבא
ב' שרא: כד ובחיו
ישראל לפתחם דחרב
ויבחו ית ארצו מארנוגא
עד יבקא עד בני עמון
ארי מקיף תחומא דבני
עמון: כה ובכש ישראל ית
ב' קרנא האלון ויתב
ישראל בק' קרוי
אמוראח בחשבון ובכל
בפרנהא: כז ארי חשבון
קרא דסיוח מלך
דאמוראח היא והוא אנח
קרא במלך דמואב
קדמא וגסיב ית כל
ארצה מידה עד ארנן:
כז על בן ימרון מתלא
עיר לחשבון תבני
ותשפך לל קרמא
דסיוח: כח ארי קידום
מקיף באשא נפק
מחשבון עבדי קרא
בשלהוביתא מקרא
דסיוח קטילו עמא

הוא כי חשבון עיר סיוח היתה. ויקח את כל ארצו מידו. ויבא ח. על ק יאמרו המושלים. ויבחו ית ארצו מארנוגא עד יבקא עד בני עמון. ארי מקיף תחומא דבני עמון. כה ובכש ישראל ית ב' קרנא האלון ויתב ישראל בק' קרוי אמוראח בחשבון ובכל בפרנהא: כז ארי חשבון קרא דסיוח מלך דאמוראח היא והוא אנח קרא במלך דמואב קדמא וגסיב ית כל ארצה מידה עד ארנן: כז על בן ימרון מתלא עיר לחשבון תבני ותשפך לל קרמא דסיוח: כח ארי קידום מקיף באשא נפק מחשבון עבדי קרא בשלהוביתא מקרא דסיוח קטילו עמא

בעל השורים

אמרו לו בשלם ועלן לא הויב לו שפחה פני שפחה פלך חרום חלף מיד יא לקדמו לבלחם. ויבחו ית ארצו מארנוגא עד יבקא עד בני עמון. ארי מקיף תחומא דבני עמון. כה ובכש ישראל ית ב' קרנא האלון ויתב ישראל בק' קרוי אמוראח בחשבון ובכל בפרנהא: כז ארי חשבון קרא דסיוח מלך דאמוראח היא והוא אנח קרא במלך דמואב קדמא וגסיב ית כל ארצה מידה עד ארנן: כז על בן ימרון מתלא עיר לחשבון תבני ותשפך לל קרמא דסיוח: כח ארי קידום מקיף באשא נפק מחשבון עבדי קרא בשלהוביתא מקרא דסיוח קטילו עמא

רשי

תם שהיה שומרים שלא יעברו עליהם גייסות כיון שאלמו
לו ישראל לעברה בדרך אמר להם כל עממי איני וישב
כאן אלא לשמרים מפניכם ואלתם אומרים כך: ויצא
לקראת ישראל. אילו היתה חשבון מלאה ויחזין אין
כל בריה יכולה לכבשה ואל היה סיוח ככפר חלש אין
כל אדם יכול לכבשו וכשם שהיה חשבון אמר
הקב"ה פ מה אני מעריות על בני כל זאת לזר על כל
עיר ועיר נתן בלב כל אנשי המלחמה לאלת מן העיירות
ותקבצו כולם למקום אחד ושם נפלו ויחשם הלכו ישראל
אל הערים ואין עומד לגדס כי אין איש שם אלא נשים
ויקח: (כל) כי עז. ומה חזקו התרחשו של הקב"ה
שלא נהם אל תלום וגו': (כה) בנתיה. כפרים
עיקר שפחי חכמים

קב"ה: פ כי למה היה לו לסיוח לאלת לקראתם. אדרבה היה לו להכנר בעיר פס גביריו ולא להניחם לעבר דרך מידו לכן כתב
למר הקב"ה: פ ויבסו פתחם והכונן עירם במקום עז. כלומר בעת פתחם או סימם מיועדת להיות עיר סיוח: ק עכ"ל

מוֹאֵב בְּעָלֵי בָמוֹת אֲרָנָן׃ ^מאֵי־לֶךְ
 מוֹאֵב אֲבֹדֶת עַם־כְּמוֹשׁ נָתַן בָּנָיו
 פְּלִיטָם וּבִנְתָיו בַּשָּׁבִית לַמֶּלֶךְ
 אֲמָרִי סִיחֹן׃ י וְנִירָם אֶבְרַחֲשָׁבֹן
 עַד־דִּיבֹן וְנָשִׁים עַד־נֶפֶח אֲשֶׁר
 עַד־מִידְבָּא׃ לא וַיֵּשֶׁב יִשְׂרָאֵל
 בָּאָרֶץ הָאֲמָרִי׃ לב וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה
 לְרַגֵּל אֶת־יַעֲזָר וַיִּלְכְּדוּ בְּנֵתִיהָ
 וַיִּירָשׁ וַיּוֹרֶשֶׁק אֶת־הָאֲמָרִי אֲשֶׁר־שָׁם׃
 לג וַיִּפְּנוּ וַיַּעֲלוּ דֶרֶךְ הַבָּשָׁן וַיֵּצֵא עֹזָה
 מֶלֶךְ־הַבָּשָׁן לִקְרָאתָם הוּא וְכָל־
 עַמּוֹ לַמִּלְחָמָה אֲדָרְעִי׃ ^{מכמיר}
 לד וַיֹּאמֶר יי אֶל־מֹשֶׁה אֶל־תִּירָא
 אֹתוֹ כִּי בִידֶךָ נָתַתִּי אֹתוֹ וְאֶת־כָּל־
 עַמּוֹ וְאֶת־אֶרְצוֹ וַעֲשִׂיתָ לוֹ כְּאֲשֶׁר
 עֲשִׂיתָ לְסִיחֹן מֶלֶךְ הָאֲמָרִי אֲשֶׁר
 יוֹשֵׁב בְּחֶשְׁבֹּן׃ לה וַיָּכּוּ אֹתוֹ וְאֶת־
 בָּנָיו וְאֶת־כָּל־עַמּוֹ עַד־בִּלְתִּי

וְשָׂרוּ בְלִמְת מוֹאָב
בְּמִרְיָא דְּפִלְחִין בֵּית
דְּחֵלָא רְמַתָּא דְּאֶרְנוֹן:
יִשְׂרָאֵל כּוֹנֵן מוֹאָב אֲבָדְתוֹן
עֲמָא דְּפִלְחִין לְכַמּוּשׁ
מִסַּר בְּנוֹהֵי צִירִין וּבְנֵיתָהּ
בְּשִׁבְיָא רְמַלְכָּא
דְּאִמּוֹרָאָה סִיחּוֹן:
לֵי וּמְלִכּוּ פִסְקַת מַחֲשָׁבוֹן
עָדָא שְׁלִמֹן מְדִיבּוֹן
וְצִדְיָאוּ עַד נֶפֶח דְּסִמְיָה
עַד מִידְבָּא: לֵא וַיִּתֵּב
יִשְׂרָאֵל בְּאַרְעֵי אִמּוֹרָאָה:
לֵי וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה לְאַלְלָאֵת
יַעֲזֵר וּכְבָּשׁוּ כְּפָרְנָהָא
וְתִרְיָה יֵת אִמּוֹרָאָה דִּי
חֲמֹן: לֵי וַאֲתַפְּגִיאוּ
וּסְלִיקוּ לְאַרְחַת מַתָּנָן וּנְפֹק
עוֹג מֶלֶךְ אֲדָמָתָנָן
לְקַדְמֵיתָהוֹן הוּא וְכָל
עַמָּה דְּאַנְחָא קֶרְבָּא
לְאֶדְרֵעִי: לֵי וַאֲמַר יִי
לְמֹשֶׁה לְאֵת דְּחֵל מִנָּה אֲרִי
בִידֶךָ מִסְרִית יֵתָה וַיִּתְּפֹל
עַמָּה וַיִּת אֲרֻעָה וַיַּעֲבֹד
לְהַפְּמָא דִּי עֲבָדְתָּ לְסִיחּוֹן
מֶלֶךְ אֲדָמּוֹרָאָה דִּי יֵתָב
בְּחֻשְׁבוֹן: לֵי וַיַּחֲוֹ יֵתָה
בְּעַל הַמְּזִימִים

צירס: (ל) אשר פד מידכא . ריש נקידס
מסחר אש כי סרפס באש ויטל ראש שלס :
(לב) ויורס . כתיב ויירס . שלא קולרכו להוריסס
אלא גרמו מעלמס :

הו"א ויירם אחד חשבון שם . ויאמר כ' אל משה אל סירא קה פא :

ד"ר

הסימונים עד נפח: (לג) וישלח משה לרגל אה יעזר. המרגלים לכדוה ת אמרו לא נעשה בראשונים בעושים אנו ככם תכלתו של משה להלכה: (לד) אל תיראו אותו. שהיה משה להלחם במה תעמוד לו וזכותו של אברהם שנאמר ויבא הפלגים הוא עוג עצם מן הרפאים שהכו כדלעושר ומזכירו בעשירות קרנים (לה) כי רק עוג מלך הבשן נשאר מיתה הרפאים: (לז) ויבא אותו. משה רגנו בלדלית בצברות בהרואה עקר קוצה רב תלתי פסוקי: חבלת פרשת חת

של מואב: (כט) **אוי** לך מואב, שקנו את מואב
 שימסרו בידו: במוש, שם חלגי מואב: נתן. הנותן
 את כיוו של מואב: בשרם. סוס ופליטים ממרד ואת
 נכתיבי בשבית **אוי**: (ל) ויגרם אבר. מלכות ר שלם:
 אבר חשבו עד ריבון. מלכות ועול שהם חמוצ
 עהשבו אבר חסס וכן עד ריבון חרגוס אל בר עד כלומר
 ירי מדיבון יר לאון מלכות ועול וממלכת הים כמו
 למען היות יר לרוד עבדי: ונשים. שרין דגוסה לאון
 שחמה כר יאמר השמשלים: ונשים: חותם: עד נפח.

[illegible]

4227

ות בנותי וית כל עמה
עד דלא אשתאר לה
משויב ויריתו ית ארעה:
ונמלו בני ישראל ושרו
במשריא דמואב מעברא
לירדנא דירחו: ססס

השִׁאִיר־לוֹ שְׂרִיד וַיִּירָשׁוּ אֶת־
אֶרְצוֹ: כִּב * וַיִּסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּחֲנוּ
בְּעֶרְבוֹת מוֹאָב מֵעֵבֶר לְיַרְדֵּן יְרֵחוֹ:

פיו למדכא סי'. ימואל סימן. עז סי'.
ומפטרין ויפתח הנלעדי בשופטים סי' י"א.

ססס

הפִּתְּחָה חֻקָּתָה (בשופטים סימן יא)

וּפִתְּחָה הַנְּלַעְדִי הִיא גְבוּרָה חֵיל וְהָיָה בְּנֵי־אִשָּׁה זֹנֶה נִוְלַד גִּלְעָד אֶת־יִפְתָּח: וְהָיָה
אֶשְׁתִּי־גִלְעָד לֹא בָנִים וַיִּגְדְּלוּ בְּנֵי־הָאִשָּׁה וַיִּירָשׁוּ אֶת־יִפְתָּח וַיֵּאמְרוּ לוֹ לֹא־
תִּנְחַל בְּבֵית־אִבֵּינוּ כִּי בְנֵי־אִשָּׁה אַחֲרֵת אִתָּה: וַיִּבְרַח יִפְתָּח מִפָּנֵי אֲחֵיו וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ
טוֹב וַיִּתְּלָקְמוּ אֶל־יִפְתָּח אֲנָשִׁים רַקִּים וַיֵּצְאוּ עִמּוֹ: וַיְהִי מִיָּמָיו וַיִּלְחֲמוּ בְּנֵי־עַמּוֹן
עִם־יִשְׂרָאֵל: וַיְהִי כֹאשֶׁר־נִלְחֲמוּ בְּנֵי־עַמּוֹן עִם־יִשְׂרָאֵל וַיִּלְכוּ זָקְנֵי גִלְעָד לִקְחַת
אֶת־יִפְתָּח מֵאֶרֶץ טוֹב: וַיֵּאמְרוּ לְיִפְתָּח לָכֵה וְהָיִיתָ לָּנוּ לְקַצֵּן וְנִלְחֲמָה בְּבָנֵי
עַמּוֹן: וַיֵּאמֶר יִפְתָּח לִקְנֵי גִלְעָד הֲלֹא אִתָּם שְׂנֵאתֶם אוֹתִי וְתִגְרָשְׁנִי מִבֵּית אָבִי
וּמִדֹּעַ בָּאתֶם אֵלַי עִתָּה כֹּאשֶׁר צִרְתֶּם לָכֵם: וַיֵּאמְרוּ זָקְנֵי גִלְעָד אֶל־יִפְתָּח לָכֵן עִתָּה
שָׁכְנוּ אֵלֶיךָ וְהִלַּכְתָּ עִמָּנוּ וְנִלְחֲמָה בְּבָנֵי עַמּוֹן וְהָיִיתָ לָּנוּ לְרֹאשׁ לְכָל יוֹשֵׁב גִלְעָד:
וַיֵּאמֶר יִפְתָּח אֲלֵיהֶם גִּלְעָד אִם־כְּשִׁיבִים אִתָּם אוֹתִי לְהִלָּחֵם בְּבָנֵי עַמּוֹן וְנָתַן יְהוָה
אוֹתָם לִפְנֵי אֹנִי אִתִּי לָכֵם לְרֹאשׁ: וַיֵּאמְרוּ זָקְנֵי־גִלְעָד אֶל־יִפְתָּח יְהוָה יְהִי שְׁמֵךְ
בִּינוֹתֵינוּ אִם־לֹא כִדְבָרְךָ כֵּן נַעֲשֶׂה: וַיֵּלֶךְ יִפְתָּח עִם־זָקְנֵי גִלְעָד וַיֵּשִׁיבוּ הָעָם אוֹתוֹ
עֲלֵיהֶם לְרֹאשׁ וּלְקַצֵּן וַיַּדְבֵּר יִפְתָּח אֶת־כָּל־דְּבָרָיו לִפְנֵי יְהוָה בַּמִּצֵּפֶה: וַיִּשְׁלַח יִפְתָּח
מַלְאָכִים אֶל־מֶלֶךְ בְּנֵי־עַמּוֹן לֵאמֹר מַה־לִּי וְלָךְ כִּי־בָאת אֵלַי לְהִלָּחֵם בְּאֶרְצִי: וַיֵּאמֶר
מֶלֶךְ בְּנֵי־עַמּוֹן אֶל־מַלְאָכָיו יִפְתָּח בֶּן־יִצְחָק יִשְׂרָאֵל אֶת־אֶרְצִי בַּעֲלוֹתִי מִמִּצְדִּים
מֵאֲרֻנוֹן וְעַד־חִיבֹר וְעַתָּה חָשִׁיבָה אִתָּהּ בְּשָׁלוֹם: וַיֹּסֶף עוֹד יִפְתָּח
וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים אֶל־מֶלֶךְ בְּנֵי עַמּוֹן: וַיֵּאמֶר לוֹ כֹּה אָמַר יִפְתָּח לֹא־לָךְ יִשְׂרָאֵל
אֶת־אֶרֶץ מוֹאָב וְאֶת־אֶרֶץ בְּנֵי עַמּוֹן: כִּי בַּעֲלוֹתֶם מִמִּצְדִּים וַיֵּלֶךְ יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר
עַד־יַם־סוּף וַיָּבֹא קִדְשָׁה: וַיִּשְׁלַח יִשְׂרָאֵל מַלְאָכִים אֶל־מֶלֶךְ אֲדוֹם לֵאמֹר אֶעֱבֹרָה
נָא בְּאֶרְצְךָ וְלֹא שָׁכֵן מֶלֶךְ אֲדוֹם וְגַם אֶל־מֶלֶךְ מוֹאָב שָׁכֵן וְלֹא אֶבְרָה וַיֵּשֶׁב יִשְׂרָאֵל
בְּקִדְשָׁה וַיֵּלֶךְ בַּמִּדְבָּר וַיָּסֹב אֶת־אֶרֶץ אֲדוֹם וַיֵּלֶךְ אֶת־אֶרֶץ מוֹאָב וַיָּבֹא מִמִּדְבַר־שִׁשִׁי
לְאֶרֶץ מוֹאָב וַיִּהְיוּ בְּעֶבֶר אֲרֻנוֹן וְלֹא־כָּא בְּגִבְרֵי מוֹאָב כִּי אֲרֻנוֹן גְּבוּל מוֹאָב:
וַיִּשְׁלַח יִשְׂרָאֵל מַלְאָכִים אֶל־סִיחוֹן מֶלֶךְ־הָאֲמֹרִי מֶלֶךְ חֲשִׁבוֹן וַיֵּאמֶר לוֹ יִשְׂרָאֵל
נַעֲבֹרָה־נָא בְּאֶרְצְךָ עַד־מִקְוֵי: וְלֹא־הָאֲמִין סִיחוֹן אֶת־יִשְׂרָאֵל עֹבֵר בְּגִבְלוֹ וַיֵּאסֹף
סִיחוֹן אֶת־כָּל־עַמּוֹ וַיַּחֲנוּ בִּיהֲצָה וַיִּלָּחֶם עִם־יִשְׂרָאֵל: וַיִּהְיוּ יְהוָה אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־
סִיחוֹן וְאֶת־כָּל־עַמּוֹ בֶּן־יִשְׂרָאֵל וַיִּפְּסוּ בַיָּדִשׁ יִשְׂרָאֵל אֶת־כָּל־אֶרֶץ הָאֲמֹרִי וַיֵּשֶׁב
הָאֶרֶץ הַהִיא: וַיִּירָשׁוּ אֶת־כָּל־גְּבוּל הָאֲמֹרִי מֵאֲרֻנוֹן וְעַד־חִיבֹר וּמִן־הַמִּדְבָּר וְעַד־
חִיבֹר: וְעִתָּה יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הוֹרִישׁ אֶת־הָאֲמֹרִי מִפָּנֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְאִתָּה
תִּדְרָשׁוּ: הֲלֹא אֵת אֲשֶׁר וַיְרִישֶׁה כְּמוֹשׁ אֶתִּיה אוֹתוֹ חִירָשׁ וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר הוֹרִישׁ
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מִפָּנֵינוּ אוֹתִי גִירָשׁ: וְעִתָּה וַיִּטּוֹב טוֹב אִתָּה מִכָּל־כִּדְבָר מֶלֶךְ
מוֹאָב הַרְחֹב רַב עִם־יִשְׂרָאֵל אִם־נִלָּחֶם גִּלָּחֵם בָּם: בְּשִׁבְתָּ יִשְׂרָאֵל בְּחֶשְׁבוֹן
וּבְכַסְתִּיהָ וּבְעֶרְעוֹר וּבְכַל־הָעָרִים אֲשֶׁר עָלִיתִי אֲרֻנוֹן שָׁלַח מֵאוֹת שָׁנָה
וּמִדֹּעַ

ומדוע לא הוציתם בעת ההיא: ויגבי לאחמאתי לך ואחיה עשה אתי רעה להקחם בני ישפט. השפט היום בין בני ישראל ובין בני עמון: ולא שמע בלך בני עמון אל דברי יפתח אשר שלח אליו: ויהי על-יפתח רוח ייניעל את בלעזר ואת מנשה ועבר את מצפה נלעד וממצפה נלעד עבר בני עמון: ויבד יפתח גדר לוי נאמר אסרתון תתן את-בני עמון ביד: ויהי הוציא אשר יצא מדלת ביתי לקראתי בשוכי בשלום מבני עמון והיה לוי והעליתוהו עלה: ויעבר יפתח אל-בני עמון להקחם בם ויתגם יי בידו: ויבם מערוער ועד-בואה מנית עשרים עיר ועד אכל פרמים מכה גדולה מאד ויניעל בני עמון מפני בני ישראל:

במדבר כב בלק

אונקלוס

וירא בלק בן-צפור את כל-אשר עשה ישראל לאמרי: ויגבר מואב מפני העם מאד כי רב-הוא ויקץ מואב מפני בני ישראל: ויאמר מואב אל-זקני מדין עתה ילחכו הקהל את-כל-סביבתינו בלחך השור את ירק השדה ובלק בן-צפור מלך למואב בעת ההוא: וישלח מלאכים אל-בלעם בן-בעור פתורא אשר על-הנהר ארץ

י וחזא בלק בר צפור ית כל די עבד ישראל לאמוראי: ודחל מואבאה מן קדם עמא לחדא ארי סגיהוא נעקת למואבאה מן קדם בני ישראל: ונאמר מואב לסבי מדין כען ישצון קהלא ית כל סחרנא פמא דמלחיה תורא ית ידוקא דמקלא ובלק בר צפור מלכא למואב בעדנא ההיא: ה ושלח אנדון לות בלעם בר תורא בלק פתורין קה: מ כפור ס:

(ט) וירא בלק כל לוק דמן על ישראל: מ אור. ספק מליס כלור לקול וזכו כלור פדום מן קה מן קולח חס (מכא. וירא. שאלה שמעיה לו חס (פס). וירא. שמקדור חס פליו רחיה וירא שחל הוא פליו וירא פליו חף כאן כשיל בראה שירחל מליסיה ומסילס כל ירא מפניהם: (ג) ויגבר מואב. ויבם מערוער ועד-בואה מנית עשרים עיר ועד אכל פרמים מכה גדולה מאד ויניעל בני עמון מפני בני ישראל: (ד) וישלח מלאכים אל-בלעם בן-בעור פתורא אשר על-הנהר ארץ

רש"י

(ב) וירא בלק בן צפור את כל אשר עשה ישראל לאמרי. אמר אלו שני מלכים שהיו בשוחים עליהם לא עמדו בפניהם א אלו על אחת כמה וכמה לפיכך ויגבר מואב: (ג) ויגבר. לזון מורא כמו גורו לכס: ויקץ מואב. קץ כחיהם (כמו קצתן כחיו והוא מקרב קר): (ד) וישלח מלאכים אל-בלעם בן-בעור פתורא אשר על-הנהר ארץ. והלא מועלס היו שגורים זה את זה שנלחם המכה את מדין בשדה מואב. שכל מדין על מואב למלחמה אלא מירחמן של ישראל פשו שלום ביניהם. ומה ראה מואב לטול ענה ממדין ד כיון שראו ישראל נוחים שלא כמנהג העולם אמרו מנהיגם של אלו כמדון נהגדל כשאל מהם מהם מדמו עיקר שפתי חכמים

ו ודל וירא הוא לזון הפתונות שאלו אלו כר. ולפיכך ויגבר מואב כי מלחם ששמו אבר גם כמלך מלחם מפניהם: ד דמלכותי אל זקני מדין מוכח כעטו פלח חס לכן מקשה רש"י כיון שעשו כלום ולא היה פחד לנגד טיפוסם של כל ראה פה: אל לפי כשעור גם כשעור: ו לפי כמדרש יתפרש פתורא מכונת שותף ולפי כשעור הוא שם התקון ספח וספח

בִּלְעָם קָדָם יי בִּלְקָ בַּר
צְפוּר בִּלְכָא דְמוֹאָב שִׁלַּח
לְיָתִי: יי הָא עֲמָד דִּי נִפְק
מִמְצָרִים וּנְחָא יָת עֵין
שְׁמִי שֶׁא דִּאֲרַעָא בְּעֵין
אִיתָא לְוֹט לִי יִתָּה מְאִים
אֲבָל לֹאנְחָא בָּהּ קִרְב
וְאַתְרַכְנָה: יי וְאָמַר יי
בִּלְעָם לֹא תוֹלַע עֲמָהוּן
לֹא תְלוֹט יָת עֲמָא אֲרִי
בְרוּךְ הוּא: יי וְקָם בִּלְעָם
בְּצִפְרָא וְאָמַר לְרַבְרָבִי
בִּלְקָ אֲזִילוּ לְאַרְעֵכוֹן אֲרִי
לִית רַעְוָא קָדָם יי
דְּמִשְׁבְּקִי לְמוֹלַע עֲמָכוֹן:
יי וְקָמוּ רַבְרָבִי מוֹאָב
נֹאחֵו לְוֹט בִּלְקָ וְאָמְרוּ
סָרֵב בִּלְעָם לְמַתִּי עֲמָנָא:
וּיִי וְאֹסֵף עוֹד בִּלְקָ
לְמַשְׁלַח בְּרַבְרָבִין סְגִיאוֹן
וְיִקְרִיוּ מֵאֲלֵין: וּיִי וְאִתְּוּ
לְוֹט בִּלְעָם וְאָמְרוּ לָהּ
בְּדִנְן אֲמַר בִּלְקָ בַּר צְפוּר
לֹא כֻעַן תִּתְּנֵנָּה מִלְּמַתִּי
לְיָתִי: יי אֲרִי יִקְרָא
אֲיִקְרַנְדָּה לְחֵדָא וְכָל דִּי
יִתְּמַר לִי אֲעַבְדָּה וְאִיתָא
כֻעַן לֹא מִלְּיָת עֲמָא דְהָדִין:
יי וְאִתְּבַּר בִּלְעָם וְאָמַר

תִּרְא לֹא מִלֵּךְ עֲמָסָה שֶׁסָּפַט יי מִלֵּךְ
בְּעַל הַמְּרוֹרִים

גְּנִי' עֲבִלְלָה אֵל מוֹאָב: (יג) לֹא תִּתְּרוּ אֵל
כִּסְפִּי בְּלוֹס אֲמַר קִבֵּה לִי וְסִבְקִי'ס אֲמַר לֹא
מִתְּרוּ אֲרִי חֲסִדוֹן כֹּל דְּכֹ: (יד) מִלֵּךְ
(דְּלִיכָא לְמִינִינָא) מִלֵּךְ כִּי לְמַתִּי מִלֵּךְ בְּלוֹס הִלֵּךְ
פִּסְט מִלֵּךְ מִלֵּךְ לֹא לֵךְ בְּכִסְף מִלֵּךְ שְׂבוּחָו
נִתְּנָה לִי שְׂבוּחָו חֲסִדוֹן מִלֵּךְ דְּכִי לִמְסָו בְּכִסְף

בִּלְעָם אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים בִּלְקָ בֶּן־צְפּוֹר
מִלְכָּה מוֹאָב שִׁלַּח אֵלָיו: יי הִנֵּה הָעַם
הַיֵּצֵא מִמִּצְרַיִם וַיְבִס אֶת־עֵין הָאָרֶץ
עַתָּה לָכֶּה קִבְּהָ לִי אֶתְּוֹאֲלִי וְכָל־
לְהִלָּחֵם בּוֹ וְגַר־שִׁתּוֹ: יי וַיֹּאמֶר
אֱלֹהִים אֶל־בִּלְעָם לֹא תִלְךָ עִמָּהֶם
לֹא תֵאָר אֶת־הָעַם כִּי בְרוּךְ הוּא:
שְׁנֵי חֲמִישֵׁי בִשְׁתֵּן מַחֲבֹרִין יי וַיִּקָּם בִּלְעָם בְּבִקְרָא
וַיֹּאמֶר אֶל־שָׂרֵי בִלְקָ לָכוּ אֶל־
אֲרַצְכֶּם כִּי מֵאֵן יי לְתַתִּי לְהִלָּךְ
עִמָּכֶם: יי וַיִּקְוִמוּ שָׂרֵי מוֹאָב וַיָּבֹאוּ
אֶל־בִּלְקָ וַיֹּאמְרוּ מֵאֵן בִּלְעָם הִלָּךְ
עִמָּנוּ: וּיִסָּף עוֹד בִּלְקָ שִׁלַּח שָׂרִים
רַבִּים וְנִכְבְּדִים מֵאֲלֵה: וּיִי וַיָּבֹאוּ אֶל־
בִּלְעָם וַיֹּאמְרוּ לוֹ כֹּה אָמַר בִּלְקָ בֶּן־
צְפוּר אֶל־נָא תִמְנַע מִהִלָּךְ אֵלָיו:
יי כִּי־כִבֵּד אֲכַבְּדְךָ מְאֹד וְכָל־אֲשֶׁר־
תֹּאמַר אֵלָי אֲעִשֶׂה וּלְכֶּה־נָא קִבְּהָ
לִי אֶת הָעַם הַזֶּה: יי וַיַּעַן בִּלְעָם
וַיֹּאמֶר אֶל־עַבְדֵּי בִלְקָ אֲסִיתִן־לִי

רִשְׁוִי

(יב) לֹא תִלְךָ עִמָּהֶם. אֲמַר לוֹ אִם כֵּן אֲקַלְסִי מִקּוֹס
אֲמַר לוֹ מ לֹא תִתְּרוּ אֵל מוֹאָב. אֲמַר לוֹ אִם כֵּן אֲבִרְכֶם
אֲמַר לוֹ אִינִי לְרִיכִים לְבִרְכַתְךָ כִּי בְרוּךְ הוּא מִשַׁל אֲזִמְרִים
לְרַעְוָה (סָפִא לְדִבּוּרָה) לֹא מִדּוּכְשִׁיךָ וְלֹא מִעוֹקֶיךָ:
(יג) לְהִלָּךְ עִמָּכֶם. אֲלֵא עַם שְׂרִים גְּדוּלוֹס מִכֵּס לְמַדִּס
שְׂרוּחַ גְּבוּוּהָ וְלֹא רַעַב לְגִלְיָה שְׂהוּא בְּרַשְׁתּוֹ שֶׁל מִקּוֹס אֲלֵא
בְּלוֹסוֹן גְּסוּת לְשִׁיכָךָ וְיוֹסֵף עוֹד בְּלוֹס: (יד) כִּי כִבֵּד
עֵינֶיךָ שְׂפָתֵי חֲכָמִים

בְּלוֹס לְטַפּוֹת כִּי הוּא טַפָּה) אֲמַר טַפּוֹת שְׂאִין הַכֹּל
גִּלְיוֹ לְפָנֵינוּ אִין דַּעַתוֹ שׁוֹה פִּלְיוֹ אִף אִנִּי אֲרַחֵה עַת שְׂבוּכָל
לְקַלָּ וְלֹא יִבִּין: (י) בִּלְקָ בֶּן צְפוּר וְנִי. אֲעִיפִי שְׂאִינִי
חֲסוֹב בְּעֵינֶיךָ חֲסוֹב אִנִּי בְּעֵינִי ל הַמְלִכִּים: (יא) קִבְּהָ
לִי. ו קִשָּׁה מִתְּרָה לִי שְׂהוּא טוֹבָק וּמִפְרָשׁ: וּגְרַשְׁתּוּ.
מִן הַעוֹלָם וְכָלֵל לֹא אֲמַר אֲלֵא וְאַלְרַשְׁנוּ מִן הָאֲרֶץ אִינִי
מִכְּסָף אֲלֵא לְהִסְרַעַם מַעֲלִי וְכָלֵס הִיָּה שׁוֹלָם וְיִתֵּר מִבְּלוֹס:
עֵינֶיךָ שְׂפָתֵי חֲכָמִים
בְּלוֹס שְׂהוֹת שְׂרִים רַבִּים וְנִכְבְּדִים מֵאֲלֵם. טוֹבָת שְׂאִינִי לֵסֵס שְׂמִי אִין כְּטוֹדוֹ כִּי: ל וְלֵסֵס כְּטוֹב מִלֵּךְ מוֹאָב: וּפ לֵסֵס כְּטוֹב. כְּטוֹב

מלאכא דיי מעמד
בארמא וחרפה שלימא
בידה וסמא אפגא מן
ארמא נאולת בחקלא
ומחא בלעם ית אפגא
ל אסמיתיה לארמא:
כי וקם מלאכא דיי
בשביל פרמא אתרא
דגדרא מקא וגדרא
מכא: כי וחות אפגא ית
מלאכא דיי ואדחמקת
לבתלא ודחמקת ית רגלא
דבלעם לכתלא ואוסף
לממחה: כי ואוסף
מלאכא דיי למעבר וקם
באתר עקדי פית ארם
למסמית
ולסמאלא: כי וחות אפגא
ית מלאכא דיי ורבעת
החות בלעם וחקף רגזא
דבלעם ומחא ית אפגא
בחרמא: כי ופתח ית
פומא דאתנא ואמרת
לבלעם מה עבדית לך
ארי מתיני דגן תלת
זמני: כי ואמר בלעם
לאתנא ארי מתיני אלו
פון אית חרבא בידי ארי
כען קטלתיה: לא ואמרת
אתנא לבלעם הלא אנא
אפגא די רכבת עלי
בעל העורים

פתי מלא פתי הכניס אל המסע: (ל) פתי
לכני חסוד: מלא וי"ו שם דברים חסוד
(ל) פתי: כעמול הקרי: כעמול דברא פ"ק דעכ"ה פ"ל: ש"פ: רפס"ה

הדרך ונתלך בשדה הניך בלעם את
האתון להטתה הדרך: כי ויעמד
מלאך יי במשעול הפרמים גדר
מזה וגדר מזה: כי ותרא האתון
את מלאך יי ותלחץ אל הקיר
ותלחץ את רגלו בלעם אל הקיר
ויספ להכתה: כי ויוסף מלאך יי
עבור ויעמד במקום צר אשר אין
דרך לגמות ימין ושמאל: כי ותרא
האתון את מלאך יי ותרבץ
תחת בלעם ויחר אף בלעם ויך
את האתון במקל: כי ויפתח יי
את פי האתון ותאמר לבלעם מה
עשיתי לך כי הביתני זה שלש
רגלים: כי ויאמר בלעם לאתון כי
התעללת בי לו יש חרב בידי כי
עתה הרגתיה: ויתאמר האתון אל
בלעם הלא אנכי אתנך אשר
רכבת עלי מעורך עד היום הנה

הוא כלה אני חסוד: פ"ל ר סקוד: ש"פ: רפס"ה
רש"י

אחר, רשע זה הניח כלי אומנותו רשעו ויניק של עובדי
כוכבים בחרב והוא בא עליהם כפיו שהוא עצמות שלהם
אף אני אחפוש את שלו ואבא עליו באומנותו וכן היה
סופו ואת בלעם בן בעור הרגו בחרב: (כד) במשעול
בחרומו בשביל וס' אם ישפוק פסר שומרון לשעלים.
פסר הנדבק בכפות הרגלים כהלוכן וכן מי מדד כשעלו
מס. כרגליו והלכו: גדר מזה וגדר מזה. סתם גדר
של אנשים הוא: (כה) ותלחץ. היא עממה: ותלחץ.
עיקר שפרי חבמים

ד העלך יכול להיטות גם בלא הכי וק' לתפוס כלי אומנותו השם הכתוב: ה' רל' לכו' לו ש' אכזות הס' מגינים על ישימא

ההסבן הסבנתי לעשות לך כה
ויאמר לא: לא ויגל יי את עיני
בלעם וירא את מלאך יי נצב
בדרך וחרבו שלפה בידו ויקד
וישתחו לאפיו: ויניאמר אל מלאך
יי על מה הבית את אתנך זה
שלוש רגלים הנה אנכי יצאתי
לשמן כי ירט הדרך לפני:
ליתראני האתון ותט לפני זה שלש
רגלים אולי נטתה מפני כי עתה
גם אתכה הרגתי ואותה החייתי:
ויאמר בלעם אל מלאך יי
חטאתי כי לא ידעתי כי אתה נצב
לקראתי בדרך ועתה אסרע
בעיניך אשובה ליי: ויניאמר מלאך
יי אל בלעם לך עם האנשים

מדאיתך עד יומא קדון
המלאך אליפא לטעבר
לך בדין ואמר לא:
לא ויגלא יי את עיני בלעם
והוא ית מלאכא דיי
מעמד בארחא ומרבה
שליפא בידה וברע
וכניד לאפיה: לב ואמר
לה מלאכא דיי על מא
מחמא ית אתנך דגן
תלת זמנין הא אנא
נפקית למסמן ארי גלי
קדמי דאת רשי למור
בארחא לקבלי: ויחזותני
אתנא וסמית מן קדמי
דגן תלת זמנין אל פון לא
סמית מן קדמי ארי בען
אף יתך קטלית ויתה
קומית: לב ואמר בלעם
למלאכא דיי תבית ארי
לא ידעית די את מעמד
לקדמותי בארחא וכען
אם ביש בעיניך אתוב
לי: לב ואמר מלאכא דיי
לבלעם אל עם גובריא

בעל הטורים

(א) מלאך ה' בדרך. בני גבריאלי המלאך:
(ב) הכה אבי ילאהי. אסן. אלהי משה
מקדח רחמים שמלאך רחם ה' (ג) אומה.
בני כנא. ב' דברים חסד: וטוס

ה' יא הכען כפניו מכדדן ק' פ' ד: וברעו שלכ טוס יא: יי יעט הדך שס פס פנחוס פו
רש"י

אותך כלומר לא העכבה בלכך קראתך ה' על ידי כי
גם ההריגה: ואותה החייה. ועתה ממני שדירה
והוכיחתך ולח יכולת לעמוד בתוכחה כמו שכתוב ויאמר
לא. הרגתה ו שלא יאמר ו היא שסלקת את בלעם
בתוכחה ולא יכול להשיב שחם המקום על כבוד הבריות
וכן ואת הכהמה תהרגו וכן והרגת את האש ואת
הכהמה: (לד) כי לא ידעתי. גם זה גמטו ועל כרחו
קודם שהוא היה משתכח שדוע דעת עליון ואל העיד
לא ידעתי: אם רע בעיניך אשובה ליי. להחריס נגד
המקום היא תשובה ו ו אמר לו הוא בעצמו צווי ללכת
ואתה מלאך מכעל את דבריו למד הוא בכך שאומר דבר
ומלאך מקווה אמר לאברהם קח נא את בן וגו' ופי'
מלאך בעל את דברו אף אני אם רע בעיניך נריך חמי
לשוב: (לה) לך עם האנשים. בדרך שאלם רונה לייך
עיקר שפתי חבמים

אומה שלמה בפיו ולחמנו ון לריך לכלי ויון: (ל) ההסבן
הסבנתי. כתרומו וכן הלך יסכן גבר. ור"ד מרחא
זה בנמ' אמרו ליה מאי עממא לא רכבת אסוסיא אמר
לכן ברטיבא א שלי ליה כו' קדאי' במסכת עבודת
כוכבים: (לז) כי ירט הדרך לפני. רבותיו חכמי
המשה דרשו משריקו ב יראה רחם נטמה בשביל
שהדרך לפני כלומר נקלטה ולקטיני. ילפי משמשו
כי מרד הדרך לפני לטון רעט כי רלתי בעל הדרך
שחרד ומהר הדרך שהוא לבעט ולהמרותי ומקרא קצר
הוא ד כמו וכל דוד. לישא אחרינא ירט לשון רלון
וכן ועל ידי רשעים ירטני מפיים ומנחם אותי ע"י
רשעים שאין אלא מקניטים: (לג) אולי נבמה. כמו
לולא פעמים שאולי משמש בלשון לולא: גם אתכה
ורגתה. הרי זה מקרא מפורסם וכו' כמו גם הרגתי

ואל ילאהי: א שהוא רועה נאמר כשד: בשפתי מרחה אותי: ור"ל ממני ליק נטמה ושביל הדרך הוא נגד רלוי לכן כר"ל חילול
ד כי חסדים ותי תיבות. וכן רלוי ליה כי ירט (חכד ויחכד) וללא (חלה) בעל סדך. סדך נגד: ה' רל ארש לך. משמשת
סמכות כן רוח. כי אם למעשה מפני כיוון ס' כד איתך ואתה החיית. ועת: כשדור הוא ס' טופר כתיבו ואתה הכנתי ומפני שם
שלא יאמר כי: ו כי הוא משמעות דבריו כשה אמר בעיניך:

וְאֵפֶס אֶת־הַדָּבָר אֲשֶׁר־אָדָּבָר
 אֵלֶיךָ אֲתוֹ תִּדְבָּר וַיֵּלֶךְ בִּלְעָם עִם־
 שְׂרֵי בָלָק: לו וַיִּשְׁמַע בָּלָק כִּי בָא
 בִלְעָם וַיֵּצֵא לִקְרָאתוֹ אֶל־עֵיר
 מוֹאָב אֲשֶׁר עַל־גְּבוּל אֲרֻנָּא אֲשֶׁר
 בְּקֶצֶה הַגְּבוּל: לו וַיֹּאמֶר בָּלָק אֶל־
 בִּלְעָם הֲלֹא שְׁלַחְתִּי אֵלֶיךָ
 לִקְרֹאֲלֶךָ לָמָּה לֹא־הִלַּכְתָּ אֵלַי
 הֲאִמְנָם לֹא אוֹכַל בְּכַדְךָ: לח וַיֹּאמֶר
 בִּלְעָם אֶל־בָּלָק הִנֵּה־בֹאתִי אֵלֶיךָ
 עַתָּה הִיכַל אוֹכַל דְּבַר מְאוֹמָה
 תִּדְבָּר אֲשֶׁר יֵשִׁים יְהוֹם בְּפִי אֲתוֹ
 אֲדַבֵּר: רביעי ששי כשהן מחוברין לט וַיֵּלֶךְ
 בִּלְעָם עִם־בָּלָק וַיְבֹאוּ קְרִית־חֲצוֹת:
 ס וַיַּזְבַּח בָּלָק בָּקָר וְצֹאן וַיִּשְׁלַח
 לְבִלְעָם וּלְשָׂרִים אֲשֶׁר אֵתוֹ: מא וַיְהִי
 בְּבֹקֶר וַיִּקַּח בָּלָק אֶת־בִּלְעָם וַיַּעֲלֵהוּ
 בְּמֹוֹת בָּעַל וַיִּרְאֵם שֵׁם קֶצֶה הָעָם:
 כג וַיֹּאמֶר בִּלְעָם אֶל־בָּלָק בְּנֵה־
 לִי בֹזֶה שְׂבָעָה מִזְבְּחֹת וְהִבֵּן לִי
 בֹזֶה שְׂבָעָה כִּפְרִים וְשְׂבָעָה אֵילִים:

וַיִּחְדֹּד יֵת פְּתוּמָא דִּי
 אֲמַלְל עֲמֹךְ יֵתָה תְּמַלְלִי
 נְאוּל בִּלְעָם עִם רַבְרַבִּי
 בָּלָק: לו וַיִּשְׁמַע בָּלָק אֲרִי
 אֲתָא בִלְעָם וּגְפֹס
 לְקַדְמוֹתָהּ לִקְרָתָא
 דְּמוֹאב דִּי עַל־תְּחוֹם אֲרֻנָּא
 י בְּסִטְרָא תְּחוֹמָא:
 לו וַיֹּאמֶר בָּלָק לְבִלְעָם הֲלֹא
 מִשְׁלַח שְׁלַחִית לְתִתְךָ
 לְמַקְרִי לָךְ לָמָּה לֹא
 אֲתָתָא לְתִיתִי הַבְּקוּשָׁמָא
 הוּיָתָא אָמַר לִית אֲנָא
 יְכִיל לְיִקְרוּמְךָ: לח וַיֹּאמֶר
 בִּלְעָם לְבָלָק הֵא אֲתִיתִי
 לְתִתְךָ כְּעֵן הַמִּיכַל וְכִנְיָא
 לְמַלְלָא מְדַעַם פְּתוּמָא
 דִּישְׁוִי יי בְּפוּמִי יֵתָה
 אֲמַלְל: לט וְנְאוּל בִּלְעָם עִם
 בָּלָק וַאֲתוֹ לְקֶרֶת
 מְחוֹזוֹתֵי: ס וּגְבַם בָּלָק
 תּוֹרִין וְעֵן וְשִׁלַּח לְבִלְעָם
 וּלְרַבְרַבָּא דִּי עֲמָה:
 סא וְהִנֵּה בַצְּפָרָא וּדְבַר
 בָּלָק יֵת בִּלְעָם וְאִסְקָה
 לְרִמָּת דְּמַלְתָּה וְחֹזָא
 מִמֶּמֶן קֶצֶת מִן עֲמָה:
 א וַיֹּאמֶר בִּלְעָם לְבָלָק בְּנֵה
 לִי הִבָּא שְׂבָעָא מִדְּבָחִין
 וְאֲתָקֵן לִי הִבָּא שְׂבָעָא
 תּוֹרִין וְשְׂבָעָא דְכִרְיִין:

בעל המורים

סדינין. מלא וי"ו מסיבית אותו ו
 ונכתבה ביום ו' בין השמיים: (לה) כתי
 מרי פלח. כתי. כתי מלאך יתן וס
 וסוד יוד כתי לכתובי אל בלק: (לו) כתי
 ח' לילין. וס פסח חזוב כי כן פסח פ' ס

רש"י

כֵּה מְלִיכִין אוֹתוֹ: לך עִם הָאֲנָשִׁים. כי מִלְּקֵךְ עֲמָה
 יִסְכֹּף לִיחָד מִן הָעוֹלָם: וְאֵפֶס. על כִּדְבָר ח' אֵת הַדְּבַר
 חֲסֵר לִדְבַר זָנוּ: עִם שְׂרֵי בָלָק. שֵׁם לְקַלֵּם כְּמוֹתָם:
 (ט) וַיִּשְׁמַע בָּלָק. שֵׁם שְׁלוֹמִים לְבִשְׂרוֹ: אֵל עֵיר מוֹאָב.
 מִל מִסְטָרִין שְׁנֵי עֵיר הַשְּׂעִיבָה שְׁנֵי לומר רָאָה מִה אֵלֵי
 עֵקֶר יִשְׂרָאֵל חֲבָמִים
 ח' אֵפֶס הוּא כִפְרֵי כְעֵין מְסִיבֵי מִתְחַלְתִּי
 ח' אֵפֶס הוּא כִפְרֵי כְעֵין מְסִיבֵי מִתְחַלְתִּי
 ח' אֵפֶס הוּא כִפְרֵי כְעֵין מְסִיבֵי מִתְחַלְתִּי
 ח' אֵפֶס הוּא כִפְרֵי כְעֵין מְסִיבֵי מִתְחַלְתִּי

אָמַר אֶלְעָזָר בֶּן־זִכְרְיָה
וַיֵּאמֶר אֶתְרֵכָה דָּלָא
תִּרְכֹּה יי: אֲדָרִי מְרִישׁ
מִכֵּנָה חֲזִיתָהּ וּבִרְמָתָהּ
סִכִּיתָהּ הִיא עָמָא
כְּלָחוּדִיהוֹן עֲתִידִין
רַחֲמֵינוּן עֲלָמָא וּבְעַמְמָא
דָּא יִתְגַּנוּן גְּמִירָא יי מִן
יִכּוּל לְמַמְנִי דַעֲדָא
דְּבִית וַעֲקֵב דְּאִמִּיר
עֲלִיהוֹן יִסְגֹּן כַּעֲפָרָא
דְּאַרְעָא אִוְדָא מֵאַרְבַּע
מִשְׁרֵיתָא דִּישְׂרָאֵל תַּמּוּת
נַפְשֵׁי מוֹתָא דְקִשְׁמוּתֵיהּ
וַיְהִי סוֹפִי כּוֹתָחוֹן:
וַאֲמַר בְּלֶקֶב לְבָלְעֵם מָה
עֲבָדָת לִי לְמִיָּט סָנְאִי
וּבִרְתִּיק וְהָא בִּרְכָא
וּבִרְכַת לְחוּן יי וְאַתְב
וַאֲמַר הָלֹא יָת דִּישׁוּי יי
כְּפֹמִי יָתָה אֲמַר
לְמַלְאַ: יי וַאֲמַר לָהּ
בַּעַל הַטְרִיִּים

בעל השירים

[illegible]

רמב"ם

עיקר שפ
ב ימים קאי על אבות. ובכיות על האמהות: ל וקאי על ה
לעט: ב ותרומם רובע מלשון ארבעס. ופי מזה שג

ב' לרים קלי מל אבות, ובעשות על האמהות: ל' וקלי על תחלת האקרא, כי הלידים והבעות אשר הם זכו לו אשר
 יצאו לבעות: מ' ותרגום רובע משלש ארבעה, ופי' מהם שגדלם הפכה הלי גמי על וחסר, ופי' מהם את מחסר גמי:

וּקְבַנּוּ לִי מִשָּׁם: יי וַיִּקְחֵהוּ שָׂרָה
צָפִים אֶל־רֹאשׁ הַפְּסָנָה וַיִּבֶן שְׂבָעָה
מִזְבַּחַת וַיַּעַל פָּר וְאַיִל בְּמוֹזְבַּח:
וַיֹּאמֶר אֶל־בָּלָק הִתִּיצֵב כֹּה
עַל־עֲלֹתֶיךָ וְאַנְכִי אֶקְרָה כֹּה: וַיִּקְרָ
יִי אֶל־בָּלָעָם וַיֵּשֶׁם דָּבָר בִּפְּנֵי
וַיֹּאמֶר שׁוּב אֶל־בָּלָק וְכֹה תִדְבֹר:
וַיִּבְאֵהוּ וְהִנֵּנִי צָבַע עַל־עֲלֹתֶיךָ וְשָׂרִי
מוֹאָב אֵתוֹ וַיֹּאמֶר לוֹ בָּלָק מַה
דָּבָר יי: וַיֵּשֶׁא מִשְׁלוֹ וַיֹּאמֶר
קוּם בָּלָק וּשְׁמָע הָאֵזִינָה עֲדֵי בְנֵי
צֹפֵר: יי לֹא אִישׁ יֵאָכֵל וַיִּכְּבֹּד וַיִּבֶן־
אָדָם וַיִּתְנַחֵם הָהוּא אָמַר וְלֹא
יַעֲשֶׂה וַדְּבָר וְלֹא יִקְיֶמְנָה: כ הִנֵּה
בָרַךְ לִקְחָתִי וַיְבָרֶךְ וְלֹא אֲשִׁיבָנָה:

ה' יא ב ויבן בלעם קרן ואלו קרנות הם:

בָּלָק אִיכָּה בְּעַן עִם
לְאַחֵר אַחֲרֵי דִתְחֻנָּה
מִמֶּנּוּ לְחֹרֶץ קִצְתָּהּ תִּחְוֶה
וְכֵלָה לֹא תִחְוֶה וְתִלְוֶה
לִי מִמֶּנּוּ: יי וַדְּבָרָה
לְחַקֵּל סְבוּתָא לְרִישׁ
רְמָתָא וּבְנָא שְׂבָעָא
מִדְּבָחִין וְאַחֲרָיוֹר וְדָכַר
עַל כָּל מִדְּבָחָא: וַיֹּאמֶר
לְבָלָק אֲתַעֲמֵד הָכָא עַל
עֲלֹתֶיךָ וְאַנָּה אֶתְקַמִּי עַד
כָּא: יי וַעֲרַע מִימֵר מִן
קָדָם יי לְבָלָעָם וְשָׂרִי
פְתֻנְמָא בְּפִימָה וַיֹּאמֶר
תּוֹב לָתֵת בָּלָק וְכִדּוֹן
תִּמְלִיץ: יי וְאַתָּה לִוְתָּהּ
וְהוּא מַעֲתֵד עַל עֲלֹתָהּ
וְדִבְרֵי מוֹאָב עִמָּה וַיֹּאמֶר
לָהּ בָּלָק מָה מִלִּי יי:
וַיֹּאמֶר מִתְּלָה וַיֹּאמֶר קוּם
בָּלָק וּשְׁמָע אֲצִיתִי לְמִימְרֵי
בֶר צֹפֵר: יי לֹא כְמִלִּי בְנֵי
אֲנִישׁ מִימֵר אֵלֶּהא בְנֵי
אֲנִישׁ אֲמִרִין וּמְכַדְבִּין
וְאַף לֹא פְעוּבְדֵי בְנֵי
בִשְׂרָא דִי אֲנִין גְּזוּרִין
לְמַעַבְד וְתִיבִין וְתִמְלִיכִין דְּהוּא אָמַר וַעֲבַד וְכָל
מִימְרָהּ מִתְקַם: יי קָא

רש"י

סלה: תמת נפשי מות ישרים. שנה: (יח) קום בלק. כיון שראהו מתחנן בו נתכין לנעתח עמוד על רגליו לירק רשאי לישב ואני שוח אלק בשליחותי של מקום: בנו צפור. לשון מקרה הוא זה כמו חיתו יער וסויתו ארץ. למעניו מים: (יט) לא איש וגו'. כבר נשבע להם להביאם ולהורישם ארץ שבעה חומות. ואתה סבור להמיתם במדבר: הווא אמר וגו'. בלשון תימה צויתנו ותיכין ופתחתי. חוררס וגולגלין לחוררס: (כ) הנה בריך לך לחתני. אתה שאלני מה דבר ה' קבלתי ממנו ק לברך אותם (כ"א) ברך כמו לברך: וברך ולא אשיבנה. הוא ברך אותם ואני לא אשיב את ברכתו: וברך. כמו וברך וכן הוא גורת רש"י כמו אייב חרף כמו חרף וכן וכזע בך. המהלל ומברך את הגויל וחומר אל חירם כי לא תעשם שלום יסיה לך מרגיו הוא להקדיה. ואלן עיקר שפתיה הבחיה ועל מה שלא ראה עוד לבוב אל בלק אמר לו שוב אל סלג ובר: פ דמה היה לך לאלי. והוא בא אליו להנחלתו וכוונתו יאמר לו אלא לשון לחוק הוא: צ וגלגלן חתנכם וישן משה. פ שאל מוסב על כן אדם שם דרכם כך: ק ר"י פי ערך אע"פ לוי רק הוא מקור וכו' ומה

בָּרְכוּן קִבְּלִית וְאֶבְרָכֵי
 פִּי שְׂרָא וְפֹא אֶתְנָה
 בְּרַבְתִּי מִנְּהָ: כִּי אֶסְתַּבְּלִית
 פִּיִּת פִּלְחִי גִלְוִלִין בְּדִבּוּיִת
 יַעֲקֹב וְאַפֵּי עֲבָדֵי לֵאמֹר
 שְׁקֵר בִּישְׂרָאֵל מִימְרָא דִּי
 אֱלֹהֵהוֹן בְּסַעֲדַהוֹן
 וּשְׂכִינִת מַלְכְּהוֹן בִּיגִיחֻזִּין:
 כִּי אֶפְהֵא דְאַפְקִינוּן מִמְצֵרֵי
 תַּקְפָּא וְרוּמָא דִּילָהּ:
 כִּי אֲרִי לֹא נִחְשִׂיא זִכֹּן
 דִּימֵיב לְדִבִּית יַעֲקֹב וְאַפֵּי
 לֹא קִסְמִיא רַעֲן בְּרַבּוּת
 בֵּית יִשְׂרָאֵל פִּעְדוֹן תֵּאמֹר
 פִּיִּת יַעֲקֹבִי שְׂרָאֵל מַה עֲבַד
 אֱלֹהָא: כִּי הָא עָמָא
 פִּלִּיתָא שְׂרִי וְכִבְרִיא
 יִתְנַסֵּל לֹא יִשְׂרִי בְּאַרְעָה
 עַד דִּיקְמוּר קְמוּר וְנִכְסִי
 עֲמִמִּיא יִירֵת: כִּי וְאֵמֹר
 בִּלְק לְבָרְעִם אֵפִי מִלִּט
 לֹא תִלְוִינֵנוּן אֶפְרַבְרָא

תְּבַרְכֵנוּן : כִּי וְאַתָּה בָּרָךְ

בעל המורים

77

לומר בך שם דבר שאל"כ היה נגל
 תחת הרי"ם) וסעמו למעלה
 פעל הוא נקוד קמץ קטן (רל"ג
 כפא) לא הביט ארץ ביעקב וגו'
 פסוקו היה נדבס מרים נאם:
 שביעבב ששכר עשירין על דבריו
 להתבונן באוניות ש שלהם ובעמל
 דתו: עמל. לשון עבירה כמו
 ודעם חבית. לפי שהעבירה היא
 חטא אלהיו עמו. אפילו מעשיית
 זו מתוכן: ותרועת מלך בו.
 רעה דוד. אוהב דוד. ויהיה
 אונקלום ושכית מלכהו ביניהן:
 מעצרים. אחת אמרת הנה הם
 מעצרים אלה האלהים הנוצרים: ב
 כחוקף רוס ת וגובה שלו וכן וכן
 המה. ואומר אני שהוא לשון ועוף
 וגובה א. וחוקף רב הוא. ותר
 וגובה. דלא תעופות רוס. וזה
 אלו ב השדים: (כן) כי לא נחש
 הם בברכה שאין בהם מנחשים וק

הוא מקר מכלים: ש' לשון חן: ח
והוא הוא במבש. והוא אל

בָּלֶק הָלֹא דִּבַּרְתִּי אֵלָיְךָ לֵאמֹר כָּל־
אֲשֶׁר יִדְבָּר יְיָ אֵתוֹ אֶעֱשֶׂה׃
שְׂשִׁי שְׂבִיעִי כִשְׁהֵן מְחֻבְּרִין כֹּחַ וַיֹּאמֶר בָּלֶק אֶל־
בָּלָעַם לְכֵה־נָא אֶקְחֶךָ אֶל־מְקוֹם
אֲחֵר אִילָנֵי יִישָׁר בְּעֵינֵי הָאֱלֹהִים
וְקָבְתוּ לִי מִשָּׁם׃ כִּי וַיִּקַּח בָּלֶק אֶת־
בָּלָעַם רֹאשׁ הַפְּעֹזֹר הַנִּשְׁקָף עַל־
פְּנֵי הַיְשִׁימֹן׃ כִּי וַיֹּאמֶר בָּלָעַם אֶל־
בָּלֶק בְּנֵה־לִי בֹזֶה שְׁבַעַה מְזֻבָּחַת
וְהִכֵּן לִי בֹזֶה שְׁבַעַה פָּרִים וְשְׁבַעַה
אֵילִם׃ וַיַּעַשׂ בָּלֶק כַּאֲשֶׁר אָמַר
בָּלָעַם וַיַּעַל פָּר וְאֵיל בְּמִזְבֵּחַ׃
כִּד וַיֵּרָא בָלָעַם בִּי מִיָּוֵב בְּעֵינָי וַיֵּי
לְבָרְךָ אֶת־יִשְׂרָאֵל וְלֹא־הִלֵּךְ
כַּפְּעִים־בַּפַּעַם לִקְרֹאת נַחֲשִׁים
וַיֵּשֶׁת אֶל־הַמַּדְבָּר פָּנָיו׃ ד וַיֵּשֶׁא
בָלָעַם אֶת־עֵינָיו וַיֵּרָא אֶת־יִשְׂרָאֵל
שֹׁכֵן לְשִׁבְמוֹ וְתַחֲתֵי עַלְיוֹ רוּחַ
אֱלֹהִים׃ וַיֵּשֶׁא מִשָּׁלוֹ וַיֹּאמֶר

יִי יִתְּחֵה אַעֲבֹד׃ כו וַאֲמַר
בָּלֶק לְבָלָעַם אֵיתָא כְּשֵׁ
אֲדִבְרִנְךָ לְאַחֵר אַחֲרָ
מָאִים יְהִי בְּעָא מִן קִדְּם
וְתַלְמוּתָא לִי מִמֶּנּוּ׃
כז וַיְדַבֵּר בָּלֶק יֵת בָּלָעַם
רִישׁ מִתְּאֲדָמָס תַּפְּיָא עַל
אֲפִי בֵית יִשְׁמָוִן׃ כח וַאֲמַר
בָּלָעַם לְבָלָק בְּנֵה־לִי הַבָּא
שְׂבַעַה מְדַבְּחִין וְאֶתְקִין לִי
הַבָּא שְׂבַעַה תּוֹרִין
וְשְׂבַעַה דְּכִרִין׃ ל וַעֲבַד
בָּלֶק כְּמָא דִּי אָמַר בָּלָעַם
וְאִסַּק תּוֹר וְדָבָר עַל כָּל
מְדַבְּחָא׃ מ וַחֲזָא בָלָעַם
אֲרִי מִקִּין קִדְּם יִי לְבָרְכָא
יִתִּישְׂרָאֵל וְלֹא תִלָּךְ בְּזִמְנָ
בְּזִמְנָ אֵלְהֹן לְקִדְּמִית
נַחֲשִׁא וְשׁוֹי לְקִבְלָ עֲגִלָּא
דְּעַבְדֵּי יִשְׂרָאֵל בְּמִדְּבָרָא
אֲפֹתָהּ׃ נ וַיִּקַּף בָּלָעַם יֵת
עֵינוֹתָי וַחֲזָא יֵת יִשְׂרָאֵל
שֹׁכֵן לְשִׁבְמוֹ וְיִשְׂרָת
עַלְתֵּיהּ רוּחַ נְבוּאָה מִן
קִדְּם׃ ז וַיִּמְלֵךְ מִתְּלָה
נֹאמַר אָמַר בָּלָעַם בְּרָה
בְּעֹזֵר וַאֲמַר בְּרָאדְשִׁיפִיר

זולרות אהרן

אלה סוף פ' כזכור פ' חיי אדם : ואלה
הנבואות מפי ב' מלכ' פ' ז' מלכ' פ' ז'

נָאִם בָּלָעַם

רשי

רשון וכן גם לי גם לך לא יהיה. וכן גם בחור גם
בתולה (כו) וקברו לי. אין זה לשון זוו כמו וקברו
אלה לשון עתיד אולי יישר בעיניו וחקבנו לי משם.
מלדירש בלעז (פלוכטן שעלטען) : (כח) ראש הפעור.
קוסם היה בלק וראה שהן עתידין ללקות על ידי פעור
ולא היה יודע כמה אמר שמה הקללה תהול עליהם משם
וכן כל המזומים בכוכבים רואים ואין יודעים מה רואים׃
(א) וירא בלעם כי טוב וגו'. אמר איני צריך לדדוק
הקברים כי לא חספון לקללם ולא הלך בפעם בפעם.
עיקר שפתי חכמים

הם שאמר לא ישכר רעו כל פשה שלא ימות עד יאכל ט' : ו רצ' שאמר אל מן סעול שפתי נחמד ז'
נחמד

ישראל הרגו איש אנשיו הנצמדים
לבעל פעור: והנה איש מבני
ישראל בא ויקרב אל אחיו את
המדינית לעיני משה ולעיני כל
עדת בני ישראל והמהבכים פתח
אהל מועד: וירא פינחס בן
אלעזר בן אהרן הכהן ויקם מתוך
העדה ויקחחרמח בידו: ויבא אחר
איש ישראל אל הקבה וידקור
את שניהם את איש ישראל ואת
האשה אל קבתה ונתעצרה מגפה
מעל בני ישראל: ויהיו המיתים
במגפה ארבעה ועשרים אלף:

משה לביני ישראל
קטלו נבר גברותי
דאחברו לבעלא פעור:
והא נברא מבני ישראל
אתא וקרב לות אחותי ית
מדינתא לעיני משה
ולעיני כל בנשנא דבני
ישראל ואנון בכן פתור
מישכן זמנא: והוא
פינחס בר אלעזר בר
אהרן בנא וקם כגו
בנשנא וניסב רמחא
בידה: ועל פתור נברא
בר ישראל לקבתא ובע
ית מדינתו ית נברא בר
ישראל וית אתתא
למשהא ואתכלי מותנא
מעל בני ישראל: ויהיו
דמיתו במותנא עשרין
וארבעא אלפין: פפפ

הוא הכהנים שם כד: ורבה כהנים שם:
וירא פינחס שם ס' הוסיף פרש חזרי
פופ: ויקח חרמח סהרין שם חלון קור: הכנס
שלין שם: ואלה השנים אל קבתה שם: ויבאו
הכמות סהרין מד פפ

בעל המורים

(ו) ויקח וכו' חותים חרש עשאל חס:

רשי

עמד משה כנגד ששים שנאמר ויטקן עד אשר דק
גוי: וכלן דסודיו: אלא כדי שיבא פינחס ויטול את
הראוי לו: (ו) וירא פינחס. ראה מעשה וזכור הלכה
אמר לו למשה מקובלני ממך הכועל ארמית קנאין פונען
זוי אל קריינא דאגרתא איהו ליהוי פרונוקא. מיד
ויקח רומח בידו גוי: (ח) אל הקבה. אל האהל:
אל קבתה. כמו הלחיים והקבה כוון בתוך זכרות
של זמרי וקצות שלה ורלו כולם שלא לחסם הכנסה
והרכה נסים ב נעשו לו וכו' כדאיתא התם:

חסלת פרשת בלק

עיקר שפתי הכהנים

תפא: ש ופסו כזה כי היא נתגיירה בלחמ: י וכשנת פשטה דוקא וכו' אין מורין לו לעשות. פ"כ קס פינחס מעלה ופסח
סממנה: כ ששים לזמרי לפרוש ולא פסח ואלא כשנת מן הכומה וכו' כדאיתא בסהרין פ' הנשרין: חסלת פרשת בלק

הפסרת בלק (במיכה סימן ה)

ותהו שארית יעקב בקרב עמים רבים כמל מאת יי ברכבים עלי עשב
אשר לא יקנה לאיש ולא יחל לבני אדם: והיה שארית יעקב בגוים בקרב
עמים רבים באניה בבקמות יער ככפיר בעדרי צאן אשר אם עבר ורמס וטרף
ועין מציל: תלם ידה עזר צרה וכדאיתא: ויהיו ביום מתהא נאם
והכרתי סוסיה מקרבך והאכרתי מרכבתיה: והכרתי ערי ארצה והרסתי כל
מצודה: והכרתי בשמים כירה ומעוננים לא יהיו לך: והכרתי פסליה ומצבותיה

מסרבר

מקרבך ולאתשתחתה עוד למעשה ידך: ונתשתי אִשִּׁיךָ מקרבך והשמדתי
 עִירָךְ: ועשיתי באף ובחמה נקם את־הגוֹיִם אשר לא שמעו: שמעוֹנָה את אשר
 אמר קום רִיב את־הָהָרִים ותשמענה הַיְבֵעוֹת קוֹלָךְ: שמעו הָרִים את־דְּבָרִי
 והאתנים מוֹסְדֵי אֶרֶץ כִּי רִיב לִי עִם־עַמּוֹ וְעִם־יִשְׂרָאֵל יתוֹכַח: עַמִּי מִדֵּי
 עֲשִׂיתִי לָךְ ומה הִלַּאתִיךָ עִנָּה כִּי: פִּי הֶעֱלִיתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּמִגִּית עֲבָדִים פָּדִיתִי
 וְאֶשְׁלַח לְפָנֶיךָ אֶת־מֹשֶׁה אֹהֶרֶן וּמִרְיָם: עַמִּי זָכַרְתִּיךָ מִה־יֵּעֵץ בְּלֹק מִלֵּד מוֹאֵב וּמִה־
 עִנָּה אֲתוֹ בְּלָעַם בְּרֹב־עוֹר מִן־הַשָּׁמַיִם עַד־הַגִּלְגָּל לְמַעַן דַּעַת צִדְקוֹת: כִּי: בְּמַה אֶקְרָא
 אֶפֶךָ לְאֵלֶיךָ מִרְחֹם הָאֶקְרָאֲנִי בְּעוֹלוֹת בְּעִנְיָנִים שְׁנָה: הִוָּדַעַת יִיבֹאֲלֵנִי אֵלִים
 בְּרַב־כּוֹחַ נְחִיר־שָׁמַן הֵאֱתַן בְּכוֹרִי פִשְׁעִי פָרִי בְטָנִי חֲמַאת נַפְשִׁי: הִנֵּי דָךְ אֲדַם מִה־
 מוֹב וּמִה־דוֹרֶשׁ נִמְכָּר כִּי אֲסַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט וְאֶתְּכַתֵּם־חֶסֶד וְהַצַּעַע לְכַת עִם־לֹאֲהֶיךָ:

אונקנוס

במודבר כה פינחוס

י וַיִּדְבֹּר יי אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: י ומליל יי עם מִשֶׁה
 יי פִּינָחֹס בֶּן־אֶלְעָזָר בֶּן־אֹהֶרֶן
 הַכֹּהֵן הַשֵּׁיב אֶת־חֲמַתִּי מֵעַל בְּנֵי־
 יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאוֹ אֶת־קִנְאוֹתִי בְּתוֹכָם
 וְלֹא־כִלִּיתִי אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
 בְּקִנְאוֹתִי: יי לָכֵן אֹמַר הַנִּי נִתֵּן לָךְ
 אֶת־בְּרִיתִי שְׁלוֹם: יי וְהִיתָה לָךְ
 וּלְזֶרְעוֹ אַחֲרָיו בְּרִית כֹּהֲנֵת עוֹלָם
 תַּחַת אֲשֶׁר קִנְאָ לְאֱלֹהֵי וַיִּכְפֹּר
 עַל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: יי וְשֵׁם אִישׁ

פִּינָחוֹס בֶּן־אֶלְעָזָר בֶּן־אֹהֶרֶן הַכֹּהֵן. לְפִי שֶׁהִיוּ
 הַשִּׁבְעִים מִזְמִים אוֹתוֹ אֶת־הָרִאשִׁית בֶּן פוֹטִי
 וְהַשִּׁבְעִים אֲחֵי אֹתוֹ עוֹלָלִים לַעֲבוֹדָת בּוֹכָדִים וְהָרָג נִשְׂאִי
 שֶׁכֶּס מִיִּשְׂרָאֵל לְפִיכָךְ זֶה הַכְּתוּב וַיִּחַסּוּ אַחֵר אֹהֶרֶן:
 בְּקִנְאוֹ אֶת קִנְאוֹתָיו. בְּנִקְמוֹ אֶת נִקְמַתִּי בִּבְקָשׁוֹ אֶת
 הַקָּפָץ שֶׁהָיָה לִי לְקוֹפֶץ. כָּל לִשׁוֹן קָהֵל הוּא הַמַּתְחַרֵּה
 לְנִקְמוֹת נִקְמַת דָּבָר. אֶפְרַיִם מִנְעֵם בְּעִזּוֹ: (יב) אֶת בְּרִיתִי
 שְׁלוֹם. שְׁתֵּה לֹו גִבְרִית שְׁלוֹם. כְּאֵלֶם הַמִּקְוִיָּה טוֹבָה
 מִגִּית לְמִי שְׁטוּשָׁה עִמָּה טוֹבָה אִף כֹּהֵן פִּירֵשׁ לוֹ הַקִּבָּה
 עֵינֶיךָ שְׁפֹתֶיךָ הַחֲבִימִים
 וְלֹכֵךְ חֲזוֹ וַיִּחַסּוּ כֹהֵן אִף שֶׁכֶּס נִזְכָּר וַיִּחַסּוּ: בִּלְשׁוֹן קָהֵל כְּכֵם מוֹרֵה עַל שֵׁאֵם וְקָהֵל בְּלִבּוֹ כֵּל חֲנִינִי. וְכֹהֵן לֹא שִׁיךְ
 וְחֵרֶץ כֵּן. לְמִי שֶׁכָּהֵן בּוֹרְאֵתוֹ נִקְמָה. כִּי מִן הַקָּהֵל תִּלְחֹץ נִקְמָה. וְכֵן טוֹב עַל נִקְמָה לִשׁוֹן קָהֵל: ג וְכֵן דְּלִיכִי בְּרִישׁ
 בְּרִישׁ שְׁלוֹם. רַל שְׁכַת פִּנּוֹ בְּרִישׁ שְׁלוֹם. וְעוֹד הַכְּתוּב בְּרִישׁ כְּהֵנָה פִּנּוֹ דְּלִיכִי כְּפִסּוֹן הַכְּתוּב: ד רַל בְּרִישׁ כְּהֵנָה
 פִּנּוֹ

בִּי יִשְׂרָאֵל קְמִילָא דִּי
אֲתִקְמַל עִם מְדִינַת אֲזַמְרִי
בְּרַ סְלוּא רַב בֵּית אָבָא
לְבֵית שְׁמַעוֹן: טו וְשֵׁם
אֲתִתָּא דִּאֲתִקְמִילַת
מְדִינַתא כְּזָבִי בֵּת צִדֵּר
רִישׁ אֲמִי בֵּית אָבָא בְּמִדְיָן
הוּא: טז וּמִלִּי יַ עִם מִשָּׁה
לְמִימְרָא יַ אַעֲקִי יִתְמִדְנָא
וְתִקְמַל יִתְהוֹן: יז אֲרִי
מַעֲיָקִין אֲנוּן לְכוּן
בְּנִכְלִיָּהוֹן דִּי נִכְלוּ לְכוּן
עַל עַסְק פְּעוּר וְעַל עַסְק
כְּזָבִי בֵּת רַבָּא דְּמִדְיָן
אֲחַת הוּן דִּאֲתִקְמִילַת
בְּיוֹמָא דְּמוֹתָנָא עַל עַסְק
פְּעוּר: * וְהָנָה בֵּתֵר
מוֹתָנָא וְאָמַר יַ לְמִשָּׁה
וְלֹא לְעוֹד בְּרַ אַחֲרֵן בְּהָנָא
לְמִימְרָא: כ קִבְּלוּ יַת
חֲשָׁבֵן כָּל כְּנִישְׁתָּא דְּכָנִי
יִשְׂרָאֵל מִבְּר עֲשָׂרִין שָׁנִין
וְלֹעֲלָא לְבֵית אֲבִתְהוֹן
הוּא

וְאִי סִיבְרִיתוּן עַבְדִּי כִּי: כז
לְהוֹבֵבֵי לֵב:

בעל המורים

שְׂמִידָא וְתַכְּסֵי טַיִרְשָׁל עַל מִן כָּל הַדְּרוֹת:
(א) בְּרַ כִּי כִּסְסִי כִּלְא וְאִדְרִי הוּכָה עַשְׂבִּי
רִיבֵנָה לְבֵית הַדְּרוֹת: כ"י הַמְדִּינִיִּת שִׁחְתָּא
כִּסְסִי הַמְדִּינִי: וְכִיִּיתִי דְּרִיָּא כִי שִׁחְתָּא מִלְּחָן
לְחַמִּי שְׂ"י חִילָת לְחַמִּי טַיִרְשָׁל וְלִמְדָּתִי: כ"ג
פְּעוּר הַדְּרוֹת: כְּתִירֵס שְׂמִיִּדָּה לְכֵס סוֹדִיקָתִס
שְׂמִי מוֹכְרִין לְכֵס מִיִּי מִלְּחָן וְתַכְּסֵי: כ"ד
כִּסְסִי הַדְּרוֹת: כ"ה פְּעוּר כִּלְא: כְּתִירֵס כִּסְסִי
(כס) כִּסְסִי כִּלְא: כ"ז פְּעוּר וְיִוְדִי לְכִסְסִי: כ"ח
(א) לְכִסְסִי חֵלֶם: כ"ט וְיִוְדִי לְכִסְסִי: כ"י
כִּיִּיתִי לְכִסְסִי כִי עַל יִדִּי כִּיִּיתִי לְכִסְסִי: כ"ג
לְכִסְסִי חֵלֶם לְכִסְסִי לְכִסְסִי: כ"ד כִּסְסִי וְכִיִּיתִי
לְכִסְסִי: כ"ה כִּיִּיתִי לְכִסְסִי: כ"ז לְכִסְסִי: כ"ח
לְכִסְסִי: כ"ט כִּיִּיתִי לְכִסְסִי: (א) וְכִיִּיתִי

יִשְׂרָאֵל הַמִּכָּה אֲשֶׁר הִכָּה אֶת־
הַמְּדִינִית וְאָמַר בֶּן־סְלוּא נִשְׂיֵא
בֵּית־אָב לְשִׁמְעוֹנִי: טו וְשֵׁם הָאִשָּׁה
הַמִּכָּה הַמְּדִינִית כְּזָבִי בֵּת־צוּר
רֹאשׁ אֲמוֹת בֵּית־אָב בְּמִדְיָן הוּא:
פ טז וַיִּדְבֹּר יַ אֶל־מִשָּׁה לֵּאמֹר:
י צִוּר אֶת־הַמְּדִינִים וְהַבִּיתֶם
אוֹתָם: י" כִּי צָרְרִים הֵם לָכֶם
בְּנִכְלִיָּהֶם אֲשֶׁר־נִכְלוּ לָכֶם עַל־
דְּבַר־פְּעוּר וְעַל־דְּבַר כְּזָבִי בֵּת־
נִשְׂיֵא מִדְיָן אֲחֵתָם הַמִּכָּה בְּיוֹם־
הַמִּגִּפָּה עַל־דְּבַר־פְּעוּר: * וַיְהִי
אַחֲרֵי הַמִּגִּפָּה פֶּסְקָא כַּאֲמַצְע פֶּסוּק פ
כו וַיֹּאמֶר יַ אֶל־מִשָּׁה וְאֶל
אֲלֻעִז בֶּן־אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן לֵאמֹר:
כ שְׂאוּ אֶת־רֹאשׁ וְכָל־עֵדֶת בְּנֵי־
יִשְׂרָאֵל מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה
לְבֵית אֲבֹתָם כָּל־יָצֵא צָבָא

לְשִׁמְעוֹנִי: לְחַד מִחֲמִשָּׁת הַבָּתִּי אֲבוֹת שִׁבְיוֹ שִׁבְט
שְׁמִעוֹן: ד' לְהוֹדִיעַ שִׁבְחוֹ שֶׁל פִּינְחָס שֶׁאֵפֶס זֶה הָיָה
כִּשְׂרָא לֹא מִנְעָה אֶת עַלְמוֹ מִלְּקַחָהּ לְחִילוֹל הַשֵּׁם לְכַךְ הוֹדִיעַן
כִּכְחוֹת מִי הוּא הַמוֹכֵה: (טו) וְשֵׁם הָאִשָּׁה הַמוֹכֵה
וְגו': לְהוֹדִיעַ שִׁבְחוֹ שֶׁל מְדִינִים שֶׁהִקְדִּירוּ בֵּת מִלֵּךְ
לְזוֹת כְּדִי לְהַחֲטִיף אֶת יִשְׂרָאֵל: רֹאשׁ אֲבוֹתָם: אֲחֵד
מִחֲמִשָּׁת מַלְכֵי מִדְיָן וְ אֶת אִיִּי וְאֶת רִקָּס וְאֶת לוֹר וְגו':
וְהָיָה הָיָה חֲזָק מְכֻלָּם שֶׁאֲחֵד רֹאשׁ אֲמוֹת וּלְפִי שִׁבְט
בְּיוֹן כְּעַלְמוֹ לְהַקְדִּיר כְּתוֹ מְדִינִים שֶׁלִּישִׁי: בֵּית אָב:
מִחֲמֵת בָּתִּי אֲבוֹת הֵיוּ לְמִדְיָן: יִסָּה וְעַסְר וְהוֹדֵן וְאִבְדֵּת
עֵיקָר שְׂפִרְתִּי חֲכָמִים

וְאִלְדֵּסָה זֶה הָיָה מִלֵּךְ לְאֶחָד מֵהֶם: (יז) צָרוּר: כט
זְכוֹר שְׁמוֹר לְשׁוֹן הוֹוֶה: עֲלִיכֶם לְאִיִּב אוֹתָם: (יח) כִּי
צָרִים הֵם לָכֶם וְגו': עַל דְּבַר פְּעוּר: שֶׁהִקְדִּירוּ
בְּנוֹתֵיהֶם לְזוֹת כְּדִי לְהַשְׁתַּכְּסֵם אַחֵר פְּעוּר: וְאֶת מוֹאֵב
לֹא זָוֶה לְהַשְׁמִיד מִפְּנֵי רוּחַ שְׁהִיתָה עֲתִידָה לְלֹאֵת מֵהֶם
כְּדִאֲמַרְיֵן כְּכָבֵד קָמָא: (א) וַיְהִי אַחֲרֵי הַמִּגִּפָּה וְגו':
מִשֶּׁל לְרוּעָה ח שֶׁנִּכְנְסוּ זָכָיִם לְחוּךְ עֲדָרוֹ: וְהָרְנוּ כָּן
וְהָיָה מוֹנֵה אוֹתָן לִידֵעַ מַעֲיֵן הַנוֹתֵרוֹת: ד' כִּשְׂרָא
מִמְלָרִים וּנְחַסְרוּ לְמַשֶּׁה נִחְסְרוּ לוֹ כְּמַנְיֵן עֲכָשׁוּ שְׂקִיד
לְמוֹת וְלִהְיוֹר לְאֵמוֹ מִחוּסֵר כְּמַנְיֵן: (ב) רְבִית אֲבֹתָם:
עֵיקָר שְׂפִרְתִּי חֲכָמִים

הָיָה נִכֵּי לְבִית כְּעֹזֶת פֻּלֶס: וְעַל וְכִיִּיתִי מוֹסֵ: עַל כִּדָּת: שְׂרָא לְשׁוֹן נִקְסֵם: ה וְחִסְרִי לְגַנְזִי שֶׁלָּא הָיָה רַק כִּיִּיתִי
כִּיִּיתִי אֶת אֲחֵד וְאֶת כָּל הַשֵּׁבֶט: ו' דְּרֹאֵם אוֹמוֹת מִשְׁמַע שְׂרָא לְכָל הָאֻמוֹת: וְאֶת־כִּיִּיתִי כִיִּיתִי אֶת כָּל הָאֻמוֹת: כָּל הָאֻמוֹת
מִן לְבֵית אָב: לְכִסְסִי דְּרֹאֵם אוֹמוֹת בְּיוֹם הַשִּׁחָב: שְׂכֻלָּם חֲכָל לֹא הָיָה רַק לְבֵית אָב אֲחֵד: ח כִּיִּיתִי לְכִסְסִי

חֲמִשִּׁים וּמֵאֹתָם אִישׁ וַיְהִי לָגֶם׃
 וּבְנֵי־קָרַח לֹא־מָתוּ׃ ס י בְנֵי
 שִׁמְעוֹן לְמִשְׁפַּחְתָּם לָנֶמְוֹאֵל
 מִשְׁפַּחַת הַנֶּמְוֹאֵלִי לִימִין מִשְׁפַּחַת
 הַיְמִינִי לִיכִין מִשְׁפַּחַת הַיְכִינִי׃
 י לָזָרַח מִשְׁפַּחַת הַזָּרַחִי לְשֹׁאֵל
 מִשְׁפַּחַת הַשֹּׁאֵלִי׃ יא אֶלֶּה מִשְׁפַּחַת
 הַשִּׁמְעוֹנִי שְׁנַיִם וְעֶשְׂרִים אֶלֶף
 וּמֵאֹתִים׃ ס טו בְנֵי גָד לְמִשְׁפַּחְתָּם
 לְצַפּוֹן מִשְׁפַּחַת הַצַּפּוֹנִי לְחֲגִי
 מִשְׁפַּחַת הַחֲגִי לְשׁוֹנִי מִשְׁפַּחַת
 הַשׁוֹנִי׃ טז לְאֹזַנִי מִשְׁפַּחַת הָאֹזַנִי
 לְעֵרִי מִשְׁפַּחַת הָעֵרִי׃ יז לְאֶרֶז
 מִשְׁפַּחַת הָאֶרֶזִּי לְאֶרֶאֱלִי מִשְׁפַּחַת
 הָאֶרֶאֱלִי׃ יח אֶלֶּה מִשְׁפַּחַת בְּנֵי־גָד
 לְפִקְדֵיהֶם אַרְבָּעִים אֶלֶף וַחֲמִשָּׁה
 מֵאוֹת׃ ס יט בְנֵי יְהוּדָה עֵר וְאוּגִן
 וַיְמָת עֵר וְאוּגִן בְּאֶרֶץ כְּנָעַן׃ כ וַיְהִי

בְּמִוְתָּא דְכְנֶשְׁתָּא כֹּד
אֲכֹלֶת אֶשְׁתָּא יֵת מֵאֵתָן
וְחִמְשִׁין וְגִבְרָא וְהוּוּ לְעֵתָּ:
י' וְגַי קִרְה לָא מִיתָּ:
י' בְּגִי שְׁמַעוֹן לְזִרְעִיתָהוֹן
לְגִמְזֵאל זִרְעִית גִּמְזֵאל
לְיִמִּין זִרְעִית יִמִּין לְיִבִּין
זִרְעִית יִבִּין: י' לְזִבְה
זִרְעִית זִבְה לְשֹׁאֵל זִרְעִית
ש' ז' י' אֶלְפִין זִרְעִית
שְׁמַעוֹן עֶשְׂרִין וְתֵרֵץ
א' יִין וּמֵאֵתָן: י' בְּנֵי גֵד
לְזִרְעִיתָהוֹן לְצִפּוֹן זִרְעִית
צִפּוֹן לְחִנִּי זִרְעִית חִנִּי
לְשׁוֹנֵי זִרְעִית שׁוֹנֵי:
י' לְאֻנֵּי זִרְעִית אֻנֵּי לְעָרֵי
זִרְעִית עָרֵי: י' לְאֶרְדּוֹ
זִרְעִית אֶרְדּוֹי לְאֶרְאֵלִי
זִרְעִית אֶרְאֵלִי: י' אֶלְפִין
זִרְעִית בְּגִי גֵד לְמִנְיָהוֹן
אַרְבַּעִין אֶלְפִין וְחִמְש
מֵאָה: י' בְּגִי יִתְדָה עַד
וְאֻנִּין וּמִית עַד וְאֻנִּין
בְּאַרְעָא דְכְנֶשֶׁת: כ' נְהוּ

הו"א וכו' קרה מגילת יד סוכרין קי 8
בעל המורים

(א) ויבטלו לום שמתקום היו גם ויבטלו:
 (ב) כחם יבטלו הם שורש יבטל עומד
 עמים יבטל בנקמה וגו' היה מתפרש
 ליהיה קל וזהו שאמר מקום נבדל להם
 שבתיהם הלאו נבדל מקום נבדל כמו הם
 שבתו ונבדל היותו. קל עומד חתן
 ומוקדן קל ונבדל שיהיה חתן שבתיהם
 שבתיהם ונבדל המעשים לנבדל השבת ויבטלו
 שבת יבטל עומד לום עמים: (טו) חתוני
 יבטלו הכה ויבטלו וזה חתוני חתונת
 חתוני יבטלו יבטלו יבטלו יבטלו יבטלו

דפני

ההר למוסרה . שנאמר ובני ישראל נסעו מבחרות כפי
 ישקן מוסרה. שם מת אהרן. והלא בחר ההר מת. וממוסרה
 עד ההר שמה משפחות יש למפרע אלא שחזר
 לאחוריהם ודפפו בני לוי אתריהם להחזירם והרגו מהם
 שבע משפחות ומנצי לוי פלו ארבע משפחות משפחת
 שמעי ועזאלי ומנצי יצהר לא נמנו כאן אלא משפחות
 הקדוים והרביעית לא ידעתי מה היא. ורבי נתנאל
 דרש שמתו במגפה דבדק בעלם אבל לפי ההסרון שחבר
 מבט שמתו בזמנין א' ממזין הראשון שמדבר סיני ע'
 נראה שכל כ"ד מלך נפלו מבטלו לא משפוח : (עו) ר' דאני
 אומר אני שזו משפחת אלכין ויפני יודע למה לא

חת ישראל לרבי על משה ל' לשון הפעמי: (י) ויהיו
 לבם. לאות ולזכרון למען אשר לא יקרה איש ור לחלוק
 עוד על הכהונה: (יא) ובני קרח לא מתו. הם היו
 בעצמם תחלה. (ובעצת המהלכות הרחוקה משפחת לבם
 נספד: נזכר על מקום נקבה צניהם וישבו שם):
 (יג) לזרחה. הוא צוהר לשון צוהר מ משפחת אהוד
 ובעלה. וכן חמש משפח צנימין שהרי בשפחה צנים ור
 נמנרים וכן לא מנה אלא חמשה זכר אצחק לגד ב הרי
 שש משפחת. ומלחמה צנמי ירושלימים שפחתם הרני
 נסתלקו עמי כבוד וכלו הכנענים צנמי בירמלא. ונתנו
 לב לחטר למצרים וחרו לאמוריהם שמונה מקשות מהר

[illegible]

855

המכילי ומכיר הוליד את־גלעד
 לגלעד משפחת הגלעדי: ואֵלֶּה
 בני־גלעד אֵיעֹזֹר משפחת האֵיעֹזֹרי
 לחֶלֶק משפחת החלקי:
 לא ואֵשֶׁרִיאֵל משפחת האֵשֶׁרִיאֵלי
 ושְׁכָם משפחת השְׁכָמי: לבוֹשֶׁמֶדֶע
 משפחת השְׁמִידֵעִי וחֶפֶר משפחת
 הַחֶפְרִי: לג וצֶלְפָּחַד בֶּן־חֶפֶר לֹא־הָיוּ
 לוֹ בָנִים כִּי אִם־בָּנוֹת וְשֵׁם בָּנוֹת
 צֶלְפָּחַד מַחֲלָה וְנַעֲמָה חַגְלָה מִלְכָּה
 וְתַרְצָה: יד אֵלֶּה משפחת מְנַשֶּׁה
 וּפְקַדֵּיהֶם שְׁנַיִם וְחֲמִשִּׁים אֶלֶף
 וְשֶׁבַע מֵאוֹת: טו אֵלֶּה בְנֵי־אֶפְרַיִם
 לְמִשְׁפַּחַתָּם לְשׁוֹתֵלָה מִשְׁפַּחַת
 הַשְּׁתַּלְחִי לְבָכָר מִשְׁפַּחַת הַבְּכָרִי
 לְתַחֵן מִשְׁפַּחַת הַתַּחֲנִי: יז וְאֵלֶּה בְנֵי
 שׁוֹתֵלָה לְעֶרְן מִשְׁפַּחַת הָעֶרְנִי:
 ח אֵלֶּה מִשְׁפַּחַת בְּנֵי־אֶפְרַיִם
 לְפְקַדֵּיהֶם שְׁנַיִם וְשִׁלְשִׁים אֶלֶף
 וְחֲמִשׁ מֵאוֹת אֵלֶּה בְנֵי־יוֹסֵף
 לְמִשְׁפַּחַתָּם: ט חֲמִשָּׁה בְנֵי בְנִימִן לְמִשְׁפַּחַתָּם לְבָלָע
 מִשְׁפַּחַת הַבְּלָעִי לְאִשְׁבֵּל מִשְׁפַּחַת הָאִשְׁבֵּלִי

אֵלֶּיךָ בְּנֵי גִלְעָד אֵיעֹזֹר
 וְרַעֲיָה חֶלֶק: יא וְאֵשֶׁרִיאֵל
 וְרַעֲיָה אֵשֶׁרִיאֵלִי וְשָׁכָם
 וְרַעֲיָה שָׁכָם: יב וְשֶׁמֶדֶע
 וְרַעֲיָה שְׁמִידֵעִי וְחֶפֶר
 וְרַעֲיָה חֶפֶר: יג וְצֶלְפָּחַד
 בֶּן־חֶפֶר לֹא־הָיוּ לָהּ בָנִין
 אֲלֵהֶן בָּנִין וְשֵׁם בְּנוֹת
 צֶלְפָּחַד מַחֲלָה וְנַעֲמָה
 חַגְלָה מִלְכָּה וְתַרְצָה:
 יד אֵלֶּיךָ וְרַעֲיָה מְנַשֶּׁה
 וּמִנְגִּיהוֹן חֲמִשִּׁין וְתַרְנִין
 אֶלְפִין וְשֶׁבַע מֵאוֹת:
 טו אֵלֶּיךָ בְּנֵי אֶפְרַיִם
 לְשׁוֹתֵלָה לְשׁוֹתֵלָה
 וְרַעֲיָה שְׁתַּלְחִי לְבָכָר
 וְרַעֲיָה בְּכָר לְתַחֵן וְרַעֲיָה
 תַחֵן: יז וְאֵלֶּיךָ בְּנֵי שׁוֹתֵלָה
 לְעֶרְן וְרַעֲיָה עֶרְן: יח אֵלֶּיךָ
 וְרַעֲיָה בְּנֵי אֶפְרַיִם
 לְמִנְגִּיהוֹן תַּחֲנִין וְתַרְנִין
 אֶלְפִין וְחֲמִשׁ מֵאוֹת אֵלֶּיךָ
 בְּנֵי יוֹסֵף לְשׁוֹתֵלָה:
 יט בְּנֵי בְנִימִן לְשׁוֹתֵלָה
 לְבָלָע וְרַעֲיָה בָלָע
 לְאִשְׁבֵּל וְרַעֲיָה אִשְׁבֵּל
 לְאִשְׁבֵּל וְרַעֲיָה אִשְׁבֵּל:

בעל המורים

ואֵלֶּיךָ בְּנֵי יוֹסֵף עַד כִּה נִכְנְיִי כ"ז (ל) אֵלֶּה
 כִּי אִשְׁבֵּל. כִּי אִשְׁבֵּל כִּי אִשְׁבֵּל אֵלֶּיךָ עַד כִּה
 אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ יִשְׁבֵּל אֵלֶּיךָ עַד כִּה אֵלֶּיךָ עַד כִּה
 עַד כִּה אֵלֶּיךָ עַד כִּה אֵלֶּיךָ עַד כִּה אֵלֶּיךָ עַד כִּה

מכניו של בנימין כלן נתקיימה מקצת נבואת אמו
 שקראתו בן אמו בן אֵימִתּוּ וּבְפִלְגֶשׁ כְּנַעֲנָה נְתִיקָיִמָה
 נְעוּלָה. וְזוֹ מִלְחָתוֹ בְּיָסוּדוֹ שֶׁל רַבִּי מִשֶּׁה הַדְרָשָׁן: (לו) וְאֵלֶּה
 בְּנֵי שׁוֹתֵלָה וְגו' . שֶׁאֵלֶּיךָ בְּנֵי שׁוֹתֵלָה נִקְרְאוּ תוֹלְדוֹתֵיהֶם
 עַל שֶׁ שׁוֹתֵלָה וּמוֹעֵרֵן יֵאלֶּה מִשְׁפַּחַת רַבָּה וְנִקְרְאוּתָם
 שְׁמוֹ וְנִשְׁכָּחוּ בְנֵי שׁוֹתֵלָה לְב' מִשְׁפָּחוֹת לֹא וְנִשְׁכָּחוּ וְנִמְחָלָה
 בְּפִרְסָה זוֹ ל' מִשְׁפָּחוֹת וּמִכְנֵי לוי מ' הָרִי שְׁשִׁים וְחֲמִשָּׁה
 וְזוֹ שֶׁאֵמַר כִּי אֵתָם הִמַּעַט וְגו' ה"א מִשֶּׁה הִמַּעַט אֵתָם
 חֲסִידִים

לאחורם משפחת האחירמי :
 לשפופם משפחת השופמי
 לחופם משפחת החופמי : ויהיו
 בני בלע ארד ונעמן משפחת
 הארדי לנעמן משפחת הנעמי :
 אלה בני בנימן למשפחתם
 ופקדיהם חמשה וארבעים אלף
 ושש מאות : ס מכ אלה בני דן
 למשפחתם לשוחם משפחת
 השוחמי אלה משפחת דן
 למשפחתם : מכ כל משפחת
 השוחמי לפקדיהם ארבעה
 וששים אלף וארבע מאות : ס בני
 אשר למשפחתם לימנה משפחת
 הימנה לישוי משפחת הישוי
 לבריעה משפחת הבריעי : מכ לבני
 בריעה לחבר משפחת החברי
 למלכיאל משפחת המלכיאלי : ס ושם בת אשר
 שרה : ס אלה משפחת בני אשר לפקדיהם שלשה
 וחמשים אלף וארבע מאות : ס מכ בני נפתלי
 למשפחתם ליחצאל משפחת היחצאלי לגוני

רשי

חסידים ממשפחות כל העמים שהן פ' אף זה הכנתי
 יסודו של רבי משה הדרשן אף הוצרכתי לפקות ולהסיר
 נכרי : (לח) לאחורם. הוא אפי שירד למלרים ולפי

עיקר שפתי חכמים

למטה נפיש מפי רש"י : ש רל מלחק חו פאורלות נלחק ונכלש

ויקח את החתן כולו : יט : וסס סס סס
 כשופי : כילל הסופי רבו שם כפין
 כפיו של רש"י מלחמ כו סוף יסוד רש"י

אֲבֹתָם יִנְחִלּוּ: ^ט עַל־פִּי הַגּוֹרֵל
תִּחְלַק נַחֲלָתוֹ בֵּין רֹב לְמַעַט: ^ס
וְאֵלֶּה פְּקוּדֵי הַלְוִי לְמִשְׁפַּחְתָּם
לְגֵרֶשׁוֹן מִשְׁפַּחַת הַגֵּרֶשׁוֹן לְקָהָת
מִשְׁפַּחַת הַקָּהָתִי לְמִרְי מִשְׁפַּחַת
הַמִּרְי: ^י אֵלֶּה וּמִשְׁפַּחַת לְוִי
מִשְׁפַּחַת הַלֵּבְנִי מִשְׁפַּחַת הַחֲבֹנִי
מִשְׁפַּחַת הַמַּחֲלִי מִשְׁפַּחַת הַמוֹשִׁי
מִשְׁפַּחַת הַקָּרְחִי וּקְהָת הוֹלֵךְ אֶת־
עַמָּרָם: ^{יט} וְשֵׁם אִשְׁת׃ עַמָּרָם יוֹכָבֵד
בִּתְּ־לֵוִי אֲשֶׁר יָלְדָה אֹתָהּ לְלֵוִי
בְּמִצְרַיִם וְתֵלֵד לְעַמָּרָם אֶת־אֶהֱרֹן
וְאֶת־מֹשֶׁה וְאֶת מָרִים אֶחָתָם:
^ס וַיֹּלֵךְ לְאֶהֱרֹן אֶת־נָדָב וְאֶת־
אֲבִיהוּא אֶת־אֶלְעָזָר וְאֶת־אִיתָמָר:
^{סא} וַיָּמָת נָדָב וְאֲבִיהוּא בְּהַקְרִיבֵם
אֲשֶׁר־זָרָה לְפָנָי ^י: ^{סב} וַיְהִיו
פְּקָדֵיהֶם שְׁלֹשָׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף
כֹּל־זָכָר מִבֶּן־חֹדֶשׁ וּמַעְלָה כִּי לֹא
הָתַפְּקֻדוּ בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי לֹא־נָתַן לָהֶם
חֵלֶה בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: ^{סג} אֵלֶּה פְּקוּדֵי מֹשֶׁה

אֲבֹתָהֶן יִנְחִלּוּ: ^ט עַל־פִּי הַגּוֹרֵל
תִּחְלַק נַחֲלָתוֹ בֵּין רֹב לְמַעַט: ^ס
וְאֵלֶּה פְּקוּדֵי הַלְוִי לְמִשְׁפַּחְתָּם
לְגֵרֶשׁוֹן מִשְׁפַּחַת הַגֵּרֶשׁוֹן לְקָהָת
מִשְׁפַּחַת הַקָּהָתִי לְמִרְי מִשְׁפַּחַת
הַמִּרְי: ^י אֵלֶּה וּמִשְׁפַּחַת לְוִי
מִשְׁפַּחַת הַלֵּבְנִי מִשְׁפַּחַת הַחֲבֹנִי
מִשְׁפַּחַת הַמַּחֲלִי מִשְׁפַּחַת הַמוֹשִׁי
מִשְׁפַּחַת הַקָּרְחִי וּקְהָת הוֹלֵךְ אֶת־
עַמָּרָם: ^{יט} וְשֵׁם אִשְׁת׃ עַמָּרָם יוֹכָבֵד
בִּתְּ־לֵוִי אֲשֶׁר יָלְדָה אֹתָהּ לְלֵוִי
בְּמִצְרַיִם וְתֵלֵד לְעַמָּרָם אֶת־אֶהֱרֹן
וְאֶת־מֹשֶׁה וְאֶת מָרִים אֶחָתָם:
^ס וַיֹּלֵךְ לְאֶהֱרֹן אֶת־נָדָב וְאֶת־
אֲבִיהוּא אֶת־אֶלְעָזָר וְאֶת־אִיתָמָר:
^{סא} וַיָּמָת נָדָב וְאֲבִיהוּא בְּהַקְרִיבֵם
אֲשֶׁר־זָרָה לְפָנָי ^י: ^{סב} וַיְהִיו
פְּקָדֵיהֶם שְׁלֹשָׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף
כֹּל־זָכָר מִבֶּן־חֹדֶשׁ וּמַעְלָה כִּי לֹא
הָתַפְּקֻדוּ בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי לֹא־נָתַן לָהֶם
חֵלֶה בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: ^{סג} אֵלֶּה פְּקוּדֵי מֹשֶׁה

רש"י
במות אבותם. יאלו גרים ועבדים: (נו) על פי
הגורל. הגורל היה מדבר כמו שפירשתי. מניד שנתחלקה
החומה ולדחה והוא השלימה מנין שבעים שהרי בפרשת
קריה"ק ה' נכר לאחר על פי ה': (נח) אלה משפחות
לוי. חסר כאן משפחות השמשי והעזאזלי וקצת מן
טעמיה: (נס) אשר ילדה אורנה ללוי: אשתו
עיקר שפתי הכהנים
ד"ה פ' נחשם כלומר שלא תלך בגורל וגו' אלה הגורל הם במועדי: ו' סופו שם אשת. ודל אשת ב' ל' שם
מרים

וְאַלְעֶזֶר הַכֹּהֵן אֲשֶׁר פָּקְדוּ אֶת־
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּעֶרְבַת מוֹאָב עַל־
יַרְדֵּן יִרְחוֹ: ^{סד} וּבֹאֲלָהּ לֹא־הָיָה
אִישׁ מִפְּקוּדֵי מִשֶּׁה וְאַהֲרֹן הַכֹּהֵן
אֲשֶׁר פָּקְדוּ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
בַּמִּדְבָּר סִנִּי: ^{סה} כִּי־אָמַר יְהוָה
לָהֶם מוֹת יָמָתוֹ בַּמִּדְבָּר וְלֹא־נֹתַר
מֵהֶם אִישׁ כִּי אִם־כָּלֵב בֶּן־יִפְתָּה
וַיהוֹשֻׁעַ בֶּן־נוּן: סכז * וְתִקְרַבְנָה
בָּנוֹת צִלְפַּחַד בֶּן־חֹפִי בֶן־גִּלְעָד בֶּן־
מְכִיר בֶּן־מְנַשֶּׁה לְמִשְׁפַּחַת מְנַשֶּׁה
בֶּן־יוֹסֵף וְאַלֶּה שְׁמוֹת בָּנוֹתָיו מַחֲלָה
נָעִה וְחַגְלָה וּמִלְכָּה וְתַרְצֵה:
* וְתַעֲמִדְנָה לִפְנֵי מִשֶּׁה וְלִפְנֵי
אַלְעֶזֶר הַכֹּהֵן וְלִפְנֵי הַנְּשִׂאִים
וְכָל־הָעֵדָה פָּתַח אֹהֶל־מוֹעֵד
לֵאמֹר: יֵאָבִינוּ מֵת בַּמִּדְבָּר וְהוּא
לֹא־הָיָה בְּתוֹךְ הָעֵדָה הַנּוֹעָדִים

מִזֵּי יֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
בְּמִשְׁרָאֵי דְמוֹאָב עַל־
יַרְדֵּנָא דִירְחוֹ: ^{סד} וּבֹאֲלָהּ
לֹא־הָיָה בְּרַבְרָא מִמִּנֵּי מִשֶּׁה
וְאַהֲרֹן כְּהֵנָּה דִי מִנֵּי יֵת
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּרָא
דְּסִינִי: ^{סה} אֲרִי אָמַר יְיָ
לְהוֹן מִמֵּת יָמֹתוֹן
בַּמִּדְבָּרָא וְלֹא אִשְׁתַּאֲר
מִנְהוֹן אִישׁ אֶלְהוֹן כְּלָל בְּר
יִפְתָּה וַיהוֹשֻׁעַ בֶּר נֹון:
* וְקִרְבֵּא בָנוֹת צִלְפַּחַד בְּר
חֹפִי בֶר גִּלְעָד בֶּר מְכִיר
בֶּר מְנַשֶּׁה לְעוֹרְעִית מְנַשֶּׁה
בֶּר יוֹסֵף וְאַלֵּין שְׁמֵהֶת
בָּנוֹתָה מַחֲלָה נָעִה וְחַגְלָה
וּמִלְכָּה וְתַרְצֵה: * וְקָמָא
קָדָם מִשֶּׁה וְקָדָם אֶלְעֶזֶר
כְּהֵנָא וְקָדָם רַבְרֵיָא וְכָל
כְּנִשְׁתָּא בְּתַרְע מִשְׁכָּן
זְמַנָּא לְמִימַר: * אָבִינוּ
מֵת בַּמִּדְבָּרָא וְהוּא לֹא
הָיָה בְּנֵי כְנִשְׁתָּא
דְּאֻדְמָנוּ עַלֵּי כְנִשְׁתָּא
דְּקָרָא אֲרִי בְּחֻבְבָּה מֵת

תו"א ולא שם: כהנא קרי: וספדוה
ספ: קרי: אִשְׁתָּא ספ: שְׁמָה לוֹ כְּהֵנָה
קרי:

בעל השורים

הס פ"א ב"ל ה"כ"ה וי"כ"ה נומר סכ"ה לו
ס"ה ואל ג"ל על אחיו כמכירת יוסף: (ס"ה) פוס
י"ש"ה כמ"ט חסר קרי כ"ס פסו מ"ש"ס

רש"י

נתניה בן אלשטע. בידוע שכל הנזכרים עמו רשעים
היו: מחלה נעה וגו'. ולהלן הוא אומר ותהיינה
מחלה ומרה. מניד שכולן שקולות זו כזו לפיכך שם
את סדרן: (ב) לפני משה ולפני אלעזר. מניד שלא
עמדו לפניו ולא בשנת הארבעים אחר שמת אהרן:
לפני משה. ואחר כך לפני אלעזר אפשר אם משה לא
ידע ללעזר וידע ללז סרס המקרא ודרשנו מ דברי
רבי יאשיה אבא חנן משום רבי אליעזר אומר בבית
המדרש היו יושבים ועמדו לפני כולם: (ג) והוא לא
היה וגו'. לפי דבריו באות לומר בהטאו מת נוקקו לומר
לא בהטאו מתלוננים ולא בעדת קרם שהיו על הקב"ה
אלא בהטאו לבדו מת. ולא החטיא את אחרים עמו.

כה בני נחלה שנאמר איש לפי פקדיו חתן נחנתו:
(סד) ובאלה לא היה איש וגו'. אבל על הנשים ו
לא נזכרה נדת המרגלים. לפי שהן היו מחזקות את
הארץ. האנשים אומרים נתנה ראש ונשבעה למרימה.
הנשים אומרות תכה לנו אחוזה לך כנסכה פרעה ח
בנות ללפחד ללכן: (ה) למשפחות מנשה בן יוסף
למה נאמר והלא כבר נאמר בן מנשה אלף לומר לך יוסף
הבן את הארץ שנאמר והעליתם את עלמותיו וגו' ובנותיו
הבנו את הארץ שנאמר תכה לנו אחוזה. וללמד שהיו
כלם נדיקים שכל מי שמעשיו ומעשה אבותיו סתומים
אשר לך הכתוב באלה מהם ליחסו לשבט. הרי זה
נדיק בן נדיק. ואם יחסו ליגנאי כגון בא יעשהאל בן
עקיב שפתי חבמים

סכ"ה כפ"ה: ז' כ' איש יתירה הוא וכל למעט את הנשים: ח' שאף כן היו מחזקות את הארץ: ט' וכללו אחר ותספורו
(כ"ה)

הַעֲדָה: יֵאָשֶׁר יֵצֵא לִפְנֵיהֶם וְאִשֶּׁר
יָבֹא לִפְנֵיהֶם וְאִשֶּׁר יוֹצִיאֵם וְאִשֶּׁר
יָבִיאֵם וְלֹא תִהְיֶה עֵדוּת יְהוָה בְּצֵאן
אִשֶּׁר אֵין לָהֶם רָעָה: יֵאָמֶר יְהוָה
אֶל־מֹשֶׁה קַח־לָךְ אֶת־יְהוֹשֻׁעַ בֶּן־
נֹון אִישׁ אִשֶּׁר־רוּחַ בּוֹ וּסְמַכְתָּ אֶת־
יָדְךָ עָלָיו: יִסְוֶה עֲמֻדַת אֹתוֹ לִפְנֵי
אַלְעָזָר הַכֹּהֵן וּלְפָנַי בְּלִי־הַעֲדָה
וְצוֹיִתָּהּ אֹתוֹ לְעֵינֵיהֶם: כ וְנָתַתָּה
מִהוֹדְךָ עָלָיו לְמַעַן יִשְׁמְעוּ בְּלִי־עֵדוּת
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: כא וּלְפָנַי אַלְעָזָר הַכֹּהֵן
יַעֲמֹד וְשֹׂאֵל לוֹ בְּמִשְׁפַּחַת הָאוֹרִים
לְפָנַי יְהוָה עַל־פִּיו יֵצְאוּ וְעַל־פִּיו
יָבֹאוּ הוּא וְכָל־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֹתוֹ
וְכָל־הָעֵדָה: כב וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה כַּאֲשֶׁר
צִוָּה יְהוָה אֹתוֹ וַיִּקַּח אֶת־יְהוֹשֻׁעַ

בְּנִשְׁתָּא: י די יפוק
קדמיהון ודי יעור
קדמיהון ודי יפקניו ודי
יעלניו ורא תהי בנשתא
די יכענא די לית להון רע:
י ויאמר ילמשה דבר לך
ית יהושע בר נון גבר די
רוח נבואה בה ותסמוך
ית ידך עליו: י ויתקים
יתח לקדם אלעזר כהנא
ולקדם כל בנשתא
ותפקד יתח לעניהון:
כ ותתן מזה עוליהו בדיל
די יקבצון מנה כל
בנשתא דבני ישראל:
כא ולקדם אלעזר כהנא
יקום וישאל לה בדון
אורי קדם י על מימרה
יהו ופקון ועל מימרה
יהו עלין הוא וכל בני
ישראל עמה וכל
בנשתא: כב ועבד משה

רנ"א קח לך ברכות כל יומא עה פקדים
פ"ד פ"ה: וסמכת קמא י: ונח
מסודר חנינה טו כהנא סה: ופני אלעזר
פירושין סה סהדרין טו: ואלו לו יומא
עב: כמסכת האורים ונחמא טס:

בעל המזרים

(י) ואשר יבא. כ' בחכמה הכה. ואשר ואלו
יבא ית וטוה יבא לחסוד טס. לומר ד
בין שוכב בין נוצר בכל פסם ליד לבא
למזרים: (טו) ואלוה. כמכב כהנא לומר
סוד המרכבה ומעשה בראשית:

לך שלמדו פ' חופשי טור: (כ) מסודר. בנימל הסוד לומר לך שפסד לו
רש"י

וסמכת את ידך עליו. תן לו מתורגמן שידרוס כהניך א
שלך יאמרו עליו לא היה לו להרים ראש בימי משה:
(יט) וצויתיה אתו. על ישראל דע שמרמין הס סרענים
הס ע"מ שתקבל עלין: (כ) ונתתה מהודך עריו.
זה קיוון עור פנים: מהודך. ולא כל הודך נחשט
למדיו פני משה ב כחמה פני יהושע כלכנה: למען
ישמעו כל עדת בני ישראל. יהיו נוסהין זו כבוד
ויקח כדרך שנוהגין כך: (כא) ולפני אלעזר הכהן
יעמוד. הרי שאלתך ד שאלת שאין הכבוד הוס זו
(ס"א נוטל) מבית אביך שף יהושע יתא ערף לאלעזר:
ושאל לו. כשילטך ללאת למלחמה: על פניו. של
אלעזר: וכל העדה. ה סנהדרין: (כב) ויקח את
יהושע. לקחו דכרים ו והודיעו מתן סכר פרנסי

פנה עליהם מנהיג שיהא סובל כל אחד ואחד לפי דעתו:
(יז) אשר יצא לפניו. לא כדרך מלכי האומות בימי
קדם שהיו יושבים בבתיהם ומשלחין את חיילותיהם
למלחמה אלא כמו ששפתי אני שנלחמתי בסיוון וטו
שנלחמתי אלא תירא אותו וכדרך שפני יהושע שנלחמ וילך
יהושע אליו ויאמר לו הלנו אתה וגו'. וכן כדוד הוא
אומר כי הוא יולא וכל לפניו. יולא כדלם ונכנס
כדלם: ואשר יוציאם. בזכותו: ואשר יביאם.
בזכותו. לרא ואשר יביאם שלא תעשה לו כדרך שאתה
עושה לי. שאני מכניסן לארץ: (יח) קח לך. קחנו
בדבריהם ת אשריד שוכית להנהיג בניו של מקום: כך.
את שדוק לך את זה אתה מכיר: אשר רוח בו.
כאשר שאלת שיוכל להקדן כנגד רוחו של כל אחד ואחד:

עיקר שפתי חכמים

ת לפי שאין לבון קוחס ניפל רק על דבר המעלל מיד ליד ולא על בני אדם כמ"ס: א מדכתיב לכן למען יחשפו נור
ומה יחשפו אלא שתתן מתורגמן: ב כמו שכלכנה אין לה אור מעלמה כ"א מקבלת אורח מוחמזה כך קיבל יהושע את
המתן ותורתו מחמזה: ג ויתפסל למען ישמעו שישמעו מן הסוד והכבוד שנתן לו ויתייב מזה שיהיו בו כבוד: ד ר"ל
לחם אחר הקדש את כל אלה ליהושע ע"י משה ולא ליהושע בעצמו: ה שס עיני העדס: ו כמ"ס כמ"ס שאין לשון
לקחה

בָּמָא דִּי פָקִיד יִי יִתָּה
וְדִבְרֵי יְהוֹשֻעַ וְאַתָּמָה
קָדָם אֶשְׁעֹר בְּתֵנָא וְקָדָם
כָּל בְּנֵי שְׂתָא: בִּי וּמִמֶּךָ יִתָּה
יְדוּהִי עֲלוּהִי וּפְקֻדָּהּ כָּמָא
דִּי מַלְאִי "בִּידָא דְמֹשֶׁה:
" וּמַלְאִי יִי עִם מֹשֶׁה
לְמִמֶּר: בִּי פָקִיד יִתָּה בְּנִי
יִשְׂרָאֵל וְתִמְרֵי לָהּ יִתָּה
קָרְבְּנִי לְחַם סְדוֹר
לְקָרְבְּנִי לְאֵתְקַבְּלָא
כְּנֻעָא תַמְרוֹן לְקָרְבָא
קִדְמִי בִזְמִנָּה: ג וְתִמְרֵי
לָהּ יִתָּה דִּין קָרְבָנָא דִּי
תִקְרְבוּן קָדָם יִי אֲמֵרוּן
בְּנֵי שְׂנָא שְׁלֵמִין תִּרְוִן
לְיוֹמָא עֲלֵתָא תְדוּרָא:
י יִתָּה אֲמֵרָא חַד פִּעְבָּד
בְּצִפְרָא וְיִתָּה אֲמֵרָא תִנְגָּא
פִּעְבָּד בֵּין שְׁמַשְׁיָא:
ה וְחַד מִן עֲשָׂרָא בְתֻלַת
סֵאִין סִלְתָּא לְמִנְחָתָא
דְּפִיפָא בְּמִשְׁחָה בְּתִישָׁא
בְּעַל תַּמְרוֹן

[illegible][illegible]

ישראל לעולם: (כג) ויסמך את ידיו. בעין יפה יותר יותר ממה שנלטה. שהקדיה אמר לו וסמכת את ירך וכו' פשה בשר ידיו ועשו כלבי מלא וגדול ומלאו תכחתו בעין יפה: כאשר דבר ה'. אף לעני ההוד נקח מהדוד עליו: (פ) צו זאת בני ישראל. לא תאמר למעלה ופקוד ה'. אמר לו הקדיה עד שאתה מזוני על בני זה את בני עלי. שכל לבת מלך שיהיה נפשיה על העולם והיתה מפקדתו בלעלה על בניה וכו' כדיתא בספרי: קרבה. זה הדס: לחם, אלו תאמרו וכן גם אמר והקטירם הכהן המזבחה לאלה: לאשי.

קדושה מלא על מי אדם : וי מי מעין המהלך לבוא : ח שהבנינו והבונים נתקנו שום לרד המעלות. וכן יתהלך
נתקנו קדושה לרד המעלות. וכל שטות היה המהלך על הבנים ולוים עולים ויורדים. והשבעה של ישראל וזו ג' פ'
שקדושה שיום לירושלים. ומקדושה נקבלו לערים כמו שמפורסם תענית כ"ד : וי ור' אף בשבת ואף בשבועות :
ו ה' דבר יתהלך את הבנים אחד וכן אלף ללמד מי : ל ש שבועות שבתקני יתקן כל
ש המעלה וכן יתהלך מי : ל ש שבועות שבתקני יתקן כל
לקדוה בעור. כלשון של משה לאסור שום את הקרבן בעת חטוה : כ"ד

הָאֶחָד עֲלֶה רִיחַ נִיחַח אִשָּׁה לַיִּי :
 וְנִסְכֵּיהֶם חֲצִי הַהֵין יִהְיֶה לְפָר
 וְשְׁלִישֵׁת הַהֵין לְאִיל וּרְבִיעֵת הַהֵין
 לְכַבֵּשׂ יֵין וְאֵת עֲלֵת חֹדֶשׁ בְּחֹדֶשׁוֹ
 לְחֹדֶשׁ הַשָּׁנָה : וְשִׁעוֹר עֲזִים אֶחָד
 לְחֹמֶט לַיִּי עַל־עֲלֵת הַתְּמִיד
 יַעֲשֶׂה וְנִסְכּוֹ : ס שִׁשִּׁי מִן וּבְחֹדֶשׁ
 הָרִאשׁוֹן בְּאַרְבַּעַת עֶשְׂרִי וְסֵלֶחֶדֶשׁ
 פָּסַח לַיִּי : י וּבְחֹמֶשֶׁת עֶשְׂרִי וְסֵלֶחֶדֶשׁ
 לְחֹדֶשׁ הַזֶּה חֲגֻשְׁבַּעַת יָמִים מִצֹּת
 יֵאָכֵל : יב בְּיוֹם הָרִאשׁוֹן מִקְרָא־
 קֹדֶשׁ כָּל־מְלָאכָתָא עֲבֹדָה לֹא
 תַעֲשׂוּ : יג וְהַקִּרְבָּתִים אִשָּׁה עֲלֶה
 לַיִּי פָרִים בְּנֵי־בָקָר שְׁנַיִם וְאִיל
 אֶחָד וְשִׁבְעָה כִבְשִׂים בְּנֵי שָׁנָה
 תְּמִימִם יִהְיוּ לָכֶם : יד וּמִנְחָתָם סֵלֶת
 בְּלוֹלָה בַשֶּׁמֶן שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרִינִים
 לְפָר וּשְׁנֵי עֶשְׂרִינִים לְאִיל תַּעֲשׂוּ :
 כא עֶשְׂרֹן עֶשְׂרֹן תַּעֲשֶׂה לְכַבֵּשׁ

יִצְחָק בְּלָא בְרַעְוָא
 קֶרְבָּנָא קֶדֶם : יי
 וְנִסְכֵּיהֶון פְּלָגוֹת הֵינָא
 יִהְיוּ לְתֹרָא וּבְלִחֹת הֵינָא
 לְדִכְרָא וּרְבָעוֹת הֵינָא
 לְאִמְרָא מִקְרָא דָּא עֲלֵת
 רִישׁ יִרְחָא בְּאַתְחֹדְתִּיהָ
 כּוֹן לְכָל רִישֵׁי יִרְחֵי שְׁתָּא :
 יג וְצִפּוֹר בְּרַעְוִי מִד
 לְחֹמֶטָא קֶדֶם : יד עַל
 עֲלֵתָא תְּדִירָא וְהַעֲבֵד
 וְנִסְכָּהּ : יו וּבְחֹדֶשׁ
 קֶדֶם מִסָּה בְּאַרְבַּעַת
 עֶשְׂרִי יוֹמָא לִירְחָא
 פָּסַח קֶדֶם : יז וּבְחֹמֶשֶׁת
 עֶשְׂרִי יוֹמָא לִירְחָא הָדִין
 תֵּנָא שְׁבַע יוֹמִין פָּטִיר
 יִתְבַּלֵּל : יח בְּיוֹמָא
 קֶדֶם מִסָּה מַעֲבַד קֶדֶם שְׁכַל
 עֲבֹדִית פְּלָתִין לְאִתְעֵבְדוּן :
 יט וְהַקִּרְבָּנִים מִקְרָא
 עֲלֵתָא קֶדֶם : כ תֹּרִין בְּנֵי
 תֹּרִי תִרְיִן וְדִכְרִי מִד
 וְשִׁבְעָא אִמְרִין בְּנֵי שָׁנָא
 שְׁלֵמִין : כא הֵין לָכוּן :
 כ ומִנְחַת הֵון סֵלֶתָא
 דְּפִיָּלָא בְּמִשַּׁח תִּלְתָּא
 עֶשְׂרֹנִין לְתֹרָא וְתִרְיִן
 עֶשְׂרֹנִין לְדִכְרָא
 תַּעֲבֹדוּ : כב עֶשְׂרֹנָא

תולדות אהרן

מסכת סוטה פ"ג הלכה ט"ז
 חמשה עשר יום ויום אחד
 חמשה עשר יום ויום אחד
 חמשה עשר יום ויום אחד

רש"י

הביא כפרה עלי על שמעתי את הירח : על עלת
 ההבדל יעשה. כל הקרבן צוה : ונסכו. אין ונסכו
 מוסב על השעיר שאין נסכים להטאת : (יה) כל מלאכת
 עבודה. אפי' מלאכה האריכה לנס. פנו דבר האכל
 המוהרת בחושש. אכורה ביו"ט : (יט) פרים. כנגד
 אברהם שנאמר ואל הבקר רץ אברהם : אילים. כנגד
 אילו של יצחק : כבשים. כנגד יעקב והכשדים הפריד

(יד) זאת עלת. חדש בהדרשו. ט"ז עבר יומנו בעת
 קרבנו ושכח אין לו תשלומין : (טו) ושעיר עזים וגו'.
 כל שעירי המוספין באין לכפר על טומאת מקדש וקדשיו
 הכל כמו שמפורש במס' שבוועות ונשתנה שער ר"ח שגא'
 זו לה' ללמד שמכפר על שאין בו ידיעה לא כההלה
 ולא כסוף שאין מכיר כהטא אלא הקב"ה כלכל. ושאר
 כשעירין למדן מ ממנו ומדרכו כנגדה אמר הקב"ה

עיקר שפתי חבמים

ע חידוש הוא אם כנס כפן למקדש כטומאה. וקדשו ר"ל אם הקריב קרבנו כטומאה : מ דלכתוב כפון ושער כפין
 שוב על שער דר"מ ולמדן שפ. ובעלית דלא כתוב ביו"ט יתקן סחוס מן המעשר : וזא קאי פה המעשר כלכל חסר
 ונסכו כוונתו לא קאי על המעשר שכן נסכים להטאת :

האחד לשבעת הכבשים: כנושעיר
 חטאת אחד לכפר עליכם :
 כי מלבד עלת הבקר אשר לעלת
 התמיד תעשו זאת אלה: כי באלה
 תעשו ליום שבעת ימים לחם
 אישה ריח-ניחח ליי על-עולת
 התמיד יעשה ונסכו: כי וביום
 השביעי מקרא-קדש יהיה לכם
 כל-מלאכת עבודה לא תעשו :
 כי וביום הבכורים בהקריבכם
 מנחה חדשה ליי בשבעתיכם
 מקרא-קדש יהיה לכם כל-
 מלאכת עבודה לא תעשו :
 כי והקרבתם עולה לריח ניחח
 ליי פרים בני-בקר שנים איל
 אחד שבעה כבשים בני שנה :
 כי ומנחתם סלת כלולה בשמן
 שלשה עשרנים לפר האחד שני
 עשרנים לאיל האחד: כס עשרון
 עשרון לכבש האחד לשבעת
 הכבשים: י שעיר עזים אחד לכפר עליכם :
 כי מלבד עלת התמיד ומנחתו תעשו תמימים יהיו

עשרונא מעבד לאמרא
 חד כן לשבעא אמרין:
 כי וצפרא דחטאתא חד
 לכפרא עליכון: כי כר
 מעלת צפרא דהיא עלת
 תדירא מעבדון ית אליו:
 כי כאלון מעבדון ליומא
 שבעא יומין לחם קרבן
 דמתקבל ברענא קדם יי
 על עלתא תדירא יתעבד
 ונסכא: כי וביומא
 שביעא מערע קדיש
 יהי לכוון כל עבדת פלחן
 לא מעבדון: כי וביומא
 דבכורים בקרוביכון
 מנחמא חדא קדם יי
 בעצרהיכון מערע קדיש
 יהי לכוון כל עבדת פלחן
 לא מעבדון: כי ותקרבון
 עלתא לאתקבלא ברענא
 קדם יי תורין בני תורי
 תרין ודבר חד שבעא
 אמרין בני שניא:
 כי ומנחתהון סלתא
 דפלא במשח תלתא
 עשרונין לתורא חד תרין
 עשרונין לדברא חד:
 כס עשרונא עשרונא
 לאמרא חד לשבעא
 אמרין: י צפיר בר עזין
 חד לכפרא עליכון:
 כי בר מעלת תדירא

והקריבכם

וצפרא מלכ פולא יומא כ קמח סלח כוריס
 י נחמס כח: כאלה פשו ונחמס סל
 כסריכס פנחוס פ חד: מסרח עברון סל פ

רש"י
 יסחב. ביסודו של רבי משה הדרשן ראיתי זאת: בכורי קציר חטים. על שם שתי הלחם שהם ראשונים
 (כד) כאלה תעשו ליום. שלא יהיו פחתין והולכין למנחת חטים ק הבלים מן החדש: (לא) תמימים יהיו
 כפרי הכה: (ט) ופיוס הבכורים. תג השבעות קרוי לחם ונסכיהם. לפי הנסכים יהיו תמימים ר למזן
 עיקר שפתי חכמים
 פ בסעודת פיוס מתיר במדינה ופתי הלחם במקדש: ר שכתב תמימים כין מנחה לנסכים וללמד ככס נסכים לזמן לסיוע
 פמימים

השני פרים בני־בקר שנים עשר
אילים שנים כבשים בני־שנה
ארבעה עשר תמימים: וּמִנְחָתָם
וְנִסְכֵּיהֶם לַפָּרִים לַאֲלֵלִם וְלִכְבָּשִׁים
בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט: וַיִּשְׁעִיר־עִזִּים
אֶחָד חֲטָאת מִלֶּבֶד עֹלֹת הַתָּמִיד
וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכֵּיהֶם: ס כ וּבָיִום
הַשְּׁלִישִׁי פָּרִים עֶשְׂתֵּי־עֶשֶׂר אֵילִם
שָׁנִים כְּבָשִׁים בְּנֵי־שָׁנָה אַרְבָּעָה
עֶשֶׂר תְּמִימִם: כֹּא וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם
לַפָּרִים לַאֲלֵלִם וְלִכְבָּשִׁים בְּמִסְפָּרָם
כַּמִּשְׁפָּט: כב וַיִּשְׁעִיר חֲטָאת אֶחָד
מִלֶּבֶד עֹלֹת הַתָּמִיד וּמִנְחָתָהּ
וְנִסְכָּהּ: ס כג וּבָיִום הָרְבִיעִי פָּרִים
עֶשְׂרֵה אֵילִם שָׁנִים כְּבָשִׁים בְּנֵי־
שָׁנָה אַרְבָּעָה עֶשֶׂר תְּמִימִם:
כד מִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם לַפָּרִים לַאֲלֵלִם
וְלִכְבָּשִׁים בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט:
כה וַיִּשְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד חֲטָאת מִלֶּבֶד
עֹלֹת הַתָּמִיד מִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ:
ס ט וּבָיִום הַחֲמִישִׁי פָּרִים תִּשְׁעָה אֵילִם שָׁנִים

ותורין בני תורין תרי עשר
דכרין תרין אמרין בני
שנא ארבעא עשר
שלמין: יא ומנחתהון
ונסכיהון לתורין לדכרין
ולאמרין במנניהון
כדתני: יב וצפיר בר עזין
חד חטאתא בר מעלת
תדירא ומנחתה
ונסכיהון: יג וביומא
השלישאה תורין חד עשר
דכרין תרין אמרין בני
שנא ארבעא עשר
שלמין: כא ומנחתהון
ונסכיהון לתורין לדכרין
ולאמרין במנניהון
כדתני: כב וצפירא
דחטאתא חד בר מעלת
תדירא ומנחתה ונסכה:
כג וביומא רביעאה תורין
עשרא דכרין תרין אמרין
בני שנא ארבעא עשר
שלמין: כד מנחתהון
ונסכיהון לתורין לדכרין
ולאמרין במנניהון
כדתני: כה וצפיר בר עזין
חד חטאתא בר מעלת
תדירא ומנחתה ונסכה:
כו וביומא חמישאה תורין
תשע דכרין תרין אמרין
בני שנא ארבעא עשר
היא ומוחם תשעים כ ומוחם ח עד מנחות
פר כג שפורס יד: ופסחים כגס קא
פסחים כג

רש"י

כחזין לעלמן ככל יום ויום: (יח) ומנחתם ונסכיהם זה פורה והם קבועים ומגייסם תשעים ושמונה לכלות
לפרים. פרי המנ שבעים הם. כנגד ע' אומות עובדי מהם תשעים ושמונה קללות שבמסנה תורה. בשני נאמר
זוכרים מתחמטעים והולכים. ובימי המקדש היו מגייסין ונסכיהם על שני תמיד היום ולא שנה הלשון אלא
עליהם מן היסודין: ולכבשים. כנגד ישראל שנקראו לדרוש כמו שאמרו רז"ל בשני ונסכיהם בשני ונסכיהם
עיקר שפתי חכמים

בשני חטאת דלמן נאכים לחטאת. ומ"ש ועל תשבו אף שאין כחם תשבו בקרא אך כפי מה שפירש"י לפיל על ועלם
פסחים

כְּבָשִׁים בְּנֵי־שָׁנָה אַרְבַּעַה עָשָׂר
תְּמִימִם: כו וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם
לִפְרִים לְאֵילָם וּלְכִבְשִׁים בְּמִסְפָּרָם
בְּמִשְׁפָּט: כז וְשַׁעִיר חַטָּאת אֶחָד
מִלֵּבַד עֲלֹת הַתָּמִיד וּמִנְחָתָהּ
וְנִסְכָּהּ: כח וּבֵיּוֹם הַשְּׁשִׁי פָּרִים
שְׁמֹנֶה אֵילָם שְׁנַיִם כְּבָשִׁים בְּנֵי־
שָׁנָה אַרְבַּעַה עָשָׂר תְּמִימִם:
לוּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם לִפְרִים לְאֵילָם
וּלְכִבְשִׁים בְּמִסְפָּרָם בְּמִשְׁפָּט:
לא וְשַׁעִיר חַטָּאת אֶחָד מִלֵּבַד עֲלֹת
הַתָּמִיד מִנְחָתָהּ וְנִסְכָּיהָ: ס' וּבֵיּוֹם
הַשְּׁבִיעִי פָּרִים שֶׁבַע אֵילָם שְׁנַיִם
כְּבָשִׁים בְּנֵי־שָׁנָה אַרְבַּעַה עָשָׂר
תְּמִימִם: לז וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם
לִפְרִים לְאֵילָם וּלְכִבְשִׁים בְּמִסְפָּרָם
בְּמִשְׁפָּט: לז וְשַׁעִיר חַטָּאת אֶחָד
מִלֵּבַד עֲלֹת הַתָּמִיד מִנְחָתָהּ
וְנִסְכָּהּ: ס' מַפְטִיר לֵה בֵּיּוֹם הַשְּׁמִינִי
עֲצֵרַת תְּהִיָּה לָכֶם כִּלְמֵלָאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ:
י' וְהִקְרַבְתֶּם עֲלֶיהָ אִשָּׁה רִיחַ נִיחָה לִּי פֶר אֶחָד

שלמין: ז ומנחתהון
ונסביהון לתורין דלכרין
ולאמרין במניהון
כדחזי: כח וצפירא
דחטאתא חד בר מעלת
תדירא ומנחתה ונסכה:
כט וביומא שביעא
תורין תמניא דכרין תרין
אמרין בני שנה ארבעא
עשר שלמין: לו ומנחתהון
ונסביהון לתורין דלכרין
ולאמרין במניהון
כדחזי: לא וצפירא
דחטאתא חד בר מעלת
תדירא מנחתה ונסכה:
לז וביומא שביעא
תורין ש-עא דכרין תרין
אמרין בני שנה ארבעא
עשר שלמין:
לז ומנחתהון ונסביהון
לתורין דלכרין ולאמרין
במניהון כדחזי להון:
לז וצפירא דחטאתא חד
בר מעלת תדירא
מנחתה ונסכה: ס' וביומא
תמניא דכרין תרין
כד עבדת פלחון לא
תעבדון: לו ותקרבון
עלאתא קרבן דמתקבל
ברעא קדש יי תור חד
תורא נכנסים שבע קב מוכב מן תמידי
מכוח חד: טז ובעי סוכה: ז' מים
ספירי ט' כושר פרש דלשתי: פורת סחלי
ח כלה יי חננה ט: פה אחד מוכה טז

רש"י

כשביעי כמשפס. מ"ס יוד מ"ס הרי כהן מים רמו
לנסוך המים מן התורה כח: (לה) עצרת תהיה לכם.
מזורים בעשיית מלאכה. דלא עזרת עזרו מללאת. מלמד
שטעון לינה. ומדרשו בלגדה לפי שכל ימות הרגל
הקריבו כנגד ע' אומות וכשכאלין ללכת אמר להם המקום
ענקסה מכס פשו לי סעודה קטנה כדי שיהנה מכס:

אֵיל־אֶחָד כָּבָשִׁים בְּנֵי־שָׁנָה יִשְׁבְּעָה
תְּמִימִם: יוֹ מִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם לַפָּר
לְאֵילֹלֶכֶב שִׁים בְּמִסְפָּרם בְּמִשְׁפָּט:
וְיִשְׁעִיר חֲטָאת אֶחָד מִלֶּבֶד עֹלֹת
תְּתִמִּיר וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ: לֹא אֵלֶּה
תַּעֲשׂוּ לִי בְּמוֹעֲדֵיכֶם לֶבֶד
מִנְדְּרֵיכֶם וְנִדְבֹתֵיכֶם לְעֹלֹתֵיכֶם
וּלְמִנְחֹתֵיכֶם וְלִנְסֻכֵיכֶם וְלִשְׁלָמֵיכֶם:
לֹא וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
כָּכָל אֲשֶׁר־צִוָּה יְיָ אֶת־מֹשֶׁה:
פ פ פ

דבר חד אמרין בגי שנה
שבעא של מין:
יו מנחתהון ונסכיהון
לתורה דרכא ולאמרין
במניניהון כדחיו:
יו וצפירא דחטאתא חד
פר מעלת תדירא
ומנחתה ונסכה: לא אלן
תעבדון קדם יי
במועדיכון פר מנדריכון
ונדבתכון לעלותכון
ולמנחתכון ולנסכיון
ולשלמיכון:
לא ואמר משה לבני
ישראל כלל די פקיד יי
ית משה: פ פ פ

חרא כפסס שס: אלה חסבו חסוסי שס
ל"ה ד שבוסי: מנחת פכ חסור
די: ולמניניה מנחות קרי: ולנסכיהם חסוסי יד: ו

דש"י
ולקריב דכריו ונמלא עובר בכל חלחל: (א) ויאמר
משה אל בני ישראל. להפסיק הענין דכרי רבי
ישמעאל לפי ששד כאן דכריו של מקום ופרשת דכריס
מתחלת דכורו של משה הוצרך להפסיק תחלה ולומר
שחור משה ואמר פרשה זו לישראל שלמי יס במשמע
שלא אמר להם זו. אלא כפרשת דכריס התחיל דכריו:
חסלת פרשת פינחס
עיקר שפתי חכמים
החמיד ספר. ומנכד עולה החמיד תפשו פנות כללו וכו' כאלו כתוב בקרא: א ר"ל וכן פ"י סתם היו מתמטטין וכו' וכו':
חסלת פרשת פינחס

הפטרת פינחס (במלכים א סימן יח וסימן יט)

וכשטמות ומסעי מחוברין או מספירין לפינחס דכרי ירמיהו שהיא הפטרת מוסות.

וְכֵן הָיְתָה אֶל־אֱלֹהֵי נִשְׁשָׁם מִתְּנוּ וַיִּרְץ לִפְנֵי אַחָב עַד־בֹּאָה זִרְעָאֵלָה:
וַיֵּךְ אַחָב לְאִיזֶבֶל אֵת כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלֹהֵי וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר הָרַג אֶת־כָּל־
הַנְּבִיאִים בְּחָרֵב: וַתִּשְׁלַח אִיזֶבֶל מַלְאָךְ אֶל־אֱלֹהֵי לֵאמֹר כֹּה־עָשִׂיתָ לַאֲדָמָה וְכֹה
וְכֹה עָשִׂיתָ לְכָל־הָנְבִיאִים: וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו וְכֹה עָשִׂיתָ לְכָל־הָנְבִיאִים: וַיֹּאמֶר אֶל־נַפְשִׁי
יָבֹא בְּאֵר שָׁבַע אֲשֶׁר לִיהוֹדָה וַיָּנִיחַ אֶת־נַפְשִׁי שָׁם: וְהִיא־הָיָה בְּמִדְבַר הַרְדֵּה יוֹם וַיָּבֹא
וַיִּשָּׁב תַּחַת רֶתֶם אֶתֶּת אֶחָד קִי נִישָׁאֵל אֶת־נַפְשִׁי לְמוֹת נִיאָמַר וְכֵן עָתָה יְיָ קָח
נַפְשִׁי כִּי לֹא־מוֹת אֲנִי מִבְּחַי: וַיִּשְׁכַּב וַיִּשָּׁן סָחַב בּוֹק תַּחַת רֶתֶם אֶחָד וְהָיָה־זֶה
סִלְאָךְ נָעַם בּוֹ וַיֹּאמֶר לֹא קוֹם אֲכֹל: וַיִּבֹט וְהָיָה כִּרְאֻשְׁתּוֹ עֲנֹת רַצְפִּים וַצִּפְחַת מִים
וַיֹּאבֵל וַיִּשָּׁב וַיִּשְׁכַּב: וַיִּשָּׁב מַלְאָךְ יְיָ שְׁנִית וַיַּגִּיעַ־בּוֹ וַיֹּאמֶר קוֹם אֲכֹל כִּי
כֵן מִסָּה הַדְּרָה: וַיָּקָם וַיֹּאבֵל וַיִּשְׁתָּה וַיִּלֶּךְ בָּכָח וְהִיאֲכִילָהּ הָיָה אֲרָבָעִים יוֹם
וַאֲרָבָעִים לֵילָה עַד הָרַת הָאֲדָמָה חָרֵב: וַיָּבֹא־שָׁם אֶל־הַמַּעֲרָה וַיִּלֶּךְ שָׁם וְהָיָה דָּבָר

הפחדת פינתם

וַאֲלֹי וַיֹּאמֶר לוֹ מַה־לָּךְ פֶּה אֲלֵיָּהוּ: וַיֹּאמֶר קִנְיָאֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶת־נִבְיָאֵיהֶם הִרְגוּ בְּחֶרֶב וְאֶת־אֲנִי רִבְדִּי וּבִקְשׁוּ אֶת־נַפְשִׁי לְקַחְתָּהּ: וַיֹּאמֶר זֶה וְעַמְדַת בְּהָר לִפְנֵי וְהַגָּה יְיָ עַבְדִּי וְהִיא גְדוֹלָה וְחֹק מִפְּקֵי הָרִים וּמִשְׁפַּר מַלְאֲכֵי לִפְנֵי יְיָ בְּרוּת יְיָ וְאֶת־הָרוּחַ רָעַשׁ לֹא בָרַעַשׁ יְיָ: וְאֶת־הַרְעֵשׁ אִישׁ לֹא בְּאִישׁ יְיָ וְאֶת־הָאֵשׁ קוֹי דְּמִמָּה דִּבְקָה: וַיְהִי וּפְשָׁמַע אֲלֵיהִי וַיִּלְט פָּנָיו בְּאֶדְרֵתוֹ וַיֵּצֵא וַיַּעֲמֵד פֶּתַח הַמַּעֲרָה וְהַגָּה אֲלֵיו קוֹי וַיֹּאמֶר מַה־לָּךְ פֶּה אֲלֵיָּהוּ: וַיֹּאמֶר קִנְיָאֵי קִנְיָאֵי לִי וְאֶת־נִבְיָאֵיהֶם הִרְגוּ בְּחֶרֶב וְאֶת־אֲנִי רִבְדִּי וּבִקְשׁוּ אֶת־נַפְשִׁי לְקַחְתָּהּ: וַיֹּאמֶר יְיָ וְלֵאמֹר לָךְ שׁוּב לְדַרְכְּךָ מִדְּבַרְךָ הַבַּיִת בִּפְתָּח דְּמַשְׁק וּבִבְאֵת וּמִשְׁחַת אֶת־חֻזְאֵל לְמַךְ עַל־אַרְסִי: וְהָתָּה יִהְיֶה בְּיָנִי מִשְׁחַת לְמַךְ עַל־יִשְׂרָאֵל וְאֶת־אֲלִישֵׁעַ בְּרִשְׁפָּט מֵאֵבֶל מַחֲלֵה תַּמְשָׁח לְנִבְיָאֵי תַחְתִּיךָ: וְהִיא הַגְּמֻלָּה מִחֶרֶב חֻזְאֵל יָמִית יִהְיֶה וְהַנֶּכֶלֶשׁ מִחֶרֶב יָמִית אֲלִישֵׁעַ: וְהַשְׂאֲרָתִי בִּישְׂרָאֵל שִׁבְעַת אֲלָפִים כִּלְהַבְרָפִים אִישׁ לֹא־כָרְעוּ לְבַעַל וְכִלְהַפָּה אִשׁ לֹא־נִשְׁקַ מַלְאֲכֵי לוֹ: וַיִּלְךְ מִשֶּׁם וַיֵּצֵא אֶת־אֲלִישֵׁעַ בְּרִשְׁפָּט וְהוּא חֹרֵשׁ שְׁנַיִם עֶשֶׂר צִמְדִּים לִפְנָיו וְהוּא בְּשָׁנִים הָעֶשֶׂר וַיַּעֲבֹר אֲלֵיהִי אֲלֵיו וַיִּשְׁלַח אֶדְרֵתוֹ אֲלֵיו: וַיַּעֲבֹר אֶת־הַבְּקָר וַיִּרְץ אַחֲרָי אֲלֵיהִי וַיֹּאמֶר אֲשַׁקְּהֶנּוּ בַּחֵם גָּא לְאֵבִי וְלֵאמֹי וְאֶלְכָּה אַחֲרָי וַיֹּאמֶר לוֹ לָךְ שׁוּב כִּי מַה־עָשִׂיתִי לָךְ: וַיֵּשֶׁב מֵאֲחֵרָיו וַיִּקַּח אֶת־צִמְד הַבְּקָר וַיַּזְכִּיחֵהוּ וּבְכָל־הַבְּקָר בְּשָׁלֹם הִבְשִׁיר וַיֵּת וַלְעֹסִי אֲבִלְנוּקְסִי וַיִּלְכֵּד אַחֲרָי אֲלֵיהִי וַיִּשְׂרַתְּהוּ:

שָׁמַע אִשָּׁה יָנִיא אוֹתָהּ וְהִפְרָ אֶת־
נְדָרָהּ אֲשֶׁר עָלֶיהָ וְאֵת מִבְטָא
שְׁפָתֶיהָ אֲשֶׁר אָסְרָה עַל־נַפְשָׁהּ
וְיִי יִסְלַח־לָהּ: וְנָדָר אֶלְמָנָה
וְגִירוּשָׁה כָּל־אֲשֶׁר־אָסְרָה עַל־נַפְשָׁהּ
יָקוּם עָלֶיהָ: יֵאֵם־בֵּית אִשָּׁה
נְדָרָהּ אוֹ־אָסְרָה אֶסֶר עַל־נַפְשָׁהּ
בְּשִׁבְעָה: יִי וְשָׁמַע אִשָּׁה וְהִחְרִישׁ
לָהּ לֹא הֵנִיא אֶתָּה וְקָמוּ כָּל־
נְדָרֶיהָ וְכָל־אֶסֶר אֲשֶׁר־אָסְרָה עַל־
נַפְשָׁהּ יָקוּם: יֵאֵם־הַפֶּר יִפְרֵא אֶתָּם
אִשָּׁה בְּיוֹם שָׁמְעוֹ כָּל־מוֹצֵא
שְׁפָתֶיהָ לְנְדָרֶיהָ וְלֹא־סֵר נַפְשָׁהּ
לֹא יָקוּם אִשָּׁה הַפֶּרִם וְיִי
יִסְלַח־לָהּ: יִי כָּל־נְדָר וְכָל־שְׁבַעַת
אֶסֶר לַעֲנֹת נַפֶּשׁ אִשָּׁה יִקְיָמוּ
וְאִשָּׁה יִפְרֶנּוּ: יֵאֵם־הַחֲרִישׁ יִחְרִישׁ
לָהּ אִשָּׁה מְיוֹם אֶל־יוֹם וְהַקִּים
אֶת־כָּל־נְדָרֶיהָ אוֹ־אֶת־כָּל־אָסְרֶיהָ
אֲשֶׁר עָלֶיהָ הַקִּים אֶתָּם בִּי־הַחֲרִישׁ

וְשָׁמַע בְּעֵלָה אֶעֱדִי יָתָהּ
וּבְמִלָּה יָת נְדָרָהּ דִּי
עָלָה וְיָת פְּרוּשׁ סְפוּתָהּ
דִּי אָסְרָת עַל נַפְשָׁהּ וּמִן
קָדָם יִישַׁתְּבֵק לָהּ:
וְנָדָר אֶרְמִלָּא וּמִתְרַבָּא
כָּל דִּי אָסְרָת עַל נַפְשָׁהּ
יָקוּם עָלָה: יֵאֵם בֵּית
בְּעֵלָה נְדָרָת אוֹ אָסְרָת
אֶסֶר עַל נַפְשָׁהּ בְּקִיּוּם:
יִי וְשָׁמַע בְּעֵלָה וְיִישַׁתְּבֵק
לָהּ לֹא אֶעֱדִי יָתָה וְיָקוּמוּן
כָּל נְדָרָהּ וְכָל אֶסֶר דִּי
אָסְרָת עַל נַפְשָׁהּ וְיָקוּמוּן:
יֵאֵם כְּמִלָּא יִבְמִלָּה יִתְהוֹן
בְּעֵלָה בְּיוֹמָא דִּי שָׁמַע כָּל
אֶפְקוּרָת סְפוּתָהּ לְנְדָרָהּ
וְלֹא־סֵר נַפְשָׁהּ לֹא יָקוּמוּן
בְּעֵלָה בְּמִלָּנִין וּמִן קָדָם
יִישַׁתְּבֵק לָהּ: יִי כָּל נְדָר
וְכָל קִיּוּמָת אֶסֶר לְסָנְפָא
נַפֶּשׁ בְּעֵלָה יִקְיָמוּן
וּבְעֵלָה יִבְמִלָּנִין: יֵאֵם
מִשְׁתַּבֵּק יִשְׁתְּבֵק לָהּ בְּעֵלָה
מְיוֹם לְיוֹם וְיָקוּם יָת כָּל
נְדָרָהּ אוֹ יָת כָּל אָסְרָהּ
דִּי עָלָה יָקוּם יִתְהוֹן אֶרִי

תִּרְאָ וְנָדָר אֶלְמָנָה כְּתוּבָת פֶּת דְּרִיבִּים פֶּת
פֶּת . וְאֵם בְּיוֹם אִשָּׁה דְּרִיבִּים
שְׁבַעַת כ . וְאֵם אֶסֶר שְׁבַעַת כ . אִשָּׁה
הַפֶּרִם יֵאֵם יִבְמִלָּה לֹא נָדָר בֵּן קִיּוּמָת פֶּת
כָּל דְּרִיבִּים וְכָל דְּרִיבִּים פֶּת שְׁבַעַת כ . אִשָּׁה יִקְיָמוּן
דְּרִיבִּים כָּל פֶּת נָדָר יִבְמִלָּה פֶּת פֶּת לֹא
וְאֵם הַפֶּרִם דְּרִיבִּים כ . יֵאֵם הַפֶּרִים לֹא

בעל המורים

אִשָּׁה פֶּת וְיָקוּם אֶת מִבְטָא (יד) פֶּת .
כִּי נָשִׁית לְנָשִׁית נָשִׁית פֶּת מִלָּלָה לְנָשִׁית וְהָא
פֶּת כָּל עֵר וְלֹא פֶת שֶׁל דְּרִיבִּים בָּלֹא לְנָשִׁית כָּל
עֵר כְּעֵלָה פֶּת לֹא שְׁבַעַת דְּרִיבִּים פֶּת נָשִׁית
כְּדִלְיָהּ כְּעֵלָה פֶּת (דף ט"ז) פֶּת סְקִיטָה

רש"י

וישנה וגר . הרי לך שאם קיים הבעל שהוא
גויס : (ט) והפר את נדרה אשר עליה . יכול
אמילו לא הפר האב כי חיל בעשורית בית אחיה כל
סכנעוריה ברשות אחיה הוא : (י) כל אשר אסרה
על נפשה יקום עליה . לפי שאינה לא ברשות האב ולא
ברשות הבעל ובהלמנה מן הגשואין הכתוב מדבר . אבל
עיקר שפתי חכמים
קיים האב שכן אין הבעל יכול להפרי : ב דוריו דמתי ואם היו תביס גוי הוא מוסיק על פניו ראשון שלמלה כתוב והאיל
לביס נר וע"י קאי ואם היו תביס גוי ובזע איש גוי ואם ביום שמוע גוי והפר גוי יל גנב כח גרין להפר כחאמא
לביס : ל גבו כחא תפסח ח' מכל המינים וא' כחא תפסח ח' שמימי מביס :

בְּלִי דְבִרְתָּא בְּאִנְשָׁא
יִבְבְּעִירָא: י וְאֵתְּנוּ לָהֶם
מִשֶּׁה וְלֵהֱוֹת אֶלְעֶזֶר כְּהֵנָּה
וְלֵהֱוֹת כֹּהֵנִי שְׂמִי דְבִנִּי
יִשְׂרָאֵל יֵת שְׂבִיָּא וְיֵת
דְּבִרְתָּא וְיֵת עֲדָה
לְמִשְׁרֵיתָא לְמִי שְׂרָא
דְּמוֹאֵב דִּי עַל יִרְדְּנָא
דִּירְהוּ: י וְנִפְקֹד מִשֶּׁה
וְאֶלְעֶזֶר כְּהֵנָּה וְכָל רִבְרָבִי
בְּנֵי שְׂמִי לְקַדְמֵת הָהוּן
לְמִשְׁרֵיתָא: י
י וְהָיוּ מִשֶּׁה עַל דְּמִמֶּנּוּ
עַל חֵילָא רִבְבִי אֶלְפִין
וְרִבְבִי מֵאוֹתָא דְּנָתוּ
מִחֵיל קִרְבָּא: יו וְאִמְר
לְהוּן מִשֶּׁה חֲקִימָתוֹן כֹּל
נִקְבָּא: יז הָא אֲנִין הָוָה
לְבִנִי יִשְׂרָאֵל כְּעֲצַת בְּלָעִם
לְשִׁקְרָא שְׁקֵר קִדָּם יי עַל
עִסְק פְּעוֹר נְהוּת מוֹתָנָא
בְּבִנְשֵׁתָא דִּי: יי וְכַעַן
קְטוֹרֵף כֹּל דְּכוּרָא בְּטַפְלָא
וְכָל אֶתְתָּא דִּידְעַת גִּבֹּר
לְמִשְׁכְּבִי דְּכוּרָא קְטוֹרֵף:
יח וְכָל טַפְלָא בְּנִשְׂיָא דִּי
לֹא יָדְעָא מִשְׁכְּבִי דְּכוּרָא
קִימוּ לְכוּן: יט וְאַתָּה שְׂרָא
הָרֵא

וְקָרָא פִּשְׁתָּא שְׂמִי דְּסַפְחִים טו.
וְכָל אִשָּׁה יִכְפּוֹת טו. וְכָל טַפֵּךְ טו.

קִימוּן טו.
בַּעַל הַטְּרִים

(יח) ידעת חוש. בני און בנולד חורבן
ידעת ז' בנכח' ככל חורבן ידעת נלמד
חורבן נלמד חורבן נלמד חורבן נלמד
חורבן נלמד חורבן נלמד חורבן נלמד
חורבן נלמד חורבן נלמד חורבן נלמד
חורבן נלמד חורבן נלמד חורבן נלמד

בְּאָדָם וּבְבִהְמָה: י וַיָּבֹאוּ אֶל־
מֹשֶׁה וְאֶל־אֶלְעֶזֶר הַכֹּהֵן וְאֶל־עֲדַת
בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־הַשָּׂבִי וְאֶת־
הַמִּלָּקוֹחַ וְאֶת־הַשְּׁלָל אֶל־הַמִּחֲנֶה
אֶל־עֵרְבַת מוֹאָב אֲשֶׁר עַל־יַרְדֵּן
יִרְחוֹם: שְׁלִישִׁי שְׁנֵי כֶּשֶׁן מִחוּבְרִין וְנִיִּצְאוּ מִטֶּה
וְאֶלְעֶזֶר הַכֹּהֵן וְכָל־נִשְׂיָאֵי הָעֵדָה
לְקִרְאָתָם אֶל־מַחֲוִין לְמַחֲנֶה:
י וַיִּקְצֹף מֹשֶׁה עַל פִּקּוּדֵי הַחֵיל
שָׂרֵי הָאֲלָפִים וְשָׂרֵי הַמֵּאוֹת
הַבָּאִים מִצִּבְּאֵהַּ מִלְחָמָה: יז וַיֹּאמֶר
אֲלֵיהֶם מֹשֶׁה הִתִּיתֶם כָּל־נִקְבָּה:
יז הֵן הִנֵּה הָיוּ לְבִנִי יִשְׂרָאֵל בְּדִבְרִי
בְּלָעִם לְמִסְר־מַעַל בִּי עַל־דְּבַר־
פְּעוֹר וְנִתְּחִי הַמִּגִּפָּה בְּעֵדַת יי:
י וְעַתָּה הֲרֹגוּ כָל־זָכָר בְּטַף וְכָל־
אִשָּׁה יוֹדַעַת אִישׁ לְמִשְׁכָּב זָכָר
הֲרֹגוּ: יח וְכָל־הַטַּף בְּנִשְׂיָאֵם אֲשֶׁר לֹא־
יָדְעוּ מִשְׁכָּב זָכָר הִחִיו לָכֶם: יט וְאַתָּם

רש"י

ואשיכסם פה. להיהם של אלו שונא ומה הוא וכו'
כדליתא כחלק ובספרי: הן הנה. מניד שהיו מכירים
אותן. זו היא שוכסל פלוגי כה: (יז) וכל אשה יודעת
איש. ראוי להבעל ש אשם שלא נבעלה ולפני האין
העבירים והראויה להבעל פניה מוריקות: הרגו. להם
חזר ואמר להפסיק הענין דברי רבי ישמעאל שאם אני
קורא הרגו כל זכר בטף וכל אשה יודעת איש וכל הטף
בנשים וכו' אני יודע אם להרגו (וכל אשה יודעת) פס
הזכרים. או להחיות פס הטף ת לכך נשמר הרגו:
עיקר שני ד' חכמים

חכמיסין: מלקוח. אדם ובהמה. ובמקום שכתוב שני
אלל מלקוח. שני בלדס. ומל זוח בנכמה: (יז) ויצאו
משה ואלעזר הכהן. לפי שראו את נערי ישראל
וצללים לחטוף מן הבזה: (יז) ויקצוף משה על פקודי
החיל. ממונים על החיל ללמד שכל סריון הדור חלוי
בגדולים שיש כח בידם למחות: (טז) בדבר בלעם.
אמר להם אפילו אתם מכניסים כל המונות וסוף
האומות שבעולם אין אתם יכולין להם. שמה מרובים
לחם מן המלרים שהיו שם מלות רכב בחור. כאלו
לשכר שני ד' חכמים

לשכר שני ד' חכמים וכו' פסוק דמפרש דרבי לקמן: ש היינו יותר מכת שלם שנים יום אחד: ת ולי לא כתיב סוף נרמ
נרמ

חני מחוץ למחנה שבעת ימים כל
הרג נפש וכל אונג עבד לתחטא
ביום השלישי וביום השביעי אתם
ושביכם: וכל בגד וכל כלי עור
וכל מעשה עזים וכל כלי עץ
תתחטא: כי יאמר אל עזר הכהן
אל אנשי הצבא הבאים למלחמה
זאת חקת התורה אשר צוה יי
את משה: כי אך את הזהב ואת
הכסף את הנחשת את הברזל
את הברדל ואת העפרת: כי כל
דבר אשר יבא באשת עביר ובאש
וטהר אך במי נדה יתחטא וכל
אשר לא יבא באשת עביר ובמים:

חרא כל כר ומש יבנות פח. וכל נגר סבס כס סד חולין נה. ויארץ אלמור עירובין סד פסחים
פ. חר ארץ. י. כל דבר כנס נה טל. סכסכין נס. פ"ז פס. כני כס
פ"ח ס.

רמני

(ויש) מחוץ למחנה. שלא יכנסו אל עזרה: כי הרג
נפש. רמי מחיר. אומר כבודך המקבל עומאה
הכתוב מדבר. ולמדך הכתוב שכלי מסמא אדם כחצרי
המת כאילו נוגע במת עלמו. או יכול אפילו זרק בו מן
ורגו חל וכל הנוגע בחלל. מקיש הורג לנוגע. מה
נוגע ע"י חצוריו אף הורג ע"י חצוריו: ויתחטא.
במי נדה נדון שגר טמאי מתים שאף לדברי האומרים
קברי עובדי כוכבים אינן משמאין בזהל שנאמר ואתן
למתי אמן מרעיתי אדם חתם. חתם קרוים אדם ואין
עובדי כוכבים קרוין אדם. מורה הוא שהעובדי כוכבים
משמאין במגע ובמשא שלא נאמר אדם אלא אצל עומאה
ואהלים שנאמר אדם כי ימות בזהל: אתם ושביכם.
לא שהעובדי כוכבים מקבלין עומאה וזריכין הזאה. אלא
מה חתם בני ברית. אף שביכם כפיצול לברית ויטמאו ב
זריכין הזאה: (כ) וכל מעשה עזים. להביא כלי
הקנים והעלפים והעצמות: (כא) ויאמר אל עזר הכהן
וג'. לפי שכל משה לכלל כנס כל לכלל טעות שנחלמו
ממין הלכות גיעולי עובדי כוכבים וכן אתה מולא בשמיני
למזאזים. שנאמר ויקניף (משה) פל אלעזר ועל איתמר.
עיקר שפתי חכמים

מבא למשחיתא שבעא
ימין כל די קמל גפשא
וכל די קמב פקמילא
תדון עלוהי ביומא
תליתאה וביומא
שביעאה אתון ושביכון:
וכל לבושך מן דמשה
וכל עובד מצוי וכל מן
דעא תדון עלוהי: כאן אמר
אל עזר כהנא לנבבי חילא
נא אתו לקרבא דא נזבת
אזריתא רי פקיד יי ית
משה: כי כנס ית דהבא
וית כנסא ית נחשתא
ית פרזלא ית אבצא וית
אברא: כי כל מן דעם
דממעל בנורא תעברנה
בנורא וידבי כנס במי
אדיותא וידי וכל די לא

בעל המורים

מולאם מיעד סגל ידי נפלאם מיעד סגל
אם סיא יודעת חים: וכל אשה יודעת
חיים למעבד. כניס' אס סיא כה שלם
סגס ויוס אחר: ולא נקד פסיו חים. כניס'
לפניו: (וט) חס. כ' כסכרה חס פחוק
לפניה חס פליה סכין. פ"ז אס' סאמר
חס פחוק לפניה חס פליה סכין וסיוס כסא
לוי סכסכין ולויס יחוס סכין ולויס חל סאמר
דספא פס סוכר לויס כסאמר חס (כא) ויאמר
אלעזר ככין. פס דבר נפלא: כאן ס' פ'
סכסכין וסס לא סיו כנס כלי מסוס חל נגידס

כל לכלל כנס. כל לכלל טעות. וכן בשמות המורים
ויך את הסלע. עיי הכנס טעה: אשר צוה ה' וגו'.
תלה ההוראה דברו: (כב) אך את הזהב וגו'. אטפ'
שלא הזהיר לכס משה אלא על הלכות טומאה. עוד יש
להזהיר לכס על הלכות גיעול. ואף לשון מיעוט כלומר
ממועטין חתם מלהשמתם בכלים אפילו לאחר שהרתקו
מעומתא המת עד שיעהרו מכליעת אסורס נכילות
ורבותיו אמרו אף את הזהב לומר שצריך להעביר חלודס
שלו קודם שיעבילו וזהו לשון אף שלא יבא שם חלודס
אף המתכת יהיה כמות שהוא: (כג) כל דבר אשר
יבא באש. לבשל בו כלום: תעבירו באש. דרך
תשימוס הגעלותו. מה שתשימוס ע"י חמין יגעילו בחמין
ומה שתשימוס ע"י לזי כוון השפור והאסכסה יכנסו
באור: אך במי נדה יתחטא. לפי שטעו הטוי זה
לערו מעומתא מת ג' זריכין הכלים גיעול לטהר
מן האיסור וחטוי לטהר מן העומאה. ורבותיו דרשו
מכאן שאף להכשירן מן האיסור הטעין עבילה לכלי
מתכות. ומי נדה הכתובין כאן דרשו מים הראויים
לשלו כנס נדס. וכמה סס מ' סאה: וכל אשר לא

וארין סיא חס כסכס. ית חולין כין יודס חסכב. ורואי לגעול סיוס. פסן פ' סגס ויוס אחר. וכן קסן לקר כסית סס
לרעס סיס: ס ומתס סיוס ססס סכסס דספא סת סאמר לויס כס: ס וקסל וס נפלא לנזוב: ג וסס ססס ססס
פס

מַתְעַל בְּנוֹרָא פִּעְכֵּתָהּ
בְּמֵאָה : כִּי וְתַסְרוּן
לְבֹשִׁיכֹן בְּיוֹמָא
שְׂבִיעָא וְתִדְכוּן וְכַמֵּר
בִּן תַּעֲלוּן לְמִשְׁרִיתָא :
כִּי וְאָמַר יִצְחָק לְמִימֵר :
כִּי קָבַל יְת חֲשֹׁן דְּכִרַת
שְׂבִיָּא בְּאִנְשָׁא וּבְכַעֲרָא
אֵת וְאַלְעֹזֵר פִּתְנָא וְרִישִׁי
אֲבִתָּהּ כִּנְשָׁתָא : כִּי וְתַפְלֵג
יְת דְּבִרְתָּא בִין גְּבֵרִי
מִנִּי חֵי קִרְבָּא דְנִפְקִי
לְחִילָא וּבִין פֶּלַּ בְּנִשְׁתָּא :
כִּי וְתַפְרֵשׁ וְסִיבָא קִדְם
יִ מִן גְּבֵרִי מִנִּי קִרְבָּא
דְנִפְקִי לְחִילָא חַד גִּפְשָׁא
מִחֲמַשׁ מָאָה מִן אִנְשָׁא
וּמִן תּוֹרִי וּמִן חֲמֵרִי וּמִן
עֵנָא : כִּי מִפְּלִגְוֵת הֹוֵן
תַּסְבֹּן וְתִיבֵּל לְאַלְעֹזֵר
פִּתְנָא אֲפִרְשׁוֹתָא קִדְם
יִ לְוּמִפְּלִגְוֵת בְּנִי יִשְׂרָאֵל
תַּסֵּב חַד דְּתַפְסֵחַד מִן
חֲמִשִּׁין מִן אִנְשָׁא מִן תּוֹרִי
מִן חֲמֵרִי וּמִן עֵנָא מִפֶּלַּ
פַּעֲרָא וְתִיבֵּל יְת הֹוֵן
לְלִנְאִי גְמֵרִי מִמֵּתָה
כִּשְׂבָּנָא דִּי : לֹא נַעֲבֵד
מִשָּׁה וְאַלְעֹזֵר פִּתְנָא פִּתְנָא
דִּי פִקִּיד יִ יְת מִשָּׁה :

תריא ונכנסת קחא כה

בעל המזרים

תויס . אלו תלמיד כהן דמי . אלוהי בלתי
והיה כדום ליש של שמים כמלכות כדום
אזר הורה לפי דמי שיעול . א"כ לפי סתם
כדום מל ידו וזר הורה להם י"כ דמי גיעול
(כד) וספספס . ל' כלה וליהרר וחקתי פליס
י"י ספספס . שם מלכות גיטל

היה להם גיטל סתם כולם שוים כדום
יגבר פליס לק של אלו רשע מלקוח ותמן שם מלך ל' : (א) א"ח . ד' כלה וליהרר א"ח וליהרר (כדרי סיפוס א') בעין המשפחה
י"י ספספס . א"ח כדום כדום . כדום וקחל א"ח מלך א"כ של כדום י"י פכס א"ח פ

כלום ונכנסת פתון נכס פכס הפסולטין דליהרר א"ח וכלה מלכות דכס . דכס .

רש"י

כִּי וְכַבְּסִיתֶם בְּגִדֵיכֶם בַּיּוֹם הַשְּׂבִיעִי
וּמִתְהַרְתֶּם וְאַחֲרֵי־כֵן תֵּבֵאוּ אֶל־הַמַּחֲנֶה :
ס רביעי כה ויאמר יי אל---משה
לאמר : כי שא את ראש מלקוח
השבי באדם ובהמה אתה
ואלעזר הכהן וראשי אבות העדה :
כי וחצית את המלקוח בין תפשי
המלחמה היצאים לצבא ובין כל־
העדה : כה והרמת מכם ליי
מאת אנשי המלחמה היצאים
לצבא אחד נפש מחמש המאות
מן האדם ומן הבקר ומן החמרים
ומן־הצאן : כה ממחציתם תקחו
ונתתה לאלעזר הכהן תרומת
יי : וימחצת בגי---ישראל
תקחו אחד ואחו מן החמשים מן
האדם מן הבקר מן החמרים ומן
הצאן מכל־הבהמה ונתתה אתם
ללויים שמרי משמרת משכן יי :
לא יעש משה ואלעזר הכהן כפאשר

ל' של א"ח רשע מלקוח תויס . פכס מלקוח ד' תויס . פכס מלקוח וא"ח וקחל
י"י ספספס . א"ח כדום כדום . כדום וקחל א"ח מלך א"כ של כדום י"י פכס א"ח פ

כלום ונכנסת פתון נכס פכס הפסולטין דליהרר א"ח וכלה מלכות דכס . דכס .

י"א באש . כל דבר שאין תשמישו ע"י האור . כגון . המחנה . נמחנה שכניה . שאין סמא מת שעון שילוח
ריחית וללוחות שחשמיין בזמן ולא כלשו איסור : העבירן . ממתנה לויס וממתנה ישראל : (כו) שא את ראש .
אחרים . מעטלו ודיו . הוקא כלי ממתנה : (כז) אל

עיקר שפתי חכמים

פכס וידו א"ח כ' . ולדס רשע פכס פלסון א"ח כס ד' . וקחל כספון כס רשע . כי פכס רשע ותתלה כל דכס .

צוה יי את משה : כי ויהי
המלקוח יתר הבו אשר בזו עמ
הצבא צאן שש מאות אלף
ושבעים אלף וחמשת אלפים :
לב ובקר שנים ושבעים אלף :
לד וחמרים אחד וששים אלף :
לה ונפש אדם מן הנשים אשר לא-
ידעו משכב זכר כל נפש שנים
ושלשים אלף : לו ותהי המחצה
חלק היצאים בצבא מספר הצאן
שלש מאות אלף ושלשים אלף
ושבעת אלפים וחמש מאות :
ז ויהי המכס ליי מן הצאן שש
מאות חמש ושבעים : לה והבקר
ששה ושלשים אלף ומכסם ליי
שנים ושבעים : לו וחמרים שלשים
אלף וחמש מאות ומכסם ליי
אחד וששים : ט ונפש אדם ששה
עשר אלף ומכסם ליי שנים

ושלשים נפש : טו ויתן משה את מכס תרומת
יי לאלעזר הכהן באשר צוה יי את משה :
חטישי טז וממחצית בגי ישראל אשר חצה משה

רשי

הפשי הטלחה וכו' . חצי לצלו ה וחציו לחלו : ויהי המלקוח שש לכלל חלוקה ולכלל מכס . שהיה סוד
(לכ) ויהי המלקוח יתר הבו . לפי שלא נאסרו להרים . על כן המעטלים אשר בזו עמ הנבא חיש לו ולא כל
מכס מן המעטלים אלא מן המלקוח כתב את הלשון הזה . לכלל חלוקה . מספר הלאו וכו' : (מג) ובמחצית כח
עיקר שפתי חבמים
ת ואל תאמר חכם על שם שחלה את הכס כח על השלל . אשר חק את השלל למדס מן חכם האנשים

מִן־הָאֲנָשִׁים הַצְבָּאִים : מִן וְתִהְיֶה
מַחְצֵת הָעֵדָה מִן־הַצָּאן שְׁלֹש־
מֵאוֹת אֶלֶף וּשְׁלֹשִׁים אֶלֶף שִׁבְעַת
אֲלָפִים וַחֲמִשׁ מֵאוֹת : מִד וּבִקְרָה
שֵׁשֶׁה וּשְׁלֹשִׁים אֶלֶף : מִה וַחֲמֵרִים
שְׁלֹשִׁים אֶלֶף וַחֲמִשׁ מֵאוֹת :
מִו וְנִפְשׁ אָדָם שֵׁשֶׁה עֶשְׂרֵה אֶלֶף :
מִז וַיִּקַּח מֹשֶׁה מִמַּחְצֵת בְּנֵי־
יִשְׂרָאֵל אֶת־הָאָחִז אֶחָד מִן־
הַחֲמִשִּׁים מִן־הָאָדָם וּמִן־הַבְּהֵמָה
וַיִּתֵּן אֹתָם לְלִוִּים שְׁמֵרֵי מִשְׁמֶרֶת
מִשְׁכָּן יי כְּאֲשֶׁר צִוָּה יי אֶת־
מֹשֶׁה : מִח וַיִּקְרְבוּ אֶל־מֹשֶׁה הַפְּקָדִים
אֲשֶׁר לְאֶלְפֵי הַצָּבָא שְׁרֵי הָאֲלָפִים
וּשְׁרֵי הַמֵּאוֹת : מִט וַיֹּאמְרוּ אֶל־מֹשֶׁה
עֲבָדֶיךָ נִשְׂאוּ אֶת־רֹאשׁ אֲנָשֵׁי
הַמִּלְחָמָה אֲשֶׁר בְּיָדֵנוּ וְלֹא־נִפְקַד
מִמֶּנּוּ אִישׁ : יו וַיִּנְקֹרֵב אֶת־קָרְבָּן יי
אִישׁ אֲשֶׁר מָצָא כְּלִי־זָהָב אֶצְעָדָה
וְצִמִּיד טַבַּעַת עֲגִיל וְכוּמָז לְכַפֵּר עַל־נַפְשֵׁתֵינוּ לִפְנֵי
יי : נא וַיִּקַּח מֹשֶׁה וַיֹּאעֲזֹר הַכֹּהֵן אֶת־הַזָּהָב מֵאֹתָם

דִּי נִפְקִי לְחִילָא : מִן וְתִהְיֶה
פְּלָגִית בְּנִשְׁתָּא מִן עֵנָא
חֵלֶת מֵאָה וְתִלְתִּין
וּשְׁבַעֵא אֲלָפִין וַחֲמִשׁ
מֵאוֹת : מִד וְתִהְיֶה תִלְתִּין
וּשְׁתָּא אֲלָפִין : מִה וַחֲמֵרֵי
תִלְתִּין אֲלָפִין וַחֲמִשׁ מֵאוֹת :
מִו וְנִפְשָׁא דְאָנְשָׁא שְׁתָּא
עֶשְׂרֵה אֲלָפִין : מִז וְנִסְיָב
מִשְׁהַמְּפִלְגִית בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
יֵת דֹּאחַד מִד מִן חֲמִשִּׁין
מִן אֲנָשָׁא וּמִן בְּעִירָא
וַיִּתֵּב יִתְרוֹן לְלִוִּי נְטָרֵי
מִמֶּרֶת מִשְׁמֶרֶת דִּי כְּמֵא
דִּי פְקִיד יי יֵת מֹשֶׁה :
מִח וְקִדְּבוּ לִית מֹשֶׁה דִּי
סִכּוֹן עַל אֲלָפֵי חִילָא
בְּנֵי אֲלָפִין וּבְנֵי
מֵאוֹת : מִט וַאֲמֵרוּ לְמֹשֶׁה
עֲבָדֶיךָ קִבְּלוּ יֵת חֲשָׁבֹן
נְכָרֵי מִנֵּי קִרְבָּא דִּי
עֵנָא וְלֹא שְׂנָא מִנָּא
אֲנָשׁ : יו וְקִרְבָּנָא יֵת
קִרְבָּנָא דִּי נְכָר דֹּאשְׁכַּח
מִן דְּדִקְבִי שְׂרוֹן וּשְׁכִבְיוֹן
עֲזָקוֹן קִדְשִׁין וּמִחֻדָּה
לְכַפֵּרָא עַל־נַפְשֵׁתֵינוּ קִדְשׁ
יי : נא וְנִסְיָב מֹשֶׁה וַאֲעִזֹּר
כְּהֵנָא יֵת דְּהָבָא מִנְהוֹן

תִּירָא וְתִי פִתְלָה סְכִיבָה בְּחֵרָה בִּי וְנִסְיָב
חֵלֶת יִפְסוֹת כֹּחַ דְּחִיּוֹת
לֵאלֹהֵי מִקְדָּשְׁכֶּם מִן יִפְסוֹת חֵלֶת וְתִקְרִיב סִכּוֹן
סֵכֶם יוֹתָם מִן חֲמִשִּׁים עֶשְׂרִים וְאֶחָד

רשי

יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר חֲצָה מֹשֶׁה. לַעֲדָה וְהוֹלִיָּהּ לֵהֶם מִן
פְּלָגִית הַזָּהָבִים : (מג) וְתִהְיֶה מַחְצֵת הָעֵדָה. כִּד
בְּר : (מז) וַיִּקַּח מֹשֶׁה וְגו'. (מח) הַפְּקָדִים. הַמְמוּנִים :
(מט) וְלֹא נִפְקַד. לֹא נִחְסַר. וְתִרְגּוּמוֹ לֹא שָׁנָא אֶף הוּא
כִּסְּן לְרֵמִי חֲסִרוֹן כְּמוֹ אֲנָכִי אֲחִמָּה תִרְגּוּמוֹ דְּהוּת שְׂנֵא
עִקֵּר שְׁלֹחַתִּי חֲכִים
סֵכֶם לְסוֹדֵרְתָם מִסְכַּר הַחֲתָלָה כְּמֵה הִים סֵכֶם : יֵלֵךְ מִמֶּנְהֵם תּוֹסֵפִי כְּמִלְחָמָה שְׂנֵא חֲסִירָה לַעֲבָדָה אֲלֵה פִכְתִּי נִשְׁכַּח מִלְּכָה
מִלְּכָה מִסֵּכֶם מִן חֲתָלָה סֵכֶם אֲחִמָּשִׁים וְנִסְיָב לְכֹלִים : ז כִּי עוֹד לֹא הוּא לֵהֶם אֲחֵה

כָּל כְּלִי מַעֲשֶׂה: יִהְיוּ כְּלִי־הַבִּתּוּן
הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר הִרְיֵמוּ לַיהוָה
עֲשֶׂה אֵלֶיךָ שִׁבְע־מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים
שֶׁקֶל מֵאֵת שְׂרֵי הָאֲלָפִים וּמֵאֵת
שְׂרֵי הַמֵּאוֹת: יִהְיוּ אֲנָשֵׁי הַצָּבָא בְּזֹוֹ
אִישׁ לוֹ: יִהְיוּ מִשֶּׁה וְאֶלְעָזָר
הַכֹּהֵן אֶת־הַזֶּהב מֵאֵת שְׂרֵי
הָאֲלָפִים וְהַמֵּאוֹת וַיָּבֹאוּ אֹתוֹ אֶל־
אֶהֱלֹמוֹעַד וּפְרוֹן לִבְנֵי־יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי
יְי: פ שְׁשִׁילִישִׁי כִשְׁהֵן מִחוּבְרֵין לֵב אֶן־מִקְנֶהוּ
רַב־הָיָה לִבְנֵי־רָאוּבֵן וּלְבְנֵי־גַד עֲצוּם
מְאֹד וַיֵּרְאוּ אֶת־אֶרֶץ יַעֲזֹר וְאֶת־
אֶרֶץ גִּלְעָד וְהִנֵּה הַמָּקוֹם מָקוֹם
מִקְנֶה: יִבְיָאוּ בְנֵי־גַד וּבְנֵי־רָאוּבֵן
וַיֹּאמְרוּ אֶל מֹשֶׁה וְאֶל־אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן
וְאֶל־נְשֵׁי־הָעֵדָה לֵאמֹר: יַעֲזֹרוּ
וְדִיבּוּ וַיַּעֲזְרוּ וַנִּמְרֹה וַחֲשֹׁב וַאֲלַעֲלֶה
וּשְׁבִיב וַנִּבְוֹכַעַן: יִהְיֶה אֶרֶץ אֲשֶׁר־הִכָּה
יְי לִפְנֵי עַדְתּוֹ יִשְׂרָאֵל אֶרֶץ־מִקְנֶה
הִוא וְלַעֲבָדֶיךָ מִקְנֶה: ס הַיֹּאמְרוּ
אִם־מִצְאֵנוּ הֵן בְּעֵינֶיךָ יִתֵּן אֶת־
הָאֶרֶץ הַזֹּאת לַעֲבָדֶיךָ לְאַחֲזָתָהּ אֶל־

רש"י

(ג) עמרות ודיבן וגו'. מלך סיחון ח ועוה ה' :
עיקר שפתי חכמים

כָּל מִן דְּעוּבָדָא: יִהְיוּ
כָּל דְּמִבְּ אֶפְרָשׁוּתָא דִּי
אֶפְרָשִׁין קָדָם יְי שְׁתָּא
עֲשֶׂה אֵלֶיךָ שִׁבְעֵ מֵאָה
וַחֲמִשִּׁין סִלְעִין מִן רַבְּנֵי
אֶלְפִין וּמִן רַבְּנֵי מֵאוֹתָא:
יִהְיוּ דְחִילָא בְּזֹוֹ גִבְר
לְנִפְשָׁה: יִהְיוּ וְנָסִיב מִשֶּׁה
וְאֶלְעָזָר כֹּהֵן יִתְּ דְּהָבָא
מִן רַבְּנֵי אֶלְפִין וּמֵאוֹתָא
וְאֹתֵינוּ יִתֵּה לְמִשְׁכָּן וּמִנָּה
דְּכִנְיָא לִבְנֵי־יִשְׂרָאֵל קָדָם
יְי: וְגַעֲזִיר מִן־הָיָה לִבְנֵי
רָאוּבֵן וּלְבְנֵי גַד תְּקִיף
לְחִדָּא וְחִזּוּ יִתְּ אֶרֶץ יַעֲזֹר
וְיִתְּ אֶרֶץ גִּלְעָד וְהִוא
אֶתְרָא אֲחֵר כְּשֶׁר לְבִית
בְּעִיר: יִבְיָאוּ בְנֵי־גַד וּבְנֵי
רָאוּבֵן וַיֹּאמְרוּ לְמֹשֶׁה
וְלַאֲלֶעָזָר כֹּהֵן וּלְכִדְרֵי
כְּנִשְׁתָּא לְמִיָּסָר:
יִמְכְּלֶתָא וּמְכַלְשָׁתָא
וּכְמִרְיוֹ וּבֵית גְּמִרְיוֹ וּבֵית
חֲשִׁבְנָא וּבְעֵלֵי דְּהָבָא
וְנִסִּימָא וּבֵית קִבְרֶתָא
דְּמִשְׁחָה וּבְעוֹן: יִהְיֶה אֶרֶץ דִּי
מִחָא יְי יִתְּ יִתְּהָא קָדָם
כְּנִשְׁתָּא דִּי־יִשְׂרָאֵל אֶרֶץ
כְּשֶׁר לְבֵית בְּעִיר הִוא
וְלַעֲבָדֶיךָ אֵת בְּעִיר:
יִהְיֶה אִם אֲשֶׁר־חִנָּא
תֵּרָא וּפְקִיב רַב כִּיבוֹת ד'
וְדִיבּוּן בְּכִיבוֹת ח.

בעל המעשרים

(ה) ופקנה רב הים לנבי דלחון ולנבי גו.
קדוים דלחון. ויחמר נבי גו ונבי דלחון קדוים
גו אלא תחילת קדוים דלחון כסוי סגור ויחמר
קו קדוים גו כסוי כסוים וכסוים וכסוים
דמשיב וסוף זרוע ד' קדקד. ח"ס ה' ה' ה' ה' ה'
נבי גו ונבי דלחון נבי' ו' חסו נחל פוטסל
דחשונות וחשונות לא פוטסל פוטסל כסוי
נבי' כסוי ח"ס סגור פוטסל פוטסל ויחמר
דחשונות חשונות לא פוטסל פוטסל ח"ס ח"ס

הוא תחילת כ"א אחר ככשו ותלן. ועוד אפשר לא הוה כ"א כמלחמת פרסות ונלחמת מדין יסדה דומה למלחמת חושב:
ואם תחבר כולל ונפסק פ' ו למלחמת מדין כסוים כאלו היו מדין. לביס שמלחן פוטסל ועוה היו כסוי כסוי כסוי
מלחמה

תַּעֲבִרְנוּ אֶת־הַיַּרְדֵּן׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה
לְבִנְיָגֵד וּלְבָנֵי רְאוּבֵן הָאֲחִיכֶם
יָבֹאוּ לְמִלְחָמָה וְאַתֶּם תֵּשְׁבוּ
כֹּה׃ וְלָמָּה תִּנְּוֹאוּן תִּנְּיֹאוּן קִרִי אֶת־לֵב
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵעַבְרֵי אֶל־הָאָרֶץ
אֲשֶׁר־נָתַן לָהֶם יי׃ כֹּה עָשׂוּ
אֲבֹתֵיכֶם בְּשַׁלְּחִי אֹתָם מִקֶּדֶשׁ
בְּרַנְעֵי לְרֹאוֹת אֶת־הָאָרֶץ׃ וַיַּעֲלוּ
עַד־נַחַל אֲשׁוּר וַיֵּרְאוּ אֶת־הָאָרֶץ
וַיָּבִיאוּ אֶת־לֵב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְבִלְתִּי־
בֹא אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־נָתַן לָהֶם
י׃ י׃ וַיַּחֲרֹ־אָף יי׃ בַּיּוֹם הַהוּא
וַיִּשָּׁבַע לֵאמֹר׃ יי׃ אִם־יֵרְאוּ
הָאֲנָשִׁים הָעֲלִים מִמִּצְרַיִם מִבֶּן
עֲשָׂרִים שָׁנָה וְיַמְעִלָה אֶת־הָאֲדָמָה
אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק
וּלְיַעֲקֹב כִּי לֹא־מָלְאוּ אַחֲרֵי׃
י׃ בִּלְתִּי כָלֵב בֶּן־יִסְנָה הַקָּנֹזִי
וַיהוֹשֻׁעַ בֶּן־נֹון כִּי מָלְאוּ אַחֲרֵי
י׃ י׃ וַיַּחֲרֹ־אָף יי׃ בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּנְעַם בַּמִּדְבָּר
אַרְבָּעִים שָׁנָה עַד־תָּבוֹא הָעָם הָרֶעֱבָעִי

פִּתְחֵי בְּעִינֵי תִּתְּיֵיב
יִתְּ אֶרְעָא הָדָא לְעַבְדֵּי
וְאַחֲמָנָא לֹא תַעֲבִרְנוּ
יִתְּ יַרְדֵּנָא׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה
לְבָנֵי נָד וּלְבָנֵי רְאוּבֵן
הָאֲחִיכֶם יַעֲלוּן לְמִלְחָמָה
וְאַתֶּם תֵּיִתְּבוּן הָכָא׃
וְלָמָּה תִּנְּוֹנוּן יִתְּ אֶרְעָא
דְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל מִלְּמַעְבַּר
לְאַרְעָא דִּי־יִתְּ לָהֶן יי׃
י׃ כְּדִין עֲבָדוּ אֲבֹתְכֶם
פֶּד שְׁלַחְתִּי יִתְּהֶן מִקֶּדֶשׁ
וַיֵּאֱלֵה לְמַחֲזֵי יִתְּ אֶרְעָא׃
י׃ וְסִלְקוּ עַד נַחֲלָא
דְּאַחֲמָנָא וַיֵּרְאוּ יִתְּ אֶרְעָא
וַיָּבִיאוּ יִתְּ לֵב דְּבְנֵי
יִשְׂרָאֵל בְּדִיל לֹא לְמַעַל
לְאַרְעָא דִּי־יִתְּ לָהֶן יי׃
י׃ וְתַקֵּף רִגְזָא דִּי־בִימָא
הַהוּא וְקִיָּם לְמִקְדָּשׁ יי׃ אִם
יִתְּוֹנוּ וְכִבְיָא דְסִלְקֵי
מִמִּצְרַיִם מִבְּרֵי עֲשָׂרִין שָׁנִין
וְיַעֲלֵה יִתְּ אֶרְעָא דִּי
קִמְצִית לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק
וּלְיַעֲקֹב אֲרִי לֹא אֲשַׁלְּמֵוּ
פֶּסֶר נַחֲלָתִי׃ יי׃ אֲלֵהֶן
כָּלֵב בֶּן־יִסְנָה קָנֹזִיא
וַיהוֹשֻׁעַ בֶּן־נֹון אַחֲרֵי
אֲשַׁלְּמֵוּ כִּסֵּר נַחֲלָתָא
דִּי־י׃ וְתַקֵּף רִגְזָא דִּי־
בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּסְרְדֵנוּן
בַּמִּדְבָּרָא אַרְבָּעִין שָׁנִין
י׃ י׃ וַיַּחֲרֹ־אָף יי׃ בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּנְעַם בַּמִּדְבָּר
אַרְבָּעִים שָׁנָה עַד־תָּבוֹא הָעָם הָרֶעֱבָעִי

רשי

(ו) האחִיכֶם. לשון תמיכה הוּא; וזו ולמה תִּנְּיֹאוּן. בְּרַנְעֵי. כך שמה ושני קדש היו: (יב) הקנֹזִי. חורט
חֲסִירוֹ וְחִמְצֵוֹ לִכְס מַעֲבֹר. מִיֵּהוּ סְבוּרִים שֹׁמֵם יִרְאִים. של קנו היה י וילקה לו חמו של כלב את עֲהִיאל
לְמַדָּר פְּסָי המלחמה וסוּק הערים והעם: (ט) מִקֶּדֶשׁ. (יג) וַיִּנְעַם. ויטעלם. עָנַע ונל. (פ) וְיַעֲלֵה הָכָא

עִיקָר שְׂפָחֵי חֲבִיבִים

פֶּסֶר: יי׃ וְתַקֵּף קִנְיָ פִּי־חָמוּ בְּשִׁלַּח חֲכָר עוֹת חֲכָי יִשְׁנֵה לִקָּה:

עד דספ כל דרא דעביד
 רביש קדם יי והא
 חתון חלף אבהתכון
 תלמיד גבריא חביא
 דאוספא עוד על תקוף
 רגזא ביי לישראל: סארי
 התובון מכתר דחלתה
 ניוסף עוד לאחרותהון
 במדברא ותחבלון לכל
 עמא חדין: סא וקריבו
 ליתיה ואמרו חמרין דען
 גבני לב עירגא הקא
 וקריון למפלגא: ונאחנא
 גוריו מבעין קדם בגי
 ישראל עד די נעלגון
 לאתריהון ויתבון טפלגא
 בקריון פריבן מן קדם
 יתבי ארעא: יי לא נתוב
 לביתנא עד דיתסגין בגי
 ישראל גבר אחסנתה:
 יי ארי לא גחסין עמהון
 מעברא לירדנא וילחלא
 ארי קפלגא אחסנתנא
 קנא מעברא לירדנא
 מדינתא: כ נאמר להון
 משה אם מעבדון ית
 פתנמא חדין אם תודרוון
 קדם עמא ביי לקרבא:
 כא ויעבר לכון כל דמורו

י: יי והנה קמתם תחת
 אבתיכם תרבות אנשים חטאים
 לספות עוד על חרון אפי יי אל
 ישראל: סא ביי תשובין מאחריו ויסקף
 עוד להניחו במדבר וישחתם לכל
 העם הזה: סא ויגשו אליו ויאמרו
 גדרת צאן נבנה למקננו פה וערים
 למטננו: ונאחננו נחלץ חשים לפני
 בני ישראל עד אשר אם תביאנם
 אל מקומם וישב מטננו בערי
 המבצר מפני ישיבי הארץ: יי לא
 נשוב אל ביתינו עד התנחל בני
 ישראל איש נחלתו: יי כי לא נחל
 אתם מעבר לירדן והלאה כי באה
 נחלתנו אלינו מעבר הירדן
 מזרחה: פ שביעי רביעי כשתן מחברין כן יאמר
 אליהם משה אם תעשון את
 הדבר הזה אם תחלצו לפני יי
 למלחמה: כא ועבר לכם כל חלוצי

הר"א ונבר לם כוסה

קודם לאמר הכניסין: (וי) חושב: כ נאמר
 מחרי יכני הכא ואחר וכו' וכו' וכו' וכו'
 דחיתא נפקת יי כפת ודלגא חושב על קום
 פ' כרכה קום יי ואלא שורש חרי ונפלא
 נכרדים זה מזה וכו' פ' נחלן כמו חושב על
 קום שחלטים זה בזה כן נחלן למלחמה כן
 דרך הנלחמים נחלצו: זה כל זה כרי מלא

יידום חלוצים: וכה חלוצ. כ נאמר הכא ואחר חלוצ הנל וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
 נלח מנצח לחלוצ מן כיסם ונמשך מכלל כנס פסא פסא ק' ונמשך נלח דור וכו' ונבר לם כל חלוצ חלוצ כנס

רשי

בני ישראל. כראשי גייסות תחוד שנכודים היו. שכן
 נאמר כנז וטרף זרוע אף קרקד. ואף משה חור ופירש
 להם באלה הדברים ואלו אתכם כפת ההיא וגו' חלוצים
 תעברו לפני אחיכם בני ישראל כל בני חיל. וביירותו
 כתיב והחלוצ עובר לפניו. זה ראוהו וגד שקיימו
 תנאים: וישב טפנו. כעודנו אלל אחינו: כעוד
 המבצרים. שנגנה עקשיו: (יש) טעבר הירדן והלאה

(יד) לספות. כמו ספו שנה על שנה. עולותיכם
 ספו וגו'. לשון חוספות: (טו) נבנה למקננו פה.
 חסים היו על ממונם יותר מבניהם ובנותיהם. שהקדימו
 מהקניה טעם. אמר להם משה לא כן. עשו העיקר עיקר
 והטפל טפל. בנו לכם מחלה ערים לטעם ואחר כן
 מדרות לאלכם: (יז) ואנחנו נחלץ חשים. נודין
 פסידים כמו עמר גלל הם כו. ימחר יחיה: לפני

עיקר שפתי חבמים

ב כי פנטיס פנר נהרס כמלפס 2

אֶת־הַיָּרְדֵּן לִפְנֵי יי' עַד הַזֹּרֵשׁ
אֶת־אִבּוֹ מִפְּנֵי כֹ כֹ וְנִכְבְּשָׁה
הָאָרֶץ לִפְנֵי יי' וְאַחֵר תָּשׁוּבוּ
הַיִּיתֶם נָקִים מִי וּמִיִּשְׂרָאֵל
וְהִיְתָה הָאָרֶץ הַזֹּאת לָכֶם לְאֻחֻזָּה
לִפְנֵי יי' כֹ כֹ וְאִם־לֹא תַעֲשׂוּן כֹּן
הִנֵּה חֲטַאתֶם לִי וְדַעוּ חֲטַאתְכֶם
אֲשֶׁר תִּמְצֹא אֶתְכֶם כֹ כֹ בְנֵי־לָכֶם
עָרִים לְטַפְכֶם וְגִדְרֹת לְצִנְאֲכֶם
וְהִיצֹא מִפִּיכֶם תַּעֲשׂוּ כֹ כֹ וַיֹּאמֶר
בְּנִי־גֹד וּבְנֵי רֵאשִׁיבֵן אֶל־מֹשֶׁה
לֵאמֹר עֲבֹדֶיךָ יַעֲשׂוּ כֹ כֹ אֲשֶׁר אָדָנִי
מַצִּוָּה כֹ כֹ טַפְנוּ נָשִׁינוּ מְקַנְנוּ וְכֹל־
בְּהֶמְתָּנוּ יִהְיוּ־שֵׁם בְּעָרֵי הַגִּלְעָד כֹ כֹ
כֹ כֹ וְעֲבֹדֶיךָ יַעֲבֹרוּ כֹל־חֲלוּץ צָבָא
לִפְנֵי יי' לְמַלְחָמָה כֹ כֹ אֲשֶׁר אָדָנִי
דִּבֶּר כֹ כֹ וַיֵּצְאוּ לָהֶם מֹשֶׁה אֶת
אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְאֶת יְהוֹשֻׁעַ בֶּן־נֹון
וְאֶת־דָּאשִׁי אֲבוֹת הַמִּשֹּׁת לְבְנֵי
יִשְׂרָאֵל כֹ כֹ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲלֵהֶם

יתִּירְדָּנָא קָדָם עֲמָא דִּי
 עַד דִּיתְרַךְ יֵת בַּעֲרִי
 דְּבִכּוּתִי מִן קַדְמוּהִי:
 כִּד וְתִתְּכֵּשׁ אַרְעָא קָדָם
 עֲמָא דִּי וְיִבְתְּרַךְ תְּתוּבִין
 תְּהֻן זַפְאִין מִן קָדָם יֵי
 דְּמִישְׂרָאֵל וְתֵי אַרְעָא
 תְּהָא לְכוּן לְאַחַמְנָא קָדָם
 יֵי: כִּד וְאֵם לְאַתְעֲבֹדוּן כִּן
 תְּהָא מִתְּתוּן קָדָם יֵי וְדַעַ
 חֻבְתִּי כִּזֵּן דִּי לְשַׁבַּח
 יִתְּכוּן: כִּד בְּנוּ לְכוּן קְרוּין
 לְמַפְלָכוּן וְלִמְדִין לְעִנְכוּן
 דִּי פֹק מִפּוֹמִכֹּן
 תְּעֲבֹדוּן: כִּד וְאֵמְרוּ בְּגִי
 גִד וּבְגִי רְאוּבֵן לְמִשְׁה
 לְמִימְרַ עֲבָדֵיהּ יַעֲבֹדוּן
 בְּמָא דִּי רְבוּנִי מִפְּקֵד:
 כִּד מִפְּלִנָא נִשְׁנָא גִיתָנָא
 וְכַל בַּעֲרִנָא יְהוֹן פִּתְּוֹן
 בְּקִרְוֵי גִלְעָד: כִּד וְעֲבָדֵיהּ
 יַעֲבֹדוּן כִּל מְזִי חִלָּא
 קָדָם עֲמָא דִּי לְקִרְבָּא
 בְּמָא דִּי רְבוּנִי מִמִּלָּא:
 כִּד וּפְקִיד לְהוֹן מִשְׁה יֵת
 אֶלְעֹזֵר פִּתְּנָא וְיֵת יְהוֹשֻׁעַ
 בֶּר נֹון וְיֵת רִישִׁי אֶבְהֵת
 שְׁבַמְיָא לְבְּגִי יִשְׂרָאֵל:
 כִּד וְאֵמְר מִשְׁה לְהוֹן אֵם
 יַעֲבֹדוּן בְּגִיד וּבְגִי רְאוּבֵן
 וְלֵא

ענין: (כך) ויאמר בני נח. פיל'ל ויאמרו חלילה

[illegible]

אם יעברו בני־גֵר ובני־ראובן ו
אתכם את־הירדן כל־חלוצי
למלחמה לפני י ונבכשה
הארץ לפניכם ונתתם להם את
ארץ הנלעד לאחזה: י ואם־לא
יעברו חלוצים אתכם ונאחזו
בתכם בארץ כנען: לא ויענו
בני־גֵר ובני־ראובן לאמר את
אשר דבר יי אל־עבדיך בן
נעשה: לב נחנו נעבר חלוצים
לפני יי ארץ כנען ואתנו אחזה
נחלתנו מעבר לירדן: י ויתן
להם משה לבני־גֵר ולבני־ראובן
ולחציו שבט ומנשה בן־יוסף את
ממלכת סיחן מלך האמרי ואת
ממלכת עוג מלך הבשן הארץ
לעריה בגבלת ערי הארץ סביב:
ויבנו בני־גֵר את־דיבן ואת־
עמרת ואת ערער: לה ואת־עמרת
שופן ואת־יעזר ויגבהה: י ואת
בית נמרה ואת־בית הרן ערי
מבצר וגדרת צאן: י ובני־ראובן

ש מכון ית גרמא כ
רמזו לקראתם עמא
ד יי ותחבש ארעא
קדמיון ותעני דחן
ית ארעא דגלעד
לאחזת: י ואם לא
יעברו חלוצי עמא
נחמנו ביעבון בארעא
דכנען: לא ואתנו בני־גֵר
ובני־ראובן למימר ית די
מלך יי לעבדיך בן
נעמד: לב נתנו נעבר
חלוצי קדם עמא דיי
לארעא דכנען ועמא
אהודת אחסנתא
מעברא לירדנא:
י ויהב להון משה לבני
גֵר ובני־ראובן ולפלגות
שבטא דמנשה בן־יוסף
ית מלכות סיחון מלך
דאמורא וית מלכות
עוג מלך דמתנן ארעא
לקרנא בתימין קרני
ארעא סחור סחור:
י ובנו בני גֵר ית דיבון
ות עמרות וית ערער:
י וית עמרת שופן וית
יעזר וקמא: י וית בית
נמרה וית בית הרן קרני
קרנין וחמרון דען:
י ובני־ראובן בנו ית
חשבון וית אלעלא וית

ות יא ואם לא יעברו חלוצים
עם ובני־ראובן מוסב יי
בעל המורים

רשי

ויחשב כח ה' ילחם לכם: (לכ) ואחנו אחוזת מעבר הזה: (לכ) ערי מבצר וגדרת צאן. זה סוף
הפרק. פאמר גרמא ו גרמאנו תהי אחזה נחלתנו הפסוק מוסב על תחלת הפרק ופני נל את הערים
עיקר שפתי חכמים
ס'ל כ לא נחל אתם מעבר הירדן המערבי. כי פאמר שפתיים את הפסוקים. כנר כאל למפרע נחלתו חלוצי מעבר לירדן
פאמר

הוא חסד ורחמים ואלו הם ר"ה ב"ג טל

הערה. וסכל מכוס מתח (דכ"ט): ת ופ"ס ס' נדרש לפיו ולתתבר:

תִּתְנַחֲלוּ: וַיֹּאמֶר לֹא תוֹרִישׁוּ אֶת־
 יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ מִפְּנֵיכֶם וְהָיָה אֲשֶׁר
 הוֹתִירוּ מֵהֶם לְשָׂכִים בְּעֵינֵיכֶם
 וּלְצִנִּיָּם בְּצַדִּיקָם וְצָרְרוּ אֶתְכֶם
 עַל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם יֹשְׁבִים בָּהּ:
 וַיְהִי כֹאֲשֶׁר דִּמְיִיתִי לַעֲשׂוֹת לָהֶם
 אֲעֲשֶׂה לָּכֶם: פ לר ם וַיְדַבֵּר יי
 אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: ב צו אֶת־בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי־אַתֶּם
 בָּאִים אֶל־הָאָרֶץ כְּנָעַן וְאֵת הָאָרֶץ
 אֲשֶׁר תִּפְּלֹ לָכֶם בְּנַחֲלָה אֶרֶץ כְּנָעַן
 לִנְבִּילָתָיָהּ: וַיְהִי לָכֶם פֶּאת־נֹגֶב
 מִמִּדְבָּר־צֹן עַל־יְדֵי אֱדוֹם וְהָיָה
 לָכֶם נִבִּיל נֹגֶב מִקְצֵה יַם־הַמֶּלַח

תתנחלו: והוא לא תורישו את
 תלדיכם את יתבי ארצא
 מן קדמיכון ויהי די
 תשארון מנהון לסיען
 גמלן וכן קקבליכון
 ולמשרינן מקפכון
 ויעקון לכון על ארצא
 די אתון יתבין ביה:
 ויהי כמא די חשבת
 למעבד להון אעבד
 פכון: ומלוי עם משה
 למימר: ב פקד ית בני
 ישראל ותימר להון ארי
 אתון עלין לארצא דכנען
 דא ארצא די תתפלג
 לכון באחסנא ארצא
 דכנען לתחומהא: ויהי
 לכון רום דרומא
 ממדברא צון על תחומי
 אדום ויהי לכון תחום
 הרא ואלא לא שריש אר ייבני הארץ
 עיניה יא: ארץ כנען לגלותם
 סוכרין ח: בעל המזרים

כבר נחשבו ונחשבו ונחשו הים והסוף
 ספחול ומסים נחלה לומר שבזה סוף
 סגורל אפי רחוק זה סוף אין לבטח
 (ה) ולגלותם לכן נזה שבאו עליהם רחוק

רשי

ומפסיק בין ארץ מזרים לארץ ישראל. וארץ אדום אללה
 לזר המזרח וארץ מואב אלל ארץ אדום בסוף הדרום
 למזרח ובשילא ישראל ממזרים אס רזה המקום לקרב
 את כניסהם לארץ היה מעבדים את הנילוס לזר נפון
 ובאין לארץ ישראל ולא עשה כן וזהו שנאמר ולא נחט
 טחים דרך ארץ פלשתיים. שהם יושבים על הים במעברה
 של ארץ כנען כענין שנאמר בפלשתיים יושבני חבל הים
 גוי כרתיים. ולא נחט מואב הדרך אלל הסוכן והביאם
 דרך דרומה אל המדבר והוא שקראו יחוקאל מדבר
 העמים. לפי שהיו כמה אימות ויבשים בזה והולכין
 אלל דרומה מן המערב כלפי מזרח תמיד עד שבאו
 לדרומה של ארץ אדום ויבשו ממלך אדום שייחס שבו
 דרך ארצו ולהכנס לארץ דרך רחבה ולא רזה והוארס
 לסבוב את כל דרומה של מואב עד סופה ויבשו לדרומה של
 ארץ מואב שנאמר וגם אל מלך מואב שלח ולא אבה.
 והלכו כל דרומה של מואב עד סופה והיו הפכו פניהם
 לצפון עד שבבאו כל מזר מזרחי שלה לרחבה וכשכל
 את מזרחה מצאו את ארץ סיחון ושבו שבו יושבין במזרחה
 של ארץ כנען והירדן מפסיק ביניהם וזהו שנאמר כיפחה
 וילך במדבר ויבס פת ארץ אדום ואת ארץ מואב ויבס
 ממזרח שמש לארץ מואב. וכבשו את ארץ סיחון ויבס

דבר אחר בשנים עשר גבונים כמנין השבטים: (גה) והיה
 אשר הותירו מהם. י היו לכם לרעה: לשבים
 בעיניכם. ליתדות המנקרים עיניכם. תרגום של יתדות
 שיכיא: ולצנינים. פותרים בו הפותרים לשון מסוכת
 קושים הסוכת אתכם לסגור ולכלוא אתכם מאין יוצא
 וכל: וצררו אתכם. כתרנומו: (ב) זאת הארץ
 אשר תפל לכם וגו'. לפי שהרגה מלות נוהגות בדרך
 ואין נוהגות בחלי הולך לכתוב מלרי גבולי רוחותיה
 פניו. לומר לך מן הגבולים הללו ולפנים המלות נוהגות:
 תפל לכם. על שם שמלקה בגורל נקראת חלוקה לשון
 גפילה. כ וימא אומר על ידי שהפיל הקדיש שיהיה של
 שבעה אימות מן השמים ויפסל לפני משה. אמר לו
 דאה אין כהן שר כה: (ג) והיה לכם פאת נגב.
 רש דרומית אר מן המזרח למערב ל: במדבר צן
 אר אלל אדום. מתחילת מקצוע דרומית ומזרחית של
 ארץ חשבת המעות. כיצד שלל ארלות ויבשו דרומה
 של ארץ ישראל וו אלל ו. קאת ארץ מזרים וארץ אדום
 טולה וארץ מואב כולה. ארץ מזרים במקצוע דרומית
 שערבית שנאמר בפרשה זו מעלמון נחלה מזרים והיו
 מואבתיים הימה. ואת מזרים היה מהלך על פני כל
 פד מזרים שנאמר מן הכיטור מ אשר על פני מזרים.

עיקר שפתי חבטים

י כה דכתיב יסל למים גר: ב ונמ"ס פסיל פור הוא כגורל: ל וקדף על כוח פאס: פ כשיטת הוא נדל מלפס
 ולט

וְגִבּוֹל צִפּוֹן: • וְהַתְּאוּיָתָב לָכֶם
 לְגִבּוֹל קִדְמָה מִחֲצַר עֵינָן שְׂפָמָה:
 י וְיֵרֵד הַגִּבּוֹל מִשְׁפָּם הַרְבֵּלָה
 מִקִּדְמָה לְעֵין וְיֵרֵד הַגִּבּוֹל וּמִחֲתָה עַל־
 כֶּתֶף יִסְכַּנְתָּ קִדְמָה: י וְיֵרֵד
 הַגִּבּוֹל הַיְרֵדָנָה וְהָיוּ תוֹצְאוֹתָיו יָם
 הַמֶּלֶח זֹאת תִּהְיֶה לָכֶם הָאָרֶץ
 לְגִבּוֹלֶיהָ סָבִיב: י וַיֵּצֵאוּ מִשָּׁה אֶת־
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר זֹאת הָאָרֶץ
 אֲשֶׁר תִּתְּנַחֲלוּ אֹתָהּ בְּגוֹרֵל אֲשֶׁר
 צִוָּה יי לָתֵת לְתִשְׁעַת הַמִּטּוֹת
 וַחֲצֵי הַמִּטָּה: יי כִּי לָקְחוּ מִמֶּנּוּ בְּנֵי־
 הָרָאוּבֵן לְבֵית אֲבֹתָם וּמִמֶּנּוּ בְּנֵי־
 הַגָּדִי לְבֵית אֲבֹתָם וַחֲצֵי מִטָּה
 מִנִּשְׁעַת לָקְחוּ וְנִחֲלָתָם: יי שְׁנֵי הַמִּטּוֹת
 וַחֲצֵי הַמִּטָּה לָקְחוּ וְנִחֲלָתָם מֵעֵבֶר
 לְיַרְדֵּן יֵרֵחוֹ קִדְמָה מִזְרָחָה: פ
 רַב־עֵי שְׁשִׁי כִשְׁהֵן מַחֲבָרִין מִזֶּה וַיִּדְבֹּר יי אֶל־
 מִשָּׁה לֵאמֹר: יי אֵלֶּה שְׁמוֹת הָאֲנָשִׁים
 אֲשֶׁר יִנְחָלוּ לָכֶם אֶת־הָאָרֶץ אֲלֵעֶזֶר

תחום צפוןא: • ותכונת
 לצון לתחום קדומא
 מחצר עין לשפם:
 ויחולת תחומא משפם
 לרבלה ממדנת לעין
 ויחולת תחומא וימטי על
 כף ים גסר קדומא:
 י ויחולת תחומא לירדנא
 ויהיו ספקנותי למא
 דמלחא דא תהי לצון
 ארעא לתחומא סחור
 סחור: י ופקיד משה ית
 בני ישראל למימר דא
 ארעא דתתסגנו יתה
 בעדבא דיפקיד יי לממן
 לתשעת שבטין ופלגות
 שבטא: יי אחי קבילו
 שבטא דבני ראובן
 לבית אבהתהון ושבטא
 דבני גד לבית אבהתהון
 ופלגות שבטא דמנשה
 קבילו אחסנתהון:
 יי תרין שבטין ופלגות
 שבטא קבילו אחסנתהון
 מעברא לירדנא דירחו
 קדומא מדינתא:
 יי ומליל יי עם משה
 למימר: יי אלון שמת
 גבריא דיחכונ לצון ית
 ארעא אלעזר פתנא
 תצא אלס חכיס לנס כלרן כטרוס
 כ: חסר לירדן ס:
 בעל הטורים

לח: (י) אלה שמות האנשים ונחם פס
 לח: אלה שמות האנשים ונחם פס

רש"י
 מושך וזא מן הצפון לדרום באלכסון מוסה ללד מורח
 ומתקרב ללד חרץ כענן כנגד ים כנרת ומושך ללד מורח
 של חרץ ישראל כנגד ים כנרת עד שנופל בים המלח.
 ומשם כלה הגבול בתולדותיו אל ים המלח. שממנו התחלת
 מלך מקצוע דרומית מזרחית הרי סוככת אותה לארבע
 רוחותיה: (טו) קדמה מזרח. אל פני העולם ר
 שהם במורח שרוח מזרחית קרויה פנים ומערבית קרויה
 אחור לפיכך דרום לימין ואופן לשמאל: (יז) אשר ינחלו
 נחמיה. ומשם והתאווה לנס אל מלך המורח:
 (י) והתאווה. לשון הסבה ונטיה כמו תחלו: שפמה.
 כמלך המורח ומשם הרבנה: (יח) מקדש לעין. סס
 מקום המלך הולך במורחו נמלא העין לפנים מן המלך
 ומאחרי ישראל הוא: וירד הגבול. כל שהגבול הולך
 משפן לדרום הוא יורד והולך: ומחה על כתף ים
 בנרת קדמה. שיהא ים כנרת תוך לגבול במערב
 והגבול במורח ים כנרת ומשם ירד אל הירדן והירדן
 עיקר שפתי חכמים
 חסר עד ופיון ומשם נמך כיכר עד מלך כהן כוף גבול כלסויר: כמו דכתיב אל פני מורחם:

ויהי וישע בן נון יי ורפא
חד רפא חד משבטא
תסבון לא חסנא ית
ארעא: יי ואלון שמחה
גבריא לשבטא דיהודה
כלב בר יפנה:
כ ורשבטא דבני שמעון
שמואל בר עמיהוד:
כא רשבטא דבנימין
אליד בר פסלון:
כב ורשבטא דבני דן רפא
פקי בר יגלי: כג רבני
יוסף רשבטא דבני
מנשה רפא חניאל בר
אפור: כד ורשבטא דבני
אפרים רפא קמואל בר
שפטון: כה ורשבטא דבני
זבולן רפא אליצפן בר
פרנך: כו ורשבטא דבני
יששכר רפא פלטיאל בר
עון: כז ורשבטא דבני
אשר רפא אחיהוד בר
שלמי: כח ורשבטא דבני
נפתלי רפא פדהאל בר
עמיהוד: כט אלון דיפקיד
יי לאחסנא ית בני ישראל
בארעא דכנען: א ומליל
יי עם משה במישריא
דמואב על ירדנא דיריחו
למימר: ב פקד ית בני
ישראל ויתנון ללנאי
מאחסנת אחיהודון

הכהן ויהושע בן נון יי ונשיא אחד
נשיא אחד ממטה תקתו לנהל
את הארץ: יי ואלה שמות האנשים
למטה יהודה כלב בן יפנה:
כ ולמטה בני שמעון שמואל בר
עמיהוד: כא למטה בנימין אליד בר
פסלון: כב ולמטה בני דן נשיא פקי
בן יגלי: כג לבני יוסף למטה בני
מנשה נשיא חניאל בן אפור:
כד ולמטה בני אפרים נשיא קמואל
בן שפטון: כה ולמטה בני זבולן
נשיא אליצפן בן פרנך: כו ולמטה
בני יששכר נשיא פלטיאל בן עון:
כז ולמטה בני אשר נשיא אחיהוד
בן שלמי: כח ולמטה בני נפתלי
נשיא פדהאל בן עמיהוד: כט אלה
אשר צוה יי לנהל את בני
ישראל בארץ כנען: פ חסישי
לה * וידבר יי אל משה בערבת
מואב על ירדן ורחו לאמר: כצו את
בני ישראל ונתנו ללואים מנהלת

בעל המורים

בסופוס וואס כמפשיס: (כח) אלדן
כפון. סוף אלדן וסופוס לו יי"ד פ"ש כמפשיס
שקראש כ"י לבוש. [חזון. סכסס. דבור.
אמירס. לור. פשא. פשל. פליס. סירס.

רשי

לכם. כשזילכם כל נשיא ונשיא אפוטרופוס לשבטו ומלך
נחלת השבט למשפחות ולגברים ת ובורר לכל אחד ואחד
חלק הגון. ומה שהם עושין יהיה עשוי כאלו ששאו
שלוחים. ולא יתכן לפרש לכם זה ככל לכם שבמקרא במקומם: (כט) לנהל את בני ישראל. שהם ינחילו
עיקר שפתי הבמים

ת כי מלוקה כשנשים כים פ"ס ה' ופ"ס כגול. אך חלוקה המצפחות והנכמים פשל שפס כים פ"ס כה"א כשכס:
א כוא כ"כ פועל סיפוד רפו ינחלו דלעיל:

ששי שביעי כשהן מחוברין ט וידבר יי אל-
 משה לאמר: י דבר אל-בני
 ישראל ואמרת אליהם כי אתם
 עברים את-הירדן ארצה כנען:
 י והקריתם לכם ערים ערי
 מקלט תהיינה לכם וגם שמה
 רצח מכה-נפש בשוגגה: י והיו
 לכם הערים למקלט מגאל ולא
 ימות הרצח עד-עמדו לפני העדה
 למשפט: י והערים אשר תתנו
 לשש-ערי מקלט תהיינה לכם:
 י את שלש-הערים תתנו מעבר
 לירדן ואת שלש הערים תתנו
 בארץ כנען ערי מקלט תהיינה:
 י לבני ישראל ולגר ולתושב
 בתוכם תהיינה שש-הערים האלה
 למקלט לגוים שמה כל-מכה-נפש
 בשוגגה: י ואם-בכלי ברזל והכהו
 וימת רצח הוא מות יומת הרצח:

רשי

החולאים לשרות ולכרמים: (יא) והקריתם. חין
 הקרייה אלה לשון הזמנה וכן הוא אומר כי הקרה ה'
 לכהן לפני: (יב) מגאל. מפני גואל הדם שהוא קרוב
 לגורם: (יג) שש ערי מקלט. מגיד ששע"פ שהבדיל
 משה בחייו שלש ערים בצבר הירדן. לא היו קולעות
 עד שזכרו שלש ג שנתן יהושע בארץ כנען: (יד) את
 שלש הערים וגו'. אש"פ שבהרץ כנען תשעה שבטים
 וכן חין אלה שנים וחצי. הנה מגין ערי מקלט שלהם.
 שנים דבגלגל נפשי רופפים ד דכתיב בגלגל קרית

עיקר שפתי חכמים

מקרוהי צראי: י ומליל
 עם משה למימד:
 י מליל עם בני ישראל
 ותימד להון ארי אתון
 עברקת ירדנא בארעא
 דכנען: י ותתננן לבון
 קרין קרני שובותא יהון
 לבון ויערוק לממן
 קמולא דיקמול נפשא
 בשלש: י ויהון לבון
 קרניא לשבא מגאל
 דמא ולא ימות קמולא
 עד דיקום קדם פנשתא
 לדנא: י וקרניא די
 תתנן שיתקרנן שובותא
 יהון לבון: י ית תלת
 קרניא תתנן מעברא
 לירדנא וית תלת קרניא
 תתנן בארעא דכנען
 קרני שובותא יהון:
 יו לבני ישראל ולגר ואתון
 ולתותבא בגיבון יהון
 שית קרניא האלן
 לשבא למערוק לממן
 כל דיקמול נפשא בשלש:
 יו ואם במן דפרולא
 תולדות אהרן

יב: שש פרי שש ט: חט שש כרמים
 יג: שש ישראל שש כנען שש ט

בעל המורים

פסוק ארבעים יחולא דלויאל מדרס מחלוק
 כחין וכן לשון פסוק ארבעים יחולא כחין
 דכחש דרביס חאב זכא לבן וקמי דכחש
 (יא) כל פקול כחש יי פסוקים פקול
 פקול ולא יכחש כחש שש כל חכמים חכמים

פועלי חון עקובה ה מדס: (פז) ואם בכלי ברזל
 הכהו. חין זה מדבר בהורג בשוגג הסמוך לו אלא
 בהורג במזיד וכן ללמד שבהורג בכל דבר לרץ שיהא
 בו שיטור כדי להמית. שנאמר כולום אשר ימות בו.
 דמתרגמינן דהיא כמסת ו דמות בה. חון מן הברזל
 שגלוי וידוע לפני הקב"ה שהברזל ממת בכל שהוא אלא
 מחס לפיכך לא נתנה בו חורה שיטור לכתוב בו אלא
 ימות בו ואית בהורג בשוגג הכתוב מדבר הרי הוא אומר
 למסע בו בכלי חבץ אלא ימות בה בלא ראות פני נסד

פ דלכ למס פסוק חמין כי לא ידע אשר שלש ושלש פן שש: ד אש"פ דפרי מקלס חין קולעות רק בהורגים כשגז מר
 פסוקים דפסיקו דחולין כמודד יקרו ג"כ שוגגין למדכס והוא פל דרך שאל כפ' משמיס על פסוק וסלכיה חטא ידו שש
 חמד הורג מדר וא' שוגג. פפסי' שש: ה עקובה לשון חלוק: ו רל כשיטור:

י ואם באבן יד אשר ימות בה
הכהו וימת רצח הוא מות יומת
הרצח: יי או בכלי עץ יד אשר
ימות בו הכהו וימת רצח הוא מות
יומת הרצח: יי גאל הדם הוא ימית
את הרצח בפגעו בו הוא ימתנו:
כ ואם בשנאה יהדפנו או השליך
עליו בצדיה וימת: כא או באיבה
הכהו וימת מות יומת המכה
רצח הוא גאל הדם ימית את
הרצח בפגעו בו: כב ואם בפתע
בלא איבה הדפו או השליך עליו
כל כלי בלא צדיה: כג או בכלי אבן
אשר ימות בה בלא ראות ויפל
עליו וימת והוא לא אויב לו ולא
מבקש רעתו: כד ושפטו העדה
בין המכה ובין גאל הדם על

מחוי וקטלה קטולא
הוא אתקטלא יתקטל
קטולא: יי ואם באבנא
דמחנאבא בידא דהיא
כמסת די ימות בה מחחי
וקטלה קטולא הוא
אתקטלא יתקטל
קטולא: יי או במן דעא
דמחנאבא בידא דהיא
כמסת די ימות בה מחחי
וקטלה קטולא הוא
אתקטלא יתקטל
קטולא: יי גאל דמא הוא
יקטול ית קטולא פד
אתחבי לה מן דינא הוא
יקטלה: כ ואם בסנאה
דחוי או רמא עלוהי
בכמנא וקטלה: כא או
בדבבו מחחי בידה
וקטלה אתקטלא יתקטל
מחוי קטולא הוא גאל
דמא יקטול ית קטולא
פד אתחבי לה מן דינא:
כב ואם בפתע בלא דבבו
דחוי או רמא עלוהי כל
מן בלא כמן לה: כג או
בכל אבנא דהיא כמסת
די ימות בה בלא מחוי
וקטלה יתקטל
והוא לא סגי לה ולא
תבע בישתה: כד נידונן פגשמה בין מחיאי ובין גאל דמא על דינא

תראה לא בלינה סכרין פי עד: פום יומת כסכה פליפא לא סכרין פי פום פי כד פלי
פום פום פום: ואם כפתם פום כחיות פי: בלא ראות נדחים פי פום קמא פי פום פום פי ויפל
פלי פום פי: ויפול לא חויב סכרין כס: וכפסו פסדו פסליה יכ ירה פי סכרין ג סכ קמא פי:

בעל הטורים

פי טלם. גי. פא ויפד וסכה פליפא לא סכרין פי פום פום פום: ואם כפתם פום כחיות פי: בלא ראות נדחים פי פום קמא פי פום פום פי ויפל
פלי פום פי: ויפול לא חויב סכרין כס: וכפסו פסדו פסליה יכ ירה פי סכרין ג סכ קמא פי:

על האמורים למעלה שנהרג במיד הכתוב מדבר:
(יז) באבן יד. שיש בה מלא יד: אשר ימות בה.
שיש בה שיעור להמית ו כתרנומו. לפי שגא' והכה פליפא
את רעהו באבן. ולא נתן בה שיעור. יכול כל שהוא.
לכך נאמר אשר ימות בה: (יח) או בכלי עץ יד.
לפי שגאמר ובי יכה פליפא את עבדו לא את אמתו כשכט.
עיקר שפתי חכמים
פ ואלו שחן באבן יד ויפדו פליפא לא סכרין פי פום פום פום: ואם כפתם פום כחיות פי: בלא ראות נדחים פי פום קמא פי פום פום פי ויפל
פלי פום פי: ויפול לא חויב סכרין כס: וכפסו פסדו פסליה יכ ירה פי סכרין ג סכ קמא פי:

לְנַפְשִׁי שְׂרָצָה אֲשֶׁר־הוּא אֶרְשָׁע לָמוּת
 בִּי־מוֹת יוֹמָת: לֹא וְלֹא־תִקְחוּ כֹפֶר
 לָנוּס אֶל־עִיר מִקְלָטוֹ לָשׁוּב לְשִׁבְתָּ
 בָּאָרֶץ עַד־מוֹת הַבֹּהֶן: לֹא וְלֹא־
 תַחְנִיפוּ אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם בָּהּ
 כִּי הָדָם הוּא יַחְנִיף אֶת־הָאָרֶץ
 וְלֹא־אָרֶץ לֹא־יִכְפֹּר לָדָם אֲשֶׁר שָׁפַךְ־
 בָּהּ בִּי־אָם בְּדָם שָׁפְכוּ: לֹא וְלֹא
 תִטְמֵא אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם
 יֹשְׁבִים בָּהּ אֲשֶׁר אֲנִי שֹׁכֵן בְּתוֹכָהּ
 כִּי אֲנִי יי שֹׁכֵן בְּתוֹךְ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל:
 פ שְׁבִיעִי לוֹ * וַיִּקְרְבוּ רֹאשֵׁי הָאָבוֹת
 לְמִשְׁפַּחַת בְּנֵי־גִלְעָד בֶּן־מָכִיר בֶּן־
 מְנַשֶּׁה מִמִּשְׁפַּחַת בְּנֵי יוֹסֵף וַיִּדְבְּרוּ
 לְבְנֵי מֹשֶׁה וּלְבְנֵי הַנְּשִׂאִים רֹאשֵׁי
 אָבוֹת לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל: כ וַיֹּאמְרוּ אֶת־
 אֲדֹנֵי צִוָּה יי לָתֵת אֶת־הָאָרֶץ
 בְּנַחֲלָה בְּגוֹרָל לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֲדֹנֵי
 צִוָּה בִּי לָתֵת אֶת־נַחֲלַת

תקבלון קטון על אנש
 קטור די הוא חיב
 למקטל ארי אתקטלא
 יתקטל: ל ולא תקבלון
 קטון למערוק לקרית
 שוכותה למתוב למתב
 בארעא עד דימות
 בהנא: ל ולא תחניפו את
 ארעא די אתון בה ארי
 דמא היא מתבי את ארעא
 ולארעא לא מתכפר על
 דמנפי דאתשד בה ארעא
 בדם אשדה: ל ולא
 תטמאון את ארעא די
 אתון יתבון בה די שכנתי
 שרעא בגוה ארי אנא יי
 דשכנתי שרעא בגו בגי
 ישראל: * וקרבו רישי
 אבותא לזרעית בגי
 גלעד פרמכיר פר מנשה
 מורשת בגי יוסף ומלכו
 קדם משה וקדם
 נכריא רישי אבותא
 לבני ישראל: כ ואמרות
 רבוי פקיד יי לממן את
 ארעא באחסנא בעדכא
 לבני ישראל ורבוי
 אתפקד במימרא דיי
 הווא ווא תקחו כפר לנס כחוס לו:
 לשוב לבת מות יח: ווא קחטו
 מנח לו: וואלדן לא כפוטו לא סוסה פו
 כישט פו: ווא חטמא שכת לא שומוט
 בעל המורים
 גלע צב' לומר אחד כון גדול מנשה
 אחד מוכב כנדים ואחד כון גדול שבט
 מנשה משיבין כחול במיתקן: (ג) יוסבר
 די כחל ויורד כחל יוסבר כון כחל
 פתחא לן כחל יוסבר טון יסבר כחל כחל וואת יוסבר
 טון כחלמקין ככס דמסיכ כמילט חמרים חיה שמי שמי:

רש"י

במחן: (לכ) ולא תקחו כפר לננס אל עיר מקלטו שרג בשונג. אינו נספר מגלות מ במחן ליתן כופר לשוב לשבת בלחץ בערס ימות ההכן: לננס. כמו לנס (בשויא ובהקמץ) כמו שוכי מלחמה. שכו מן המלחמה. וכן טני ממועד. וכן כי מוליס היו. כלשר תאמר שוב על פי שכו ככר ומול על שכל ככר כן תאמר לננס על מי עיקר שפתי חכמים

פמה טבר להטער מחמיה לא מות יומת: מ וגלי פירוש היה גדלה לפרס שיה הכתוב מוסב ג"כ על פרולת במיד. פבר מכפשו למעו. השמיטנו כפסוק כחלשין שלא תקחו טורא ממנו לחזקו לגמרי עו כמיה. וספסוק שמי מלחמה שמי

צִלְפַּחַד אֶחָיו לְבָנָתָיו וְהָיוּ לְאֶחָד
מִבְנֵי שְׁבָטֵי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל לְנָשִׁים
וְנָגְרָעָה נָחֳלָתָן מִנְּחֻלַּת אֲבֹתֵינוּ
וְנוֹסֵף עַל נָחֳלַת הַמָּטָה אֲשֶׁר
תִּהְיֶינָה לָהֶם וּמִנֶּגֶד נָחֳלָתָנוּ יִגְרַע:
וְאִם־יִהְיֶה הַיָּבֵל לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל
וְנוֹסֵפָה נָחֳלָתָן עַל נָחֳלַת הַמָּטָה
אֲשֶׁר תִּהְיֶינָה לָהֶם וּמִנְּחֻלַּת מָטָה
אֲבֹתֵינוּ יִגְרַע נָחֳלָתָן: וַיֵּצֵאוּ מֹשֶׁה
אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל־פִּי־יְהוָה לֵאמֹר
כֹּן מָטָה בְנֵי־יוֹסֵף דְּבָרִים: וַיָּזַה
הַדָּבָר אֲשֶׁר־צִוָּה יְיָ לְבָנוֹת
צִלְפַּחַד לֵאמֹר לָטוֹב בְּעֵינֵיהֶם
תִּהְיֶינָה לְנָשִׁים אַךְ לְמִשְׁפַּחַת
מָטָה אֲבֵיהֶם תִּהְיֶינָה לְנָשִׁים:
וְלֹא־תִסָּב נָחֳלָה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל
מִמָּטָה אֶל־מָטָה כִּי אִישׁ בְּנָחֳלַת
מָטָה אֲבֹתָיו יִדְבֹקוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל:
וְכֹל־בֵּית יִרְשֶׁת נָחֳלָה מִמִּשְׁוֹת
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְאֶחָד מִמִּשְׁפַּחַת
מָטָה אֲבִיהֶם תִּהְיֶה לְאִשָּׁה לְמַעַן

למפנות אחסנת צלפחד
אחונא לבנתה: ו ירענו
לחד מבני שבטא דבני
ישראל קנישין ותתמנע
אחסנתהון מאחסנת
אבהתנא ותתוסף על
אחסנת שבטא דיתתון
להון ומענדב אחסנתנא
יתמנע: ואם יהי יובל
לבני ישראל ותתוסף
אחסנתהון על אחסנת
שבטא די תתון להון
ומאחסנת שבטא
דאבהתנא יתמנע
אחסנתהון: והפקיד משה
ית בני ישראל על מימרא
די למימר יאות שבטא
דבני יוסף ממללין: ו יז
פתגמא דיפקיד י לבנת
צלפחד למימר לדתקון
בעיניהון תתון קנישין
בדם לזרעית שבטא
דאביוה תתון קנישין:
ולא תסחר אחסנא לבני
ישראל משבטא לשבטא
ארי גבר באחסנת
שבטא דאבהתוהי
ידבקון בני ישראל: ויכל
ברתא ירתת אחסנא
משבטא דבני ישראל
לחד מזרעית שבטא

הר"א קטשני עקידס שער פד: וז
סדרה חמישים ו
סדרה קי

בעל הטורים

י' ש' הדבר . בנ"י כדור זה שכל וכו' וכו'
במזמור דוד: (ו) פסל נחלס . בנימין ו
ס' כספס ס' לומר כספ' ידע' חס' כספ'

פריהם בנייהם: (ג) ונוסף על נחלת המטה . היוכל . כלומר חין ו מכירה שחזרת ביוכל
שהרי בנה יורשה והכן מתיהם על שבע אביו: שהירשה חזרה חזרת ואפילו יהיה היוכל לא
(ד) ואם יהיה היוכל . מכון היה רכי יהודה תמזור הנחלה לשכנו . ומלא שנוספה על נחלת
לומר עתיד ג היוכל ו שיפסוק: ואם ידעה המטה אשר תהייה להם: (ח) וכל בת ירשת נחלה.
עיקר שפתי חכמים
ל' תקנו כוסר חמס . לפניהם לזכר אל עיר המקדש . ואשר יבן שם עד מות הסכן כששפט הסודנים כשגם . וס' וס' וס'
שמה: ג י' לשון אם שמשע שסדרת חגי ויפועד כספס: ו ר"ל שיהיה כסית ויפועד סודנות וכו' וכו' וכו'.

יִרְשֵׁנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ נַחֲלָת
אֲבֹתָיו: מִן־אֲתֶמֶת סָבַב נַחֲלָה מִמֶּנִּי
לְמִנִּי אַחֵר כִּי־אִישׁ בְּנֵי־נַחֲלָתוֹ
יִדְבְּקוּ מִמֶּנִּי בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל: כִּי־אֲשֶׁר
צִוִּיתִי אֶת־מֹשֶׁה בֶּן־עֲשׂוֹ בָנוֹת
צִלְפָּחָד: מַפְטִיר יֵא וְהָיְיָנָה מַחֲלָה
תִּרְצֶה וְהִגִּילָה וּמִלְכָּה וְנָעָה בָנוֹת
צִלְפָּחָד לְבָנֵי דָדֵיהֶן לְנָשִׁים:
י מִמִּשְׁפַּחַת בְּנֵי־מִנָּשֶׁה בֶּן־יֹוסֵף
הָיוּ לְנָשִׁים וְהָיָה נַחֲלָתָן עַל־מִנָּשֶׁה
מִשְׁפַּחַת אֲבִיהֶן: י אֵלֶּה הַמִּצְוֹת
וְהַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר צִוִּיתִי בְּיַד־
מֹשֶׁה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּעֶרְבַת
מוֹאָב עַל יַרְדֵּן יְרֵחוֹ: חֹזֶק

לְאֲבוֹתָא תְּהִי לְאֲנָתוֹ
בְּדִיל דִּי יִרְתֹּון בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל גְּבֵר אַחֲסִנָּת
אֲבִיהֶתוֹהִי: ׀ וְלֹא תִסְחָר
אַחֲסִנָּא מִשְׁכָּמָא לְשִׁכְמָא
אַחֲרָנָא אֲרִי גְבֵר
בְּאַחֲסִנָּתָה יִדְבְּקוֹן
שְׁכָמָא דְבָנֵי יִשְׂרָאֵל:
יכָמָא דִּי פְקִידֵי יִתְמִשָּׁה
כֹּן עֲבָדוּ בְּנֵת צִלְפָּחָד:
י וְהָיָה מַחֲלָה תִרְצֶה
וְהִגִּילָה וּמִלְכָּה וְנָעָה בְּנֵת
צִלְפָּחָד לְבָנֵי אֲחִי אֲבוֹתָן
לְנָשִׁין: י מִזֹּרְעִית בְּנֵי
מַעֲשָׂה בֶר יֹוסֵף הָיָה
לְנָשִׁין וְהָיָה אַחֲסִנָּתָן
עַל שְׁכָמָא וְזִרְעִית אֲבוֹתָן:
י אֵלֶּן פְּקִידֵי וְדִינֵי דִי
פְקִידֵי בִידָא דְמֹשֶׁה לָּת
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּמִשְׁנֵי
דְמוֹאָב עַל יַרְדֵּן
דְּבִיתוֹ: הֹזֶק

תנ"א 161 מוסב פהלא קול: מחס
לפני סס ק"ג ידבקי מוסב
ס: חס"יט מללס מללס סס קס

קל"ב. מפליה חוליה סימן. ומפטרין שמעו דבר כי בינמיס סימן כ:

סכום פסוקי דספר במדבר אלף ומאתים ושמנים ושמונה ארפח סימן. וחליו והיה האיש אשר אבחר בו מטה
יפרח. ופרשיותיו עשרה ה' בדר ינחנו סימן. וסדריו ל"ב לב טהור ברא לי להים סימן. ופרקיו ל"ו לו חכמו
ישכילו ולא סימן. מנין הפתומות שתיים ותשעים והסתומות ששים ושש. הכל מאה וחמשה ושמנים
פרשיות אני חלקך ונחלתך סימן:

בעל המורים

(ט) 161 פסוק חללס גימטריא 161 ס"א סכום כפ"ל: (י"א) לנני דוביטן. גימטריא לנני 161

רש"י

סל"א היה בן לאביה: (י"א) מחלה תרצה וגו'. כאן ובכל המקרא מנאן לפי חכמתן ומנין שנקולות ו 161
מנאן לפי גדולתן ו 161 משו בשנים ע ונשאו כסדר תולדותן

עיקר שפתי חכמים

ע' ר"ל שגם' פונקט חביב חת חללה לכסוף וכו' חביב לה שנים. לפי שכן ספר הכתוב ויהיו לנני דוביטן לנשי
ונשאו דרך גדולתן בשנים. ושם חשב להו לפי חכמתן: חסלת פרשת מסעי

הפמרת מסעי (בירמיה סימן ב)

שְׁמִעִי דְבַר־יְיָ בֵּית יַעֲקֹב וְכָל־מִשְׁפָּחוֹת בֵּית יִשְׂרָאֵל: כֹּה אָמַר יְיָ מֵד
מִצְאוֹ אֲבֹתֵיכֶם בִּי עוֹל כִּי רָחִיק מֵעָלַי וּלְכֹן אַחֲרֵי הַהֶבֶל וַיִּהְיֶה: וְלֹא
אָמַר אִיהָ הַמַּעֲלָה אֲתָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִפּוֹלִיָּה אֲתָנוּ בַּמִּדְבָּר בְּאֶרֶץ
עֲרָבָה וְשׁוּחָה בְּאֶרֶץ צִיָּה וְצִלְמוֹת בְּאֶרֶץ לֹא־עֵבֶר כֹּה אִישׁ וְלֹא־יֵשֵׁב אָדָם שָׁם:
נִאֲבִיָּא אֲתָכֶם אֶל־אֶרֶץ סַפְרָמַל לֹאֲכֹל פְּרִיָּה וְטוֹבָה נִתְבָּאוּ וְתִמְצְאוּ אֶת־אֶרֶץ
וְנַחֲלָה

ותחלתי שמתם להועבה: הנהגים לא אמרו אלה וְתַפְּשִׁי תַּתְּרוּהָ לֹא יִדְעוּנִי
וְהָרַעִים פֶּשַׁע בִּי וְהַנְכִּיאִים נָבְאוּ בַּפֶּעַל וְאַחֲרֵי לֹא-יִדְעוּ הִלְכוּ: לָכֵן עַד אָרִיב
אַתֶּם נֹאמִים וְאַתֶּם-בְּנֵי בְנֵיכֶם אָרִיב: כִּי עָבְרוּ אֵלַי כְּתִיבִים וְרָאוּ וְקִדְרָה שְׁלַחַתוֹ
וְהַתְּבוּנָה מֵאֵד וְרָאוּ הֵן הִיחָה כְּזֹאת: הַחֲמִיר נָזִי אֱלֹהִים וְהַמָּה לֹא אֱלֹהִים וְעַמִּי
הַמִּיר כְּבוֹדוֹ בְּלֹא יוֹעִיל: שְׁמוֹ שָׁמַיִם עָלְ-זֹאת וְשִׁעְרוֹ חָרְבוּ מֵאֵד-נֹאמִים: כִּי-
שְׁתִּים רַעוֹת עָשָׂה עַמִּי אֹתִי עֲזָבוּ מִקֹּדֶר אִמִּים חַיִּים לַחֲצֹב לָהֶם בְּאֲרוֹת בְּאֶרֶת
נִשְׁכָּרִים אֲשֶׁר לֹא-יִכְלֹ הַמַּיִם: הַעֲבֹד יִשְׂרָאֵל אֲסִילִיד בֵּית הוּא מְדוּעַ הֵיךְ לָבוֹ
פָּתַח בַּסֵּם: עָלָיו יִשְׁאֲנוּ כְּפָרִים נִתְּנוּ קוֹלָם וַיִּשְׁתִּיחוּ אֲרָצוֹ לְשִׁמְחָה עָרְיוּ נִצְתָה נִצְתָה קִרִּי
מִבְּלִי יֵשֵׁב: נִסְבְּגִי נִרְךְ וְתַחֲפִינִם וְתַחֲפִינִם קִרִּי יִרְעוּךָ קִדְמָךְ: הִלְוֹא-זֹאת תַּעֲשֶׂה-
לְךָ עֲזָבָה אֶת-לֹהֶיךָ בַּעַת מוֹלִיכָךְ בְּדֶרֶךְ: וְעַתָּה מַה-לִּי לְדֶרֶךְ מִצְלִים
לְשִׁתוֹת מִי שְׁחֹר וְמַה-לִּי לְדֶרֶךְ אֲשֹׁר לְשִׁתוֹת מִי נֶהֱרַ: תִּפְסַךְ רַעֲתֶךָ וּמִשְׁבוֹתֶיךָ
תִּזְכְּתָה וְדַעֲנִי וְרָאִי כִּי-רָעָה וְכִי קִסַּם מִיָּה עֲזָבָה אֶת-לֹהֶיךָ וְלֹא פָחַדְתִּי אֱלֹהֶיךָ
נֹאמִים: צָבֹאת: כִּי מַעֲלֹם שְׁבַרְתִּי עֲלֶיךָ נִתְּקִי מוֹסְרוֹתֶיךָ וְתֹאמְרִי לֹא
אֲעֹבֹד אֲעֹבֹד קִרִּי כִּי עַל-פֶּלֶא-גִבְעָה גִבְעָה וְתַחַת פֶּלַעַץ רַעֲנָן אֶת צִעָה זֹהָ: וְאֲנֹכִי
נִמְעַתִּיךָ שׁוֹרֵק פֶּלֶא זֶרַע אֲמַת וְאִיךָ נִהַפְכָתִי לִי סוֹרִי בְּנֶפֶן נִכְרִיָּה: כִּי אֲסִתְּכֶם
בְּזֶה־וְתִרְבֶּי-לְךָ בְּרִית נִכְתֶּם עֲוֹנֶיךָ לִפְנֵי נֹאמִים: אִיךָ תֹאמְרִי לֹא נִמְאָתִי
אַחֲרֵי הַבְּעִלִּים לֹא הִלְכְּתִי רָאִי בְּדֶרֶךְ בְּנֵי דָעִי מִה עָשִׂיתִי בְּכֶרֶךְ קֶלֶה מִשְׁרַחַת
דְּרָכֶיךָ: פָּרַח! לִמַּד מִדְּבַר בְּאֵת נִפְשׁוֹ נִשְׁחָה קִרִּי שֹׁאֲפָה רוּחַ תֹּאנָתָה מִי יִשְׁבֹּנָה כֶּלֶם-
כִּבְקִשְׁיָה לֹא יִעֲפּוּ בַּחֲדָשָׁה יִמְצְאוּנָה: מִנְעִי בְּגִלְךָ מִיֶּחֱף וּגְוִרָתְךָ וּגְוִרָתְךָ קִרִּי מִצְמָאָה
תֹאמְרִי נוֹאֵשׁ לֹא כִּי-אַחֲבִיתִי זָרִים וְאַחֲרִיתִם אֵלֶיךָ: כִּבְשֵׁת גִּבְבִּי כִּי יִמְצְאוּנָה הוֹבִישׁוּ
בֵּית יִשְׂרָאֵל הֵמָּה מַלְכֵיהֶם שְׁרִיהֶם וְכֹהֲנֵיהֶם וְנִבְיָאֵיהֶם: אֲמַרִים לַעֲזֵן אֲבִי אֶתֶּח
וְלֹאֲבֹן אֶת יִלְדֹתַי וְלֹחֲנֵי קִרִּי יִפְּנוּ אֵלַי עֶרְף וְלֹא פָנִים וּבַעַת רַעֲתִי יֹאמְרוּ קוֹמָה
וְהוֹשִׁיעֵנו: וְאִיהָ אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר עָשִׂיתָ לָךְ יְקוֹמֵנו אֲסִי-וְשִׁיעוּךָ בַּעַת רַעֲתֶךָ כִּי מִסְפָּר
עָרֶיךָ הֵיוּ אֱלֹהֶיךָ יִתְּנָה: הִלְוֹא מַעֲתָה קָרָאתִי יִיד יִיד לִי אֲבִי אֱלֹהֶיךָ נִעַרְי אֶתֶּח:

כְּרֹאשׁ תִּרְשׁ קוֹרִין אֲרֻכָּה נִכְרִי כִפְרַשׁ פִּנְחָם מִן אֶת קִיבְנֵי לַחֲמִי לֹאשִׁי עַד יַעֲשֶׂה וְנִסְכּוֹ, וְאִם חָל
רָאשׁ חוֹדֶשׁ כְּשֶׁנֶּת מוֹנִיחִין בִּי סְפָרִים כְּאֶחָד קוֹרִין וְ נִכְרִי כִפְרַשׁ הַשְׁכּוּעַ וְקִדְשׁ לַעֲלֹלָה וְנִסְפָּר
כִּי קוֹרִין כִפְרַשׁ פִּנְחָם וּבִיּוֹם הַשַּׁבָּת וּבְרֹאשִׁי חֲדָשִׁים עַד יַעֲשֶׂה וְנִסְכּוֹ:

לְהַעֲנִית צָבוֹר כְּשֶׁחֲרִית וּכְמִנְחָה קוֹרִין וְ נִכְרִי כִפְרִי כִי תִשָּׂא מִן וְיַחַל מִשָּׁה עַד לַעֲשׂוֹת. לַעֲמֹה וּמִלְחָה
עַד פֶּנּוּל לָךְ וְקוֹרִין עַד אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה עֲטִיר:

לְשַׁבּוּעוֹת כִּיּוֹם אִי קוֹרִין ה' נִכְרִי כִפְרִי יִתְרוֹ מִן בַּחֲדָשׁ הַשְּׁלִישִׁי עַד סוֹף הַסְּדוּלָה. וְהַמִּסְטִיר קוֹרָה כִפְרִי פִינְחָם
וּבִיּוֹם הַבְּכוּרִים עַד וְנִסְכֵּיהֶם: כִּיּוֹם הַשְּׁנִי קוֹרִין ה' נִכְרִי כִפְרִי רָאשׁ מִן כָּל הַבְּכוּרִי עַד
סוֹף הַסְּדוּלָה. וְאִם הוּא שַׁבָּת קוֹרִין וְ נִכְרִי וּמִתְחִלִּין עֶשֶׂר תַּעֲשֶׂר כִפְרִי רָאשׁ הַגִּל וְהַמִּסְטִיר
קוֹרָה וּבִיּוֹם הַבְּכוּרִים כְּלֹחֲמֹל:

סדר הפרשיות חיבוריהן והפרדתן הבאות בחלק זה.

הַשָּׁמַח בְּלֹק לַעֲמֹל הֵן נִפְרֻדוֹת מִלְכָּד כְּשֶׁחָל שְׁנוֹעַת כִּיּוֹם שָׁנִי יוֹם שַׁבָּת קוֹדֶשׁ שִׁלּוֹ כִּסּ מִתְּבוּרֹת וְכֹה אִין
מִלּוּק בֵּין פְּסוּטוֹת לַמִּתְּבוּרֹת:

זֶה וּמִסְעֵי לַעֲמֹל הֵם מִתְּבוּרֹת בֵּין כְּפִסּוּטוֹת בֵּין כְּמִתְּבוּרֹת מִלְכָּד כְּשֶׁנִּי פִינְחָם וְאִינוּ הֵם הַחֵמָּה הַשָּׁמַח
כִּסּ כִּסּ נִפְרֻדוֹת. וְשֹׁאֵר פְּרָשִׁיּוֹת הַכְּנוּנוֹת לַהֲחַכֵּר כָּל אֶמֶל עַל מַקוֹמוֹ יִכָּה כְּשֶׁלֶם:

א ויהי בימי שלט השפטים ויהי רעב בארץ וילך איש מבית דָּחם ויהודה
 לגור בשדה מואב הוא ואשתו ושני בָּנָיו: וישם האיש אלימלך
 וישם אשתו גַּעמִי וישם שני בָּנָיו מַחֲלֹן וְכִלְיוֹן אֶפְרַתִּים מִבֵּית דָּחם ויהודה
 יָבֵאוּ שָׁדִי מוֹאֵב וַיְהִי־לָשׁם: וַיָּמָת אֶל־מֶלֶךְ אִישׁ גַּעמִי וַתִּשְׁאָר הָיָא וּשְׁנֵי
 בָנָיו: וַיִּשְׁאוּ לָהֶם נָשִׁים מִאֲבוֹת שֵׁם הָאֶחָד עֲרֹפָה וְשֵׁם הַשֵּׁנִית רות ויָשְׁבוּ
 שָׁם כַּעֲשֶׂר שָׁנִים: וַיָּמָתוּ גַם־שְׁנֵיהֶם מַחֲלֹן וְכִלְיוֹן וַתִּשְׁאָר הָאִשָּׁה מִשְׁנֵי יָדָיָה
 וּמֵאִשָּׁה: וַתִּקַּם הָיָא וַתִּלְחֶה וַתִּשָּׁב מִשְׁנֵי מוֹאֵב כִּי שָׁמְעָה בְּשֶׁרֶה מוֹאֵב כִּי
 פָקַד יי אֶת־עַמּוֹ לָתֵת לָהֶם דָּחם: וַתֵּצֵא מִן־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הָיְתָה־שָׁמָּה
 וּשְׁתֵּי בָלְתֶיהָ עִמָּה וַתִּלְכְּנָה בְּדֶרֶךְ לָשׁוּב אֶל־אַרְצָן יְהוּדָה: וַתֹּאמֶר גַּעמִי לְשֵׁתִי
 כִּלְתִּיהָ לְכָנָה שִׁבְנָה אִשָּׁה לְבֵית אִמִּיהָ יַעֲשֶׂה יי עִמָּךְ חֶסֶד כְּאִשֶּׁר
 עָשִׂיתָ עִם־הַמָּתִים וְעִמָּדִי: וַיֵּתֶן יי לָכֶם וַמָּצְאוּ מְנוּחָה אִשָּׁה בֵּית אִשָּׁה
 וַתִּשָּׁק לָהֶן וַתִּשְׁאָנָה קוֹלָן וַתִּבְכְּנָה: וַתֹּאמְרָנָה לָהֶן כִּי־אֵתְךָ נָשׁוּב לְעַמֶּךָ:
 וַתֹּאמֶר גַּעמִי שִׁבְנָה בְנָתִי עִמָּה תִלְכְּנָה עִמִּי תַעֲזֹר־לִי בָנִים בְּמִשִּׁי וְהָיוּ לָכֶם
 לְאֲנָשִׁים: וַיִּשְׁבְּנָה בְנָתִי לָכֶן כִּי וַקִּנֵּיתִי מִהָיוֹת דָּאִישׁ כִּי אָמַרְתִּי יִשְׁלִי תִקְוָה
 בָּם הָיִיתִי הַלֵּילָה דָּאִישׁ וְגַם יִלְדַּתִּי בָנִים: וַיִּהְיֶה וַתִּשְׁבְּרָנָה עַד אֲשֶׁר יָבִיאוּ
 הַלָּהֶן תַּעֲנָנָה לְבָלְתִי הָיוֹת דָּאִישׁ אֶל בְּנָתִי כִי־מָרְלִי מֵאֵד מִכֶּם כִּי־יֵצְאוּ כִי
 יִרְדּוּ: וַתִּשְׁנָה קוֹלָן וַתִּבְכְּנָה עוֹד וַתִּשָּׁק עֲרֹפָה לַחֲמוּמָה וְרוֹת וַתִּבְכְּ
 בָּהֶן: וַתֹּאמֶר הִנֵּה שָׁבָה יְבַמְתְּךָ אֶל־עַמָּה וְאֶל־אֶלְהֶיהָ שׁוּבִי אֲחֵרִי יְבַמְתְּךָ:
 וַתֹּאמֶר רות אֶל־תִּפְגַּע־כִּי לְעוֹבֵד לָשׁוּב מֵאֲחֵרֶיךָ כִּי אֶל־אֲשֶׁר תִּלְכִּי
 אַל־וּבְאֲשֶׁר תִּלְכִּי אֲלֵין עִמָּךְ עִמִּי וְאֶתְךָ אֵלָּהּ: וַיַּבֵּשׂ תַּמּוּתִי אֲמוֹת
 וְשֵׁם אֶתְךָ כֹּה יַעֲשֶׂה יי לִי וְכֹה יוֹסִיף כִּי הִמָּנֹת יִפְרִיד בִּי וַיִּבְנֶה: וַיִּבְרָא

רשי

(א) ויהי בימי שפוט השופטים. לפני מנחם מלך
 שאל. שהיו הדורות מהפרנסים עיי שופטים
 אימי אבן היה שאמרו רבותינו אבן זה בועז וילך
 איש. עשר גדול היה ופרנס הדור ואל מלך ישראל
 לחזקתו לארץ מפני צרות העין שהיתה עינו צרה בעניים
 שבאים לרוחמו לכך נעש: (ב) אפרתים. חשבים וכן
 כן תמו כן קוף אפרתי אבנינו. ראה חשיבותו שהרי
 הציא עגלון מלך מואב את בתו למחלון דאמר מר רות
 בתו של עגלון היתה ד"א אפרתים בית לנס קרויה
 אפרת: (ג) איש נאמר. מחלון אמרו אין
 איש מת אלא לאשתו (ואמר איש נעמי כלומר לפי שהוא
 היה איש נעמי ושובל עליה והיא טפלה לו לכן נעמה
 בו מדת הדיו ולא בה: (ה) גם שניהם. מהו גם
 בתיאור לקו במחונם ומתו נחליהם ומקניהם ואח"כ מתו
 גם הם: (ו) ותצא מן המקום. למה נאמר הרי כבר
 נאמר ותצא משדה מואב והיה כן תצא מן
 המקום שהיתה שם אלא מניח לדיק מן המקום
 עיירות ופועל רועס פנה ויוה פנה הדרה פנה שבה
 של פיר וכן ואל יעקב מבאר שבע: (ז) כי וקנתי
 סחירות לאיש. שאנש לא ואלויד בנים ותנשאו להם
 שמינס אסורים לנס ואינס אסורות להם משום אשת
 אחיו שלא היה בעולמו שמינה זקוקה ליבוס לפי שלא היו
 למחלון וכליון קדושין בהן שנכריות היו ולא נחגיגו
 ונעשו כן באלו להנגיג כח שאמר כי אהך נאבו
 לפטר. מתעב נביה לנס א: וכן אמרתי יש לי

הקוה. כי אפילו אמר לי לבי ים לי תקוה לינא פוד
 וללדת בנים: גם היותי הלילה לאיש. ויותר מכן
 אפילו כד ילדתי בנים: זכרים: וגם ילדתי בנים. א
 אפילו כד ילדתי בנים: (יג) הלהן תשברנה. בתמים
 שמה להם תפסניה עד אשר יגדלו לי שברו על ה' בלוי:
 תעננה. לי יסור וכלוא כמו ענ עונה ועמד במחנה.
 ויש פותרין לי עניון ולא יתכן שא"כ היה לו לינקד
 הט"ן דגש לו לכתוב שני טו"ן: כי יצאה בי יד ה'.
 א"ר לוי כל מקום שנאמר יד ה' מכת דבר הוא ובנין
 א"כ כלום הנה יד ה' הויה: (טו) הנה שבת במחנה.
 זה טעמו למעלה מחת הש"ן לפי שהוא לשון עבר.
 ובבקר היא שבה טעמו למטה בז"ת לפי שהוא לשון
 הווה וכן כל כיוצא בזה: (טז) אל תפגעו בי. אל
 תפגרו בי: כי אל אשר הלכתי אלך. מחלון אמר
 רבותינו גר שכל להנגיג מודיעים לו מקלע שונאים
 שאם בא להזור בו יחזור שמוך דבריה של רות אלה
 למד מה שאמרה לה נעמי. אסור לנו ללכת חוץ למחוס
 בשבת א"ל בדרך תלכי אלך. אסור לנו להחזיר קצבם שם
 זכר שאינו אישה אמרה לה כאשר תליני אליו. עמט
 מובדלים משאר עמים בעריג מלות עמך עמי. אסור
 לנו עבודה כוכבים הליך בלוי. ארבע מיתות נמסרו
 לביד כאשר תמוטי אמות. שני קברים נמסרו לביד א'
 לנסקלן וכשרפין וא' לנהגין ונמקין אמרה לה וס'
 אקבר: (יז) כה יעשה ה' לי. כאשר החמיל להם
 שילא כי ידו להמיה לי וליד נמכסי: וכה יוסף

בִּימְתַּאמְצַת הָיָא לְלֵכֶת אִתָּהּ וּתְחַדֵּל לְבִכֵּךְ אֵלֶיהָ : יי וּתְלַכְנָה שְׁתֵּיהֶם עַד
 בּוֹאֵנָה בֵּית לָחֶם וַיְהִי כְּבֹאֵנָה בֵּית לָחֶם וַתֵּחֶם בְּלִי-הָעִיר עֲלֶיהָ וַתֹּאמְרָהּ
 הִזָּאת נָעֲמִי : כ וַתֹּאמֶר אֵלֶיהָ אֶל-תִּקְרָאנָה לִי נָעֲמִי קְרָאן לִי מָרָא בִּסְמוֹת
 בִּי-הָמָר שֶׁבִי לִי מָרָא : כא אֲנִי מִלֵּאָה הִלְכָתִי וְרִקְסִי הִשִּׁיבֵנִי יי לָמָּה
 תִּקְרָאנָה לִי נָעֲמִי יי עֲנֵה בִי וְשֶׁבִי הֲרַעֲלִי : יי וַתֵּשֶׁב נָעֲמִי וְרוּת הַמּוֹאֲבִיָּה
 כָּל־תָּה עִמָּה הִשְׁבָּה מִשְׁרֵי מוֹאֵב וְהָמָּה בָּאוּ בֵּית לָחֶם בַּתְּחִלַּת קִצִּיר שְׁעָרִים :
 כ וּלְנָעֲמִי מִידַע מוֹדַע קִי לֹא-יָשָׁה אִישׁ גְּבוּר חֵיל מִמִּשְׁפַּחַת אֱלִימֶלֶךְ וְשִׁמּוֹ
 בָּעָו : כ וַתֹּאמֶר רות הַמּוֹאֲבִיָּה אֶל-נָעֲמִי אֵלֶכָה-נָּא הַשָּׂדֶה וְאֶלְקָמָה בִּשְׂבָלִים
 אַחֲרָי אֲשֶׁר אֲמַצְאֶהָן בְּעִנְיִי וַתֹּאמֶר לָהּ לְכִי בָתִּי : יי וַתֵּלֶךְ וַתָּבֹא וַתִּלְקָט בַּשָּׂדֶה
 אַחֲרֵי הַקִּצְרִים וַיִּקֶּר מִקְרָהּ חֶלֶקֶת הַשָּׂדֶה לְבָעֻז אֲשֶׁר מִמִּשְׁפַּחַת אֱלִימֶלֶךְ :
 י וְהִנֵּה-בָּעֻז בָּא מִבֵּית לָחֶם וַיֹּאמֶר לְקוֹצְרִים יי עִמָּכֶם וַיֹּאמְרוּ לוֹ יִבְרַכְךָ
 יי : כ וַיֹּאמֶר בָּעֻז לְנַעֲרוֹ הַנָּצֵב עַל-הַקּוֹצְרִים לָמִי הַנַּעֲרָה הִזָּאת : יי וַיַּעַן הַנַּעֲרָה
 הַנָּצֵב עַל-הַקּוֹצְרִים וַיֹּאמֶר נַעֲרָה מוֹאֲבִיָּה הִיא הִשְׁבָּה עִם-נָעֲמִי מִשְׁרֵי מוֹאֵב :
 י וַתֹּאמֶר אֶלְקָמָה-נָּא וְאֶסְפְּתִי בְּעִמְרִים אַחֲרֵי הַקּוֹצְרִים וַתָּבֹא וַתַּעֲמֹד מֵאֵז הַבִּקְרָה
 וְעַד-עֵתָה זֶה שְׁבִתָּהּ הַבֵּית מַעֲמָ : כ וַיֹּאמֶר בָּעֻז אֶל-רוּת הַלֵּוָי שְׁמַעְתָּ בָתִּי אֶל-
 מִלְכִּי לְלָקֵט בַּשָּׂדֶה אַחֲרָי וְגַם לֹא-תַעֲבֹרִי מִזֶּה וְכֵה תִדְבָּקִין עִם-נַעֲרָתִי :
 כ עֲיֹדָה בַּשָּׂדֶה אֲשֶׁר-יִקְצְרוּן וְהִלְכַת אַחֲרֵיהֶן הִלֹּא צִוִּיתִי אֶת-הַנַּעֲרָה לְבִלְתִּי
 נָעֵד וְצִמַּת וְהִלְכַת אֶל-הַבָּלִים וְשִׁתִּית מֵאֲשֶׁר יִשְׁאַבֹּן הַנַּעֲרָה : י וַתִּפֹּל עַל-
 פְּנֵיהָ וַתִּשְׁתַּחֲוֶה אֶרְצָהּ וַתֹּאמֶר אֱלֹהֵי מוֹדַע מִצְאָתִי תָן בְּעִינֶיךָ לְהַכִּירֵנִי וְאֲנֹכִי
 גִּבְרָתִי : יי וַיַּעַן בָּעֻז וַיֹּאמֶר לָהּ הִנֵּה הֵנָּה לִי כֹל אֲשֶׁר-עָשִׂית אֶת-חַמּוּתְךָ
 אַחֲרֵי מוֹת אִישֶׁךָ וַתַּעֲבֹבִי אַבְיָה וְאֶמְךָ וְאֶרֶץ מוֹלֶדְתְּךָ וַתֵּלְכִי אֶל-עַם אֲשֶׁר
 לֹא-יָדַעְתָּ תְּמוּל שְׂדֵשִׁם : יי וַיִּשְׁלַם יי פַּעֲלָהּ וַתְּהִי מִשְׁכַּרְתָּהּ שְׁלָמָה מֵעַם
 יי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר-בָּאת לְחַסּוֹת תַּחַת-כְּנָפָיו : י וַתֹּאמֶר אֲמַצְאֶהָן בְּעִינֶיךָ
 אֲדֹנִי כִּי-נִחְמַתִּנִּי וְכִי דִבַּרְתָּ עַל-לֵב שְׁפַחַתְךָ וְאֲנֹכִי לֹא אֶהְיֶה בְּאֶחָת שְׁפַחַתְךָ :
 י וַיֹּאמֶר לָהּ הִנֵּה אֵת הָאֵלֶּךְ בְּשֵׁי בִתְרִי סַעֲמִי הֵלֶם וְאֶכְלֶת מִן-הַלֶּחֶם
 וְסִבִּלְתָּ פִתֶּךָ בַּחֲמִץ וַתֵּשֶׁב מִצֵּד הַקִּצְרִים וַיַּצְבֹּט לָהּ קָלִי וַתֹּאכַל וַתִּשְׁבַּע וַתֵּחָר :
 רש"י

ואלקמה בשבילים אחר אשר אמצא חן בעיניו.
 אחר מי אשר אמצא חן בעיניו : (ג) ותלך ותבא
 ותקטף בשדה. מצינו במדרש רות עד לא הולת אחת.
 שהוא חומר ונכבד אחר ותלקט אלא שהיתה מסמנת
 הדרכים קודם שנקמה לדה ולכה ובה חזרה אשר
 כדי לעשות סמינים וליונים של טענה בשבילין ומדע
 לשון : ויקר מקרה. לכא בתלפת השדה אשר לבינו :
 (ה) למי הנערה הזאת. ודי דרכו של בועז לשאול
 בנים אלא דברי לניעות וחכמה ראה בה שמי שכלים
 לקטה שלשה אינה לקטה והיתה מלקטת עומדות מעומד
 וסוכנות מיושב כדי שלא תשחך : (ו) השבה עם נעמי.
 הסעם למעלה תחת הש"ן לפי שהוא לשון עבר ואינו
 לשון פועל : (ז) ותאמר. בלכה : אלקמה נא. לקט
 השכלים : ואספתי בעמרים. שכהה של עמרים :
 (ט) וצמית והלכת אל הכרים. ואם תמצא אל
 תכלמי מלכת ולשתות מכלי המים אשר ישאבון הנערים :
 (י) לא אהיה כאחת שפחתך. איני חסוכה כאחת
 מן השפחות שלך : (יד) וסבלת פתך בחמץ. מלך
 שהחמץ יפה לשרב : ויצבט דה קלי. ויוסף לנ

אם יסיר בני וצניח כי אם המות : (יח) ותחדל לדבר
 אליה. מתקן אמרו חן מבינן עליו ואין מדקדקין עליו :
 (יט) ותלכנה שתייהם. א"ר ר' אבהו בנה ור' אבה כמה
 פרכים הגרים לפני הקצירה כיון שנתנה דעתה להתגביר
 כשה היתה הכחוש לנעמי : ותרה כל העיר. נעמית
 הומיה. כל העיר כולם נתקבצו לקבוצת אשתו של בועז
 שמהה בו כיום : והוא נעמי היא נקודה חסד
 מפני שהיא בחמיה הולת נעמי שרביה ללוא כלבים
 ופרכים חותם מה עלתה על אשה אלאה לחון
 וארץ. (כ) מלאה הלכתי. בעוצר ונכים. ד"א שהיתה
 עשירה : ענה ב. פסיד עלי שהרשעה לפניו. ד"א
 בנה כי מדת הדין כמו וינה נאון ישראל : (כב) בתחלת
 הקציר שערם. בקצירת השעור הכחוש מדבר :
 (כג) מידע. קרבן אלו של אלימלך היה. אמר
 ר' יהושע ללמך ושלמון אבי בועז וכלווי אלמוני הנואל
 אבי נעמי טלח בני נחשון בן עמינדב היו ולא הושיע
 ואם נבוא היתה כללית מהאדן לחלוא לאדן :
 (כד) אלקה נא השדה. ללמד משדות אבשי העיר
 אבשי. מהא אשר פלגא חן בעיניו של יעזר ב.

וַיִּתְּנֵם לְלֶקֶט וַיֵּצְאוּ בָּעָרִים אֶת־נִשְׁתָּרֵי הָאֶמְרָן בֵּין הָעַמִּים תִּלְקָט וְלֹא
 מִכְרִימָה: ^י וְגַם שֶׁל־תִּשְׁלַח לָהּ מִן־הַזִּבְתִּים וְעֹבְדֵתָם וְלֶקְטָהּ וְלֹא תִנְעֲרֶנָּה:
 וַיִּתְּלָקֶט בַּשָּׂדֶה עַד־הָעֶרֶב וַתַּחבֹּט אֶת־אִשְׁרֵי־לֶקְטָהּ וַיְהִי בְּאִיפָה שְׁעָרִים:
 וַתִּשָּׂא וַתָּבֹא הָעִיר וַתֵּרֶא חֲמוּתָהּ אֶת־אִשְׁרֵי־לֶקְטָהּ וַתִּצָּא וַתַּחֲזֶק לָהּ אֶת־
 אֶשְׁרֵי־הַחֲוֹתֶרָה מִשְׁבָּעָה: ^י וַתֹּאמֶר לָהּ חֲמוּתָהּ אִיפֹה לֶקְטַת הַיּוֹם וְאַנְה עֲשִׂית
 יְהִי מִכִּירָךְ בְּרוּךְ וַתִּגַּד לַחֲמוּתָהּ אֶת־אֶשְׁרֵי־עֲשִׂתָהּ עִמּוֹ וַתֹּאמֶר שֵׁם הָאִישׁ
 אֲשֶׁר עֲשִׂיתִי עִמּוֹ הַיּוֹם בָּעָרִים: ^י וַתֹּאמֶר נַעֲמִי לְכֻלְתָּהּ בְּרוּךְ הוּא לֵאמֹר אֲשֶׁר
 לָאֵל: ^י חֲסִדוֹ אֶת־הַחַיִּים וְאֶת־הַמֵּתִים וַתֹּאמֶר לָהּ נַעֲמִי קְרֹב לִנְי הָאִישׁ
 מִגְּאֻלָּנוּ הוּא: ^י וַתֹּאמֶר רֹת הַמִּזְבֵּחַ גַּם וְכִי־אֶמֶר אֵלַי עֲסִי־נִשְׁעָרִים אֲשֶׁר־לִי
 תִּדְבָּקוּ עַד אֲסִפְלוּ אֶת־כָּל־הַקִּצֹּר אֲשֶׁר־לִי: ^י וַתֹּאמֶר נַעֲמִי אֶל־רֹת כֻּלְתָּהּ
 מִבֵּית בִּי תִצָּא עֲסִי־נִשְׁעָרֹתַי וְלֹא יִפְגְּעוּ־בְךָ בַּשָּׂדֶה אַחֵר: ^י וַתִּדְבָּק בְּנִשְׁעָרוֹת
 בָּעָרִים לִלְקָט עַד־כְּלֹת קִצְרֵי־הַיִּשְׁעָרִים וְקִצְרֵי הַחֲמִים וַתִּשָּׁב אֶת־חֲמוּתָהּ:
 ג ^י וַתֹּאמֶר לָהּ נַעֲמִי חֲמוּתָהּ בִּתִּי הֲלֹא אֲבִקְשֶׁלְךָ מִגֹּת אֲשֶׁר יִימַכְךָ: ^י וְעַתָּה
 הֲלֹא בָּעָרִים מִדְּעַמְנוּ אֲשֶׁר הָיִית אֶת־נִשְׁעָרֹתַי הִנֵּה־הוּא זָרָה אֶת־גִּדְּן הַיִּשְׁעָרִים
 הָלִילָה: ^י וְרִחֲצִיתִי וְסָבַת וְשִׁמְתִי וְשִׁמַּח קִרִּי שְׂמִלְתִּיךָ עֲלֶיךָ וַיִּרְדְּתִי וַיִּרְחַק קִרִּי הִגִּדְּן
 אֶל־הַתּוֹרֵעִי לֹאִישׁ עַד כְּלָתוֹ לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת: ^י וַיְהִי בַשָּׂבָב וַיִּדְעַת אֶת־הַמָּקוֹם
 אֲשֶׁר יִשְׁכַּב־שָׁם וּבָאָת וּנְלִית מִרְגְּלֹתַי וְשָׁכַבְתִּי וְשָׁכַבְתִּי קִרִּי וְהוּא יִגִּיד לָךְ אֶת
 אֲשֶׁר תַּעֲשִׂין: ^י וַתֹּאמֶר אֶלֶיָּהּ כָּל־אִשְׁרֵי־הָאֶמְרָן וְגַם קִרִּי וְלֹא תַחֲבִיב אֶעֱשֶׂה:
 וַתִּרְדֵּר הִגִּדְּן וַתַּעֲשֶׂה כְּכָל־אֲשֶׁר־צִוְתָהּ חֲמוּתָהּ: ^י וַיֵּאבֵל בָּעָרִים וַיִּשָּׁב וַיִּיטָב לָבֹ
 וַיָּבֹא לִשְׁכַב בְּקֶצֶה הָעֶרְמָה וַתָּבֹא בִלְטָ וַתִּגַּד מִרְגְּלֹתַי וַתִּשְׁכַּב: ^י וַיְהִי בַחֲצִי
 הַלַּיְלָה וַיִּתְּרֵד הָאִישׁ וַיִּלְכָּת וַהֲנֶה אִשָּׁה שָׁכַבְתִּי מִרְגְּלֹתַי: ^י וַתֹּאמֶר מִי־אַתָּה
 וַתֹּאמֶר אֲנִכִּי רֹת אֲמַתְךָ וּפְרַשְׁתָּ כְּנֶגֶד־עַל־אֲמַתְךָ בִּי גֹאֵל אֲמָתָה: ^י וַיֹּאמֶר
 בְּרוּכָה אַתָּה לֵאמֹר בִּתִּי הִיטַבְתָּ מִסִּגְרָה הָאֲחֵרוֹן מִן־הָרִאשׁוֹן לְבִלְתִּי־לָכֶת
 אַחֲרֵי הַבְּחוּרִים אֲסִדֵּל וְאֲסִעֲשִׂיר: ^י וְעַתָּה בִּתִּי אֶל־תִּירָאִיכָל אֲשֶׁר־תֹּאמְרִי
 אֶעֱשֶׂה־לָּךְ כִּי יִרְעַ כָּל־שֹׁעֵר עִמִּי בִּי אֲשִׁית חֵיל אֶתָּה: ^י וְעַתָּה בִּי אֲמַנֶּם בִּי

וַיִּשְׁכַּב

יִרְדֵּה בַחֲתוּלָה הַגִּדְּן וְהַחֲבִיב קִשְׁפָה אֶת עֵלְמוֹ כְּאִשֶּׁר צִוְתָה
 חֲמוּתָהּ: (ז) וַיִּיטָב לָבֹ. עַסְק בְּזוֹרָה: וַתָּבֹא בִלְטָ.
 בְּנִחַח: (ח) וַיִּתְּרֵד הָאִישׁ. כְּסִבּוֹר שֶׁל הוּא וּבִקֵּשׁ לְשׁוֹק
 וְהוּא אֲחִירוֹ וּלְפָנָיו בְּזוֹרְעוֹתָיָהּ: וַיִּלְכָּת. וַיִּתְּרֵד. כְּמוֹ
 וַיִּלְכָּת מִשְׁמֹן: וְהִנֵּה אִשָּׁה. נָתַן יָדוֹ עַל רֹאשָׁהּ וְהִכִּיר
 שֶׁהִיא אִשָּׁה: (ט) וּפְרַשְׁתָּ כְּנֶגֶד. כִּקֵּף בְּגָדֶיךָ לְכַסּוֹתִי
 בְּעִלְיָתְךָ וְהוּא לְשׁוֹן נִשְׁאֹרִין: כִּי גֹאֵל. אֲהֵרָה. לְגֹאֵל
 נִחַלְתָּ אִשִּׁי כְּמוֹ שֶׁתֹּאמֶר וְכֵן בִּגְלוֹתִי הַקְּרֹב אֵלָיו וְגֹאֵל וְגִי
 וְחֲמוּתִי וְאִנִּי לְרִיכּוֹת לְמַכּוֹר נִחַלְתִּנוּ וְעַתָּה עֲלִיךְ לְקַטֹּת
 קֶצֶה גַם אִשִּׁי עִמָּה שִׁיכּוֹר שֶׁם הַמֵּת עַל נִחְלָתוֹ כְּאִשָּׁה
 עַל הַשָּׂדֶה יִאֲמְרוּ זֹאת אִשָּׁת מַחֲלוֹן: (י) מִן הָרִאשׁוֹן.
 אֲשֶׁר עֲשִׂית עִם חֲמוּתְךָ: (יב) וְעַתָּה כִּי אֲמַנֶּם. אִשׁ
 בְּחִיב וְלֹא קִרִּי כְּלֹמֶר מִשְׁמַע סִפְק. וְדֹלִי יֵשׁ גֹּאֵל
 קְרֹב מִמִּי (ס"א) כִּי אִשׁ מִשְׁמַע סִפְק וְהוּא וְדֹלִי. אִדִּי
 יִהְיֶה בֶן לִי שֶׁלֹּמֶן וְלִימְלֶכֶךְ עֹבֵד אֲחִים הִיוּ וְעַתָּה אֲשֶׁר
 לֵאחֲרָיו לֵאחֲרֵימֶךָ לְעוֹלָם קִרְוָה אֲדָם אֶת דְּרֹדוֹ אֲחִיו כְּעַמִּין
 שֶׁתֹּאמֶר וְיִשְׁמַע אֲבָרָם כִּי נִשְׁכַּח אֲחִיו וְהוּא אֲבָרָהּ דְּרֹדוֹ
 הִי כִּי כִּי בִּיב בְּעוֹד לֵאחֲרָיו כִּי אֲחִיו כְּרֹבֵם שֶׁל מַחֲלוֹן

לֹא דִמְיוֹן בְּמִקְרָא אֵלָּא בְּלִבִּין מִשְׁנֵה אֲחִירִים וְתוֹךְ וְכִית
 הַזִּבְתִּים: (טז) וְגַם שֶׁל תִּשְׁלַח. שְׂכֹחַ הַשְׁכָּחָה. עֲשׂו
 גִּלְמָכֶם כְּאִילוֹ אֲחֵם שִׂיכָתִים תִּרְגֹּם שֶׁל שְׁנֵה שְׁלוֹחַ וְכֵן
 עַל הַס. דִּיֵּא לָנוּ כִּי יִשָּׁל זִיתֶךָ: צִבְתִּים. עֲמִירִים
 קִטְנִים וְיֵשׁ דּוֹגְמָתוֹ בְּלִשׁוֹן מִשְׁנֵה מֵאֲלָן לְכַתִּים אִל כְּרִיכּוֹת:
 (יט) וְיִהִי מִכִּירָךְ בְּרוּךְ. בְּעַל הַשָּׂדֶה שֶׁשָּׂא וְתוֹךְ לָךְ
 סִינִים לִלְקָט בַּשָּׂדֶה: (כ) אֶת הַחַיִּים וְאֶת הַמֵּתִים.
 שׁוֹן וְתַפְרָסֶם אֶת הַחַיִּים וְעַסְפֵּל בְּזִרְיֵי הַמֵּתִים:
 (כב) מוֹדַעְתָּנוּ. קְרִיכּוֹ: הִנֵּה דָוָא זּוֹרָה. הַמּוֹךְ
 וְהַגְּמִיר וְהַיִּגְדִּים (עֵין) בְּלֵעִי: הַלִּילָה. שְׂכִיחַ הַדּוֹר
 פְּרוֹן בְּנִכְבָּה וְגוֹל וְהִיא יֵשׁ בְּזוֹרְעוֹ לְשׁוֹר גּוֹרֵם:
 (ג) וְרִחֲצִיתִי. מִשְׁטֹף עֲבֹדָת כּוֹכְבִים שֶׁל: וְסָבַת.
 אֵל מֵלֹא: וְשִׁמַּח שְׂמִלְתִּיךָ. בְּגִדִים שֶׁל שָׂכָת: וַיִּרְדְּתִי
 הַגִּדְּן. וַיִּרְדְּתִי כְּחִיב וְכֹחִי תִרְדֵּר עִמָּךְ: אֵל תּוֹרֵעִי
 לֹאִישׁ. לְכּוֹסֵם: (ו) וְתִרְדֵּר הַגִּדְּן וְתַעֲשֶׂה. הִיא אֲמָרָה
 לֹא וְהִנֵּה וְסָבַת וְחֲמוּת שְׂמִלְתִּיךָ עֲלִיךְ וְהַחֲבִיב וַיִּרְדְּתִי
 הַגִּדְּן וְהִיא לֹא עֲשִׂתָה כֵּן אֵלָּא אֲמָרָה אִשׁ אֲדִי כְּאִשִּׁי
 שֶׁשְׂמַעְתָּ הַסִּפְקָ כִּי וְהוּא אֲחִי יִאֲמַר שֶׁלִּי אֲנִי לְפִיכָ

אח ^{ספר} לא קד נאלץ אנכי וגם יש נאלץ קרוב ממני : ^י ריני ^{לשון} ויש ^{הלילה} והיה כבקר אם יגאלך טוב יגאל ואם לא יחפץ לגאלך ונאלצתיך אנכי חייב שכבי ער הבקר : י ויתשבב מרגלותיו מרגלותיו קרי ער הבקר ותקם במרום יחיי י יכיר איש את רעהו ויאמר אל יבוע כירבא האשה הדרן : י ויאמר הבי ממפתח אשר עליך ואחויבה ותאחו בה וימר שששערים וישת עליה ויבא העיר : י ותבא אל חמותה ותאמר מי את בתי ותגיד לה את כל אשר עשה לה האיש : י ותאמר שששערים האלה נתן לי בי אמר ^{ספר} אלי קי ולא כי אל תבואי ריקם אל חמותי : י ותאמר שבי בתי עד אשר תדעין איך יפל דבר כי לא ישקט האיש כיראם כלתה תדבר היום : ד * ובעז עליה השער וישב שם והנה הנאל עבר אשר דבר בעז ויאמר סוכה שבה פה פלני אלמני ויסר וישב : י וינח עשרה אנשים מוקני העיר ויאמר שבו פה וישבו : י ויאמר לנאל חלקת השדה אשר לאחינו לאלימלך מכרה נעמי השבה משדה מואב : י ואני אמרתי אנלה אונה לאמר קנה גגד השבים וגגד זקני עמי אם תגאל נאל ואם לא יגאל הנידה לי ואדע ואדע קרי כי אין וולתה לנאל ואנכי אחריה ויאמר אנכי אנאל : י ויאמר בעז ביום קנותה השדה מיד נעמי ומאת רות המואביה אשת חמת קנתי קניתי קרי לחקים שם חמת על נחלתו : י ויאמר הנאל לא אוכל לנאל חיי י לי פן אשחית את נחלתי נאל לה חמה את נאלתי כי לא אוכל לנאל : י וזאת לפני בישאל על הנאל ועל החמורה לקים כל דבר שלף איש נעלו ונתן לרעהו וזאת התעודה בישאל : י ויאמר הנאל לבעז קנה לך נישלף נעלו : י ויאמר בעז לזקנים וכל העם עדים אתם היום כי קנתי את כל אשר לאלימלך ואת כל אשר לכליון ומחליון מיד נעמי : י וגם את רות המואביה אשת מחליון קנתי לי לאשה להקים שם חמת על נחלתו ולא יכרת שם חמת מעם אחיו ומשער מקומו עדים אתם היום : י ויאמרו כל העם אשר בשער והזקנים עדים ונתן את האשה הבאה אל ביתה כרתה וכל לאה אשר בנו שתייהם את בית ישראל ועשה חיל באפרתה וקרא שם בבית לחם : י ויהי ביתה כבית פרץ אשר ילדה חמר ליהודה מן הנרע אשר נתן יתה לך מור הנערה הזאת :

רשי

עמוני ולא עמונית מואבי ולא מואבית והוא אמר פן אשחית את נחלתי : (ד) ואדע כי אין וולתך קרוב לנאל : (ה) ומאת רות המואביה : אשה פן לקנות וביא אינה מתרלה אלא אם כן תשאל : (ו) את אשחית את נחלתי ודעי כמו נחלת ה' בינים לתת פנס בזרעי שנאמר לא יבא עמוני ומואבי וטעה בעמוני ולא עמונית : (ז) על הנאלה : זו מריה : תמורה : זו חליפין : שלף איש נעלו : זה קנין כמו שאלו קונין בסודר במקום נעל : ורבותיו נחלקו בדבר כי נתן למי יא קונין בכליו של קונה ובעז נתן לנאל ויאל קונין בכליו של מקנה וגואל נתן לנעמי : וזאת התעודה בישאל : משפט העדות : (י) להקים שם הבת על נחלתו : מתוך שאלו יולדה ובה נחלה ומכנסת ומנאלת אומרים זאת ביתה אשת מחליון שמו נזכר עליה : (יא) כרחל וכל לאה : אשם שהיו משפט יהודה ומצרי לחם מוריהם על רחל שהיתה עיקרה של בית והקדמו חזק ללאה : ורצא שם : כלומר וגדל שמך : (יב) כבית פרץ :

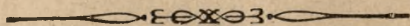
אכל סוכ היה קרוב יותר : קרוב ממני : שהוא אח ואני כן אח : (יג) ליני הלילה : ליני בלא איש : חי ד' : אמרו לו בדברים אלה מואבית קפן וכשבע לה שאינו מואבית בדברים : ויש מרביתו אמרו ליני וכשבע שהיה יארו מקטרגו אחת פניו והיא פנויה בוא עליה וכשבע שלא יבא עליה אלא עמי נישאין : (יד) ויאמר אל יודע : מוסב על והקם בטרם יכיר הוא ורזה לקום כי חמר בלבו אין כבודי שודע כי בלא האלה הדרן : (טו) שש שעורים : א"ל לומר שש סאין שאין דרכה של אשה לשאת כמשהו זה אלא שש שעורים ממש ורמו לה שעתיד ללדת ממנה בן שמתברך בשש ברכות רוח חכמה ובינה עלה ונצרה רוח דעת ויראת ה' : (יז) כי אם בלח : האיש אח הדבר : (א) פלוני אלמוני : ולא נכתב שמו לפי שלא אבה לנאל : פלוני אלמוני : מתורגם כנביאים כפי ועמיר : פלוני : מכוסה ועטל לזון כי יסאל היפלא מה דבר : אלמוני : אלמון מצלי שם : (פ"א) אלמוני שהיה אלמון מ"ש שהיה לו לדרוש

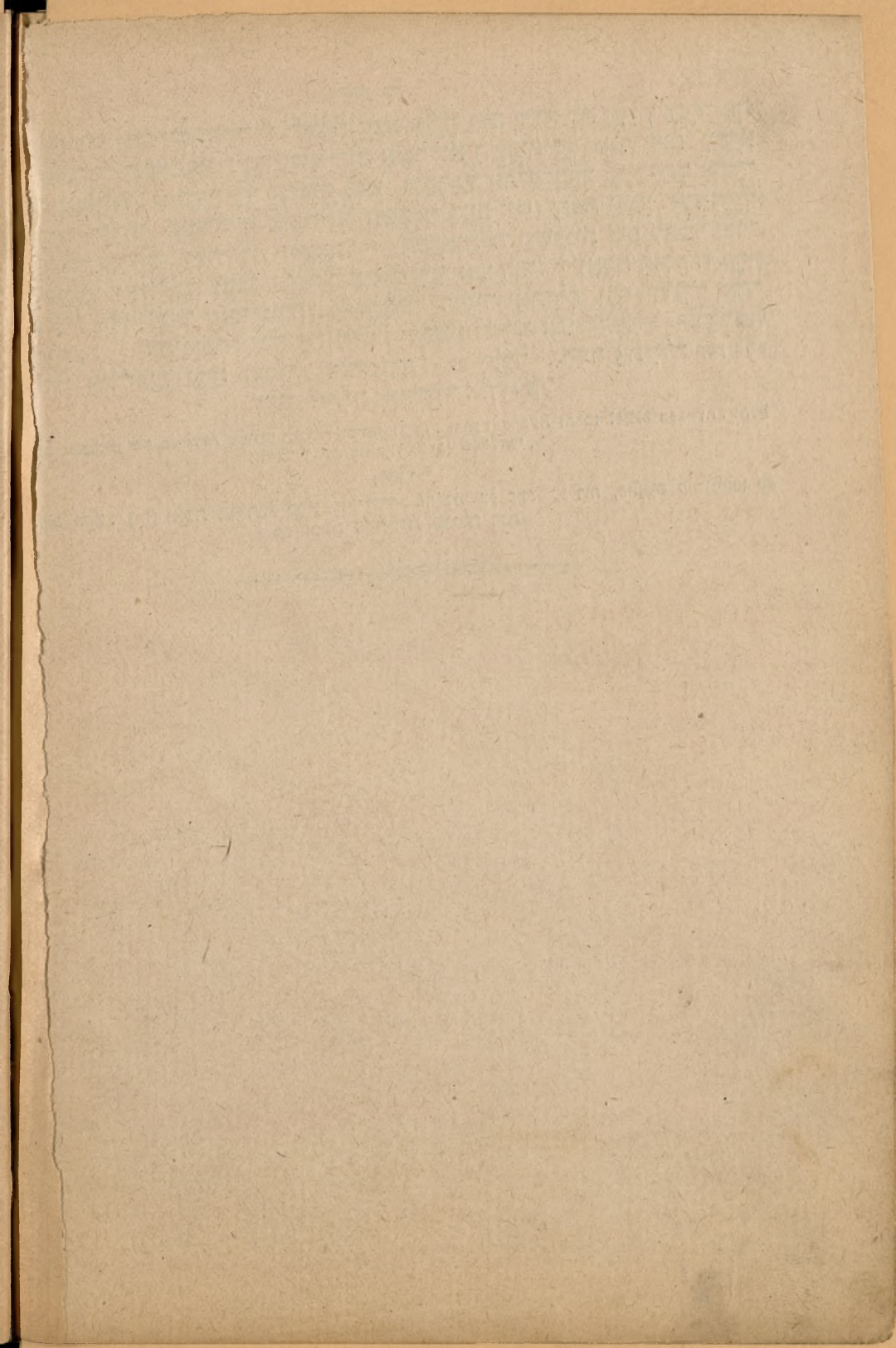
וַיִּקַּח בָּעֵץ אֶת־רוּת וַתְּהִי־לוֹ לְאִשָּׁה וַיָּבֵא אֹלֶיהָ וַיִּתֵּן יְהוָה לָהּ הַרְבֵּיז וַתֵּלֶד בָּן:
וַתֹּאמְרָנָה הַנָּשִׁים אֶל־נָעֲמִי בְּרוּךְ יְהוָה אֲשֶׁר לֹא הִשְׁפִּיתָ לָךְ נָאֵד הַיּוֹם וַיִּקְרָא
שְׁמוֹ בְּיִשְׂרָאֵל: וַיְהִי לָךְ לְמִשִּׁיב נֶפֶשׁ וּלְכֹלֶל אֶת־שִׁבְתְּךָ כִּי בָּתֶּד אֲשֶׁר־
אֲחַבְתְּךָ יִלְדְתָּ אֲשֶׁר־הָיָא טוֹבָה לָךְ מִשְׁבַּעַת בָּנִים: וַיְהִי נָעֲמִי אֶת־הַיֶּלֶד
וַתְּשִׁיתָהּ בְּחִיקָה וַתְּהִי־לָהּ לְאִמָּנָה: וַיְהִי וַתִּקְרָאנָהּ לוֹ מִשְׁכָּנוֹת שֵׁם לֵאמֹר יֶלֶד־
בֶּן לְנָעֲמִי וַתִּקְרָאנָה שְׁמוֹ עוֹבֵד הוּא אֲבִי־יִשִׁי אֲבִי דָּוִד: וַיְהִי וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת פְּרָץ
קָמַץ בִּזְמַן פְּרָץ הַיֶּלֶד אֶת־חֲצֹרֹן: וַיִּשְׁחָצֹן הַיֶּלֶד אֶת־רָם וְרָם הַיֶּלֶד אֶת־
עֲמִינָדָב: כִּי נָעֲמִינָדָב הַיֶּלֶד אֶת־נְהֹשָׁן וְנְהֹשָׁן הַיֶּלֶד אֶת־שִׁלְמָה: כִּי וְשִׁלְמָן
הַיֶּלֶד אֶת־בָּעֵז וּבָעֵז הַיֶּלֶד אֶת־עוֹבֵד: כִּי וְעוֹבֵד הַיֶּלֶד אֶת־יִשִּׁי קָמַץ בִּזְמַן
וַיִּשִׁי הַיֶּלֶד אֶת־דָּוִד: ח ז ק

הַכּוֹפֵּה הַפְּסוּקִים שֶׁ פֶּסֶק רות שְׁמוֹנִים וְחֲמִשָּׁה וְסִמְנֵנו וְבָעֵז. וּפְרָקוֹ אַרְבַּעַת וְהִרְמֵנו אֲבָא בְּנִבְנוֹת. וְהַצֵּל
וַתֹּאמֶר רות הַמּוֹאָבִיָּה גַם כִּי אָמַר אֵלֶּי.

רש"י

וַיִּלְכֵּת מִמֶּנּוּ: (יח) וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת פְּרָץ. לְפִי טִיחָם אֵת דָּוִד עַל שְׁמֵהּ כֹּל רות הַמּוֹאָבִיָּה הָיָה וַיִּקְרָא
שֵׁם יְהוֹדָה: חֲסֵלֶת מְגִילַת רות

הפלת שחרית

כי ואתה משמרה בקרבך בי ואתה עתיד
למלה ממני ולתחזיקה בי לעתיד לבא:
כל זמן שהנשמה בקרבך מודה אני
לפניה יי אלהי ואלהי אבותי רבון כל
המעשים אדון כל הנשמות: ברוך אתה
יי המחזיר נשמות לגברים מתים:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר נתן
לשכוי בנה להבחין בין יום ובין לילה:

קא"י אלהינו מלך העולם שלא עשני גוי:

קא"י אלהינו מלך העולם שלא עשני עבד:

קא"י אלהינו מלך העולם שלא עשני אשה:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם פנקם עורים:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם מלביש ערמים:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם סתיר אסורים:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם ונקף כפופים:

קא"י אלהינו מלך העולם רנק הארץ על הכוים:

קא"י אלהינו מלך העולם אשר הכין מצעדי נכר:

קא"י אלהינו מלך העולם שעשה לי כל צרכי:

קא"י אלהינו מלך העולם אוזר ושרא נבנויה:

קא"י אלהינו מלך העולם עזר ושרא בתפארת:

קא"י אלהינו מלך העולם מנוח לגעף כח:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם המעביר

שנה מעני ותנוסה מעפעפי:

ויהי רצון סליפה יי אלהינו ואלהי אבותינו

שמרנו ונתנה ורבענו במצותיה ואל תביאנו

לא לדיי חטא ולא לדיי עברה ועין ולא לדיי נסיון

ולא לדיי כוין ולא תשליט בנו וצד הרע ותרחקנו

מאדם רע ומחבר רע ורבענו בצד טוב ובמעשים

טובים וכוף את יצרנו להשם עבד לך והנהג היום

ובכל יום רחם ולחמד ולרחמים בעניך ובעני כל

רואינו ותקטלנו חסדים טובים: ברוך אתה יי

הנומל חסדים טובים לגמול ושרא:

והי רצון סליפה יי אלהי ואלהי אבותי

שמעילי היום ובכל יום משו פנים ומעוות פנים.

מאדם רע. מנצר רע. מחבר רע. ומשכן רע.

וסכנה רע. מעין הרע מלשון הרע ממלשינות

סעדות שקר טשנות הבריות מעלילה סמיתה

סנונה סחלים רעים ססקרים רעים ומשטן

המשחית טרין קשה ומכשל דין קשה. בין שהוא

בן ברית ובין שצונו בן ברית ומדינה של גיהנם:

אלהינו ואלהי אבותינו וכונו כנחנו סוכ לפניה וסכנו

בפסדת יסערה ורוחם סמכי שני קסחור לנו יי אלהינו אהבת

הקדשנים אברהם יצחק וישראל עבדך את הברית ואת החסד

ואת החסד עשכעת לאברהם אבנו ברה המורה ואת

העקירה שסדך את יצחק בנו על נכי הסוכה כנחנו בתורה:

תהי אתה ברוכים ואלה תהיהלים נסח את אברהם ויאלץ

אלו אברהם ואלץ חנני ואלץ קח נא את בנה את יחידך

אשר אהבתי ואלץ לך את ארץ מצרים והנהג לך נסח

על ארץ מצרים אשר אהבתי ואלץ: ואלץ אברהם בלילך ונחש

את שטרו ונחש את עני נחש את נא יצחק בני ונחש נחש

יגדל אלהים חי ונשפח. נמצא ואין עת אל

קציואנו: אחר ואין יחיד כחודו. נעלם וגם אין

סוף לאחודו: אין לו דמות הגוף ואינו גוף. לא

נעורו אליו קדשנו: קדשנו לכל דבר אשר נקרא.

דאשון ואין דאשית דראשיתו: הנו אדון עולם

לכל נוצר. יורה נדקתו וסלכותו: שפע נבואתו

נתנו. אל אנשי סגלותו ותפארתו: לא קם בשרא

במשה עוד. נביא וסבים את תמונתו: הורה

אמת נתן לעמו אל. על יד נביאו נאמן ביתו:

לא יחליף האל ולא ימיר דתו. לעולמים ליוולתו:

צופה ויודע סתרינו. סבים לסוף דבר בקדמתו:

נוסל לאיש חסד כספעלו. נוחן לרשע רע

פרשעתו: ושלח לקץ הסיין משינתו. לפדות

ססמי קץ ישערתו: סתים וסיה אל ברוב חסדו

ברוך עדי עד שם תהלתו:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר

קדשנו במצותיו וצונו על נטילת גדים:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר יצר

את האדם בחכמה וברא בו נקבים ונקבים חלולים

ועלולים כליו וידוע לפני פסא כבורך שאם ופתח

אחד מהם או יסחם אחד מהם אי אפשר להתקדם

ולעמוד לפניך אפילו שעה אחת: ברוך אתה

יי רופא כל בשר וספילא לעשות:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר

קדשנו במצותיו וצונו לעסוק בדברי תורה:

ותשרב נא יי אלהינו את דברי תורתך בפנינו

ובפיות עמך בית ישראל ונהנה אנחנו וצאצאינו

והצאצאים וצאצאי עמך בית ישראל כלנו

יחד שסדך ולסודי תורתך לשסכה: ברוך אתה

יי המלמד תורה לעמו ושרא:

ברוך אלה יי אלהינו מלך העולם אשר

בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו:

ברוך אתה יי נותן התורה:

ויהי רצון סליפה יי אלהינו ואלהי אבותינו

למסר כל חקנו את בני ישראל אסור להם:

ידברך יי וישמרה: ויאר יי פניו אליה ויחנה:

ישא יי פניו אליה וישלם לה שלום:

וישם את שמי על בני ישראל נאמי אברהם:

אלו דברים שאין להם שיעור הפאה והסבירים

והדאיון ונסילות חסדים ותלמוד תורה. אלו

דברים שאדם אוכל פרומיהם בעולם הנה ויחברן

בנסת לו לעולם הבא: ואלו הן כבוד אב ואם

וגמילות חסדים ושמירת בית המדרש שחרית

וערבית ובהנחת אורחים וקור חולים ובהנחת

כרה ולוית הבת וגיוון תפלה והקאת שלום בין

אדם לחברו ובין איש לאשתו ומלמוד תורה

בגדר כולם:

אלהינו נשמע שנתת בי סתירה היא

אמת בראתה אתה יצרתה אתה נפתחתה

אתה בראיתך את עני נחש את נא יצחק בני ונחש נחש

עולה

הפלה שחרית

אָבֵר הַשְׂמֵחָה הַמְּסֻרָה לְהַיָּא חֲתֻנָּה לְפָנֵי דֵין וְלִפְנֵי
לְפָנֵי כָּסָא בְּדִירָה, וְכֵן הָיוּ כְּפִינֵי נֶגֶד, שְׂאֵמֵר הָיוּ נִסִּים
בְּכָר מְדִיל וְכִשְׁמֵס מִשְׁמֵס נִתְּשֵׁי, הָיוּ אֵינִים בְּכָר יִמְלִי
אֲבָל אֲנַחְנוּ עֲמָה בְּנֵי בְרִיתָה בְּנֵי אֲבֵרֵה אֲבֵרָה
שְׂנֵי שְׂבָעָה לוֹ בְּהַר הַמְּסֻרָה, וְעַד יִצְחָק חֲתֻנֵּי
[מְדִיר] שְׂנֵי עֲמָה עַל בְּנֵי מִסְבֵּחַ עֲדַת יִצְחָק בְּנֵה
בְּכֻרָה שְׂנֵי עֲמָה שְׂאֵרֵה אֹתוֹה וּמִשְׁחֵרֵה
שְׂשֻׁמָּה בּוֹ, קְרָאת אֶת שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל:

לפיכך אנו חייבים להודות, ה' ואלהינו
והאלהינו ולקבץ ולקבץ ולקבץ ולקבץ
אשרנו מה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו ומה
רשענו: אשרנו בשאננו משכנים ומערים
בבתי כנסיה ובבתי מדרשות ומבתי
יום חמדי ואומרים פעמים באהבה

שִׁמְעֵי יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד :
בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד :

וקורין משה ראשונה על הסדר :

אֶתָּהּ הוּא עַד שֶׁלֹא נִבְרָא הָעוֹלָם אֶתָּה
הוּא מִשְׁנִבְרָא הָעוֹלָם אֶתָּה הוּא בְּעוֹלָם
הַזֶּה וְאַתָּה הוּא לְעוֹלָם הַבָּא קִדְּשׁ אֶת
שִׁמְךָ עַל מִקְדָּשִׁי שִׁמְךָ וְקִדְּשׁ אֶת שִׁמְךָ
בְּעוֹלָמְךָ וּבִישׁוּעָתְךָ תָּרוּם וְתִתְּנֵם בְּדַגְנִי
לְמַעַלְה וְחוֹשִׁיעֵנִי בְּקִרְבֶּךָ לְמִשְׁן שִׁמְךָ
בְּרוּךְ הַמִּקְדָּשׁ שְׁמוֹ בְּרַבִּים :

אמה הוא יי אלהינו בשמים ובארץ בשמים
השמים העליונים אמת אמה הוא ראשון ואמה
הוא אחרון ומבדילה בין אלהים: כבץ נמוצות
קוף מארבע נפוחות הארץ: ופרו יודעו כל באי
עולם כי אמה הוא האלהים לבדה עליו לכל
ממלכות הארץ. אמה עשית את השמים ואת הארץ.
את הים ואת כל אשר בם. וימי בקל מעשה ידיו
בעליונים (ובמחתונים) או במחתונים שיאמר לה
מה תעשה ומה תפעל. איננו שובשים חי וקים
עשה עמנו צדקה וחסד בעבור ששך הגדול הגבור
והנורא שנקרא עליונו וקים לנו יי אלהינו סוד
שקבוב את הדבר שהכתבנו על ידי נבגי חיה
באשר בעת ההוא איננו אלהים ובעת קצתו אלהים
כי אמן אלהים לשם ולתהלה בכל עמי הארץ
ישועי את שבותכם לעיניכם אמר יי :

נודעו כי אל משה ואהרן
 נחלת ארצה ונתת את בני ישראל
 ששה קום ורחצו אתם וקחו לכם
 כבאם את אהל מועד וקחו קום ואל
 הכהנים ואל הכהנים ואל הכהנים
 ואל הכהנים ואל הכהנים ואל הכהנים
 ואל הכהנים ואל הכהנים ואל הכהנים

יהי רצון ממנצח יי אלהינו ואלהינו אבותינו שיהיה עליהם
ותמחול לנו על כל המצאתינו ותכפר לנו על כל עונותינו
ותחיל לנו על כל פשעינו וישיבנו בית המקדש במהרה בימינו.
ותתיר לפניך קרבן התמיד שיכפר בעדנו כפי שכתבת עלינו
במחשבתך על ידי משה כבוד מצי כבודך כאשר:

עלית יצחק אלף אל המסם אשר לו האלוים: ביום השלישי
וישא אברהם את עניו וירא את המסם ברחוקו: ויאמר אברהם
אל עניו ששם כלם פה עם החסור ואני והעני נחבד עד פה
ועתה יושבתי אצלכם: ונקח אברהם את עניו האלוי וישם
על יצחק בני יצחק בידו ואת המאכלת וילכו שניהם
יחד: ויאמר יצחק אל אברהם אביו ויאמר אבני ויאמר הנני
בני ויאמר הנני הזה והעני והזה השם לעולה: ויאמר אברהם
אליו יראה לו השם לעולה וי: וילכו שניהם יחד: ויבואו אל
המסם אשר אבד לו האלוים ויבן שם אברהם את המזבח
ויקרא את השם ויקרא את יצחק בניו וישם אותו על המזבח
מסעל לעצם: וישלח אברהם את ידו ויקח את המאכלת
לשמה את בנו: ויקרא אליו סלח לי בני השלום ויאמר אברהם
אברהם ויאמר הנני: ויאמר אל השלח ידך אל הנער ואל תעש
לו מכות: כי עתה רצוני כי ירא אלוים אתה ולא חשבת את
בנך את יחידך מסני: וישא אברהם את עניו וירא והנה איל
בית גחון בספק בנעניו וילך אברהם ונקח את האיל ויציל
לעילה חמת בנו: ויקרא אברהם שם המסם הנדון יי: וירא
אשר ויאמר היום בדי יי: וירא: ויקרא סלח לי אל אברהם
שנית פני השלום: ויאמר כי נשכחתי נא לי כי בן איש עשית
לך חבר הזה ולא חשבת את בנך את יחידך: כי בך אברהם
והנה אברהם את יחידך כהנך השלום ויחול אשר על שפת
האיל וירא וירא את אשר אביו: והתברכו בירעך על בניו
האיל עקב אשר שבעת בריי: וישלח אברהם אל עניו ויקסמו
וילכו יחד אל באר שבע וישב אברהם בבאר שבע:

[illegible]

רבוּן קֹל הַעוֹלָמִים וְאֶדְוֵי הָאָדָמִים . לֹא עָלִי
צִדְקוֹתֵינוּ אֲנִחנוּ מִפְּלִים הַתְּנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ . כִּי עָלִי
בַחֲסִיד הַבָּרִים . מָה אֲנִי מִה חֲסִידוֹ מִה חֲסִידוֹ מִה
צִדְקוֹתֵינוּ מִה יִשְׁנַעְתָנוּ מִה פָּחַנוּ מִה גִבּוֹרְתָנוּ ;
מִה נֶאֱמַר לְפָנֶיךָ וְיִאֲלֹהֵינוּ וְאֵלֵהוּ אֲבוֹתֵינוּ הֵלֵא
כָּל הַגְּבוּרִים בְּאֵין לְפָנֶיךָ וְאֲנָשִׁי הַשָּׁם כֵּלָא הָיוּ
וְחֻכְמִים כְּבִלֵּי מִדַּע וְגִבּוֹרִים כְּבִלֵּי הַשֶּׁלֶף כִּי רֹב
מַעֲשֵׂיהֶם (נ"א מַעֲשֵׂיו) הָיוּ וַיְמִי חֲסִידָם (נ"א חֲסִידוֹ)
הָיָה לְפָנֶיךָ וְזוֹתֵר הָאָדָם מִן הַתְּבַהֲמָה אֵין כִּי
הֵלֵא לְבָר :

תפלת שחרית

וּשְׂבוּעָתוֹ לִיצְחָק: וַיַּעַם יִצְחָק לַיַּעֲקֹב חֶזֶק לְיִשְׂרָאֵל
בְּרִית עוֹלָם: לֵאמֹר לְךָ אֶתְּן אֶרֶץ כְּנָעַן חֶזֶק בְּחֵלְתֶכֶם:
בְּהוֹלֵכֶם מִתִּי מִסְפֵּר כְּמֵעַם זָרִים בָּהּ: וַיַּהֲלִכּוּ
מִנּוּי אֶל נָוִי וּמִסְמִלְכָה אֶל עַם אַחֵר: לֹא הָיִים לְאִישׁ
לְעֶשֶׂקֶם וַיּוֹכַח עֲלֵיהֶם מַלְכִּים: אֵל תִּהְיֶה בְּמִשְׁחִי
וּבִנְיָאֵי אֵל תִּרְעֶנּוּ: שִׁירוּ לִי כָל הָאָרֶץ כְּשֶׁרוֹ מִיּוֹם
אֶל יוֹם וְשִׁנְעָתוּ: סִפְרוּ כְּבוֹדִים אֵת כְּבוֹדִי בְּכָל הַעָמִים
נִפְלְאוּתוֹ: כִּי גָדוֹל יְיָ מִהֶלֶל כְּבֹד וְגִדּוֹל הוּא עֵל
כָּל אֱלֹהִים: כִּי כָל אֱלֹהֵי הָעָמִים וְאִתְּרָם (כֹּאן צִירָה
לְהַסְקָה) וְיֵי שְׁמוֹם עוֹשֵׁה: הוֹדוּ וְהִדְרֵה לְגִבּוֹר עוֹז וְהַדְרֹת
בְּמִקְוָם: הִבּוּ לִי מִשְׁפָּחוֹת עָמִים הִבּוּ לִי כְבוֹד
וְעוֹז: הִבּוּ לִי כְבוֹד שְׁמוֹ שְׁאוֹ מִנְחָה וּבִאֵן לְפָנָיו
הַשְׁתַּחֲוֹה לִי בְּהַדְרַת קוֹדֶשׁ: חִלּוֹ מִלְּפָנָיו כָּל הָאָרֶץ
אֶף תִּפְּוֹן תִּבֶּל כָּל תְּמוּנָה: וְשִׁמְחוּ הַשְּׂמִימִים וְהַגִּדּוֹל הָאָרֶץ
וַיִּאֲמְרוּ כְבוֹדִים יְיָ סֶלָה: וַיַּעַם הֵם וּמִאֵל וַיַּעֲלוּ
הַשָּׁרָה וְכָל אֲשֶׁר בּוֹ: אֲזַ וַיִּנְגְּנוּ עֲצֵי הַיַּעַר מִלְּפָנָיו יְיָ
כִּי בָא לְשִׁפּוֹת אֶת הָאָרֶץ: הוֹדוּ לִי כִּי מִזֶּבֶץ כִּי לְעוֹלָם
סִדְרוּ: וַיִּאֲמְרוּ הוֹשִׁיעֵנו אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנו וְקַצְּצֵנוּ וְהַצִּילֵנוּ
מִן הַגּוֹיִם הַלְהוֹת: קִשְׁשׁ קָדְשְׁךָ לְהַשְׁמִיךְ בְּהַחֲלִימֵנוּ:
בִּירוּחֵי יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם יַעַד הָעוֹלָם וְהָאֲמִתּוּ:
כָּל הָעַם אֲמֵן וְהִלֵּל לֵאמֹר: רֹמְמוֹ וְיֵי אֱלֹהֵינוּ וְהַשְׁתַּחֲוֹה
לְהַדּוֹם רִגְלֵי קֹדֶשׁ הוּא: רֹמְמוֹ וְיֵי אֱלֹהֵינוּ וְהַשְׁתַּחֲוֹה
לְהַר קָדְשׁוֹ כִּי קֹדֶשׁ יְיָ אֱלֹהֵינוּ: וְהוּא רַחוּם וְכַפֵּר עוֹן
וְלֹא יִשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהַשִּׁיב אִפּוֹ וְלֹא יַעֲזֹר כָּל חַתָּנוֹ:
אֲתָה יְיָ לֹא תִכְלָא רַחֲמִיךָ מִגִּבּוֹר חֲסִידֶךָ וְאִמְתָּךְ תִּמְדֵּךָ
וַיִּצְרִינוּ: זְכוֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ חֲסִידֶיךָ כִּי מַעֲלֹם הָיָה:
תִּנּוּ עוֹז לְאֱלֹהִים עַל יִשְׂרָאֵל נֶאֱמַר וְעוֹז בְּשִׁחְתָּם:
נִגְרָא אֱלֹהִים מִמִּשְׁכַּן שָׁרָה אֶל יִשְׂרָאֵל וְנָתַן עוֹז
נִקְמַת צִמְצוּת לָעַם בִּירוּחֵי אֱלֹהִים: אֵל נִקְמָתוֹ יְיָ אֵל
נִקְמַת הוֹפֵעַ: הַקֹּדֶשׁ שׁוֹפֵם הָאָרֶץ הַשֵּׁב גִּמְרֵה עַל
גִּיאִים: לֵאמֹר הוֹשִׁיעָה עַל עַמְּךָ בְּרַחֲמֶיךָ סֶלָה: יְיָ צְבָאוֹת
עֲמֵנו מִשְׁבֵּחַ לֵנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה: יְיָ צְבָאוֹת אֲשֶׁרֵי
אֲדָם בּוֹמֵם בָּהּ: יְיָ הוֹשִׁיעָה הַסֶּלָה יַעֲנֵנוּ בְּיוֹם קְרָאֵנוּ
הוֹשִׁיעָה אֶת עַמְּךָ וּבְרַךְ אֶת נִחְלָתְךָ וְרַעַם וְגִשָּׁמַם
עַד הָעוֹלָם: נִפְשֵׁנוּ חֲתָתָה לִי עוֹרֵנוּ וּמִנְגְּנוּ הוּא:
כִּי בּוֹ יִשְׁמַח לִבֵּנוּ כִּי בָשָׂם קָדְשׁוֹ בְּמִתְּנוּ: וְהִי
הַסֶּלָה יְיָ עֲלֵינוּ כַּאֲשֶׁר יִחְלָנוּ לָךְ: מִרְאֵנוּ יְיָ הַסֶּלָה
וְהַשְׁעָה תִתֵּן לָנוּ: קוֹמָה עֲזָרְתָה לָנוּ וּפְתָנוּ לְמַעַן
הַסֶּלָה: אֲמִנִי יְיָ אֱלֹהֵיךָ הַמַּעֲלָה מֵאֲדָם מִצִּדּוֹן
הַרְחֵב פִּיךָ וּמִאֲחִלָּהּ: וְאֲשִׁירֵי הָעַם שִׁבְחָה לֹא אֲשִׁירֵי
הָעַם יְיָ אֱלֹהֵינוּ: וְאֵנִי בְּחִסְדְּךָ בְּמִתְּנוּ יִגְדֵל לִבִּי
וַיִּשְׁוֹעָתָה אֲשִׁירָה לִי כִּי גִמַּל עָלַי:

מזמור שיר חננות הבית לדרור: אורשקין ופי וידיה
 יא שחנת אביו ירי: ואליה שנחתי ותרשמוני:
 העליתי ממאכל נפש חיותי: מדרור בור: זכור לך ייחיד
 והורו לזכור קדש: מי רגע באף חיים פרנצו: פרנצו
 בכי ויכפר רנה: ואני אמתה בשליו כל אמת נשלים:
 פרנצוה העשירי להררי עוז הספרה פני חיותי נבקה: אלה
 ויארקו ויאדו: אמתתן: מה פנע בדרמי ברתה: אמת
 חיותה צמר סגני אמתה: ישע ויחננו וי חנה עיר לרי

וְנֹאכְלִין לִפְנִים מִן הַקִּלְעִים לְזִכְרֵי כְהֻנָּה בְּכָל
מֵאכֶל יוֹם וְלֵילָה עַד חֲצוֹת:

הַעֲלִיזָה קִדְשׁ קִדְשִׁים שְׁחִימָתָהּ בְּצַפּוֹן וּקְבִיל דְּמָה בְּכָלִי
שֶׁרַת בְּצַפּוֹן וְדָמָה מַעֲוֵן שְׁתֵּי סִתְנֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע וּמַעֲוֹנָה הַפֶּשֶׁם
וְנִתְחַ וּכְלִיל רֵאשִׁים :

זכתי ש"מ צבור ואשמות. אלו הן האשמות. אשם
 גזירות. אשם מעירות. אשם ששקה תרופה. אשם
 נזיר. אשם מצורע. אשם תלוי. שחיטתו בצפון וקברו
 דרם בכלי שרת בצפון וקברו מעין שתי מחנות שכן
 ארבע. ונאכלו פנים מן הקרעים וקרי כהנה בכל
 מאכל יום וזוהי עד חצות

התורה ואלי נזיר קדשם קלים שחיסתן בכל מקום בצורה
ורכון מעין שתי סמנויות שהן ארבע. והאקלין בכל העיר לכל
אדם בכל באכל ליום ולילה עד הצות : הטורם מהם ביוצא בתם
אלא שהטורם נאמר לפניהם לנשיהם ולבניהם ולעבדיהם :

שמים קרשים קלים שחוסתן בכל מקום בעזרה. ודק
סענו שמי סתות שנה ארבע ונאכלין בכל העיר לכל אדם
בכל מאכל לשני ימים וילך אחד המזנים מהם פוצץ אדם
אצל שמונים נאכל בלתיים ובלתיים ובלתיים:
הכבד והעצור והפסח קלים שחוסתן בכל מקום
בעזרה ודמן סענו כחנה אחת. ובכבד שיתן ביד היסוד: שנה
באילתו הכבד נאכל לפרנס והעצור לכל אדם. ונאכלין
בכל העיר בכל מאכל לשני ימים וילך אחד: הפסח אינו
אצל אלא בלילה ואינו נאכל אלא עד תחת ואינו נאכל אלא
מכניו ואינו נאכל אלא צלי:

[illegible]

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שיבנה בית
המקדש במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך:
קדיש דרבנן

[illegible][illegible]

תפלת שחרית

יְיָ מִלְּפָנֶיךָ הָאֵלֶּיךָ : בְּדֶרֶךְ יְיָ שְׂמִינִי וְעֲשֵׂה וּבְרוּךְ הוּא כִּי צָבָאָה :
 בְּיָמֵינוּ בְּרַךְ מִי כָּסֵם נִתָּן בְּאִצְרֹת תְּהוֹמֹת : יִקְרָא מִי כִּי הָאֵלֶּיךָ
 מִסְּגוֹ נִגְרֹו כִּי יוֹשֵׁב מַבֵּל : כִּי הוּא אֶפְרָיִם וְהוּא עֲזָרָה וְעֲמֹד :
 יְיָ הַפִּי עֲצֵה נֹוִים הַגִּי אֶת־פִּתְחוֹת עֵינַי : עֲצֵה יְיָ לְעֵלֶם תַּחֲסֹוֹת
 מִתְּשׁוּבוֹת לֹא : לִדְרוֹ רֹדֵף : אֲשֶׁר־יִבְנֵי אֲשֶׁר יְיָ אֱלֹהֵי הַגִּם בְּחֵד
 וְנִחְלָה לֹו : מִשְׁעֵינִי הַבִּים יְיָ : רָאָה אֵת כָּל בְּנֵי הָאָדָם : מִסְּבֹוֹ
 שִׁבְתִּי הַשְׁתִּין אֶל כָּל יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ : תִּיַּצֵּר יַחַד לָבָם מִסְּבִין אֶל
 כָּל מַעֲשֵׂיָם : אֵיךְ תִּסְלָף נֹוִשֵׁל בָּרֵב חֵיל גִּבּוֹר לֹא יִנְצֵל בָּרֵב פֶּחַ :
 שֶׁכֶּר חֲסוֹם הַלְּשׁוֹנָה יִבְרָךְ לֹא יִפְלֹס : הִנֵּה עֵין יְיָ אֶל רֵדְאִי
 לְמִתְחִילִים לְחִסְרוֹ : תִּהְיֶה מִקֵּץ נַפְשִׁי וְחַיִּיתִי בְּרַעֲב : נִפְשִׁי
 חִפְתָּה לִּי עֲזָרְתָּ וּמִגִּנְתָּ דָּא : כִּי בִי יוֹשֵׁת לִבְנֵי כִּי בִשֵׁם קִרְשִׁי
 בְּסִתִּי : יְיָ חִסְדְּךָ יְיָ עֲלֵינוּ כְּאֶשֶׁר יִתְּנֵנוּ לָךְ :

יְיָ בְּשִׁנְתֹו אֵת מִסְּבִין אֶת־אֲבִיטְךָ וְנִגְרָשְׁנוּ וְנִגְרָה :
 אֲבִרְכָה אֶת יְיָ בְּכָל עֵת תְּחִילִי תִהְיֶה לְפָנֶיךָ : בְּנֵי תִתְהַלֵּךְ
 נִפְשִׁי וְשִׁבְתִּי עֲנוּיִם וְיִשְׁמְחוּ : נִדְרֵי לִּי אֲמִי וְנִרְמָקָה שְׁמִי
 יִתְרוֹ : בְּרִשְׁמִי אֵת יְיָ וְעֲנֵנִי וּמִכָּא מְגִדֹוֹתִי הַצִּירִי : הַבִּיט
 אֶל־יְוִתְרִי וּפְתִיחָה אֶל יִתְפָּרֹו : זֶה עֵין קָרָא וְיִי שְׁמֵם וּמִכָּא
 צְרוּתִי הוֹשִׁיעֵנִי : חֲזֹוֹה מִכָּאָרְךָ יְיָ סִבִּיב לִירְאֹו וְנִתְּשֵׁם : מִסְּבִין
 נִרְאֹו כִּי מִזֵּב יְיָ אֲשֶׁר־יִתְּנֵךְ יִתְּסֶה בֹו : יִרְאֹו אֵת יְיָ קִרְשִׁי
 כִּי אֵין מִסְּסוֹר לִירְאֹו : כְּפֻרִים רָשָׁו וְרַעֲבֹו וְרוֹשֵׁשׁ יְיָ : מִזֵּב
 יִתְסָרִי כִּי מִזֵּב : לִבִּי בְנוּס שְׁמֵם לִי יִרְאֹו יְיָ אֶל־מִרְכָּס : מִזֵּב
 הָאִישׁ תִּקְרָא חֲסִים אֲהֵב יָמִים : לְרֵאוֹת מִזֵּב : נִצְוֹר לְשׁוֹקֵךְ
 מִרַע וּשְׁמִיךָ מִדְּבַר מִרְכָּה : מִזֵּב מִרַע וְנִשְׁלָה מִזֵּב בְּקִשֵׁ
 שְׁמֵם וְרַעֲבֹו : עֵין יְיָ אֶל צְדִיקִים וְאֶזְנוֹי אֶל שְׁוֹעֵתִם : מִזֵּב יְיָ
 בְּעֵשֶׂר רַע לְחִבְרוֹת מִזְרִי וְזָכֹו : עֲשֶׂה לִּי שְׁמֵם וְזָכֹו : צְרוּתִי
 הַצִּירִים : קִרְבִּי יְיָ לְגִשְׁבִּירִי לֵב וְאֵת דְּכָאִי רִמֹו יוֹשִׁיעֵ : צְרוּתִי
 רַעִית צְדִיק וּמִכָּלִם יִצְלֵנוּ יְיָ : שְׁמִירָה כִּי עֲצֻמְתִּי אֲחֵת
 מִהְרָה כִּי נִשְׁבֹּרֶה : תְּמִיתִת לִרַעֲךָ רַעֲךָ וּשְׁנֵאֵי צְדִיק : וְאֶשְׁמֹו
 פִּתְחָה יְיָ נִפְשִׁי בְּקִירִי וְלֹא וְאֶשְׁמֹו כָּל הַחֲסִים : עֵין
 תִּתְּנֵה נִשְׁמָה אִישׁ אֶל־הָאֵלִים אֲדֵנִי עֵין אֶתֶּה הֵיט לֵב בְּרַחֲ
 נִדְרוֹ : בְּסִתִּי הֵיט יִדְרוֹ וְתִחְלָל אֶת־יְיָ וְיִעֲלֶה עַד עֵלִים
 אֶתֶּה אֶל : תִּשְׁבֵּן אֲנִשׁ עַד בְּרָא וְתִאֲמַר וְזָכֹו בְּנֵי אָדָם : כִּי
 אֶתֶּה שְׁמֵם בְּעֵינֵךְ כִּיִּם אֲתִמֹּל כִּי : עֲבֹד וְאֶשְׁבֹּרָה בְּקִלְתִּי
 וְתִמְתֵּם שִׁנְתִּי יִתִּי בְּכִלְךָ בְּחִצִּירִי וְחִלְקִי : בְּכִלְךָ יִצִּין וְחִלְקִי וְעַד
 יִמְלֹךְ וְיִבְשֵׁ : כִּי כִלְנוּ בְּכִפְךָ וּבְחִמְתְּךָ נִתְּחַלְנוּ : שְׁמָה עֲזֻמְתִּי
 לְנִגְדְךָ שְׁלֹוֹת לְמִסְאֵר עֵינֵךְ : כִּי כָל יִמְיוֹי שְׁנֵה בְּכִתְּךָ כִּמְיוֹ
 שְׁנֵה כְּמִי הֵנָּה : יְיָ שְׁלֹוֹתִי בְּכֵם שְׁבָעִים שָׁנָה וְאֵם צְדֻבוֹת
 שְׁמוֹנִים שָׁנָה וְרַעֲבִים עֶשְׂרִי וְאֵין כִּי הֵיט וְנִעֲשֶׂה : מִי יוֹרֵעַ
 עֵין אֶתֶּךָ יִתְּנֶה עֲבִירְךָ : לְפָנֶיךָ וְיִבְנוּ בְּן הַדָּבָר וְיִבְנוּ לִבְךָ
 חֲכָמָה : שׁוּבָה יְיָ עַד סִתִּי וְהִנֵּחֵם עַל עֲבִירְךָ : שְׁבָעִים בְּכִלְךָ
 חֲסִדְךָ וְיִתְּנֶה וְנִשְׁמָתָה בְּכִי בְּסִתִּי : שְׁמַחְתִּי כִּסֵּאת עֵינֵינוּ שְׁמִית
 כְּאִינוּ רַעֲךָ : וְרָאָה אֶל עֲבִירְךָ פִּתְחָה וְרַעֲךָ עַל בְּנֵיָם :
 וְיִתִּי נִשְׁמָה אֲדֵנִי : אֶל־הֵיט עֲלֵנוּ וּמִפְשֶׁה יִבְנוּ כִּנְגְהָ עֲלֵנוּ
 וּמִפְשֶׁה יִבְנוּ בְּכִנְגְהָ :

יִשָּׁב בְּסִתִּי עֲלֵנוּ כִּצָּל יִשְׁבִּי יִתְּנֵנוּ : אֲמִר לִי מִחֲסִי
 וּמִצְוֹתֵי אֱלֹהֵי אֲבֹתֵינוּ : כִּי הוּא יִצְלָךְ מִכָּא וְיִקְשֵׁל מִכָּא
 חֲזֹוֹת : בְּאִבְרָתֹו וְסֵךְ לָךְ וְתִתֵּת בְּנִפְשִׁי תִחְסֶה עֲזָרָה וְזִמְרוֹת
 אֲמִתִּי : לֹא תִירָא מִפְּנֵי לִיָּהּ : מִחַץ יִנְעוֹף יוֹסֵם : מִדְּבַר
 בְּאֶפֶס יִתְּנֵךְ מִקְטֵב יִשְׁרוֹ לְהֵיטִים : וְיִפּוֹל מִצְדָּה אֶתֶּךָ וּבְרִכְתִּי
 מִיִּמִּינְךָ אֶתֶּךָ אֶל יִשָּׁב : רַק בְּעֵינֵיךָ מִבִּישׁ וְשִׁמְתִּי רַעֲשִׁים
 תִּרְאֶה : כִּי אֶתֶּה יְיָ מִחֲסִי עֲלֵנוּ שְׁמֵם קִעֻרְךָ : לֹא תִהְיֶה
 אֶתֶּךָ רַעֲךָ וְנִנְעֵה לֹא יִקְרֶב בְּאֶתְּךָ : כִּי מִלְּאֵינוּ יִצְנָה לָךְ
 לְשִׁמְרָךְ בְּכִי וְרִכְבִּי : עַל כְּפִיִם וְשִׁמְרָנִי בְּן מִחֹף מִלְּאֵינוּ
 רַעֲךָ : עַל שְׁמֵם וְרִכְבִּי : תִּרְדּוֹךְ תִּרְמֹס בְּפִיר וְתִנְיוֹ : כִּי כִי
 חִשֵּׁק נִפְאֶשְׁתִּי אֶשְׁבְּתִּי : כִּי יִדַע שְׁמִי : יִקְרָאֵנִי וְאֶעֱנֶה
 עֲמֹו אֲנִי בְּכִרְהָ אֶת־עֲזָרְתִּי וְאֶכְפֹּרְתִּי : אֶתֶּךָ יָמִים אֲשִׁבְּעֶה
 וְאֶרְאֶה וְאֶשְׁמַחְתִּי : אֶתֶּךָ
 מִדְּבַר שִׁירֹו לִי שִׁיר חֲדָשׁ כִּי נִפְלְאוֹת עֲשֵׂה הוֹשִׁיעֵנִי לֵי יִסְתֵּר
 וְרַעֲךָ קִרְשִׁי : חֲדוּרִי יְיָ יִשְׁעֵתִי לְעֵינוּ הַגִּים נִלְהָ צְדִיקִים : וְסִתִּי
 חֲסִדֹו

הַשְׁמָה מִסְּפִיד יִתְּנֵנוּ לִי פִתְחוֹת שְׁמִי וְתִאֲזִנִּי שְׁמִי : כִּסְנִי
 וְנִפְשֶׁה כְּבוֹד וְלֹא יוֹסֵם יְיָ אֶל־הֵיט לְעוֹלָם אֶתֶּךָ :
 בִּים יְיָ סִתִּי יְיָ מִלְּךָ יְיָ יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעַד :
 וְהֵיט יְיָ מִלְּךָ עַל כָּל הָאֲרָץ בְּיוֹם הַהוּא : וְהֵיט
 יְיָ אֶתֶּךָ וְשִׁמְתִּי אֶתֶּךָ :

הוֹשִׁיעֵנִי יְיָ אֱלֹהֵינוּ וּבְכַעֲנוּ מִן הַגִּים לְחִדּוֹת לִשֵׁם קִרְשִׁי
 לְהַשְׁתַּחֲבֹוֹת בְּתַהֲלָךְ : בְּרוּךְ יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִן הַעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם
 וְאֲמִר כָּל הַגִּם אֲמֵן הַלְלוּהָ : כָּל הַנִּשְׁמָה תִּתְּלֵל יְיָ הַלְלוּהָ :
 נִכְסֵת וְיוֹעֵץ וְסִרֵּץ מִתְחַלֵּץ לְמַלְכָּה מִזְמֹוֹר לְדוֹד הַסֵּמִם וְכוּ' :
 לְנִצְנָח בְּנִינֹוֹת מִזְמֹוֹר שִׁיר : אֱלֹהִים יִהְיֶה וְיִבְרַכְנוּ יִאֵר פְּנֵי
 אֲתֵנוּ סֵלָה : לְדִתָּה בְּאִרְכָּךְ דְּרִכְךָ בְּכָל גִּים יִשְׁוֹעֵךְ : יוֹדוּךָ עֲמִים
 אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עֲמִים כֹּלִם : יִשְׁמְחוּ וְיִרְנְנוּ לְאִמִּים יְיָ תִשְׁפֹּס
 עֲמִים מִיִּשְׁוֹר וְלֹאִים בְּאִרְכָּךְ נִתְּחֵם סֵלָה : יוֹדוּךָ עֲמִים אֱלֹהִים
 יוֹדוּךָ עֲמִים כֹּלִם : אֶרֶץ נִתְּנָה יְכוּלָה יִבְרַכְנוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ :
 יִבְרַכְנוּ אֱלֹהִים וְיִרְאוּ אֶתֶּךָ אֶתֶּךָ אֶתֶּךָ :
 הֵיטִי מִזְמֹוֹר אֵת פִּי לְחִדּוֹת וְלִהְלֵל וּלְשַׁבַּח אֵת בְּרֹאֵי לִשֵׁם יִתְרֹו
 קִרְבִּי וְיִשְׁמְחֵנִי עַל יְדֵי הַרְוֹא מִזְמֹוֹר וְעוֹלָם בִּים כִּי יִשְׂרָאֵל :
 בְּרוּךְ שְׁמִיךָ בְּרוּךְ הַעוֹלָם : בְּרוּךְ הוּא : בְּרוּךְ
 אֲמִר וְעוֹשֶׂה : בְּרוּךְ נִזְרוֹ וּמִקְנִים : בְּרוּךְ עוֹשֶׂה
 בְּרָאשִׁית : בְּרוּךְ מִבְּחֵם עַל הָאֵרֶץ : בְּרוּךְ מִבְּחֵם עַל
 הַבְּרִיּוֹת : בְּרוּךְ מִשְׁלֵם שְׁכָר מִזֵּב לִירְאֹו : בְּרוּךְ מִי
 לְעַד וְאֵין לְנִצָּח : בְּרוּךְ פִּתְחָה וּמִצִּיר : בְּרוּךְ שְׁמֵם :
 בְּרוּךְ אֶתֶּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מִלְּךָ הַעוֹלָם הָאֵל אֵב כְּחִמְךָ
 הַמְּהוּלָל בְּכָה עֲמֹו מִשְׁבָּח וּכְפֹאֵר בְּלִשׁוֹן חֲסִידֵי
 וְעִבְדֵי : וּבְשִׁירֵי דוֹד עֲבִירְךָ נִתְּחַלְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
 בְּשִׁכְחוֹת וּבְמִמּוֹת וּבְנִגְדְךָ וּבְנִשְׁבָּחָךְ וּבְנִפְאֶרְךָ
 וּבְמִלְכִּיךָ וּבְנִכְבִּיר שְׁמֵךְ מִכָּלִם אֱלֹהֵינוּ : יִתְרֹו חִי
 הַעוֹלָמִים : מִלְּךָ מִשְׁבָּח וּכְפֹאֵר עַד־עַד שְׁמֵם הַקְּדוֹשׁ :
 בְּרוּךְ אֶתֶּה יְיָ מִלְּךָ הַמְּהוּלָל בְּתִשְׁבָּחוֹת :

מִזְמֹוֹר לְרֵאדָה לֹא נִכְסֵת וְיוֹעֵץ וְלֹא נִכְסֵם וְלֹא כְּחִסִּים סֵם
 וְלֹא נִכְסֵם לִפִּי סֵין תִּרְסֵם כִּיִּם חֵל :
 מִזְמֹוֹר לְחִדּוֹת הֵיטֵנוּ לִי כִּי הָאֵרֶץ : עֲבִיר אֵת יְיָ שְׁמִיךָ
 בְּאֹו לְנֵי בְּרִיָּה : דַּעֲךָ כִּי הוּא הָאֱלֹהִים הוּא עֲשֵׂה וְלֹא יִצְנָה
 עֲמִי וְצִוֹן מִרְעִיתֹו : בְּאֹו שְׁמִירִי בְּתוֹרָה צְרוּתִי תִתְּחַלְךָ הֵיט
 מִזְמֹוֹר שְׁמֵם : כִּי מִזֵּב יְיָ לְעוֹלָם חֲסִדֹו וְעַד דוֹד נִזְרוֹ אֲמִתִּי :
 כִּסְנִי מִתְחַלֵּץ כָּל יְדֵי כְבוֹד :
 מִתְּחִילִים חֵל אֲמִרִים נִכְסֵת וְיוֹעֵץ וְכִסְנֵה נִכְסֵת :
 לְנִצְנָח מִזְמֹוֹר לְדוֹד : הַשְׁמֵם מִסְּפִידִים בְּכוֹד

אֵל וּמִפְשֶׁה יִדְרוֹ מִגִּדֵּי תִרְקֵעַ : יוֹם לִיִּם וּבִיעַ אֲמִר
 וְלִיָּהּ לִיָּהּ וְיִתְּנֵה דַעֲךָ אֵין אֲמִר וְאֵין וְדָרִים כְּלִי
 נִשְׁמָתִי קוֹלִם : בְּכָל הָאֵרֶץ יִצָּא קוֹם וּבְכַעֲךָ תִּבְל
 מִלְכִּים לְשִׁמְשֵׁ שֵׁם אֶתֶּךָ בְּכֵם : אֶתֶּךָ מִתְּנֵן יוֹצֵא
 מִחֻפְתֹו יִשֵּׁשׁ בְּכִבּוֹר לְרוּץ אֶרֶץ : מִקְצֶה הַשְׁמֵם
 מוֹצֵא וְתִקְוֶתֹו עַל קִצּוֹתֵם וְאֵין נִסְתֵּר מִחֲסִתֹו :
 תוֹרַת יְיָ תִּמְיִמָה מִשִּׁיבַת נִפְשֵׁ עֲדוֹת יְיָ וְאֶתֶּה
 מִחֲסִימַת פְּתִי : בְּקִירִי יְיָ יִשְׂרָיִם מִשְׁמָחִי לֵב מִצּוֹת
 יְיָ בְּרַח מִאֲדִירַת עֵינִים : יִרְאֵה יְיָ מְהִירָה עוֹמְדָה
 לְעַד מִשְׁפָּחִי יְיָ אֶתֶּה צְדִיק וְחִדּוֹ : הַתְּחַלְּתִים מִתְּנֵה
 וּמִכָּא רַב וּמִתְּחִילִים מִכָּבֵד וְנִפְתָּ צוּפִים : גִּם עֲבִירְךָ
 נִזְהָר בְּכֵם בְּשִׁמְרָם עֲקֵב רַב : שְׁנִיאוֹת מִי יִבְנוּ
 מִסְּתִמְרוֹת וּגְבִי : גִּם מִזְמִים חֲשֶׁה עֲבִירְךָ אֵל יִמְשִׁלֹו
 כִּי אֵין אֶתֶּה וְנִגְמִיתִי מִפְשֶׁה רַב : יִתְּנֵנוּ לְרַצּוֹן
 אֲמִר יְיָ וְתִתְּנֵנוּ לִפִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְנִזְאוּלִי :

נִזְנוּ צְדִיקִים בְּנֵי לִישִׁים נִצָּה תִתְּנֵה : וְדִרֹו לִי כְבוֹד
 נִכְסֵת שְׁמִיר וְעַד לֹו : שִׁירֹו לֹו שִׁיר תִּרְשֵׁי הֵיטֵנוּ גִּם מִתְּרִיעָה :
 כִּי יִשָּׁב דְּבַר וְיִקְלַע נִפְשֶׁה בְּאִמְתִּי : אֲהֵב צְדָקָה וְיִשְׁלֵם חֲסִדְךָ
 מ

תפלת שחרית

לקרוא כי דודק אה: ונרא את עני אביתנו במצרים
את ונקהם שבעה על יום סוף: ותמן אמות וסופרים
במדינה יבד: עקרו וקבל עם ארצו: כי דודק גי הודו
למיהם ומשך לה עם בסיסם הודו: והיום בקעת "מניהם"
עצמנו בידו היום בנפשה: ועת ודודקם השלש
במדינות כמו אכן במים עוים:

וַיֹּשֶׁעַ יְיָ בַּיּוֹם הַהוּא אֶת יִשְׂרָאֵל מִיַּד מִצְרַיִם
וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת מִצְרַיִם מִתַּלְתֵּי שָׁפַת הַיָּם וַיֵּרָא
יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּם הַגָּדוֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה יְיָ בְּמִצְרַיִם
וַיֵּרָא הָעָם אֶת יְיָ וַיֹּאמְרוּ בְּיָד וּבְמַשֶּׁה עָבְדוּ:

[illegible]

ובתורהך כתוב לאמר שמע ישראל יי אלהינו יי אחד
ישלחם שמך לעד כדכינו הלא תסלק הנדול
תקדוש בשמים ובארץ. כי לך נאה יי אלהינו
ואלחי אבותינו שיר ושבחה כלל וזמרה עז
ומשלה נצח ונהנה ונבורה תהלה ותפארת קדשה
ומשכבה. כבודו והודוהו לשמך הנדול והקדוש
ומעולם ועד עולם אלה אל: כדוך אלה יי אל
מלך נדול ומלל בתשכחות אל הנפלאות ארץ
הנפלאות ברא כל הנשמות רבון כל המעשים
הבזיר בשור ומה מלך יחיד אל חי העולמים: ח"ק

עצ"ת אומרים כאן שיר המעלות במעמקים :

מן ברכו את "המבורך":

"ה ברוך יי המבורך לעולם ועד :

ברוך אתה יי אלֵהינוּ מֶלֶךְ הַעוֹלָם יוֹצֵר אוֹר וְבוֹרֵא
חֹשֶׁךְ עֲשֵׂה שָׁלוֹם וְבוֹרֵא אֶת הַלַּיִל:

[illegible][illegible]

הַלְלוּתָהּ הַלְלוּ אֶת יי מִן הַשָּׁמַיִם הַלְלוּהוּ
בְּמִקְרוֹסִים: הַלְלוּהוּ בְּלִי סֶלֶקְיוֹ הַלְלוּהוּ בְּלִי צִבְאוֹ:
הַלְלוּהוּ שֶׁשֶׁשׁ וְנֹרֵם הַלְלוּהוּ בְּלִי בִּקְבוֹי אֹר: הַלְלוּהוּ
שֶׁשֶׁיּוֹ שָׁמַיִם וְהַמִּים אֲשֶׁר מֵעַל הַשָּׁמַיִם: וְהַלְלוּ אֶת
שֶׁם יי כִּי הוּא צוּר וְנִבְרָאוֹ: וְנִשְׁמְדִים לַעַד לְעוֹלָם
וְלִנְתָן וְלֹא יִעָבֹר: הַלְלוּ אֶת יי מִן הָאָרֶץ מִנִּימֵי
וְכָל הַחַיּוֹת: אֲשֶׁר שָׁלַח וְקָסַם רוּחַ סֻעָה
עוֹשֶׂה דְבָרוֹ: הַחֲרִים וְכָל גְּבוּעַת עֵץ פְּרִי וְכָל
אֲיוֹם: הַמִּהָ וְכָל בְּחֵקֶה רֶמֶשׂ וְצִפּוֹר כָּנָף: מְלָכֵי
אָרֶץ וְכָל לְאֻמִּים שָׂרִים וְכָל שֹׁפְטֵי אָרֶץ: כַּחֲזוּיִם
תָּם בְּהַלְלוֹת וְקִנִּים עִם נִצְרִים: וְהַלְלוּ אֶת שֶׁם
יי כִּי יִשְׁלַח שֶׁמוֹ בְּכָרוֹ הוֹדוּ עַל אָרֶץ וְשָׁמַיִם:
מִכֵּן קָרוֹ וְעָשׂוֹ תִּהְיֶה לְכָל חַסְדֵּיוֹ לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל
עִם קָדְשׁ הַלְלוּהוּ:

[illegible]

הַלֵּלִיָּהּ הַזֶּה אֵל בְּקִרְשׁוֹ הַלֵּלִיָּהּ בְּרִקְעַת עוֹן הַלֵּלִיָּהּ
בְּנִסְכֵּי־הַלֵּלִיָּהּ בְּרוֹב טָרִיף הַלֵּלִיָּהּ בַּחֲקֵעַ שֹׁמֵר הַלֵּלִיָּהּ
בְּגִבֹּל וְכִבְדֹּר הַלֵּלִיָּהּ בְּחֹזֶק וְסִכּוֹל הַלֵּלִיָּהּ בְּכִסִּים וְעִנְכֹּב
הַלֵּלִיָּהּ בְּדִלְגָּלָה שִׁמְעַת הַלֵּלִיָּהּ בְּדִלְגָּלָה חֲרֻשָּׁתָהּ פֶּלֶא הַבְּשִׁמָּה
הַלֵּלִיָּהּ יוֹה הַלֵּלִיָּהּ פֶּלֶא הַבְּשִׁמָּה בְּהַלֵּל יוֹה הַלֵּלִיָּהּ

ברוך יי לעולם אמן ואמן: ברוך יי מציון
שוכן ירושלים תלמידי: ברוך יי אלהים אלהי
ישראל עשה נפלאות לבדו: וברוך שם כבודו
לעולם ועל לא כבוד את כל הארץ אמן ואמן:

[illegible]

וכרת עמי הברית זאת את ארץ הפקעני הנחלי
האמורי והכנעני והיבוסני והגרמשי זאת יורשו ותקם את

הפלת שחרית

היום על לבבך: ואלמדתם לבניה ודברתם דם
בשבתה בביתה ובלבדה כברה ובשבתה ובקויה:
וקשרתם לאות על ידה והיו למספוח בין עיניה:
ובתבתם על מזוזות ביתה ובשעריה:

[illegible]

לִמְנוּ וְדַבְּרוּ יוֹסִיכֶם וְיִמְנֶה עַל הָאָדָמָה אִשָּׁר נִשְׁבַּע
 יְיָ אֲבוֹתֵיכֶם לֵאמֹר לָהֶם מִמֵּי הַשָּׁמַיִם עַל הָאָדָם:
 וַיֹּאמֶר יְיָ אֵל מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִית עַל כְּנָפֵי בְגָדֵיהֶם

לדורותם ונתנו על ציצת הכנף כחיל תכלת :
ויהי לכם לציצת וראיתם אותו וזכרתם את כל
מצות יי ועשייתם אתם ולא תתורו אחרי לבבכם
ואחרי עיניכם אשר אתם נזים אחריהם : למען
תזכרו ועשייתם את כל מצותי והייתם קדושים
לאלהים : אני יי אלהים אשר הוצאתי אתכם
ממצרים מן הבית אשר לכם ואתם יצאתם מן
הבית אשר לכם ואתם יצאתם מן הבית אשר לכם

[illegible]

על הראשונים ועל האחרונים דקר סוג נקם לעולם
נער אמת ואמונה חזק ורא יצחק אבת שפתה הוא ה'
אבותינו ואליהי אבותינו. מלכנו מלך אבותינו. מלכנו
מלכנו אבותינו. ויצרנו צור ישועתנו. פורנו ומצלחנו
מעולם הזה ועד עולם עול אלהים ושלמה מלך:

עצרת אבותינו אתה הוא מעולם כגן ומושיע
להם ולבניהם אחריהם בכל דור ודור : ברום עולם
מי שירך ומשפחה וצדקה עד אפסי ארץ : אמת
אשרו אליו שישמע למצותיו ויברכה : ברכה ושם

על לבו: אמת אתה הוא אדון צמדה וסלך גבור
לרוב ריבם לצאת וקבים: אמת אתה הוא ראשון
אתה הוא אדון ומבצעדי אין לנו סלך נואל
ממנו: אמת מחזרים ואלהינו יי אלהינו ממים

עבדים פדיתנו: כל בכוריהם הרגו ובכורף ישראל
אלה וים סוף להם בקעת וזדים סבעה וידדים
העברת (עברו) ויבאו מים צריחם אחד מהם

לא נתר: על זאת שכתב אהבים ורומנסו ללא
 קהנו ידידים: נסירות שירות ותשכחות ברבות
 הדואות למלך אל חי וגמ: רם וגשא גדול וגורא
 משלל האם עדי אדץ וסנבים שפלים עדי קרוב

מ" וקדושים. תתברך ה' אלהינו בלשונם ממש וע"י הארץ
מתחת על כל שבת מעשה ידיו ועל מאורו אור שששית
(שיצרת) המה ופארוך מ"ה:

אחריהם יבאנו ונאמר להם: "אנחנו באנו בשם ה' ואתם לא תאמרו: 'הוא אלוהינו'?"

[illegible]

קְרוֹשׁ קְרוֹשׁ קְרוֹשׁ יִי צְבֹאוֹת מֶלֶךְ כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ;
וְהַאֲפֹנִים וְחִיּוֹת הַקֹּדֶשׁ שֶׁבְּרַעַשׁ נִדְּרוּ מִתְנַשְּׂאִים
לְעֶמֶת שְׂרָפִים. לְעֶמֶת מַשְׁבָּחִים וְאוֹמְרִים:

ברוך קבוד יי ממקומו :

לֹא בָרוּךְ עַמּוּתָם וְיָגוֹן מִלֶּךָ אֵל כִּי יָסוּ וּמִוֹתָ יִאֲמְרוּ
וְהַשְׁבַּחְתָּ יִשְׁמְעוּ, כִּי הוּא מִלְכּוֹ מִלְכּוֹ וְקִדְשׁוֹ מִלְכּוֹ
בְּבוֹתָ עוֹשֶׂה תְּרַשּׁוֹת בְּעַל מִלְחָמוֹת וּרְעֵה בְּרַקָּתָם מַעֲשֵׂית
שְׁבוּתָם בְּרֹאן מְשֻׁאֵת גִּרְאָה תְּהִלָּתוֹ אֲדוֹן הַנְּפִלְאוֹת הַמִּרְשָׁה
שֶׁבִּיבֹ בֶּכֶ" אֶתְמוֹד מַעֲשֵׂה בְּרִיאֵתָ, קָאמֹר לַעֲשֵׂה
אוֹרִים וְנִדְרִים כִּי לַעֲשֵׂם קְסֹר: וְהִקְקִין מְאֹדוֹת מִשְׁפַּחַת
עוֹלָמָא אֲשֶׁר בָּרָא: אֵת תִּשֶׁה עַל צִוּן תֵּאִיר וְנִזְכֶּה לְכָל
בְּמִדְתָּהּ אֲשֶׁר: בְּרוּךְ אַתָּה יי וְעַד הַמָּאוֹרֹת:

אהבה רבה (אהבת עולם) אהבתנו יי אלהינו .

חֲסִידָה גְּדוּלָּה וְיִתְרָה חֲסִידָה עֲלִינָה. אֲבוֹנוּ מִלְּפָנֶיךָ
בַּעֲבוּר שְׁמֶךָ הַגָּדוֹל וּבַעֲבוּר אֲבוֹתֵינוּ שֶׁבָּחֶךָ כִּי
וְהַלְבָּדָם חָקוּ חַיִּים לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלִבָּב שְׁלֵם כִּן
הָיוּ וְהָיוּ: אָמֵנו. אֵל הַחַסְדִּים הַמְרֻבָּה רַחֵם

עלינו ותן בלבנו בינה להבין ולהשכיל לשמוע
ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי
הלמוד הוראתך וצוהיך. והאר עינינו בהוראתך

וּדְבַק לִבְנוּ בְּמִצְוֹתַי וַיַּחַד לִבְנֵינוּ לְאַהֲבָה וְלִירֵאָה
אֶת שְׁמִי לְטַעַן לֹא נִבּוּשׁ וְלֹא נִכְלָם וְלֹא נִפְשַׁל
לְעוֹלָם וָעֶד: כִּי בְשֵׁם קְדוּשַׁת הַגְּדוֹל הַנּוֹבֵר וְהַמְרָא
מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ הַמְּשַׁלֵּם בְּחַיֵּינוּ וְבְחַיֵּיהֶם

וַיַּחֲסִידוּ הָרָבִים אֶל יִשְׁכּוֹנָנוּ נֶצַח סֵלָה וְעַד: מִהֵרָ וְהָבָא עֲלֵינוּ בְּרָכָה וְשָׁלוֹם מִהֵרָ מֵאִבְדָּע בְּנִפְתּוֹת כָּל הָאָרֶץ. וְשִׁבּוֹר עָלֵנוּ מֵעַל צִוְּאָרְנוּ וְתוֹלִיכָנוּ מִהֵרָ

קוֹמְסִיחוֹת לֵאדְרֵנוּ בִּי אֶל פֹּעַל יִשׁוּעוֹת אֶתָּה. וְכֵּן
בְּכֹדֶה מְבַל עֲסוֹלֵשׁוֹן וְקִרְבָּתֵנוּ מִלִּפְנֵי הַגְּדוֹל
סִלָּה בְּאֶמֶת בְּאֶחָה. לְהוֹדוֹת לָהּ וּלְיִחְסָדָהּ
בְּמִתְנֵה וּלְאֶחָה אֶת יִשְׁמֵל: כִּי כֵּן אֶתָּה יְיָ רִבּוֹחַ

בְּיָמֵינוּ יִשְׂרָאֵל רַחֲמֵנוּ :

יחיד ואמר א"ל מ"ף נאמן:

שְׁמֵי יִשְׂרָאֵל יי אֱלֹהֵינוּ יי אֱהָךְ :
בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד :

וְאַחֲרָיָה אֵת יְיָ אֱלֹהֵיךָ כִּי לִפְנֵיךָ יִקְרָא וְיִשְׁמָע
וְיִשְׁמַע מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵיךָ כִּי לִפְנֵיךָ יִקְרָא וְיִשְׁמָע

תפלת שחרית

תפלת שחרית כפי שיש לה ענין :

רפאנו יי ונרפא השגנו ונרשעה בי תהלהנו
אתה ותעלה נארכה ונרפא לכל תחנאנו וכל
מכאובינו ולכל מכותינו רפואה שלמה לכל
מכותינו : כי אל מלך רופא נאמן ורחמן אתה
ברוך אתה יי רופא חזקי עמו ישראל :

ברך עלינו יי אלהינו את השנה הזאת כל מיני תבואתה
לשנה וכן וכו' וספר כל המעלה על פני האדמה
ושבענו ונשבעו ונרפא בשנים המזכות לברכה כי אל
מב ומסיר אתה ויפנה השנים : ברוך אתה יי מבורך השנים
תקע בשופר גדול לתרונתו ושא גם לקבל עלינו וקבענו
נמר כהנה כדרכה נפית הארץ נאצנו : ברוך אתה יי מבורך
נחמי עמו ישראל :

השיבה שופאנו כבראשונה ויעצנו כבתחלה
והסר ממנו ונו נאנחה ומלוך עלינו כהנה אתה
יי לברך בחסד וברחמים וצדקנו בצדק ובמשפט
ברוך אתה יי מלך אוהב צדקה ומשפט
(בעשרית) חסדך המשפט :

ולמלשינים אל תהי תקנה וכל הרשעה
כרנה תאבד וכל איבך תהרס ויגרתו
והזדים תהרס תעקר ותשבר ותסגר ותכלם
ותשפילם ותכניעם במהרה במינו : ברוך
אתה יי שובר איבים ומכניע זדים :

על הצדיקים ועל המצודים ועל כל מי שצדקתו
ישראל ועל כל צדקת (צדק) מלשינים ועל כל הצדק והצדק
נא רחמי יי אלהינו וכן שבר סוב לכל המצודים בשלש באמת
ושום חלקנו עמם ויעזב לא נביש כי כך בשתי ימי חסדך
הרדיו באמת נשגנו : ברוך אתה יי משען ומבטח לצדיקים
ולירושלים עירך ברחמים תשוב ותשכון
בתוכה כאשר דברת ובה אתה בתרוב בתינו
בנין עולם וכסא דוד עבדך מכהה לתוכה חסין :
לה"ב במנהג נחם ברוך אתה יי בונה ירושלים :

נחם יי אלהינו את אבלי ציון ואת אבלי ירושלים
ואת העיר הקדשה והמקדש והבית והשומרה האבדה
מבלי בניה והמקדש מסעזותיו. והבית מסעזותיו
והשומרה מאין יושב. והיא וישבת וראשה חשו באשת
עקרה ש"א ודלה. ויבדלה העינות ויורדות עובדי
פסילים. ויחילו את עקב ישראל ויחברו ויחברו קדון חסדי
ע"יון. על כן ציון בשר מבשר וירושלים תתן קולך. לבי
לבי על מלשינים. מצי סע על מלשינים. כי אתה יי באש
הצתה ובאש אתה עתיד לבנותה. כאשר ואני אתה לה
נא יי חוסת אל סביב ולקבץ אתה בתוכה : ברוך אתה
יי מנחם ציון ובונה ירושלים :

את צמח דוד עבדך מורה תצמיח. וקני תרומה בישאך
כי ישיאך קני כל היום ומצרים לישעה : ברוך אתה יי
מנחם ציון וישעה :

אב רחמן ששע קדונו יי אלהינו חס ורחם עלינו וקבל
ברחמים וברחון את תפלתנו. כי אל שומע תפלות ומתנחם
אתה. ויסלחך מלפנינו רחם אל מלשינים חסד ורחם
ושבע תפלתנו. מלך אומרים :

עגנו יי עגנו ביום צום תעניתנו כי בצדקה
גדולה אנחנו. אל ספן אל רשענו ואל מסתר פניך
ממנו ואל תתעלם מתחנו ויהי נא קרוב לשונותנו
יהי נא סדק לנפשו שרם נקרא אליה יי. כדבר

ש"א

מדיא אסירים ופודה עניים ועוזר דלים (העונה)
ועונה לעמו ישראל בעת שנים אלו : תהלות לאל
עליון נואלם ברוך הוא ומבורך שמו. משה ובני
ישראל לה ענו שירה בשמחה רבה ואסרו כלם :
מי כסוכה באלים יי מי כסוכה נאדר בקדש נורא
תהלה עשה כלא :

שירה חדשה שבעה נאמרים לשם הנהדר על שנת
היום יחד כלם הדור והסליח ואסרו. יי יסלח לעולם ועד :
צור ישראל קסמה בעזרת ישראל ודבר כנאסף והודה
ישראל : ונאמר נאמנו יי צבאות שמו קדוש ישראל :

ברוך אתה יי אלהינו וי
נעסך ונמחה כי שם יי אקרא חס נורא אלהינו :

אדני שליח תפלת ופי נגיד תהלה :
ברוך אתה יי אלהינו ואלהי אבותינו
אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב
האל הגדול הנבחר והנורא אל עליון נואל
חכמים טובים וקונה הכל וזוכר חסדי אבות
ומביא נואל לבני בניהם למשען שמו כאהבה :
(בעשרית) וברוך ליום מלך חסד בחיים ורחמינו בספר
החיים למענה אלהי חסד :

מלך עזר ומשען וקנו : ברוך אתה יי מנן אברהם :
אתה נבחר לעולם אדני סמיה ממים אתה רב להשיע :
נקין מודיר המלך : נחמד משוב הרוח ומדיר המלך :
מלך מים בחסד סמיה ממים ברחמים ובריו סופר
נומל ונאמרים ונאמרים ונאמרים ונאמרים ונאמרים
עקר. מי כסוכה עזר נבחרות ופי דוקה לה. מלך סמיה
ומתיה ומצמיה וישעה :

(ביצירת) כי כסוכה אב רחמן וזכר וציון ליום ברחמים :
והאמן אתה להחיות ממים : ברוך אתה יי סמיה הממים :

כחמל כפי אומרים וז :
גדולתך ונצחיתך בנים שית מוד שרפי קדש
תשלישם לה קדושה. ככתוב על יד נבואה וקרא זה אל
זה ואמר : קדוש קדוש קדוש יי צבאות מלא כל הארץ
כבודו. וישיבם מלפניהם ואומרים : ברוך כבוד יי מסקמו :
ובימיה קדשך ככתוב לאמר : יסלח יי לעולם אלהי ציון
לדור ודור תלדיה :

אתה קדוש ושם קדוש וקדושים בכל וים יהללה
סלה. כי אל מלך גדול וקדוש אתה : ברוך אתה יי האל
הקדוש : (בעשרית) הקדוש :

אתה חונן לאדם דעת וסלחן לאנוש בונה :

כחמל וכחמל אומרים וז :
אתה חוננתנו לפרע תורנה. ותלמדנו לעשות
בהם חקי רצונה. ותבדלנו ואלהינו בין קדש לחול.
בין אור לחושך. בין ישראל לעמים. בין יום
השמיני לישבת ימי השמיני : אבנו מלפני החל
עליו הקמים הבאים לקראתנו לשלום חסדנו
סכל חסד ומנוקים סכל עז. ומדקקים ביראתה :

(ו) חסד מאתך דמיה ביה ודעת : ברוך אתה יי חונן מדינת
השיבה אבנו לתורה. וקבענו סלחן וצדקה.
והחיותנו בתשובה שלמה ושלמה : ברוך אתה יי
תורה בתשובה :

סלח לנו אבנו כי חסדנו סלח לנו סלחנו כי פשענו.
כי אל סלח וסלח אתה וברוך אתה יי מנן המרה אסיות :
ראה נא בעינינו ורובה ריבנו ונאמנו נאמנו שלמה
סלח לנו שם שם כי אל נואל וקדוש אתה. ברוך אתה יי
נאמנו וישראל :

תפלת שחרית

שנאמר והיה מרם יקראו ואני אענה עוד הם
סודרים ואני אשמע. כי אלה יי העונה בעת
צרה. פירה ומציל בכל עת צרה יצוקה:

לימוד כי אלה וכו' : וכו' כן נוכל לרשום חסידים :
ברוך אתה יי. העושה לעמו ישראל נקעה צרה :

קודם כי אתה שומע יתורם כהנכם וכסדרן לך יאמר :
 אגה " המאמר צוית' ופסעית' למנח' הרע בעיניך עשית'
 רבנו " עולם עשה למסן סכך הגדול ותכפר לו על כל
 רחמאי ופשיע' שחטאת' ופסעית' ופסעית' למנח' כסעוריו
 היום הוא ותסלח כל חטאת' שפגמתי בשכך הגדול :
 חלילי לו ורחמי לו

אתה רואה "האלהים" הן ומסתם ומכלכל מקרני ראמים
ער ביצי כנים הפיטני להם חוקי והצדצי לי ולכל נביא יחתי
מוזוני וקדם שאנצורך להם נחלה ולא בצער כרתה ולא באסור
להיום וליום ספצו כרכה ותצלחה. ובשפז כרובה עליונה
כרי שאכל לעשת רצונך דקסמס כחריקך ולקיים כפיתוך ואל
תצניקי לידי סתנה בשד ודם ויקרים בני מקסם כשכוב סתה
סת וירך ומסבצי לכל יד רצונך:

כִּי אֵתָּה שׁוֹמֵעַ תִּשְׁמָע בְּ"ה עַם אֲמֶר יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמֶיךָ:
בְּרוּךְ אַתָּה יי שׁוֹמֵעַ תִּשְׁמָע:

רצה יי אלה נז בעמק ישראל והתפללם שעה וחשב את
העמדה לדבור ביהק ואשי ישראל תפלתם סתרה באהבה
הכבד ברוצו ותהי לרוצו תמ ר עזרת ישראל עמק :

כר"מ וכח"מ מ' חומרים זה :

[illegible]

אֵלֶּשׁ הַתְּנִיחַ תִּהְיֶה : מִן הַכֶּצֶל תִּהְיֶה : מִן הַסִּבּוֹת תִּהְיֶה :
 בָּרְנֵנּוּ יִי אֱלֹהֵינוּ בֹּא לִסְפֹּרָה וּבְרָכָנוּ בֹּא לְרִכְרָה , וְהִשְׁמָנוּנוּ בֹּא
 לְחַיִּים שְׂמִימִים , וְכִבְרֵי יִשְׁעֶה וְנִחְמָסִים חַיִּים וְתִנְנוּ וְנַחֵם שְׂמִינֵנוּ
 וְהִשְׁמָנוּנוּ , כִּי אֱלֹהֵי צִיּוֹנוּ כִּי אֵל כֶּדָּר מִנֵּן וְנַחֵם אֶתֶּה :
 וְתִתְּנוּנוּ צִיּוֹנוּ בְּשִׁבְרֶךָ , צִיּוֹנוּ בְּרַחֲמִים : בְּרִיךְ אֶתֶּה יִי
 הַמְּבַרֵּךְ שְׂמִינֵנוּ , צִיּוֹנוּ :

מורים אנחנו לך
שאתה הוא יי אלהינו

אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ? עוֹלָם
עָבָד צוֹרֵנוּ צוֹר סִינֵינוּ
לִמְנוּ יִשְׁעֵנוּ אֶתָּה הוּא
רִדְדוֹ רִדְדוֹ גִּדְדָה לָךְ
נִסְפָּר מִתְּלַתְךָ עַל סִינֵינוּ
הַמְסוּרִים גִּדְדָה וְעַל
שְׁמוֹתֵינוּ הַקְּדוֹת כִּי
לֹא נִסָּה שֶׁכָּכֵל יוֹם

מִמֶּנּוּ וְעַל גִּפְּלֹאֲתֶיהָ וּמִבִּבְתֶּיהָ שֶׁכָּבַל עַתָּה עָרֵב
בִּקְרֵי וְצִדְדֵיהֶם. הַמִּבֵּן כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיהָ וְהַמִּבְרָחִים
יֵי לֹא הָיוּ חֲסִדִּיהָ כִּי מִעוֹלָם הָיוּ לָהּ :

במנוחה ובפירות אומרים זה :

ועל הנסים ועל הפרקו ועל הכבוד ועל
התשועות ועל הנפלאות ועל הנחמות ועל הכלחמות
עשית לאבותינו כימים ההם ביום הזה:

להנכיח בימי מתתיהו בן
זמן בן גדול חסומאי ובניו
שעמדה מכות יין על עמדה
למורים בימי מרדכי
ואסתר בשנין הפירה כשעמד
עליהם חן הרשיע בן

הַשְׁמִיד הָרָגוּ וְגִמְדוּ אֶת
כָּל הַיְּהוּדִים מִנֶּגַד וְעַד וְעַן
שֶׁנִּשְׁמַע בַּיּוֹם אֵחָד בְּשָׁנָה
עֶשֶׂר אֲדָר שְׁנַיִם עֶשֶׂר הָאֵל
חֹלֵל אֶת הָאֲנָשִׁים לְבוֹי
וְאֵתָּה בְּחִזְקֵי הַבָּיִת הַזֶּה
אֵת עַצְמְךָ וְהַלְבַּתְתָּ אֶת
מִסְכַּתְּךָ וְהִשְׁתָּה לְנִסְתָּ
בְּרֹאשׁ וְתִלֵּי אֶתְּךָ וְאֵת בְּנוֹ
וְהָעַץ וְעָשִׂיתָ עִמָּהֶם כֵּן
וְכֵן וְנִדְּחָה וְשִׁמְרָה הַחַיִּים :

עשרת השנים נדונה ויפסק
המיום הזה ואחר כך באו הנה לרבות בתורה וגם את חוקיה
ויהיו את סדרה המלכותי נרות בתחלתה קדשה ויהיה
שמינה (מים) אלו בתל ובתורה וישנה עשרים ש
ואם ימנה יספיק הקדוש ישי חנוכה אלו ליהנות
והנה לשנה השנה :

ועל כן יתקבץ יתחברו ויתאחד חסיד שמואל מלכות
חסיד אברהם ועד :

כנענית וקחב רחמים סופרים כל בני בריתך:
וכל החיים יורדך סלה ומהלך וקחב את יסוד המלך

זממת לעולם מי טוב הוא ישיבתנו ועשרתנו סלה תהא

השוב: ברוך אתה יי השם שאתה יתור:
 לשון א"א ברבנו בברכה המסלול בתורה הכריזה על
 די משה עבדך האמירה שני אהרן ובניו כהנים עם קדשך
 אמר: "ברוך יי שישמך: יא"ו פני אליך חתך: יא"ו
 גמול אלד וישם:

שנים שלמים מוגה ונכבדה חיים חן וחסד ורחמים עלינו ואל
אל ישראלי עמך. ברכנו אבינו לפני בואך (יחד) בארץ פניך. כי
אמר פניה נחת לנו ואלהינו תורת חיים ואהבת חסד ורחמים

בְּרַבָּה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם יִמְלֹךְ יִהְיֶה בְּעֵינֶיךָ לִמְעַן
לְהַרְבֶּה אֶת כָּל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל כָּל עַם וְכָל שָׂנֵה בְּשׂוֹמְרֵיךָ מִדֶּבֶר
יְיָ וְיִשְׂרָאֵל כִּסְמֵךְ בְּרֹךְ אֶת יְיָ הַמַּבְרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשֵׁלִים :

נָתַתִּי יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים מְלוּכִים וְלִשְׁלֹם : בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ מִסְכְּנָה אֶת
יִשְׂרָאֵל וְשִׁלְמָה :

למען שיהיה רב על ישראל עמך תשים עליהם כי אמת
והוא כחך ארון ה' השמים ופסוק בעיניך כחך את עמך
ישראל בכל עת ובכל שעה בשלום: נסמך בדרך אמת:

אלהי נצור לשני פרק וששני ספר מרסה ולסללי
שש תרסם ונפשי כשר כל תהיה פה לבי כחורחך ואחד
ונצורחך תרדוף נפשי וכל הקים והחשיבם עלי רעה מהיה
ספר צמח וקלסן מחשבתם. עשה לפני ששך. עשה לפני
סניך. עשה לפני קרשתיך. עשה לפני תורחך. לפני חלתי
דודך ורשימי יסניך וננני. יהי לרצון אמרי מי ורצון
מי לפניי כי צורי ונאמלי. עשה שלום בפרסוי רחמי יעשה
לזמן עלינו ועל כל ישראל ואשר אתן:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שיבנה בית
מקדש כמחרה בימינו ותן חלקנו בחורתך: ושם נעבוד
יאה כמי עולם וכשנים קדמוניות: וערבה ליי מצות
דברה וירמולים כמי עולם וכשנים הקדמוניות:

אלוהינו ואלהי אבותינו תבא לפניך תפלתנו ואל תתעלם
מתפלתנו שאין אנו צדיקים ויש ערפך לפניך לפניך

אבותינו חסדנו :

[illegible]

MGB 136

